Київський національний торговельно-економічний університет

Серія «МИТНА СПРАВА»

ЕКСПЕРТИЗА ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ

Навчальний посібник
для студентів закладів вищої освіти

За редакцією А.А. Мазаракі, доктора економічних наук,
професора, академіка НАПН України,
заслуженого діяча науки і техніки України

Київ 2019

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

УДК 339.543 (075.8)
Е 45

Серія «Митна справа»

Автори: А.А. Мазаракі, д-р екон. наук, проф.; Н.В. Мережко, д-р техн. наук, проф.; Н.В. Калуга, канд. хім. наук, доц.; Т.М. Коломієць, канд. техн. наук, доц.; Т.А. Караваєв, канд. техн. наук, доц.; В.В. Осієвська, канд. техн. наук, доц.; С.В. Галько, канд. техн. наук, доц.

За редакцією А.А. Мазаракі, доктора економічних наук, професора, академіка НАПН України, заслуженого діяча науки і техніки України

Рецензенти: П.В. Пашко, д-р екон. наук, проф., ректор Університету Державної фіскальної служби України;
Л.М. Муромцев, канд. техн. наук, начальник Управління нетарифного регулювання ЗЕД Державної фіскальної служби України;
В.В. Юхименко, д-р екон. наук, проф. кафедри міжнародної економіки Київського національного торговельно-економічного університету

Рекомендовано до друку вченою радою Київського національного торговельно-економічного університету
(протокол № 2 від 30 серпня 2016 р.)

Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько ; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. – 368 с. – (Серія «Митна справа»).

Е 45

ISBN 978-966-629-901-0

DOI: 10.31617/np.knute.2018-1007

Розглянуто питання експертизи товарів у митних цілях та їх митного оформлення. Значну увагу приділено нормативно-правовому регулюванню переміщення товарів через митний кордон України, тарифному та нетарифному регулюванню ЗЕД, митному контролю та митному оформленню товарів, здійсненню митних формальностей при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України.

Розрахований на викладачів, студентів вищих навчальних закладів, працівників митних органів, а також всіх, хто цікавиться проблемами державної митної справи. Навчальний посібник буде корисним при написанні випускної кваліфікаційної роботи студентами, які здобувають ступінь вищої освіти «магістр».

УДК 339.543 (075.8)

ISBN 978-966-629-901-0

© Мазаракі А.А., Мережко Н.В., Калуга Н.В., Коломієць Т.М., Караваєв Т.А., Осієвська В.В., Галько С.В., 2019

© Київський національний торговельно-економічний університет, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....5

РОЗДІЛ 1. Загальні положення виконання випускної кваліфікаційної роботи.....6
1.1. Основні етапи.....6
1.2. Організація, об'єкти та методи досліджень.....11
1.3. Структура роботи.....21
1.4. Вимоги до оформлення.....31
Додатки до розділу 1.....43

РОЗДІЛ 2. Теоретико-методологічні засади митного контролю та оформлення товарів.....47
2.1. Нормативно-правове регулювання переміщення товарів через митний кордон України.....47
2.2. Аналіз експортно-імпортних операцій з товарами.....73
2.3. Класифікація товарів згідно з УКТЗЕД.....83
2.4. Тарифне регулювання імпорту товарів.....114
2.5. Нетарифне регулювання експорту та імпорту товарів.....123
Список використаних джерел до розділу 2.....139

РОЗДІЛ 3. Експертиза товарів у митних цілях.....147
3.1. Аналіз національних, європейських і міжнародних вимог до безпечності та якості товарів.....147
3.2. Регламент і процедура проведення експертизи товарів.....169
3.3. Критерії, методи та засоби ідентифікації товарів.....172
3.4. Митна експертиза товарів.....188
3.5. Товарознавча експертиза.....202
Список використаних джерел.....221
Додатки до розділу 3.....225

РОЗДІЛ 4. Митний контроль та митне оформлення товарів 243
4.1. Визначення коду товару згідно з УКТЗЕД 243
4.2. Визначення країни походження товару.....253
4.3. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів на товари 273
4.4. Декларування товарів.....287
4.5. Митний контроль та митне оформлення товарів.....298
4.6. Розробка профілів ризику товарів.....311
Список використаних джерел до розділу 4.....338
Додатки до розділу 4.....340

ПЕРЕДМОВА

Державна митна справа сприяє формуванню нової моделі митної політики України, прискоренню та спрощенню митних процедур для розширення ринків збуту української продукції та залучення іноземних інвесторів, стимулює економічний розвиток країни та нівелює негативний вплив світових кризових явищ на вітчизняну економіку.

З кожним роком все вагомішим стає внесок працівників митниць у справу зміцнення економіки держави, її міжнародного авторитету. Завдяки цілеспрямованій і злагодженій роботі митниці України забезпечують стабільне наповнення державного бюджету та ефективну боротьбу з контрабандою і незаконним надходженням товарів на вітчизняний ринок.

Державна митна справа здійснюється з додержанням прийнятих у міжнародній практиці форм декларування товарів, методів визначення митної вартості товарів, систем класифікації та кодування товарів і системи митної статистики, інших загальновизнаних у світі норм і стандартів.

Особливе значення для контролю за додержанням вимог чинного законодавства має експертиза товарів у митних цілях, яка запобігає надходженню контрабандних та контрафактних товарів, а також ухиленню від сплати митних платежів у повному обсязі.

У посібнику розглянуто питання державної митної справи: митна експертиза товарів, їх митний контроль та оформлення, застосування механізмів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, особливості класифікації різних груп товарів згідно з українською товарною номенклатурою, визначення митної вартості та нарахування митних платежів, розробка шляхів мінімізації ризиків при переміщення товарів через митний кордон України.

Колектив авторів урахував нові тенденції здійснення митної справи, європейський та світовий досвід.

Навчальний посібник містить методичні та практичні рекомендації, що будуть корисними при написанні випускної кваліфікаційної роботи студентами, які здобувають ступінь вищої освіти «магістр».

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИКОНАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Основні етапи

Зміст, структура, форма викладення матеріалу, а також оформлення випускної кваліфікаційної роботи повинні відповідати основним вимогам щодо її наукового рівня.

Перед початком виконання випускної кваліфікаційної роботи проводяться організаційні збори викладачів та студентів з питань підготовки, написання і захисту випускних кваліфікаційних робіт (випусковими кафедрами за участю декана).

Для персоніфікації тем і об'єктів дослідження кожен студент подає заяву на ім'я завідувача випускової кафедри, яка є підставою для призначення наукового керівника, формулювання теми і визначення об'єкта дослідження (дод. А).

Виконання випускної кваліфікаційної роботи складається з таких основних етапів.

1. Вибір об'єкта та предмета дослідження, затвердження теми, отримання замовлення на виконання теми (здійснюється протягом першого місяця навчання у магістратурі).

2. Складання плану і затвердження його науковим керівником, консультантом, керівником магістерської програми та завідувачем кафедри.

3. Розробка завдання на випускну кваліфікаційну роботу, складання та заповнення календарного плану виконання роботи.

4. Підбір, аналіз літературних джерел, їх систематизація, написання теоретичного розділу роботи з обґрунтуванням актуальності обраної теми досліджень.

5. Збір та аналіз фактичного матеріалу щодо об'єкта та предмета досліджень під час комплексної з фаху та переддипломної практики.

6. Виконання експериментальної частини досліджень, обробка результатів досліджень і фактичного матеріалу із використанням засобів комп'ютерної техніки.

7. Підготовка наукової статті за результатами дослідження об'єкта роботи.

8. Апробація матеріалів дослідження (доповідь на студентській науковій конференції, підготовка наукових статей, методичних матеріалів для впровадження в навчальний процес тощо).

9. Написання та оформлення випускної кваліфікаційної роботи, подання її на рецензування науковому керівникові та консультанту згідно із затвердженим календарним планом.

10. Усунення недоліків, представлення остаточного варіанта роботи відповідно до календарного плану.

11. Отримання відгуку від підприємства, за матеріалами якого виконувалася робота. Відгук завіряється печаткою і підписом керівника підприємства (посадової особи).

12. Подання роботи на реєстрацію (не пізніше 15 днів до першого засідання екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти), розгляд роботи завідувачем випускової кафедри.

13. Попередній внутрішньокафедральний захист випускної кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі здійснюється за наявності відгуку з підприємства та керівника дипломної магістерської роботи (за окремим графіком, але не пізніше ніж за 10 днів до початку державної атестації).

14. Зовнішнє рецензування роботи (за направленням декана факультету).

15. Переплетення роботи.

16. Отримання допуску декана факультету на захист випускної кваліфікаційної роботи в екзаменаційну комісію з атестації здобувачів вищої освіти (не пізніше ніж за 5 днів до захисту).

17. Підготовка до захисту (оформлення супровідних матеріалів, презентація доповіді).

18. Публічний захист випускної кваліфікаційної роботи на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти.

Випускна кваліфікаційна робота виконується під керівництвом провідного викладача кафедри чи фахівця, залученого для керівництва випускними кваліфікаційними роботами, який має вчене звання професора або доцента, науковий ступінь доктора або кандидата наук та виконує наукові дослідження відповідного напряму. Науковий керівник здійснює індивідуальне консультування студента, допомагає йому скласти план випускної кваліфікаційної роботи, контролює дотримання графіка виконання, рецензує всі частини роботи і завершений рукопис, готує студента до публічного захисту результатів дослідження.

Крім того, науковий керівник рекомендує необхідну літературу, довідкові, статистичні матеріали та інші джерела за темою; проводить систематичні, передбачені розкладом консультації; оцінює зміст виконаної випускної кваліфікаційної роботи як за розділами, так і загалом; дає рецензію на допуск роботи до захисту. Отже, керівник надає наукову та методичну допомогу, систематично контролює виконання роботи, вносить необхідні корективи, дає рекомендації стосовно доцільності прийняття того чи іншого рішення, а також робить висновок про готовність роботи.

Випускна кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам:

– бути логічною, доказово аргументованою;

– містити поглиблений, всебічний аналіз досліджуваної проблеми;

– мати самостійні експериментальні та аналітичні дослідження, розрахунки;

– містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення діяльності досліджуваного об’єкта;

– мати належне оформлення та необхідні супроводжувальні документи;

– бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу та календарним планом виконання роботи.

Випускна кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, представлена до захисту на кафедру менш ніж за один тиждень до початку роботи екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти, написана без дотримання затвердженого плану, не містить конкретних матеріалів об'єкта дослідження теми, аналітичних матеріалів реального підприємства або організації, обґрунтованих пропозицій, містить ознаки плагіату, а також не має відгуку підприємства, за матеріалами якого виконувалася робота, та зовнішньої рецензії, до захисту не допускається.

У період підготовки випускних кваліфікаційних робіт питання щодо стану підготовки студентами випускних кваліфікаційних робіт та дотримання ними графіка виконання відповідних етапів дослідження повинні регулярно обговорюватися на засіданнях випускових кафедр (з відображенням у протоколах засідань).

Випускна кваліфікаційна робота подається науковому керівникові для перевірки змісту та структури у строки, визначені у завданні. Випускна кваліфікаційна робота має бути обов'язково відрецензована. Рецензентами можуть бути: фахівці-практики; науковці; викладачі іншої кафедри університету, які працюють у галузі за відповідною проблематикою, що розробляється магістром. Рецензента/рецензентів призначає випускова кафедра. Вони характеризують позитивні сторони роботи та її недоліки.

У рецензії рекомендується визначати:

- новизну постановки та розробки питання;
- теоретичне та практичне значення роботи;
- використання сучасних методів дослідження;
- аргументованість висновків та обґрунтованість сформульованих практичних рекомендацій/пропозицій;
- особисту участь здобувача освітнього ступеня «магістр» у експериментальних дослідженнях, теоретичній обробці отриманих результатів, формулюванні наукового положення/ідеї/методики;

– вміння чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформлювати його;

– відсутність ознак плагіату;

– недоліки та зауваження щодо змістової частини роботи, оформлення.

Рецензія надається письмово і повинна містити загальний висновок щодо рекомендації до захисту (рекомендовано або не рекомендовано).

Науковий керівник перевіряє відповідність оформлення роботи встановленим вимогам та надає відгук (*заповнюється як висновок керівника у Завданні на випускну кваліфікаційну роботу*), в якому визначається:

– актуальність дослідження;

– ефективність використаної методології наукового пошуку;

– рівень використання набутих у процесі навчання в магістратурі теоретичних знань, підготовки до виконання наукових досліджень;

– вміння студента працювати з літературою, самостійно вирішувати наукові та практичні проблеми;

– ступінь оволодіння сучасними методами дослідження, вміння формулювати теоретично обґрунтовані нові наукові ідеї; логічно, послідовно, аргументовано викладати матеріал і робити висновки;

– відповідність випускної кваліфікаційної роботи вимогам до наукових досліджень такого типу;

– перспективність запропонованих рекомендацій і висновків;

– недоліки роботи.

Науковий керівник має чітко висловити свою думку щодо рекомендації/не рекомендації роботи до захисту.

До захисту подається випускна кваліфікаційна робота, яка оформлена згідно з вимогами й отримала допуск до захисту після попереднього захисту. Представлена до захисту робота повинна мати на титульній сторінці підписи студента, консультанта та наукового керівника.

Захист дипломної магістерської роботи відбувається прилюдно на засіданні екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти, затвердженої у встановленому порядку. Студент готує виступ на 10–12 хвилин з використанням необхідного ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, слайдів, формул тощо), зміст та якість якого перевіряє науковий керівник.

Основне призначення демонстраційного матеріалу – наочна ілюстрація відповідних тверджень під час доповіді, з акцентом уваги на них членів комісії. Кількість примірників роздаткового матеріалу повинна відповідати кількісному складу комісії.

Захист випускної кваліфікаційної роботи може відбуватися як у вищому навчальному закладі, так і в митних органах. Захист відбувається в обстановці високої вимогливості, принциповості, дотримання наукової етики. Ґрунтовному аналізу повинні піддаватися достовірність усіх висновків та рекомендацій наукового і практичного характеру.

У разі вибору студентом захисту випускної кваліфікаційної роботи іноземною мовою, реферат повинен бути підготовлений цією ж мовою.

Для одержання дозволу на захист роботи іноземною мовою студент подає на ім’я декана факультету заяву із візами завідувача кафедри іноземних мов, керівника випускної кваліфікаційної роботи та освітньо-професійної програми. До складу екзаменаційної комісії з атестації здобувачів вищої освіти у такому випадку має бути включений викладач або фахівець-практик, який вільно володіє іноземною мовою.

1.2. Організація, об’єкти та методи досліджень

Написання роботи потребує використання значної кількості теоретичного матеріалу, статистичних даних, нормативно-правових документів, довідкової та спеціальної літератури. Інформацію слід систематизувати у вигляді таблиць, графіків, діаграм з подальшим їх аналізом в основному тексті роботи.

Експериментальну частину випускної кваліфікаційної роботи слід розпочати з обґрунтування вибору об’єктів та методів, а також слід надати загальну схему досліджень (дод. Б. 1., рис. Б. 1.1. Б. 1.2). Загальна схема передбачає послідовність виконання етапів роботи, передбачених завданням, включаючи теоретичні, експериментальні питання та висновки і пропозиції.

Об’єктом є товар, що переміщується через митний кордон України. Доцільним є надання його стислого опису (найменування, виробник, країна походження, сорт, марка, артикул, склад, вага, ціна тощо). У табл. 1.1 наведено приклад характеристики об’єктів досліджень.

Таблиця 1.1

Характеристика об’єктів ідентифікаційної експертизи

№ зразка	Відомості щодо зразка картону, заявлені в графі 31 МД				
	Найменування зразка	Фірма-виробник	Склад по волокну	Кіль-кість шарів	Маса 1 м^2, г
1	Картон багато-шаровий пакувальний, марка ALASKA GC2	«INTER-NATIONAL PAPER-KWIDZYN SP.Z.O.O.», Польща	Середній шар виготовлений з механічної деревної маси, верхній і нижній – з вибіленої хімічної целюлози, з вмістом волокон отриманих хіміко-механічним способом 76,4%	Три	275
2	Картон багато-шаровий пакувальний, марка ALASKA GC2	«INTER-NATIONAL PAPER-KWIDZYN SP.Z.O.O.», Польща	Середній шар виготовлений з механічної деревної маси, верхній і нижній – з вибіленої хімічної целюлози, з вмістом волокон отриманих хіміко-механічним способом 76,4%	Три	250

Закінчення табл. 1.1

№ зразка	Відомості щодо зразка картону, заявлені в графі 31 МД				
	Найменування зразка	Фірма-виробник	Склад по волокну	Кіль-кість шарів	Маса 1 м^2, г
3	Картон багато-шаровий для друку, марка Casino Classic	«August Koehler AG», Німеччина	Із вмістом волокон целюлози, отриманих хімічним спосо-бом 76,5% від загальної маси	Два склеєні шари	295
4	Картон багатошаро-вий для друку, марка GC1 Folding Box Board	«SHANDONG BOHUI PAPER INDUSTRY CO., LTD», Китай	Із вмістом волокон, одержа-них механічним способом понад 10%	Не зазна-чено	270

Крім того, вказуються зовнішні діагностичні ознаки об’єкта досліджень, які задекларовані в графі 31 МД і можуть бути використані при ідентифікаційній експертизі (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Зовнішні діагностичні ознаки об’єктів ідентифікаційної експертизи

№ зразка	Найменування зразка	Зовнішні діагностичні ознаки
1	Картон багатошаровий пакувальний, марка ALASKA GC2	Зовнішній шар крейдований, зворотній бік кремовий, без іншого оброблення, в аркушах форматом 620х950 мм
2	Картон багатошаровий пакувальний, марка ALASKA GC2	Зовнішній шар крейдований, зворотній бік кремовий, без іншого оброблення, в аркушах форматом 700х1000 мм

Закінчення табл. 1.2

№ зразка	Найменування зразка	Зовнішні діагностичні ознаки
3	Картон багатошаровий для друку, марка Casino Classic	Колір білий, без покриття, глянцевий з обох боків, крейдований, отриманий каландруванням, в аркушах прямокутної форми розміром 700х1000 мм, товщиною 270 мкм
4	Картон багатошаровий для друку, марка GC1 Folding Box Board	Крейдований однобічно, у рулонах, завтовшки 0,203±0,01 мм, формат 720 мм

Також слід коротко охарактеризувати *методи досліджень*, що будуть використані при аналізі ринку, проведенні експертизи товарів у митних цілях, їх митному контролі та оформленні.

Якщо методи є стандартними, то наводиться лише їх суть із посиланням на стандарт. Якщо використані нові методи, то їх необхідно повністю описати і зробити посилання на джерело. Наводяться лише тільки ті методики та методи, що безпосередньо використані в роботі.

За способом отримання інформації методи досліджень поділяють на:

– інструментальні (лабораторні), що відносяться до об’єктивних методів дослідження;

– органолептичні (сенсорні), що відносяться до суб’єктивних методів дослідження;

– соціологічні;

– експертні;

– аналітичні;

– розрахункові.

До інструментальних методів дослідження відносять: фізичний, хімічний, фізико-хімічний, мікробіологічний, механічний методи.

Дослідження інструментальним (лабораторним) методом здійснюється фахівцями за допомогою спеціальної апаратури,

установок із застосуванням приладів, хімічного посуду, реактивів, а також відповідної техніки проведення вимірювання.

Позитивною рисою інструментального методу дослідження якості товару є об'єктивність, можливість відтворення отриманих результатів при застосуванні стандартної методики дослідження. Показники та характеристики якості, що визначаються цим методом, виражаються в конкретних величинах: літрах, грамах, градусах, ньютонах, вольтах, відсотках тощо. До недоліків можна віднести складність багатьох досліджень, спеціальну підготовку персоналу, а у деяких випадках – необхідність руйнування зразків товару, що робить проведення аналізу дорогими.

Інструментальний метод широко використовується для встановлення хімічного складу, структури, фізико-хімічних і фізичних показників властивостей товару, але це не означає, що для оцінювання якості використовуються всі наявні методи дослідження. Застосовують тільки ті, які відповідають меті дослідження.

Механічний метод дослідження використовується для визначення таких показників та характеристик, як міцність, деформація, твердість, пружність, еластичність, в'язкість, що нерідко застосовуються для характеристики властивостей непродовольчих товарів, наприклад, волокон, тканин, пластичних мас, лакофарбових матеріалів, деревини.

Фізичні методи використовуються для визначення фізичних властивостей готових товарів і вихідних матеріалів.

У товарознавчій практиці нерідко застосовують такі фізичні методи, як *оптична і електронна мікроскопія*, що широко використовуються для вивчення структури тканин, металів, наявності домішок. Наприклад, відносну густину визначають за допомогою ареометрів, пікнометрів, гідростатичних терезів, вимірюванням гідростатичного тиску. Визначення температурних констант проводять при дослідженні стійкості товарів і матеріалів до відповідного температурного режиму роботи або зберігання (температура плавлення полімерних плівок, загорання товару тощо).

Оптичні показники непродовольчих товарів, зокрема колір, блиск, прозорість, заломлення світла) досліджують за допомогою поляриметрії, рефрактометрії, фотометрії, спектроскопії, хроматографії та ін. Дослідження цими методами є важливими для оптичної системи фотоапаратів, біноклів.

Так, за допомогою *поляриметрії,* що ґрунтується на здатності деяких оптично активних речовин повертати площину поляризованого променя при проходженні через їх розчин, можна визначити концентрацію самих речовин, наприклад цукру, в розчині.

За допомогою *рефрактометрії* визначають вміст жиру, води, спирту, цукру, сухих речовин та інших сполук. Ґрунтується метод на вимірюванні показника заломлення променя при проходженні його через рідкий продукт. Цей метод застосовується при дослідженні якості таких продуктів, як харчові жири, соки.

За допомогою *фотометричних* методів (фотоколориметрії, спектрофотометрії, люмінесцентного аналізу) можна визначити компоненти хімічного складу продовольчих і непродовольчих товарів, отримати дані про доброякісність лакофарбових матеріалів, пластичних мас.

Підкреслимо, що спектрофотометричні методи мають певні переваги перед фотоколориметричними методами, тому що можуть бути використані не лише для визначення однієї сполуки, а й сумішей із кількох речовин. Крім того, їх можна використовувати при роботі зі забарвленими розчинами, які поглинають світло у видимій частині спектра, а також безбарвними, що поглинають світло в ультрафіолетовій або інфрачервоній частинах спектра.

За допомогою *люмінесцентного* аналізу можна встановити природу і склад непродовольчих товарів, а також матеріалів, застосованих при їх виробництві. Ґрунтується метод на здатності багатьох сполук після їх опромінювання ультрафіолетовими променями в темноті випромінювати видиме світло.

Спектрометрія використовується при визначенні кількісного і якісного складу матеріалів. Зокрема, у сплавах можна визначити вміст того чи іншого металу.

Хроматографія – метод розподілу і аналізу складних сумішей речовин, один із потужних методів дослідження в галузі хімії та біохімії. Суть хроматографії полягає в тому, що розподіл суміші речовин відбувається між двома фазами, що не змішуються, тобто нерухома фаза омивається рухомою. Рухомою фазою можуть виступати якась рідина або газ, що не вступають у реакцію і не змішуються з нерухомою фазою, нерухомою – тверде тіло або рідина.

За технікою аналізу розрізняють хроматографію паперову, колонкову, тонкошарову і газову. Нині дуже широко застосовується газова хроматографія.

Потенціометричний метод застосовується для вимірювання pH середовища в товарах, наприклад, зубної пасти, шампунів тощо. Для цього використовують різні типи потенціометрів.

Кондуктометричний метод ґрунтується на вимірюванні електропровідності матеріалів і товарів. За допомогою цього методу можна визначити кислотність забарвлених продуктів (вин, соків), тому що в момент нейтралізації електропровідність розчинів різко знижується або повністю зникає. Метод широко застосовується для вимірювання вологості сипучих будівельних сумішей. Для цього використовують різноманітні електричні вологовимірювачі, в яких визначена вологість базується на вимірюванні опору матеріалу. За допомогою вологовимірювачів визначають вологість деревини, цементу, піску тощо.

Мікроскопіювання широко використовується при вивченні структури матеріалів, зокрема паперу, тканин, виявлення домішок і видів помутніть, встановленні видової належності товару, встановлення наявності групи мікроорганізмів тощо.

Акустичний метод використовується при оцінюванні якості музичних інструментів, звукоізоляційних або звуко-

провідникових будівельних матеріалів, для розпізнавання фарфорових, фаянсових, кришталевих виробів та у дефектоскопії. Суть методу полягає у дослідженні властивостей виділяти, проводити або поглинати звук. Показники та характеристики звуку можна умовно поділити на дві групи: ті, що характеризують звук як фізичне явище (частота, період, спектр, інтенсивність тощо), і ті, що характеризують звук як психофізичне явище (рівень звуку, частотний інтервал, рівень звукового тиску та ін.).

Термічний метод використовується для визначення теплоємності, теплопровідності, термічного розширення, термічної стійкості, вогнестійкості виробів з деревини, будівельних товарів.

Електричним методом можна оцінити якість електротехнічних матеріалів та виробів з них, а також електро- та радіотоварів, побутових машин тощо, оскільки електричні властивості характеризують співвідношення матеріалів та виробів до електричного струму. Основними показниками цих властивостей є електропровідність, питомий електричний опір, температурний коефіцієнт опору, діелектрична провідність, механічна і електрична міцність.

Хімічні методи використовуються для кількісної і якісної характеристики різноманітних властивостей товарів. Так, за допомогою методів аналітичної хімії визначають пробу золота, вміст домішок у сплавах, із яких виготовлено відповідний товар, вміст важких металів для визначення доброякісності товарів та багато інших показників. Цим методом досліджують водостійкість мийних засобів, лакофарбових покриттів, кислотостійкість силікатних товарів та лугостійкість товарів побутової хімії.

Фізико-хімічні методи використовуються для дослідження сорбційних властивостей при визначенні водопроникності, паропроникності, повітропроникності тканин, шкір, деревини, будівельних матеріалів.

Органолептичний (сенсорний) метод дослідження якості товарів ґрунтується на використанні інформації, яку отримують за допомогою органів чуття (зору, смаку, запаху, слуху і дотику).

При цьому можуть бути використані технічні засоби, за допомогою яких підвищується результативність проведення дослідження якості (лупа, мікроскоп, мікрофон, особливе освітлення, посуд для концентрування духмяних речовин тощо).

За допомогою органолептичних методів дослідження товарознавець, при наявності певного досвіду, може сам у переважній більшості ситуацій визначати якість товарів без потреби проведення спеціальних лабораторних аналізів (які потребують часу і відповідних коштів).

Органолептичний метод дослідження широко використовується для оцінювання якості товарів. Останнім часом цей метод оцінювання називають «сенсорним аналізом». Зазначимо, що терміни «органолептичний» і «сенсорний» є синонімами і мають однакове значення. Безумовно, для проведення органолептичного оцінювання якості товарів, аналітик повинен мати потрібне сенсорне чуття.

Сенсорна чутливість – це здатність органів чуття людини до сприйняття смаку, нюху, кольору, дотику, а також до таких складних показників, як зовнішній вигляд тощо.

Смак і смакові відчуття. Язик – чуттєвий орган смаку, в слизовій оболонці якого знаходиться велика кількість смакових цибулин або бруньок, складених з видовжених клітин. На смак ми сприймаємо губну помаду, зубну пасту, зубні еліксири, харчові продукти.

Запах і запахові відчуття. Приємний запах є істотною умовою якості більшості товарів. Наявність його підсвідомо впливає на більш високу оцінку при визначенні якості.

Поняття «запах» є будь-які враження, що сприймаються органом запаху. Під термінами «аромат» і «букет» розуміють приємний, привабливий запах. Різниця між двома визначеннями полягає в тому, що аромат – притаманний запах відповідного продукту, сировини, товару, матеріалу, наприклад аромат троянди, винограду, а під букетом розуміють запах продукту, який формується під впливом технології виробництва.

Зір і зорові відчуття. За допомогою зорових відчуттів оцінюють: зовнішній вигляд, тобто колір, правильність форми, геометричні параметри форми, якість упаковки, фізичний стан, консистенцію, естетичне і художнє оформлення тощо;

Для правильного оцінювання потрібно вміти точно сформулювати всі можливі відчуття кольору, форми, особливостей зовнішнього вигляду та інших показників, характерних для конкретного виду товару. Наприклад, рисунок деревини асоціюється з породою деревини, з її фізико-механічними властивостями і навіть місцем на дереві, де взято деревину.

Тому для якісних аналізів, в яких головну роль відіграють показники, що визначаються органом зору, важливе значення має не тільки сама гострота, а й зорова пам'ять, досвід оцінювача, спостережливість.

Дотикові відчуття. За допомогою чутливих рецепторів, що розміщуються на пучках пальців, оцінюється стан поверхні (рівна, гладенька, шорстка) товарів, при оцінюванні шкіри, тканин, пакувальних матеріалів тощо.

Найчастіше за допомогою тактильних органів визначають стан консистенції, її параметри і характеристику, наприклад, консистенція харчових продуктів, парфумерно-косметичних товарів, побутової хімії тощо.

Підсумовуючи значення участі органів чуття в органолептичному оцінюванні товарів, підкреслимо, що воно переважно здійснюється не одним якимось органом, у ньому беруть участь одноразово практично всі органи чуття, пам'ять і набутий досвід.

Якщо підходити загально до оцінювання будь-якого товару, то воно розпочинається з роботи органу зору, за допомогою якого створюється перше враження від форми, кольору, а потім за допомогою інших органів оцінювач отримує більш детальну характеристику, яка дає змогу прийти до узагальнюючого висновку щодо якості.

Експертний метод. Термін «експертиза» (від лат. exspertus – дослідний) означає дослідження будь-якого

об’єкта за поданням мотивованого висновку. Товарознавча експертиза – це дослідження якості, кількості товару відповідно до умов нормативної документації, умов договору (контракту на поставку товару) з поданням мотивованого об’єктивного висновку.

Експертний метод дослідження застосовують у випадках, коли потрібна думка висококваліфікованих у конкретному питанні фахівців або необхідний висновок чи рекомендація третьої незалежної сторони.

При експертизі товарів експерт в своїй роботі повинен чітко виконувати рекомендації документів, які супроводжують товар (в разі їх правильного оформлення), нормативних актів, що регламентують властивості товарів, стандартів, технічних умов, правил приймання, правил відбору проб, маркування, зберігання, експлуатації тощо.

Досліджуючи товар, експерт обов’язково повинен використовувати в роботі документи, які мають безпосереднє відношення до партії товару. Передусім, це сертифікати відповідності, походження, ветеринарне свідоцтво, фітосанітарний сертифікат, гігієнічний висновок тощо

1.3. Структура роботи

Випускна кваліфікаційна робота складається із:

- титульної сторінки;
- завдання на випускну кваліфікаційну роботу;
- анотації та ключових слів;
- переліку умовних позначень;
- змісту;
- вступу;
- основної частини;
- висновків та пропозицій;
- списку використаних джерел;
- додатків.

Співвідношення між теоретичною та експериментальною частинами (яка включає аналітичну) 1:3.

Титульний аркуш є першою сторінкою випускної роботи і оформляється відповідно до встановлених вимог (дод. Г).

Завдання на випускну кваліфікаційну роботу складається студентом разом з науковим керівником і консультантом та підписується ними й затверджується завідувачем кафедри і керівником магістерської програми.

В *анотації*, обсяг якої складає до 800 знаків, зазначається прізвище та ініціали студента, тема випускної кваліфікаційної роботи, основний зміст та результати дослідження, *ключові слова* (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються у роботі) наводяться у називному відмінку. Кількість ключових слів – 5–7.

Анотація повинна бути написана українською, російською та однією з іноземних мов (переважно – англійською).

Анотація розміщується на окремому(-их) аркуші(-ах) і разом з ключовими словами передує змісту.

Якщо в роботі вжита специфічна термінологія, а також використані маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то *перелік умовних скорочень* може бути поданий в роботі у вигляді окремого списку, який розмішують перед змістом, після анотації та списку ключових слів.

Перелік слід друкувати у дві колонки, в яких у лівій за абеткою наводять скорочення, а у правій – детальне розшифрування.

Якщо у випускній кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, їх розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

Зміст випускної кваліфікаційної роботи визначається її темою і відображається у плані, розробленому за допомогою наукового керівника.

У змісті випускної роботи повинні бути передбачені (умовно) два блоки: теоретико-аналітичний та експериментально-практичний.

Матеріал роботи повинен бути викладений як єдине ціле в логічній послідовності.

Зміст розміщують безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає:

- вступ;
- послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки);
- висновки та пропозиції;
- список використаних джерел;
- додатки.

Навпроти кожної позиції проставляються номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

У вступі зазначається проблема, що потребує вирішення, актуальність проведення і мета досліджень в обраному напрямі, завдання, що вирішуються для досягнення мети, об'єкт і предмет досліджень, наукова новизна, практична значущість роботи. Крім того, наводиться апробація результатів досліджень – виступи на студентських наукових конференціях, публікації результатів дослідження в наукових виданнях КНТЕУ, у Збірнику наукових статей студентів тощо. Обсяг вступу, як правило, не повинен перебільшувати 2,5–3 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтування значення отриманих результатів для підприємств та організацій.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульовані. Доцільно мету роботи сформулювати на основі назви теми, але більш ґрунтовно і розширено.

Об'єкт дослідження визначається разом з вибором теми.

Предмет дослідження міститься в межах проблемного об'єкта, який потребує вирішення. Зазначені об'єкти мають проблему митного оформлення, експертизи, ідентифікації, класифікації тощо.

Наукова новизна повинна містити результати самостійного аналітичного або експериментального характеру.

Практична значущість має відтворювати результати власних досліджень магістранта, що можуть бути впроваджені в практичну діяльність митних органів.

Апробація роботи повинна включати назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

Зміст *основної частини* випускної кваліфікаційної роботи викладають, поділяючи матеріал на розділи. Розділи можуть поділятися на підрозділи, пункти, підпункти.

У розділах основної частини подається:

– теоретична частина – аналіз теоретичних і методологічних основ щодо предмета та об'єкта дослідження;

– аналітична частина – включає ґрунтовний аналіз ринку, із зазначенням даних щодо виробництва досліджуваної групи товарів в Україні, експортно-імпортних операцій, основних країн-контрагентів, висвітлюються проблеми ринку. В цій частині можуть аналізуватися вимоги до якості товару, його товарознавча та класифікація згідно з УКТЗЕД, законодавчо-нормативне регулювання митного контролю, оформлення та експертизи тощо;

– експериментальна (практична) частина – містить загальну схему, об'єкти та методи дослідження, наводяться результати експертизи з їх документальним оформленням;

– висновки та узагальнені результати досліджень.

Теоретична частина випускної кваліфікаційної роботи присвячується теоретико-методологічним аспектам обраного об'єкта та предмета досліджень.

Під час розкриття теоретичних питань необхідно показати елементи наукової новизни з формулюванням власної позиції автора щодо напряму дослідження, оригінальні авторські пропозиції стосовно розбудови теоретичних і методичних питань.

У роботі, де розглядаються питання боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил, необхідно визначити поняття порушення митних правил як адміністративного правопорушення, складові порушення митних правил, які

впливають на ступінь і характер відповідальності за вчинення протиправних дій при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

Окремими темами можуть бути тарифне та нетарифне регулювання зовнішньоекономічних операцій з товарами. До нетарифного регулювання належать: квотування та ліцензування зовнішньоекономічних операцій; здійснення ветеринарного, фітосанітарного та інших видів державного контролю відносно товарів, що переміщуються через митний кордон України; заборони та обмеження.

До методів тарифного регулювання належать державні податки, в які входять і митні платежі.

У питаннях щодо нарахування митних платежів необхідно проаналізувати їх види і призначення, навести особливості й способи нарахування платежів.

При викладенні теоретичних питань студент аналізує порядок застосування митної декларації (МД), декларування, митного контролю та митного оформлення, які встановлені законами України, постановами КМУ, Митним кодексом України, наказами ДФСУ та іншими законодавчими і нормативними актами.

Розглядаються загальнотеоретичні підходи до теми з використанням сучасних літературних джерел щодо досліджуваної проблематики (монографії, наукові статті, матеріали конференцій, інтернет-ресурси тощо), у тому числі іноземних авторів; обов'язковим є порівняння різних точок зору, використання статистичних відомостей (із посиланням на джерела).

В аналітичній частині надається моніторинг ринку певного товару, зокрема його експорт та імпорт, динаміка товарного забезпечення ринку за певний період, а також регуляторний вплив держави у формуванні товарного ринку, аналіз нормативно-правової бази, що визначає порядок переміщення товару через митний кордон України. Ця частина може містити аналіз вітчизняних, європейських і міжнародних документів, які регламентують вимоги до якості досліджуваного товару. За змістом цей розділ є аналітичним підґрунтям виконання досліджень і повинен бути органічно поєднаним з наступними розділами.

На основі наявної інформації студент узагальнює результати аналітичних досліджень і робить висновок наприкінці розділу про необхідність вирішення проблемних питань.

Наведений аналіз стану проблеми як в теоретичному, так і в аналітично-правовому аспектах повинен містити обов'язкові посилання на джерела інформації (зі списку використаних джерел).

Експериментальна частина роботи містить власні дослідження студента, який повинен показати вміння самостійно їх проводити та аналізувати результати. Поряд з цим обґрунтовують вибір *об'єктів* та *методів*, подається *схема* досліджень, наводяться результати експериментальних досліджень.

Експериментальна частина повинна містити дані, що одержані при проведенні досліджень. Результати оформляються у вигляді таблиць, графіків, рисунків із застосуванням комп'ютерних програм. Ілюстративний матеріал супроводжується детальним аналізом. Студент повинен давати оцінку повноті вирішення поставлених завдань, достовірності одержаних результатів, характеристиці обраних для дослідження зразків та їх аналогам.

Студенти можуть здійснювати наукові дослідження з питань: експертизи товарів в митних цілях, визначення критеріїв, методів та засобів їх ідентифікації; здійснення контролю за додержанням вимог законодавства щодо якості товарів, які ввозяться на митну територію України; застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання, аналізу митних процедур, які здійснюються при переміщенні товарів через митний кордон України; визначення митної вартості товарів; визначення коду та розроблення пропозицій з удосконалення класифікації товарів згідно з УКТЗЕД; нарахування митних платежів; декларування товарів; організації процедур митного контролю та оформлення товарів при їх переміщенні різними видами транспорту; аналізу ризиків при зовнішньоекономічних операціях з товарами; визначення товарів «групи прикриття» та «групи ризику»; розробки профілів ризику для запобігання порушенням митних правил.

При переміщенні товарів через митний кордон при різних видах експертизи: класифікаційній (визначення коду товару згідно з УКТЗЕД), товарознавчій (встановлення приналежності товарів до однорідної групи, найменування, виду тощо) проводять ідентифікацію. Ідентифікацію проводять спеціалісти митних лабораторій з проведенням відповідних досліджень.

Експертиза проводиться відповідно до завдання, яке ставиться посадовою особою митного органу, що здійснює митний контроль та оформлення партії товару. Програма експертизи та перелік необхідних досліджень розробляється й описується студентом, виходячи із поставлених мети та завдань експертизи. Дослідження проводяться особисто або за безпосередньої участі студентів на базі спеціалізованих експертних установ ДФС України, лабораторій кафедр факультету.

Послідовність проведення будь-якої експертизи повинна базуватися на таких етапах: вибір критеріїв, показників, засобів та методів ідентифікації, які обирають залежно від мети експертизи; визначення показників якості; порівняння їх значення з даними засобів ідентифікації (НД, зразки-еталони); визначення коду товару згідно з УКТЗЕД; документальне оформлення.

У роботі студенти повинні висвітлити результати проведеної експертизи та їх подальше використання при завершенні митного контролю й оформлення товарів. У додатках до розділу повинен бути обов’язково запит митного органу на проведення експертизи, протокол досліджень та висновок, складений за результатами проведення експертизи.

У частині, що стосується митної логістики та логістизації митних процедур студентами розробляються практичні підходи до організації процесів митного контролю та оформлення експортно-імпортних товарів при їх переміщенні через митний кордон України для максимальної раціоналізації, спрощення і прискорення цих процесів.

Студентами проводиться аналіз процедур митного контролю та оформлення в рамках існуючої технологічної схеми, їх переваги та недоліки, розробляються пропозиції з вдосконалення митних процедур.

Із застосуванням принципів митної логістики розробляються митні логістичні системи різних рівнів залежно від завдань, що ставляться у роботі. Під час побудови митних логістичних систем студенти повинні показати використання принципів логістики в організаційно-аналітичній діяльності митних органів України. Пропонуються способи й методи спрощення, раціоналізації та вдосконалення технологій і процедур митного оформлення товарів при їх переміщенні через митний кордон України, скасування неефективних і зайвих митних процедур тощо.

При розгляді декларування товарів, які належать суб'єктам ЗЕД, студент аналізує порядок заповнення граф митної декларації на товар, який є об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи або самостійно оформляє МД та пакет документів до неї. У додатках до роботи обов'язково повинен бути пакет документів на партію досліджуваних у роботі товарів, що переміщується через митний кордон України відповідно до заявленого митного режиму.

У роботі можуть розглядатися митні процедури під час переміщення товарів через митний кордон України різними видами транспорту. При аналізі митних процедур розглядають засоби та способи переміщення товарів.

Враховуючи вимоги нормативних документів, студент повинен зробити висновок про дотримання суб'єктом ЗЕД заходів нетарифного регулювання, що встановлені до досліджуваного товару, зокрема, обсягу квотування, вимог ліцензування імпортно-експортних операцій, видів державного контролю (ветеринарно-санітарного, фітосанітарного, санітарно-епідеміологічного, екологічного), сертифікації та інших заходів.

Аналізуючи митно-тарифне регулювання ЗЕД, зазначають його особливості для досліджуваного товару, вказують види та ставки мита, методи визначення митної вартості. Студенти аналізують порядок нарахування і стягнення мита, акцизного податку, податку на додану вартість.

При аналізі митного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України, студент описує

сукупність заходів, які здійснюються посадовими особами митних органів шляхом перевірки документів, необхідних для такого контролю, митного огляду та переогляду товарів і транспортних засобів тощо.

Розглядаючи митне оформлення товарів і транспортних засобів, студент аналізує митні формальності, що здійснюються при їх пропуску в Україну, випуску за її межі, переміщення транзитом. Наводиться мета митного оформлення, місце і час здійснення. МД оформляється на партію за умови, що до всіх товарів застосовується єдиний митний режим та один вид транспорту. Якщо партія складається з товарів, що мають різні коди згідно з УКТЗЕД, а також у випадках, коли товари з однаковим кодом згідно з УКТЗЕД мають різні дані (країна походження, валюта оцінювання тощо), відомості зазначаються на додаткових аркушах МД.

Необхідно пам’ятати, що митне оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, може бути завершено в повному обсязі лише після сплати встановлених митних платежів згідно із законодавством України.

Митна вартість використовується при нарахуванні митних платежів, а також для встановлення вартості товарів для інших митних цілей, включаючи стягнення штрафів та застосування інших санкцій за порушення митних правил, передбачених законодавчими актами України, і для ведення митної статистики.

Питання сплати митних податків слід описувати з урахуванням процедури пропуску товарів через митний кордон, якому передує подання декларантом заяви за встановленою формою (письмовою, усною тощо) даних про мету переміщення через митний кордон України товарів та інших предметів і про самі товари та інші предмети, а також будь-яких відомостей, необхідних для митного контролю та митного оформлення. При цьому аналізують платіжні документи, що підтверджують факт сплати основних і додаткових митних платежів.

У *висновках та пропозиціях* рекомендується підвести підсумки проведеного дослідження, викласти основні наукові та практичні результати, які одержано, рекомендації щодо їх використання.

Формулювання висновків повинно корелюватися відповідно до поставлених завдань за матеріалами основної частини роботи.

Для формулювання висновків та ґрунтовних пропозицій рекомендується апробація основних положень дослідження на наукових заходах.

Наводяться власні пропозиції щодо розв'язання проблемних питань об'єкта дослідження.

До списку використаних джерел слід включати джерела, на які у тексті є посилання. Список складається із законодавчих та нормативних актів, вітчизняної та зарубіжної наукової, навчально-методичної та спеціальної літератури, фахових видань, ресурсів Інтернет. До нього не включаються підручники, навчальні посібники.

У додатках наводяться допоміжні матеріали у вигляді: копій з пакета документів, необхідних для аналізу митного контролю та митного оформлення досліджуваного товару, висновку за результатами проведеної експертизи, витягів із законодавчо-нормативних документів, громіздких таблиць, рисунків тощо.

За рішенням кафедри студенти пишуть реферат, який містить загальну характеристику випускної кваліфікаційної роботи (інформацію щодо структури, кількості додатків, ілюстрацій, таблиць, використаних джерел; обсяг роботи у сторінках) та стислий виклад основного змісту (за розділами), висновки та анотації.

Обсяг реферату – до 3 сторінок через один міжрядковий інтервал. Реферат випускної кваліфікаційної роботи не потрібно підшивати разом з роботою у тверду палітурку.

1.4. Вимоги до оформлення

У процесі підготовки випускної кваліфікаційної роботи слід застосувати методичні й технічні прийоми наукової роботи.

Норми наукової комунікації суворо регламентують характер викладу інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим вживаються мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми», оскільки дослідження магістра здійснюється під постійним консультуванням з боку керівника.

Магістр повинен уміти оформлювати результати досліджень відповідно до вимог.

Випускна кваліфікаційна робота має бути написана українською літературною мовою, без зловживань (наприклад, запозичення наукових термінів, цитат зі статей, монографій, підручників та з мережі Інтернет без певних посилань на них). Робота не повинна носити компілятивний характер.

Написання випускної кваліфікаційної роботи недержавною мовою можливе за поданням факультету та погодженням ректора.

Рекомендований обсяг роботи – 100–120 сторінок (у тому числі: вступ, висновки та пропозиції – до 5–6 сторінок). Допускається відхилення в межах ±10%. До цього обсягу не включають список використаних джерел та додатки.

Вимоги до оформлення основного тексту та використаних джерел.

Набір тексту випускної кваліфікаційної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29–30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210·297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 мм. Поля: зліва – не менше 25 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: **«ЗМІСТ»**, **«ВСТУП»**, **«РОЗДІЛ»**, **«ВИСНОВКИ»**, **«СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ»**, **«ДОДАТКИ»** друкують великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Зміст має відповідати плану роботи. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової диплома. Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як **«ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ»**.

На ***титульному*** аркуші роботи зазначають повну назву навчального закладу, факультет, кафедру, на якій виконана робота, тему роботи, дані про студента, наукового керівника та консультанта, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються.

За титульною сторінкою в роботі мають бути: затверджене завдання; анотація, ключові слова (українською, російською та англійською мовами), а також перелік умовних позначень (за потреби). Всі вище перераховані структурні складові роботи враховуються в загальну нумерацію, але не нумеруються. Починаючи зі структурного розділу **«ЗМІСТ»** сторінки роботи нумерують арабськими цифрами суцільною нумерацією у правому верхньому куті листа (без знака № і без крапки).

Текст ***основної частини*** дипломної магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи (можливо пункти). Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не нумерують.

Номер розділу ставлять після слова «розділ», без крапки, а потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка, за якою у тому ж рядку

зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Наприкінці заголовка крапки не ставлять. *Наприклад:*

РОЗДІЛ 1
АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНОЇ БАЗИ ШОДО ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОГО ОФОРМЛЕННЯ ЗАСОБІВ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ЗАХИСТУ

2 відступи

1.1. Законодавча та нормативно-правова база митного оформлення засобів індивідуального захисту

Відповідно до ст. 70 Митного кодексу України [1], метою митного оформлення є засвідчення відомостей, одержаних під час митного контролю…

В окремих випадках у випускних кваліфікаційних роботах підрозділи можуть бути поділені на пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера ставиться крапка, наприклад: «**1.3.2**.» (другий пункт третього підрозділа першого розділу). Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки (наприклад, [32, с. 85]).

Фактичні та статистичні дані наводяться в однакових одиницях виміру: абсолютних (грн, дол. США, т, м, шт., г, ккал тощо) або відносних (%).

Оформлення посилань. При опрацюванні літератури, періодичних видань та складанні записів, слід звернути увагу на те, що вони можуть бути повними і точними (дослівно)

або скороченими (короткий виклад). Так наприклад, можна зробити: детальний запис основних положень робіт, фактичного матеріалу тощо; короткі записи зі своїми роздумами або без них; виписки у вигляді цитат.

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) студент виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2–3 цитати різних авторів.

Загальні вимоги до цитування такі:

– текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;
– цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;
– кожна цитата обов’язково супроводжується посиланням на джерело;
– при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;
– цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компілятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

При використанні відомостей, матеріалів з монографій, оглядових статей, інших джерел, що мають велику кількість сторінок, у посиланні слід точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, на які є посилання в роботі.

Оформлення допоміжних матеріалів. До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, діаграми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки.*

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рис. 1.2. _____
назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках. У разі потреби ілюстрації доповнюють або поясненнями, або коментарем.

Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання в тексті. При цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «... у табл. 2.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації скорочено пишуть слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3.2».

Приклад побудови таблиці:

Таблиця (номер)

Назва таблиці

Головка					**Заголовки граф**
					Підзаголовки граф
					Рядки (горизонтальні)
Боковик (заголовки рядків)	**Графи (колонки)**				

Таблиці нумерують арабськими цифрами наскрізною нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Назву таблиці друкують жирним шрифтом малими літерами через один міжрядковий інтервал (крім першої великої) і розміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Потрібно уникати повторів тематичного заголовка у заголовках граф. Лаконічності потребують і назви боковика. Слова, що повторюються, слід виносити до узагальнюючих заголовків, об'єднувальних рубрик.

Слово «*Таблиця* __» вказують один раз праворуч над першою частиною таблиці. Над іншими частинами пишуть: «*Продовження табл.* __» або «*Закінчення табл.* __» із зазначенням номера таблиці.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку і боковик.

При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик заміняти відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині.

У таблиці слід обов'язково зазначати одиницю виміру (відповідно до стандартів); числові величини повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то у ньому ставиться прочерк (–).

Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули у круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули зазначають порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводять під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула відокремлюється від тексту одним вільним рядком. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), ($\updownarrow$), (·), (:).

Формули та рівняння виконуються у формульному редакторі Microsft Equation 3.0 або MathType 4.0 Equation, розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка.

Вище і нижче формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Наприклад:

Досліджувані показники якості переводяться у безрозмірний вигляд за допомогою формули (2.1):

$$P_i = \frac{p_i - p_i^{бр}}{p_i^{ет} - p_i^{бр}}, \qquad (2.1)$$

де P_i – показник якості у безрозмірному вигляді;

p_i – i-тий показник якості у натуральному вигляді (абсолютний показник якості);

$p^{бр}$ – бракувальний показник якості (найгірший дозволений);

$p^{ет}$ – еталонний показник якості (найкращий).

Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті.

До додатків рекомендується включати матеріал, який:

– необхідний для повноти звіту, але включення його до основної частини звіту може змінити впорядковане та логічне уявлення про роботу;

– не може бути послідовно розміщений в основній частині звіту через великий обсяг або способи відтворення; може бути вилучений для широкого кола читачів, проте є необхідним для фахівців даної галузі.

Наприклад: додаткові ілюстрації або таблиці; проміжні математичні доведення, формули та розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; анкети, тести, програми; інструкції і методики; опис алгоритмів і програм розв’язання задач на ПК, які розроблені у процесі роботи над дослідженням; ілюстрації допоміжного характеру.

Кожний додаток друкується з нової сторінки.

Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. З правого боку рядка малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток __» (але без знака №) і велика літера, що позначає додаток.

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Ґ, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, Додаток Б тощо.

Текст кожного додатка може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – другий розділ дод. А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу дод. В.

Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка. Наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу дод. Д; формула (А.1) – перша формула дод. А.

У разі якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому кутку зазначається «Продовження додатка…».

Наприкінці випускної кваліфікаційної роботи наводиться *список використаних джерел*. Рекомендована кількість назв – не менше 50. До цього списку включаються всі публікаці вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Всі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися національного стандарту ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». Він прийнятий для уніфікації складання бібліографічного опису на міжнародному рівні, забезпечення можливості обміну результатами каталогізації.

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора (-ів); назву твору; вид видання (за потреби про перевидання чи переклад); місце видання; видавництво; рік видання; обсяг публікації. Список формують: або за прізвищами авторів в алфавітному порядку (за першою літерою назви твору) або за порядком посилання на джерела у тексті.

Праці авторів з однаковими прізвищами подають у списку за їх ініціалами в алфавітному порядку, одного автора – за першою літерою назви його праці. Прізвища авторів наводять у послідовності їх подання у виданні та розділяють комами. Праці чотирьох і більше авторів подають за прізвищем першого з них, додаючи «та ін.».

Якщо у випускній кваліфікаційній роботі використано *праці, які розповсюджено на правах рукопису* (дисертації докторів філософіїї та докторів наук, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Журнальні статті описують за схемою: прізвище автора (авторів), назна статті, зона відповідальності, назва журналу, рік видання, номер журналу, сторінки, на яких надрукована стаття.

Газетні статті описуються за схемою: прізвище автора (авторів), назва статті, зона відповідальності, назва газети, рік видання, число і місяць, сторінки, на яких надрукована стаття.

Статті, опубліковані в наукових збірниках, описують за схемою: автор, назва статті, назва збірника, дані про наукового редактора, місце видання, видавництво, рік видання, сторінки.

Відповідно до стандарту IS0 690-2:1997 у списку можуть бути наведені посилання на *публікації з мережі Інтернет.*

Приклади бібліографічного опису використаних джерел наведено нижче.

Законодавчі та нормативні документи

1. Про захист прав споживачів : Закон України від 01.12.05 № 3161-IV (зі змін. та доповн.). – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/go/1023-12.
2. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності : Наказ ДФС України від 09.06.2015 № 401. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754.html
3. Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей: ДСанПіН 5.5.6-138-2007. – [Чинний від 2007–02–09]. – Київ : Державні санітарні норми і правила, 2007. – 35 с.
4. ДСТУ EN 1062-1:2012. Фарби та лаки. Лакофарбові матеріали та системи покриттів для зовнішніх мінеральних і бетонних поверхонь. Ч. 1. Класифікація (EN 1062-1:2004, IDT). – [Чинний від 2013–07–01]. – Київ : Мінекономрозвитку України. – 2013. – 16 с.

5. ГОСТ 29104.5–91. Ткани технические. Методы определения раздирающей нагрузки. – Введ. 01–01–93. – М. : Изд-во стандартов, 1992. – 6 с.

6. ISO 2409:2013. Paints and varnishes. Cross-cut test. – Available as of. 2013–02–15. – Geneva : Intern. Org. for Standardization. – 2013. – 14 p.

Монографії

Караваєв Т.А. Водно-дисперсійні фарби: товарознавча оцінка : монографія / Т.А. Караваєв. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 288 с.

Книги колективу авторів, підручники, навчальні посібники

1. Товарознавство і торговельне підприємництво : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.А. Мазаракі, Н.В. Притульська, В.А. Осика та ін. ; за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 652 с.

2. Основи митної справи : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П.В. Пашко, В.А. Аргунов, В.П. Батіг та ін ; за ред. П.В. Пашка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання КОО, 2002. – 318 с.

3. Управління якістю : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Н.В. Мережко, В. В. Осієвська, Н. С. Ясинська. – Київ : Кив. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. – 216 с.

Багатотомні видання

Міжнародна економіка : підручник у 2 ч. / за ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – Ч. 1. – 564 с.

Статті/тези, опубліковані у збірниках наукових праць/конференцій

1. Осієвська В.В. Розвиток класифікацій товарів / В.В. Осієвська : мат-ли Міжнар. наук.-практ. конф. [Товарознавство і торговельне підприємництво: дослідження, інновації, освіта] (м. Київ, 6–7 квітня 2011 р.). – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – С. 200–202.

2. Свідерський В.А. Визначення ступеня контакту між плівкоутворювачем і наповнювачем в композиційних покриттях методом хроматографії / В.А. Свідерський, О.В. Миронюк // Вісн. НТУ «ХПІ» : зб. наук. пр. – 2008. – № 39. – С. 9–7.

Депоновані наукові праці

Злепко Н.П. Мито як фіскальний ресурс державного бюджету та інструмент фінансової політики : дис. … канд. екон. наук : 08.04.01 / Н.П. Злепко. – Тернопіль : Тернопільська академія народного господарства. – 2005. – 251 с.

Статті у періодичних виданнях

1. Мазаракі А. Майбутнє вищої освіти: думка експертів / А. Мазаракі // Освіта України. – 2013. – № 7. – С. 4.

2. Латигіна Н. Погляди студентства на глобалізований світ / Н. Латигіна // Університет і час. – 2011. – 10 черв. – № 5 (116). – С. 4.

3. Демченко С. Совершенствование системы управления рисками – один из приоритетов развития таможенного дела / С. Демченко, В. Буланая, А. Брендак // Митниця. – 2010. – № 10. – С. 19–21.

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Додаток А

Завідувачу кафедри

_____
(прізвище, ім’я, по батькові)

_____
(прізвище, ім’я, по батькові студента)

група _____, _____ курс,

_____

_____
(спеціальність, спеціалізація, факультет)

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему випускної кваліфікаційної роботи:

_____
_____
_____
_____
_____
_____

_____ _____
(дата) (підпис студента)

Додаток Б

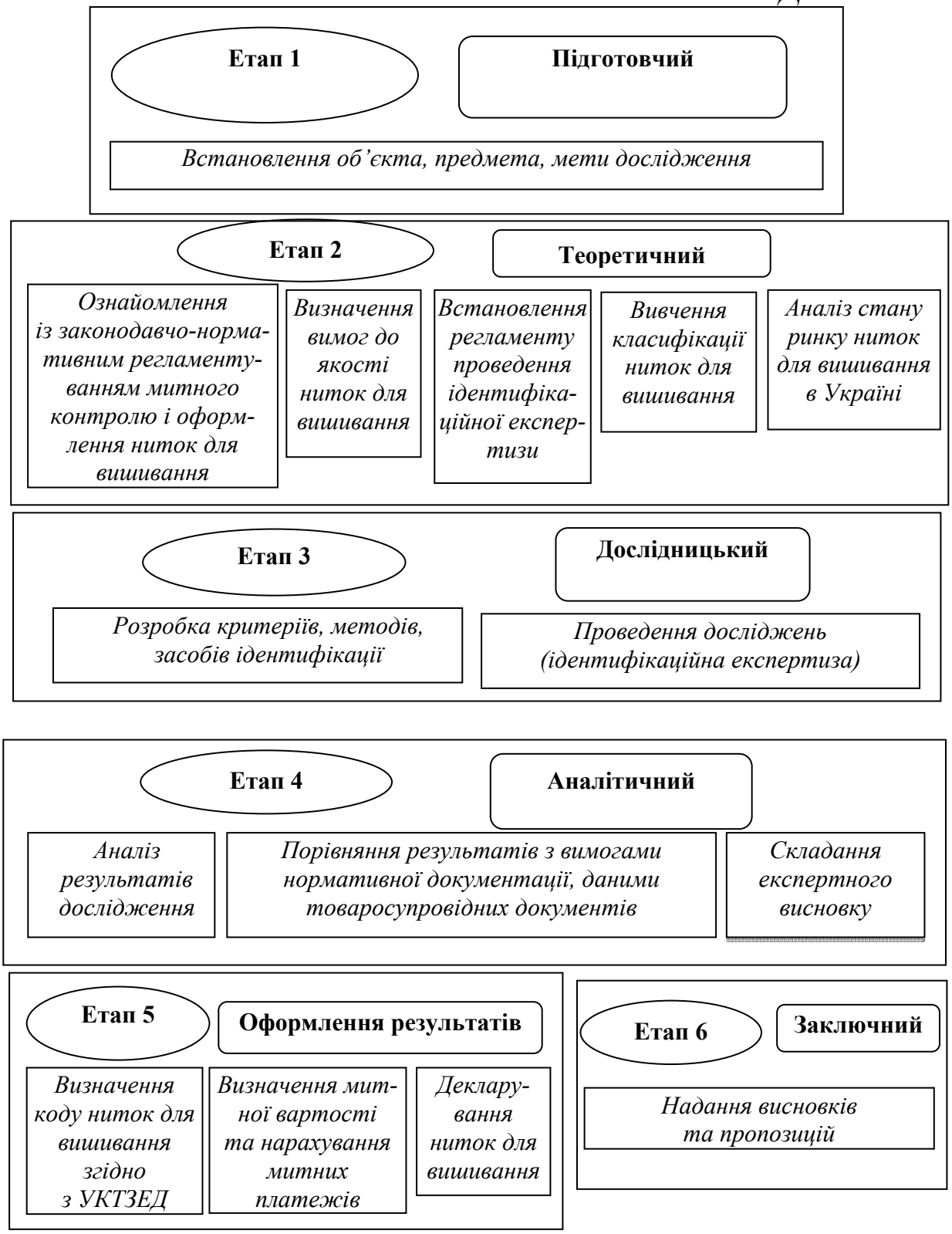

Рис. Б.1.1. Загальна схема досліджень з теми «Ідентифікаційна експертиза та митне оформлення ниток для вишивання»

Закінчення дод. Б

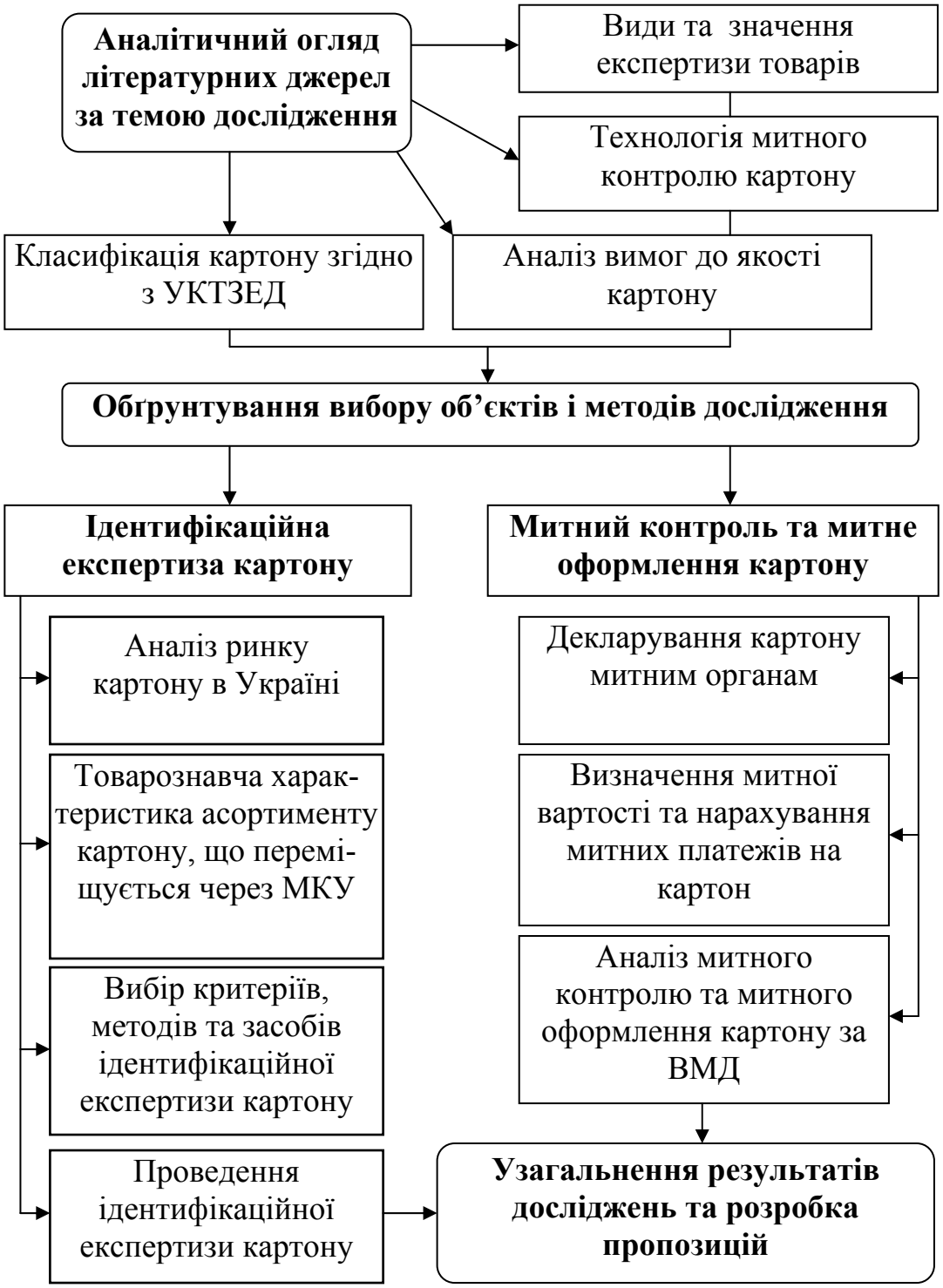

Рис. Б.1.2. Загальна схема проведення досліджень з теми «Ідентифікаційна експертиза при митному контролі картону»

Додаток В

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра товарознавства та митної справи

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

_____

_____

назва теми

Студента ___ курсу, ___ групи,
спеціальності (шифр, назва)
спеціалізації (назва) _____ Прізвище, ім'я, по батькові

підпис студента

Науковий керівник
науковий ступінь,
вчене звання _____ Прізвище, ім'я, по батькові

підпис керівника

Науковий консультант
науковий ступінь,
вчене звання _____ Прізвище, ім'я, по батькові

підпис консультанта

Керівник освітньо-
професійної програми
науковий ступінь,
вчене звання _____ Прізвище, ім'я, по батькові

підпис керівника

Київ 201__

Розділ 2

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ

2.1. Нормативно-правове регулювання переміщення товарів через митний кордон України

Основним нормативно-правовим актом, який визначає загальні засади здійснення державної митної справи є Митний кодекс України (МКУ) [1]. При цьому, відповідно до статті 1 МКУ, законодавство України з питань державної митної справи складається з Конституції України, цього Кодексу, інших законів України, міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання цього Кодексу та інших законодавчих актів.

При здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України, застосовуються виключно норми законів України та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, чинні на день прийняття митної декларації органом доходів і зборів України.

Законодавство з питань державної митної справи можна структурувати за різними напрямами, які відповідають основним завданням та функціям органів доходів і зборів.

Основними нормативно-правовими актами є наступні:

– за напрямом організації митного оформлення та декларування товарів:

– Митний кодекс України (статті 231, 232, 246–256; статті 257–269 та 335);

– Положення про митні декларації, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 450;

– Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням

митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10.08.2012 за № 1360/21672;

– Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа затверджене наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651, зареєстроване у Міністерстві юстиції України 14.08.2012 за № 1372/21684;

– Перелік відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій та Порядок ведення відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.05.2012 № 623, зареєстровані у Міністерстві юстиції України 18.06.2012 за № 988/21300, № 989/21301;

– Наказ Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій»;

– за напрямом електронного декларування:

– Митний кодекс України (статті 1, 33, 197, 248, 257, 264, 335);

– Закон України від 22.05.2003 № 851-IV «Про електронні документи та електронний документообіг»;

– Закон України від 22.05.2003 № 851-IV «Про електронний цифровий підпис»;

– Порядок підключення до глобальних мереж передачі даних, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.04.2002 № 522;

– Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2004 № 1452;

– Концепція створення багатофункціональної комплексної системи «Електронна митниця» схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17.09.2008 № 1236-р.;

– з***а напрямом застосування митних режимів***:

– Митний кодекс України (статті 70–185; статті 283–286);

– Податковий кодекс України (стаття 206);

– Перелік товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2011 № 427.

– Порядок виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.10.12 за № 1669/21981.

– Порядок виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення комплектних об'єктів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 630, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 21.06.12 за № 1025/21337;

– з***а напрямом здійснення митних процедур при митному оформленні товарів з використанням книжки А.Т.А.***:

– Конвенція про тимчасове ввезення (Стамбул, 1990 рік);

– Митний кодекс України (статті 94, 104, 110, 114, 306 та 317);

– Закон України від 24.03.2004 № 1661-IV «Про приєднання України до Конвенції про тимчасове ввезення»;

– Порядок видачі книжок (карнетів) А.Т.А., затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 № 1654;

– Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.12.2004 № 988-р «Про надання Торгово-промисловій палаті України повноважень виступати гарантуючою організацією, що видає в Україні книжки (карнети) А.Т.А.»;

– Порядок митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України з використанням книжок (карнетів) А.Т.А., затверджений наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657;

– Інструкція по заповненню граф книжки (карнета) А.Т.А. митними органами, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 31.05.2012 № 657;

– ***за напрямом здійснення митного контролю***:

– Митний кодекс України (статті 336, 338);

– Наказ Мінфіну України від 30.05.2012 № 636 «Про затвердження форми Акта про проведення огляду (перегляду) товарів, транспортних засобів, ручної поклажі та багажу», зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 19.06.2012 за № 1004/21316;

– постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 451 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними»;

– ***за напрямом перевірки правильності класифікації товарів***:

– Митний кодекс України (статті 67–69);

– закон України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф України»;

– наказ ДФС України від 09.06.15 р. № 401 «Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності»;

– Порядок роботи відділу митних платежів, підрозділу митного оформлення митного органу та митного поста при вирішенні питань класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України, затверджений наказом Мінфіну України від 30.05.2012 № 650, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 02.07.2012 за № 1085/21397;

– ***за напрямом перевірки правильності визначення країни походження:***

– Митний кодекс України (статті 36–48);

– Закон України від 6 липня 2011 року № 3592-VI «Про ратифікацію Угоди про Правила визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав»;

– Закон України від 16 жовтня 2012 року № 5445-VI «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Урядом України та Урядом Чорногорії»;

– Закон України від 5 липня 2001 року № 2599-III «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та Республікою Македонія»;

– Закон України від 7 грудня 2011 року № 4091-VI «Про ратифікацію Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, Угоди про сільське господарство між Україною та Королівством Норвегія, Угоди про сільське господарство між Україною та Ісландією та Угоди про сільське господарство між Україною та Швейцарською Конфедерацією»;

– Правила визначення країни походження товарів, прийняті Рішенням глав урядів СНД від 30.11.2000 року (зі змінами);

– за напрямом перевірки правильності визначення митної вартості:

– Митний кодекс України (статті 49–56);

– Порядок включення суми роялті та інших ліцензійних платежів до ціни, що фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, під час визначення їх митної вартості, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 446;

– Наказ Мінфіну України від 24.05.2012 № 598 «Про затвердження форми рішення про коригування митної вартості товарів, Правил заповнення рішення про коригування митної вартості товарів та Переліку додаткових складових до ціни договору», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 01.06.2012 за № 883/21195;

– Наказ Мінфіну України від 24.05.2012 № 598 «Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 18.06.2012 за № 984/21296;

– за напрямом перевірка правильності застосування пільг зі сплати митних платежів:

– Митний кодекс України (статті 270–288);

– Податковий кодекс України (статті 197, 198, 201, 206);

– за напрямом перевірка дотримання заходів нетарифного регулювання:

– Митний кодекс України (статті 4, 196, 197, 319, 561);

– Закон України «Про ветеринарну медицину»;

– Закон України «Про карантин рослин»;

– Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;

– Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів»;

– Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»;

– Закон України «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;

– Закон України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів»;

– Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

– Закон України «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»;

– Закон України «Про захист прав споживачів»;

– Закон України «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них»;

– Закон України «Про радіочастотний ресурс України»;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1030 «Деякі питання здійснення попереднього документального контролю в пунктах пропуску через державний кордон України»;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України»;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України»;

– Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 № 446 «Про затвердження Порядку митного оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України та підлягають обов'язковій сертифікації в Україні, і визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України».

Для того щоб висвітлити питання «Нормативно-правове регулювання переміщення товару через митний кордон України», потрібно детально проаналізувати dci нормативно-правові акти, що регулюють переміщення товару, що є об'єктом дослідження, через митний кордон України та його поміщення в той чи інший митний режим.

Митний режим – комплекс взаємозв'язаних правових норм, що відповідно до заявленої мети переміщення товарів через митний кордон України визначають митну процедуру щодо цих товарів, їх правовий статус, умови оподаткування і обумовлюють їх використання після митного оформлення (стаття 4 МКУ).

Пропонуємо наступний алгоритм для аналізу нормативно-правового регулювання:

1. Спочатку обов'язково чітко визначити митний режим, який аналізується в роботі.

2. Враховуючи код досліджуваного товару згідно з УКТЗЕД, підготувати довідку по ньому відповідно до обраного митного режиму з переліком документів, що регулюють переміщення товару та його поміщення у відповідний митний режим. Це може бути здійснено, у тому числі, за допомогою різного роду програмного забезпечення (QD Professional, MD Office та ін.).

3. Ознайомитися та проаналізувати усі чинні документи з підібраного списку.

4. Сформулювати висновки по кожному документу окремо.

5. Згрупувати та подати проаналізовані матеріали.

Наведемо нижче приклади можливого аналізу нормативно-правового регулювання переміщення соєвих бобів (митний режим експорту) та фільтрів для води (митний режим імпорту):

1) *Нормативно-правове регулювання експорту соєвих бобів*.

Переміщення соєвих бобів через митний кордон України регулює Митний кодекс України та інші законодавчі акти. Законодавство України з питань митної справи складається з Конституції України, Митного кодексу, законів України та інших нормативно-правових актів з питань митної справи [1].

Відповідно до статті 82 МКУ експорт (остаточне вивезення) – це митний режим, відповідно до якого українські товари випускаються для вільного обігу за межами митної території України без зобов'язань щодо їх зворотного ввезення.

Експорт соєвих бобів як продаж товарів українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення цих товарів через митний кордон України, регулюється положеннями закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1]. Цим законом визначаються основи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні, окреслюються принципи оподаткування, митного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності, заборони окремих видів експорту.

Згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТЗЕД), складеною на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів та затвердженою законом про Митний тариф України [8], *соєві боби,* як зернові культури класифікуються в розділі II «Продукти рослинного походження» в групі 12 «Насіння і плоди олійних рослин; інше насіння, плоди та зерна; технічні або лікарські рослини; солома і фураж» у товарній позиції 1201 «Соєві боби подрібнені або не подрібнені» і поділені на дві підпозиції: 1201 10 «для сівби» та 1201 90 «інші» [9].

Здійснення митних процедур при вивезенні соєвих бобів через митний кордон України регулюється Митним кодексом України, а саме положеннями розділу V Митні режими (глава 15 Експорт), розділу VIII Митне оформлення (глави 39–40) та розділом XI Митний контроль (глави 47–52).

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм МКУ, законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

Згідно зі статтею 318 МКУ, митному контролю підлягають усі товари, у тому числі і соєві боби, що переміщуються через митний кордон України. Митний контроль передбачає виконання митними органами мінімуму митних формальностей, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань державної митної справи.

Організація митного контролю регламентується главою 47 МКУ, яка включає:

– загальні принципи здійснення митного контролю (стаття 318);

– вибірковість митного контролю (стаття 320);

– тривалість перебування під митним контролем (стаття 321);

– строки пред'явлення митному органу товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України (стаття 322);

– операції з товарами, транспортними засобами комерційного призначення, митне оформлення яких не закінчено (стаття 325) та ін.

Порядок здійснення митного контролю, у тому числі: подання необхідних документів та відомостей, необхідних для митного контролю, форми митного контролю, перевірка документів та відомостей, які були подані митним органам, огляд та переогляд товарів, транспортних засобів, багажу, ручної поклажі, особистий огляд, оформлення результатів перевірок та ін. регламентується главою 49 МКУ.

На етапі митного контролю може бути проведена митна експертиза товарів, яка включає питання, пов'язані зі взяттям проб (зразків) товарів (стаття 356 МКУ) та операціями зі взятими пробами (зразками) товарів (стаття 357 МКУ).

Управління ризиками, пов'язаними з переміщенням товарів через митний кордон України, регламентуються главою 52 МКУ «Система управління ризиками», яка містить положення про цілі застосування системи управління ризиками, аналіз ризику та його об'єкти, а також діяльність митних органів з оцінки та управління ризиками.

Особлива увага приділяється процедурі митного оформлення товарів і транспортних засобів комерційного призначення, а також виконанню митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму. Митне оформлення – виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Митні формальності – сукупність дій, що підлягають виконанню відповідними особами та органами доходів і зборів з метою дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи (стаття 4 МКУ). Загальні положення щодо митного оформлення товарів регламентуються главою 39 МКУ, яка містить положення про місце і час здійснення митного оформлення (стаття 247), початок митного оформлення (стаття 248), присутність декларантів або уповноважених ними осіб під час митного оформлення (стаття 249), завершення митного оформлення (стаття 255).

Митне оформлення товарів розпочинається з процедури декларування. Процедура декларування, види декларацій, місце декларування, строки декларування, прийняття митної декларації, обов'язки, права та відповідальність декларанта та уповноваженої ним особи, помилки у митній декларації, а також зміну, відкликання та визнання митної декларації недійсною визначається главою 40 МКУ.

Заповнення граф митних декларацій при поміщенні соєвих бобів у режим експорту відбувається відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» (пункт ІІ.1. Порядку [29]).

Виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення соєвих бобів із застосуванням митної

декларації на бланку єдиного адміністративного документа відбувається відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [31]. Митні формальності за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку виконуються в такій послідовності:

1. Реєстрація митної декларації.
2. Перевірка митної декларації.
3. Прийняття/відмова у прийнятті митної декларації для оформлення.
4. Оформлення митної декларації при якому виконуються такі формальності:

– перевірка дотримання строків подання МД;

– контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в ЕК МД (ЕМД), та інших документів, поданих для митного оформлення;

– контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу ЕМД та ЕДМВ за допомогою АСАУР;

– перевірка правильності класифікації товарів;

– перевірка правильності визначення країни походження товарів;

– перевірка дотримання встановлених до задекларованих товарів заходів нетарифного регулювання;

– перевірка наявності задекларованих товарів у митному реєстрі об’єктів права інтелектуальної власності;

– перевірка правильності застосування пільг в оподаткуванні;

– перевірка правильності визначення митної вартості товарів.

5. Призупинення митного оформлення.
6. Передавання митної декларації до спеціалізованого підрозділу.

7. Проведення митного огляду.

8. Завершення митних формальностей за митною декларацією.

Для поміщення соєвих бобів у митний режим експорту особа, на яку покладається дотримання вимог митного режиму, повинна подати до митного органу документи на товар та виконати вимоги щодо застосування передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (стаття 83 МКУ).

Варто зазначити, що митний контроль і митне оформлення при вивезенні соєвих бобів з Украни здійснюються після проведення *фітосанітарного контролю* в пункті пропуску через митний кордон України. На товаросупровідних (товарно-транспортних) документах проставляється відбиток штампа «Вивезення з України дозволено». Соєві боби як підкарантинний матеріал відповідно до Фітосанітарних правил ввезення з-за кордону, перевезення в межах країни, транзиту, експорту, порядку переробки та реалізації підкарантинних матеріалів, затверджених наказом Мінагрополітики України від 25.08.2005 № 414 [55], вивозяться за межі України в режимі експорту у супроводі фітосанітарного сертифіката, виданого державним інспектором з карантину рослин, із зазначенням їх походження та адреси закордонного вантажоотримувача. Фітосанітарний сертифікат видається на кожну партію підкарантинних матеріалів, що експортуються відповідно до вимог Продовольчої і сільськогосподарської організації Організації Об'єднаних Націй (ФАО ООН), діючих міжнародних угод з карантину та захисту рослин країн торговельних партнерів, які ратифіковані Україною, та вимог країн-імпортерів.

Фітосанітарний сертифікат засвідчує відсутність у підкарантинних матеріалах карантинних та інших шкідливих організмів. У разі проведення знезараження вказується назва хімічної речовини та її концентрація, експозиція. Фітосанітарний сертифікат друкується з однаковим номером

у 3-х примірниках, які є оригіналами, відмінними за кольором: два примірники – віддаються заявнику, а третій – залишається за місцем оформлення як документ суворого обліку.

Фітосанітарний сертифікат підкарантинних матеріалів оформляється на підставі: обстежень рослин у період вегетації і/або обстежень місць зберігання, і/або карантинного огляду та фітосанітарної експертизи, які засвідчують, що матеріал вільний від шкідливих організмів або (при необхідності) був знезаражений. Термін дії фітосанітарних сертифікатів – 14 діб.

Вантаж має оглядатися не раніше ніж за 5 днів до відвантаження на експорт.

Бланк фітосанітарного сертифіката заповнюється друкованими літерами, розбірливо, без виправлень машинописним текстом або розбірливими великими літерами (при заповненні від руки). На вимогу власника вантажу та на підставі поданої заяви, заповненої англійською мовою, фітосанітарний сертифікат оформляється англійською мовою.

Фітосанітарний сертифікат вважається дійсним при наявності трикутної мокрої печатки з міжнародною символікою фітосанітарної служби (ксерокопії та фотокопії печатки не дозволяються). Будь-які виправлення в оформленому фітосанітарному сертифікаті категорично заборонені.

У разі вивезення за межі митної території України соєвих бобів у пунктах пропуску через державний кордон здійснюється *радіологічний контроль*. Такий контроль соєвих бобів і транспортних засобів здійснюється Державною екологічною інспекцією один раз при вивезенні за межі митної території України в митних органах відправлення або у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах вивезення за межі митної території України), крім випадків переміщення (пересилання) соєвих бобів у міжнародних поштових відправленнях та експрес-відправленнях (ПКМУ від 20 березня 1995 р. № 198 «Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон» [62]).

У разі наявності та належного функціонування у пунктах пропуску комплексів автоматизованого контролю за переміщенням радіоактивних речовин та ядерних матеріалів радіологічний контроль таких товарів здійснюється виключно у разі перевищення природного радіаційного фону (ПКМУ від 5 жовтня 2011 р. № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» [49]).

У разі коли у пункті пропуску не функціонують комплекси автоматизованого контролю за переміщенням радіоактивних речовин та ядерних матеріалів, товари підлягають радіологічному та/або попередньому документальному контролю, який здійснюється в такій послідовності: перший етап – здійснення радіологічного контролю посадовою особою відповідного контролюючого органу. Посадова особа митного органу передає посадовій особі відповідного контролюючого органу подані перевізником або експедитором чи уповноваженою особою товаросупровідні (товаротранспортні) документи. Після здійснення радіологічного контролю посадова особа відповідного контролюючого органу проставляє відповідні відмітки на товаросупровідних (товаротранспортних) документах, які повертаються посадовій особі митного органу. У разі функціонування в морському порту інформаційної системи портового співтовариства відмітки про здійснення радіологічного контролю проставляються в такій системі (пункт 7 Типової технологічної схеми пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними, затвердженої Постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 451 «Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними» [63]).

Таким чином, підтвердженням проведення радіологічного контролю соєвих бобів є наявність у товаросупровідних документах відмітки «Радіологічний контроль» або відмітки «Екологічний контроль». Штамп «Радіологічний контроль» застосовується для вантажів, що не підлягають екологічному контролю.

Якщо цього вимагає країна-імпортер, вантажі з експортованими соєвими бобами повинні супроводжуватися оригіналами *міжнародних сертифікатів або інших документів*, які вимагаються законодавством країни призначення, виданих компетентним органом (стаття 7 Закону України від 22.07.2014 № 1602-VII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів» [56]).

Вивезення за межі митної території України посадкового матеріалу соєвих бобів, що є матеріальним носієм сорту, який є об'єктом права інтелектуальної власності, здійснюється на підставі дозволу володільця патенту на відповідний сорт рослин, про що Мінагрополітики України видає документальне підтвердження за зверненням фізичних або юридичних осіб, які вивозять посадковий матеріал. *Дозвіл володільця патенту на сорт рослин та документальне підтвердження Мінагрополітики України* подаються фізичними та юридичними особами, які вивозять посадковий матеріал, або уповноваженими ними особами митному органу для митного оформлення (пункт 3.1. Порядку ввезення в Україну дослідних зразків сортів рослин для цілей експертизи на придатність на поширення сорту та вивезення з України посадкового матеріалу сортів рослин, затвердженого наказом Мінагрополітики від 15 серпня 2008 р. № 512 «Про затвердження Порядку ввезення в Україну дослідних зразків сортів рослин для цілей експертизи на придатність на поширення сорту та вивезення з України посадкового матеріалу сортів рослин» [57]).

Вивезення за межі митної території України посадкового матеріалу соєвих бобів, що є матеріальним носієм сорту, який не є об'єктом права інтелектуальної власності, здійснюється на підставі *документального підтвердження Мінагрополітики України*, яке видається за зверненням фізичних або юридичних осіб, які вивозять посадковий матеріал [57]. Підтвердження Мінагрополітики подається фізичними та юридичними особами, які вивозять посадковий матеріал, або уповноваженими ними особами митному органу для митного оформлення (пункт 3.2. Порядку ввезення в Україну

дослідних зразків сортів рослин для цілей експертизи на придатність на поширення сорту та вивезення з України посадкового матеріалу сортів рослин [57]).

На насіннєвий матеріал соєвих бобів, вироблених в Україні, видається посвідчення про кондиційність державними насіннєвими інспекціями. Виробник насіння видає «Атестат на насіння» або «Свідоцтво на насіння» залежно від ступеня розмноження насіння, а також може отримати «Сертифікат відповідності», пройшовши процедуру добровільної сертифікації (Лист ДМСУ від 20.10.2003 № 11/5-10-15057-ЕП «Про митне оформлення насіння» [58]).

На соєві боби, що призначаються для експорту з території радіоактивного забруднення спеціально уповноваженими на це установами Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства аграрної політики України та Державного комітету лісового господарства України видається *сертифікат на вміст радіоактивних речовин* (пп. «д» пункту 3 додатка 5 Порядку вилучення, поховання чи утилізації продукції, забрудненої радіонуклідами, що надійшла у виробництво або для реалізації у торговельну мережу, а також відшкодування затрат за рахунок осіб, винних у її виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів УРСР від 23 липня 1991 р. № 106 [59]).

Митне оформлення соєвих бобів, що були ввезені з території ВЕЗ «Крим» на іншу територію України та вивозяться за межі митної території України як соєві боби українського походження, здійснюється відповідно до Митного кодексу України на іншій (крім окупованої) території України з обов'язковим наданням митниці документів, що підтверджують походження соєвих бобів з України, передбачених розділом II Митного кодексу України та/або відповідною міжнародною угодою (стаття 6 Закону України від 12.08.2014 № 1636-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» [60]).

Соєві боби (насіння сої) безпосередньо виступають критерієм ризику при здійсненні «сумнівних» експортних

операцій. При проведенні моніторингу експортних операцій з соєвими бобами здійснюється аналіз структури експортних відправлень із аналізом вартісних та кількісних показників, їх тенденцій та змін за поточний рік у здійсненні окремими суб'єктами ЗЕД експортних операцій, практики застосування посередницьких схем при здійсненні посередницьких операцій. Зокрема встановлені такі індикатори ризиків (Лист ДМСУ від 23.12.2010 № 11/4-10.27/16720-ЕП «Щодо встановлення критеріїв ризику при проведенні моніторингу експортних операцій» [61]):

1. Декларування товарів за кодами згідно з УКТЗЕД у митному режимі експорту за договорами комісії.

2. Задекларована фактурна вартість одного кілограма товарів, що експортується:

– становить або перевищує 3000 грн при переміщенні автомобільним, залізничним або морським транспортом;

– становить або перевищує 4000 грн при переміщенні повітряним транспортом.

3. Декларування експортних операцій на адресу нерезидента (одержувача), стосовно якого наявна інформація про «сумнівність».

4. Декларування товарів, невластивих основному виду діяльності експортера (комітента).

Листом Держмитслужби від 03.08.2004 № 25/2-43/9619-ЕП визначені такі критерії ризику при вивезенні соєвих бобів:

– задекларована фактурна вартість одного кілограма соєвих бобів прирівняна або перевищує 3 000 грн;

– експорт соєвих бобів за фактурною вартістю в десять та більше разів перевищує їх вартість при імпорті соєвих бобів на територію України.

Щодо переміщення соєвих бобів існують попередження, зокрема щодо переміщення через певні пункти пропуску на кордоні з Румунією та Польщею.

Листом ДМСУ від 21.02.2007 № 09/359-ЕП «Про переміщення через українсько-румунський кордон продукції

рослинного походження» установлено перелік пунктів перетину державного кордону Румунії, через які здійснюється експорт, імпорт та транзит рослин і товарів рослинного походження. До цього переліку включено: Констанца Норд (порт), Констанца Суд (вільна економічна зона) – повіт Констанца; Скулєнь, Крістешть – повіт Яси; Бухарест (міжнародний аеропорт Генрі Команда) – повіт Ільфов; Джурджулешть, Галац (порт) – повіт Галац; Халмеу, Халмеу (станція) – повіт Сату Маре; Дорнешть, Сірет – повіт Сучава; Тімішоара, Стамора, Моравіца, Порциле де фер – повіт Тіміш/Мегедінць; Албіца – повіт Васлуй.

Листом ДМСУ від 20.07.2005 № 11/5-9/8660-ЕП «Про встановлення з боку Міністерства сільського господарства та розвитку села Республіки Польща заборони на пропуск через пункт пропуску «Рава-Руська – Хребенне» товарів, що містять компоненти рослинного походженням» попереджається про заборону на пропуск через пункт пропуску «Рава-Руська – Хребенне» товарів, що містять компоненти рослинного походження, а також товарів, пакування яких здійснено з використанням тари рослинного походження (дерев'яна, паперова). Направлення автотранспортних засобів повинно здійснюватись у пункти пропуску через державний кордон «Краківець – Корчова» та «Ягодин – Дорохуськ».

2) Нормативно-правове регулювання імпорту фільтрів для води.

Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів з імпорту фільтрів для води на територію України, включаючи купівлю фільтрів для води, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами здійснюється, перш за все, відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1], який здійснює правове регулювання всіх видів зовнішньоекономічної діяльності в Україні, включаючи зовнішню торгівлю.

Митне регулювання імпорту фільтрів для води (код згідно з УКТЗЕД 8421 21 00 00) здійснюється згідно з Митним кодексом України [6]; Податковим кодексом України [7]; Законом України

«Про Митний тариф України» [8], міжнародними договорами України та інших законів та підзаконних нормативно-правових актів з питань державної митної справи [9].

Переміщення фільтрів для води відбувається відповідно до положень Митного кодексу України [6], де зазначаються митні формальності при переміщенні товарів через митний кордон України різними видами транспорту (розділ VI МКУ), митне оформлення (розділ VIII МКУ), митний контроль (розділ XI МКУ), порушення митних правил та відповідальність за них (розділ XVIII МКУ) (див. попередній приклад).

При ввезенні фільтрів для води для випуску у вільний обіг вони поміщуються у митний режим імпорту, а декларант повинен:

1) подати органу доходів і зборів, що здійснює випуск товарів, документи на фільтри для води;

2) сплатити митні платежі, якими відповідно до законів України обкладаються фільтри для води під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту;

3) виконати встановлені відповідно до закону вимоги щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (стаття 75 МКУ).

Перелік документів, які подаються митному органу при переміщенні через митний кордон України визначається статтею 335 МКУ залежно від виду транспорту. Зокрема, при перевезенні автомобільним транспортом фільтрів для води під час їх переміщення через митний кордон України декларант, уповноважена ним особа або перевізник надають митному органу в паперовій або електронній формі такі документи та відомості:

а) документи на транспортний засіб, зокрема ті, що містять відомості про його державну реєстрацію (національну належність);

б) транспортні (перевізні) документи (міжнародні товаротранспортні накладні);

в) комерційні документи (за наявності) на товари, що перевозяться, які містять відомості, зокрема, про наймену-

вання та адресу перевізника, найменування країни відправлення та країни призначення товарів, найменування та адреси відправника (або продавця) та отримувача товарів;

г) відомості про кількість вантажних місць та вид упаковки;

д) найменування товарів;

е) вага брутто товарів (у кілограмах) або об'єм товарів (у метрах кубічних), крім великогабаритних вантажів.

Разом з митною декларацією митному органу подаються рахунок або інший документ, який визначає вартість товару, та, у випадках, встановлених МКУ, декларація митної вартості. В митній декларації декларантом або уповноваженою ним особою зазначаються відомості про:

1) документи, що підтверджують повноваження особи, яка подає митну декларацію;

2) зовнішньоекономічний договір (контракт) або інші документи, що підтверджують право володіння, користування та/або розпорядження товарами;

3) транспортні (перевізні) документи;

4) комерційні документи, наявні у особи, яка подає декларацію;

5) у разі необхідності – документи, що підтверджують дотримання заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

6) документи, що підтверджують дотримання обмежень, які виникають у зв'язку зі застосуванням захисних, антидемпінгових і компенсаційних заходів (за наявності таких обмежень);

7) у випадках, передбачених МКУ, – документи, що підтверджують країну походження товару;

8) у разі необхідності – документи, що підтверджують сплату та/або забезпечення сплати митних платежів;

9) у разі необхідності – документи, що підтверджують право на пільги зі сплати митних платежів, на застосування

повного чи часткового звільнення від сплати митних платежів відповідно до обраного митного режиму;

10) у разі необхідності – документи, що підтверджують зміну термінів сплати митних платежів;

11) у разі необхідності – документи, що підтверджують заявлену митну вартість товарів та обраний метод її визначення відповідно до статті 53 МКУ.

Заповнення граф митних декларацій при поміщенні фільтрів для води у режим імпорту здійснюється відповідно до наказу Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 651 «Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа» (пункт ІІ.2. Порядку [29]).

Митне оформлення фільтрів для води здійснюється митними органами на підставі митної декларації, в якій мають міститися такі відомості про товар:

а) найменування;

б) звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар;

в) торговельна марка та виробник товарів (за наявності у товаросупровідних та комерційних документах);

г) код товару згідно з УКТ ЗЕД;

ґ) найменування країни походження товарів (за наявності);

д) опис упаковки (кількість, вид);

е) кількість у кілограмах (вага брутто та вага нетто) та інших одиницях виміру;

є) фактурна вартість товарів;

ж) митна вартість товарів та метод її визначення;

з) відомості про уповноважені банки декларанта;

и) статистична вартість товарів (стаття 257 МКУ).

Відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 998 «Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації,

заповненої на бланку ЄАД» під час декларування фільтрів для води до електронного інвойсу вноситься *додаткова інформація, яка необхідна для його ідентифікації* [22, 23], а саме *інформація про призначення виробу та фільтрувальний елемент*.

Митні формальності при митному оформлення фільтрів для води за митною декларацією, заповненою у звичайному порядку, виконуються в такій послідовності (наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 631 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа» [31]):

1. Реєстрація митної декларації.
2. Перевірка митної декларації.
3. Прийняття/відмова у прийнятті митної декларації для оформлення.
4. Оформлення митної декларації при якому виконуються такі формальності:

– перевірка дотримання строків подання МД;

– контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в ЕК МД (ЕМД), та інших документів, поданих для митного оформлення фільтрів для води;

– контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу ЕМД та ЕДМВ за допомогою АСАУР.

– перевірка правильності класифікації фільтрів для води;

– перевірка правильності визначення країни походження фільтрів для води;

– перевірка дотримання встановлених до задекларованих фільтрів для води заходів нетарифного регулювання;

– перевірка наявності задекларованих фільтрів для води у митному реєстрі об’єктів права інтелектуальної власності;

– перевірка правильності застосування пільг в оподаткуванні;

– перевірка правильності визначення митної вартості фільтрів для води.

5. Призупинення митного оформлення.

6. Передавання митної декларації до спеціалізованого підрозділу.

7. Проведення митного огляду.

8. Завершення митних формальностей за митною декларацією.

Важливим етапом при митному контролі та оформленні товарів є правильне визначення коду згідно з УКТЗЕД, згідно з яким визначаються ставки ввізного мита та заходи нетарифного регулювання. Рішення митних органів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими. Такі рішення оприлюднюються у встановленому законодавством порядку. У разі незгоди з рішенням митного органу щодо класифікації товару декларант або уповноважена ним особа має право оскаржити це рішення у порядку, встановленому главою 4 МК України (стаття 69 МКУ).

Особлива увага при митному оформленні товарів у режимі імпорту приділяється визначенню їх митної вартості та нарахуванню митних платежів. Порядок визначення митної вартості регламентується МКУ (глава III, див. розділ 4 Посібника).

Митна вартість визначається для цілей:

– нарахування митних платежів;

– застосування інших заходів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України;

– ведення митної статистики;

– розрахунку податкового зобов'язання, визначеного за результатами документальної перевірки.

Митна вартість може відрізнятися від фактурної вартості – ціни, зазначеної у рахунку (рахунку-фактурі, рахунку-проформі тощо) або іншому документі, що визначає вартість товару. Митна вартість використовується для митних цілей і не може дорівнювати нулю навіть за поставок на безоплатній основі, оскільки у виробництво товарів завжди вкладені певні кошти.

При ввезенні фільтрів для води у 2016 р. нараховуються та сплачуються такі види митних платежів: ввізне мито, податок на додану вартість та єдиний збір у пункті пропуску.

Ставки *ввізного мита*, що встановлюються при імпорті фільтрів для води, визначаються у розділі XVI Закону України «Про Митний тариф України» від 19 вересня 2013 року № 584-VI [8]. Встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів України. До товарів застосовуються пільгові та повні ставки ввізного мита.

Пільгові ставки ввізного мита застосовуються до товарів, що походять з держав-членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння. До решти товарів застосовуються повні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України.

Пільгова ставка ввізного мита при імпорті фільтрів для води становить 0%, повна становить 1%.

Відповідно до Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ та Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, при імпорті фільтрів для води застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України. *Преференційна ставка ввізного мита при імпорті фільтрів для води в Україну становить 0%* [8, 10].

При застосуванні зазначається преференція по миту «403» [11] (держави-членами Європейської асоціації вільної торгівлі, з якими Україна уклала Угоду, є Республіка Ісландія, Князівство Ліхтенштейн, Королівство Норвегія та Швейцарська Конфедерація [12]) або «410» (країни ЄС).

При імпорті товарів європейського походження преференція може бути застосована за умови подання одного з таких документів: (a) сертифікат з перевезення товару EUR.1 (код документа – 7003) або (b) декларація-інвойс (напис вста-

новленого зразка, зроблений експортером на інвойсі або іншому товаросупровідному документі) (код документа – 7012 або 7016).

Також у рамках діючих міждержавних угод про вільну торгівлю з країнами СНД (при застосуванні зазначається преференція по миту «400»), Республікою Грузія (преференція по миту «401») та Республікою Македонія (преференція по миту «402») можливе *звільнення від сплати мита при імпорті фільтрів для води*. Таке звільнення здійснюється при дотриманні умов (наявності сертифіката про походження товару, виконання правил прямого відвантаження та безпосередньої закупівлі), що встановлені кожною окремою угодою [11, 13, 14].

Нарахування податку на додану вартість здійснюється відповідно до норм розділу V Податкового кодексу України [7]. При ввезенні товарів на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни товарів згідно із законом.

При визначенні бази оподаткування для товарів, що ввозяться на митну територію України, перерахунок іноземної валюти у валюту України здійснюється за курсом валюти, визначеним відповідно до статті 39^1 Податкового Кодексу [7, стаття 190]. *Ставка податку на додану вартість при імпорті фільтрів для води становить 20%.*

Ставка податку на додану вартість при постачанні та ввезенні на митну територію виробів медичного призначення, зокрема обладнання для фільтрування або очищення води для діалізу, становить 7% (п. 193.1 статті 193 ПКУ).

Критеріями застосування ставки ПДВ 7% є наявність:

1) відомостей про включення товарів до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення (код документа: «9905»);

2) документів про відповідність, передбачених технічними регламентами на медичні вироби (код документа: «9907»);

3) дозволу на проведення клінічних випробувань (код документа: «9906»).

Нарахування єдиного збору в пункті пропуску справляється з транспортних засобів, визначених у статті 5 Закону України № 71-VIII «Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України» [18] та Постанови КМУ № 1569 «Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон» [19], які перетинають державний кордон, за здійснення у пунктах пропуску митного (у разі транзиту вантажу і транспортного засобу), санітарного, ветеринарного, фітосанітарного, радіологічного та екологічного контролю вантажу і транспортного засобу, за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами та за проїзд автотранспорту з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Не справляється у разі: перетинання державного кордону авіаційними та водними транспортними засобами, залізничними вагонами без вантажу, залізничними пасажирськими вагонами, легковими автомобілями; транзиту вантажу, що не підлягає пропуску через митний кордон та перевантажується на інший транспортний засіб у зоні митного контролю пункту пропуску, який є одночасно пунктом ввезення та вивезення цього вантажу; в'їзду та виїзду транспортного засобу в межах одного пункту пропуску через державний кордон без перетинання митного кордону та ін. [18].

Єдиний збір складається з:

- плати за здійснення передбачених Законом видів контролю вантажу і транспортного засобу;
- плати за проїзд транспортного засобу автомобільними дорогами;
- додаткової плати за проїзд автомобільного транспортного засобу з перевищенням встановлених загальної маси, осьових навантажень та (або) габаритних параметрів.

Розрахунок суми єдиного збору, який справляється з транспортного засобу залежно від його місткості, загальної маси, осьових навантажень та габаритних параметрів, здійснюється згідно з додатком 1 до Порядку [19].

Згідно з вищезгаданим Порядком ставка єдиного збору за проведення контролю вантажного автомобіля без причепу загальною масою до 20 тонн включно становить 5 євро.

Згідно з Постановою КМУ № 452 «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України», фільтри для води при ввезенні на митну територію України *підлягають проведенню радіологічного контролю* [20, 21].

Радіологічний контроль товарів і транспортних засобів здійснюється один раз. У разі ввезення на митну територію України – у пунктах пропуску через державний кордон України. Такий контроль фільтрів для води і транспортних засобів здійснюється Державною екологічною інспекцією (Постанова Кабінету Міністрів України від 20 березня 1995 р. № 198 «Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон» [62]). Підтвердженням проведення радіологічного контролю фільтрів для води є наявність у товаросупровідних документах відмітки «Радіологічний контроль» або відмітки «Екологічний контроль». Штамп «Радіологічний контроль» застосовується для вантажів, що не підлягають екологічному контролю.

Таким чином, при аналізі нормативно-правового регулювання переміщення через митний кордон України будь-якого товару необхідно дотримуватись наведеного алгоритму.

2.2. Аналіз експортно-імпортних операцій з товарами

Характеристика будь-яких зовнішньоекономічних операцій без здійснення їх статистичного аналізу [39–43].

Питаннями статистики зовнішньої торгівлі товарами в Україні опікується Державна служба статистики (*http:// ukrstat.org/uk*). На міжнародному рівні веденням статистики міжнародної торгівлі та її покращенням займається вже тривалий час Організація Об’єднаних Націй, а саме її

підрозділ статистики (*http://unstats.un.org/*) [39]. У зовнішній торгівлі збір даних щодо переміщення товарів нерозривно пов'язаний із застосуванням певних класифікацій або номенклатур товарів.

Аналіз сучасних підходів до вивчення експортно-імпортних операцій показав, що найбільш вживаною для ведення статистики міжнародної торгівлі товарів є Гармонізована система опису та кодування товарів (ГС), (англ. Harmonized Commodity Description and Coding System, Harmonized System (HS), яка використовується у міжнародній торгівлі для систематизованого вивчення товарів і автоматизованої обробки даних [68]. Товари в цій системі класифікуються як за призначенням (одяг, взуття, головні убори, музичні інструменти, меблі і т. п.), так і по галузях економіки (продукція борошномельно-круп'яної промисловості, продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості та ін.). Виділеним категоріям присвоюються коди з 6 цифр, при цьому окремі країни деталізують номенклатуру до кодів, що складаються з 8 або 10 цифр. ГС було розроблено Радою митного співробітництва в 1988 році та прийнято багатьма країнами на базі Номенклатури Ради митного співробітництва, яку ряд країн продовжує використовувати та МСТК [44]. Останньою редакцією є ГС 2012 року. На ГС ґрунтується Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) [8].

Аналіз експортно-імпортних операцій з будь-якими товарами здійснюється в декілька основних етапів:

1. Спочатку визначається код згідно з УКТЗЕД того товару, операції з яким будуть аналізуватися в роботі.
2. Обрати базу даних з усіх доступних та найбільш придатних для аналізу джерел.
3. Здійснити вибірку статистичних даних з обраної бази даних по експорту/імпорту об'єкта досліджень.
4. Проаналізувати вибрані статистичні дані.
5. Сформувати таблиці та рисунки для найкращого представлення результатів дослідження.
6. Детально проаналізувати отримані результати дослідження.

Розглянемо приклад аналізу експортно-імпортних операцій очисників або фільтрів для води, код згідно з УКТЗЕД 8421 21 00 00 *«Реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини: центрифуги, включаючи відцентрові сушарки; обладнання та пристрої для фільтрування або очищення рідин чи газів: – обладнання для фільтрування або очищення рідин: для фільтрування або очищення води».*

Код згідно з УКТЗЕД даного товару повністю співпадає на рівні перших шести цифр з кодом Гармонізованої системи опису та кодування товарів.

Для початку приведемо, як на рівні шести знаків можна використати дані статистичної бази UN comtrade (United Nations Commodity Trade Statistics Database) скориставшись сайтом: http://comtrade.un.org/db/:

1. Обираємо на верхній панелі «*Data Query*»→»*Express Selection*».

2. Вводимо до запиту в табличній формі ті дані, які нам потрібні, зокрема в графі «*Enter Commodity Codes / Text*» зазначаємо код HS 842121, в графі «*Enter Reporters Codes / Text*» зазначаємо Україну (код – 804), в графі «*Enter Partners Codes / Text*» вводяться ті країни-партнери, які нас цікавлять (є можливість вибрати окремі країни, групи країн або усі країни світу разом), в графі «*Enter Years*» вводяться потрібні для аналізу роки та в графі «*Select Trade Flow*» галочками відмічаються напрямки переміщення товару: *Import, Export, re-Export, re-Import* (рис. 2.1).

3. Вибираємо «Submit Query» та отримуємо потрібні нам дані в табличній формі (рис. 2.2), які можна також завантажити в CSV форматі та обробити в Excel завдяки режиму «*Direct Download*».

Зауважимо, що через обмеження інформації, яка може бути подана в текстовій формі, рисунки надаються нами для наочності та супроводження зацікавленого читача в його пошуках в он-лайн режимі.

Рис. 2.1. Приклад вибірки даних статистичної бази UN comtrade щодо обсягів імпорту та експорту фільтрів для води (код HS 842121) у 2010–2014 рр.

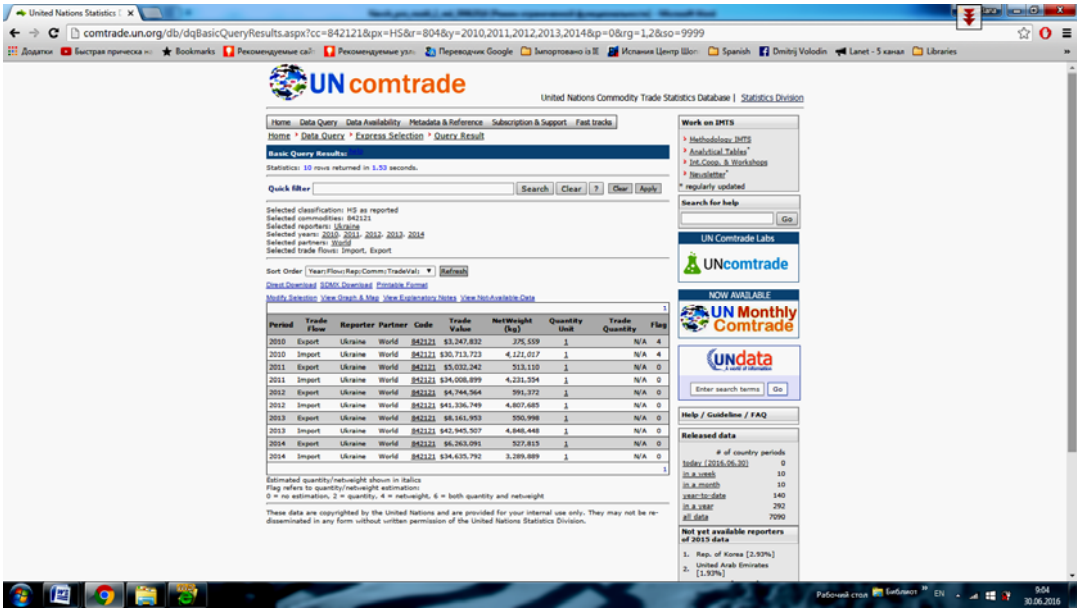

Рис. 2.2. Приклад результатів вибірки даних статистичної бази UN comtrade щодо обсягів імпорту та експорту фільтрів для води (код HS 842121) у 2010–2014 рр.

Здійснивши відповідну вибірку даних та проаналізувавши їх, можемо представити результати щодо експортно-імпортних операцій з фільтрами для води (код HS 842121) в Україні. Послідовність поданих даних, яку ми пропонуємо, така:

1) динаміка потоків зовнішньої торгівлі фільтрів для води у світі протягом 2010–2014 рр.;
2) країни-імпортери фільтрів для води;
3) країни-експортери фільтрів для води;
4) динаміка експортно-імпортних потоків фільтрів для води в Україні протягом 2010–2014 рр.;
5) основні країни-імпортери фільтрів для води до України у 2011–2014 роках;
6) основні країни, до яких вивозилися фільтри для води з України у 2011–2014 роках;
7) дані щодо тарифного захисту усіх країн світу стосовно фільтрів для води з України.

Щодо останнього зазначеного нами вище пункту, варто підкреслити, що існує також інший засіб, який можна застосовувати для аналізу імпорту та експорту, а саме торговельна мапа (Trade Map) Міжнародного торговельного центру (International Trade Center, ITC) (http://www.trademap.org/Index.aspx). За допомогою цього інструменту, на додаток до аналізу міжнародної торговельної статистики певних товарів, знаючи код HS ми можемо також проаналізувати тарифи, які застосовуються до тих чи інших товарів із різних країн, у тому числі тарифи для товарів з України. Послідовність дій для користування цим інструментом така:

1. На сайті *http://www.trademap.org/Index.aspx на верхній* панелі обираємо «*Other ITC Tools*» → «*Market Access Map*».
2. У наступному вікні, яке з'явиться (*http://www.macmap.org/Main.aspx*) обираємо «*Quick Search*» → «*Compare Tariffs*».

3. Вводимо країну, яка нас цікавить, код товару та нажимаємо кнопку «*Proceed>>*».
4. Отримуємо мапу світу щодо тарифного захисту усіх країн світу стосовно до фільтрів для води (код HS 842121) з України (рис. 2.3). Навівши курсор на ту чи іншу країну на мапі ми можемо переглянути більш розгорнуті дані щодо розмірів цих тарифів.

Такий експрес-аналіз дає змогу виявити причини зростання/спадання експортно-імпортних потоків тих або інших товарів та підтвердити чи спростувати вплив тарифів на торгівлю тим чи іншим товаром.

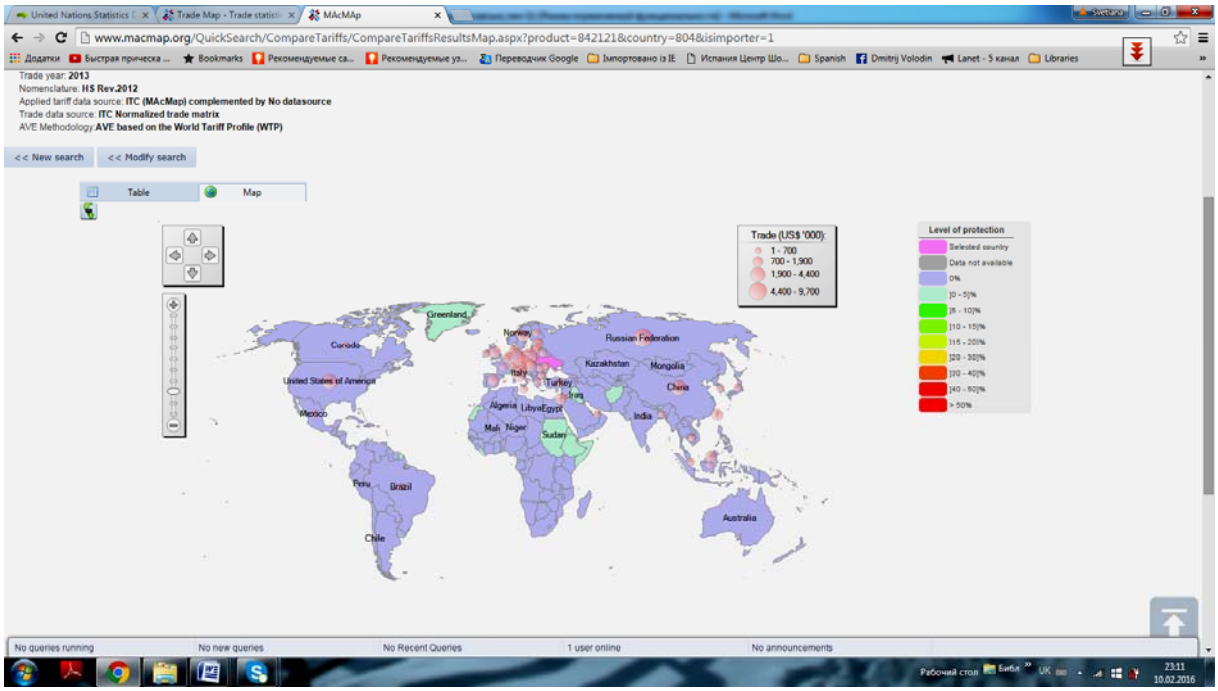

Рис. 2.3. Приклад деталізованих даних на мапі світу щодо тарифного захисту усіх країн світу стосовно до обладнання для фільтрування або очищення води (код HS 842121) з України

Приклад аналізу експортно-імпортних операцій з фільтрами для води (код HS 842121) в Україні та світі у 2010–2014 рр.:

Аналіз даних зовнішньої торгівлі статистичної бази UN comtrade дозволяє стверджувати, що в період з 2010 по

2014 рр. обсяги імпорту обладнання для фільтрування або очищення води серед усіх країн світу збільшилися на 28,5% (рис. 2.4), тобто в цілому спостерігається тенденція до зростання торгівлею фільтрами для води у світі. Імпортні операції з фільтрами для води у світі у 2014 році становили більше 7 млрд дол. США.

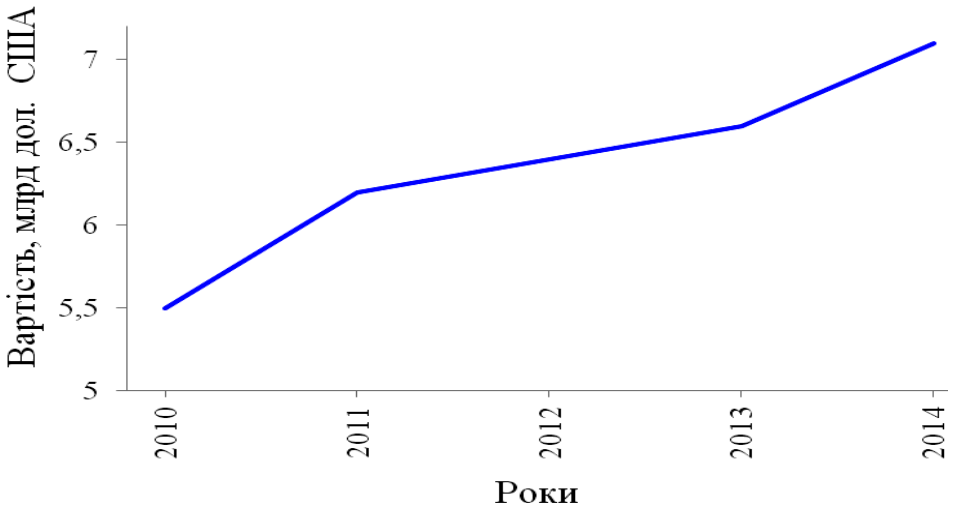

Рис. 2.4. Динаміка імпортних потоків фільтрів для води у світі протягом 2010–2014 рр.

Джерело: http://comtrade.un.org

У 2014 році до десятки найбільших країн-імпортерів фільтрів для води увійшли такі країни, як: США, Китай, Росія, Канада, Німеччина, Франція, Велика Британія, Мексика, Малайзія та Корея. Сукупна вартість ввезених ними фільтрів для води становила 3,4 млрд дол. США, або близько 48% від загальносвітового імпорту фільтрів для води.

Аналізуючи стан імпорту обладнання для фільтрування або очищення води, можна сказати, що лідируючу позицію займає США, загальна вартість ввезених фільтрів для води до цієї країни у 2014 році становила більше 1 млрд дол. США (близько 15% від

загальносвітового імпорту фільтрів для води) (рис. 2.5). Значно менше фільтрів для води, а саме у 2,5 раза, ввозить до своєї країни Китай (404,6 млн дол.) та інші країни світу. Варто відмітити, що вартість ввезених фільтрів для води до України у 2014 році становила 34,6 млн дол. США (0,5% від загальносвітового імпорту фільтрів для води).

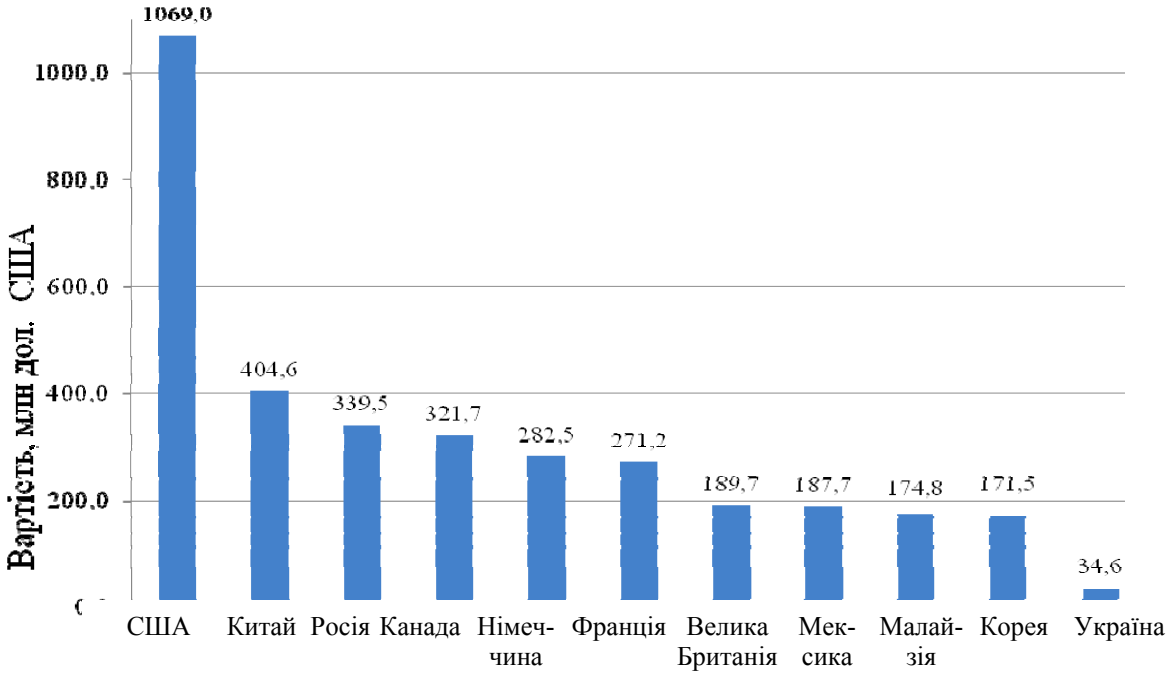

Рис. 2.5. Країни-імпортери фільтрів для води у 2014 році

Країни-експортери фільтрів для води у 2014 році представлені на рис. 2.6. До десяти країн з найбільшими обсягами експорту фільтрів для води входять США, Німеччина, Китай, Італія, Корея, Канада, Нідерланди, Велика Британія, Іспанія, Франція. Варто відмітити, що у 2014 році у світі відбулось нарощення обсягів експорту фільтрів для води на 11,1% (з 7,19 млрд дол. США у 2013 році до 7,99 млрд дол. США у 2014 році).

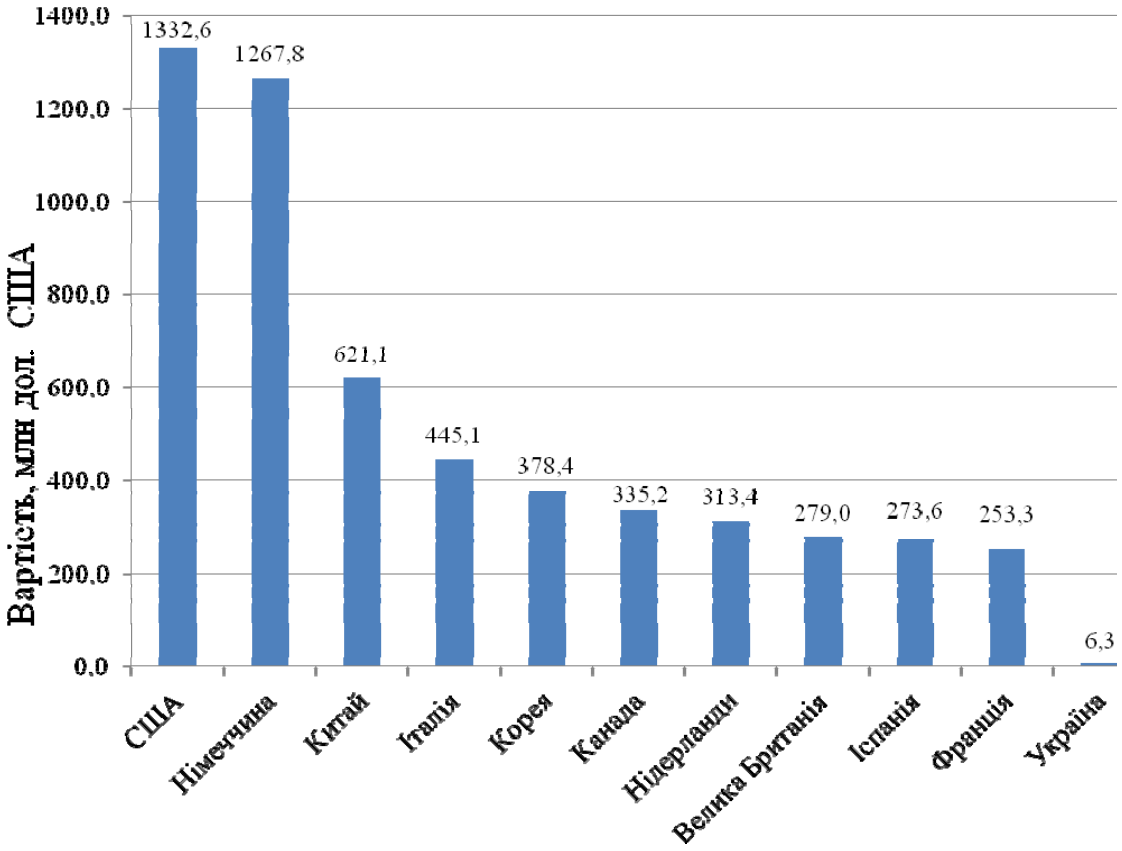

Рис. 2.6. Країни-експортери фільтрів для води у 2014 році

Країнами, які найбільше продають свої фільтри для води є США та Німеччина, обсяги їх експорту у 2014 році становили 1,33 млрд дол. США (16,7% від загальносвітового експорту) та 1,27 млрд дол. США (15,9% від загальносвітового експорту) відповідно. Експорт фільтрів для води з України у 2014 році становив 6,3 млн дол. США (0,1% від загальносвітового експорту).

Український ринок фільтрів для води на 90–95% формується з імпортної продукції – ввозяться як готові фільтри, так і комплектуючі, з яких згодом збирають апарати для очищення води.

Імпорт фільтрів для води в Україну впродовж 2010–2014 рр. коливався від 30,7 млн дол. США до 42,9 млн дол. США. Варто зазначити, що в Україні спостерігалася позитивна динаміка щодо нарощення імпорту даного товару до 2013 року включно, а у 2014 році відбулося зменшення вар-

тості як експорту на 23,3%, так і імпорту – на 20,6% (рис. 2.7). Також слід відмітити, що в порівнянні з 2010 роком, у 2014 році Україна наростила експорт фільтрів для води майже вдвічі.

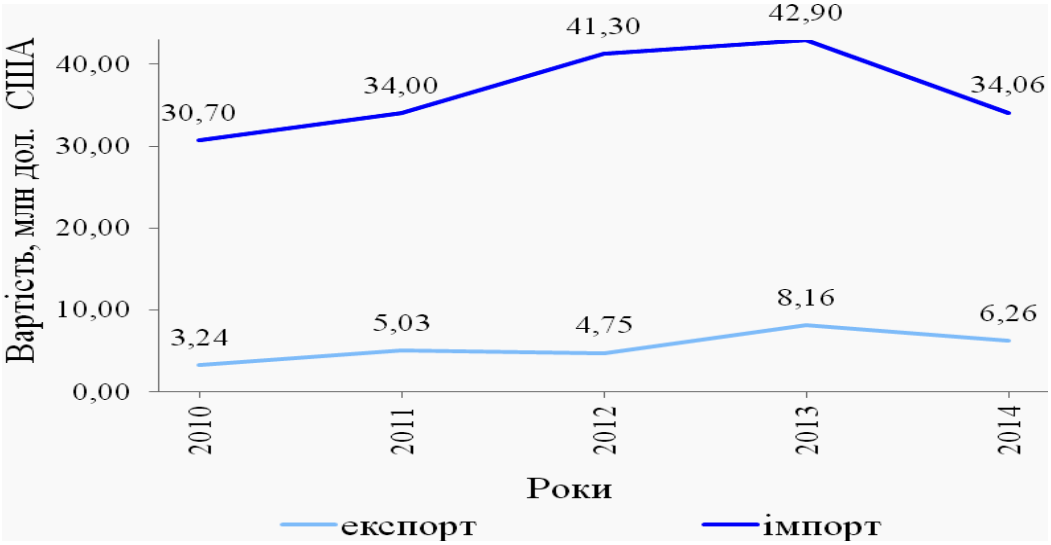

Рис. 2.7. Динаміка експортно-імпортних потоків фільтрів для води в Україні протягом 2010–2014 рр.

У структурі українського товарного експорту та імпорту за даними UN comtrade, в період з 2010 по 2014 рр. доля фільтрів для води стосовно загального зовнішньоторговельного обороту України становить 0,0069% (в грошовому еквіваленті), а імпорту – 0,045%.

У найбільших обсягах за 2010–2014 рр. фільтри для води в Україну ввозили такі країни, як Росія – 30,1 млн дол. США, Німеччина – 21,4 млн дол. США, Китай – 16,8 млн дол. США, Сполучені штати Америки – 16,0 млн дол. США та Польща – 14,6 млн дол. США. Україна ж здійснювала поставки у 2010–2014 рр. своїх фільтрів для води в найбільших обсягах до таких країн, як Росія – 14,0 млн дол. США, Білорусь – 3,1 млн дол. США, Грузія – 2,0 млн дол. США, Казахстан – 1,8 млн дол. США, Молдова – 1,2 млн дол. США.

Щодо тарифного захисту всіх країн світу стосовно фільтрів для води з України (код HS 842121) варто зазначити, що більшість країн світу не захищають тарифами свій ринок від українських фільтрів для води та встановили ставку ввізного мита 0%, разом з тим при ввезенні до деяких інших країн (Афганістан, Бутан, Кайманові острови, Екваторіальна Гвінея, Еритрея, Ірак, Гібралтар та ін.) встановлена доволі низька ставка мита – 1%, що свідчить про низький тарифний захист у світі щодо ввезення цього товару з України.

Таким чином, ґрунтовний аналіз експортно-імпортних операцій з товарами дає можливість оцінити стан та перспективи розвитку ринку досліджуваних товарів та сформулювати пропозиції щодо можливого застосування заходів тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічних операцій з цими товарами.

2.3. Класифікація товарів згідно з УКТЗЕД

Митні кордони країн світу перетинаються величезною кількістю товарів. Для забезпечення обліку, контролю за ввезенням товарів та їх оподаткуванням людство намагалося створити систему або таблицю, в якій можна було б розташувати товари у певному наперед встановленому порядку. Складність полягала в тому, що в світі з давніх часів підприємці імпортували або експортували продукцію, яка нараховувала мільйони найменувань товарів. На початку шляху створення упорядкованого номенклатурного ряду товарів для розробників такої системи було невідомо, які критерії, принципи або ознаки потрібно покласти в основу систематизації товарів. З плином часу ця робота закінчилася створенням товарної номенклатури.

У широкому значенні термін ***«номенклатура»*** *(від лат. nomenclastura – перелік, список назв)* – це система (сукупність) назв, термінів, що використовують в будь-якій галузі науки, техніки, практичної діяльності.

Товарна номенклатура – це сукупність найменувань товарів, з якими у своїй діяльності працюють органи державної влади і суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.

Систематизувати все розмаїття товарів, насамперед тих, що є об'єктом зовнішньоекономічних операцій, можна шляхом їх *класифікації та кодування*.

У загальному розумінні ***термін «класифікація»*** – *це розподіл множини об'єктів за визначеною основою на класи, які не перетинаються.*

Кодування товарів – технічний прийом, який дозволяє представити об'єкт, що класифікується, у вигляді знака або сукупності знаків за певними правилами.

Товарна номенклатура є класифікатором товарів і використовує систему цифрового кодування товарів. Товарам поряд з найменуванням присвоєно умовну позначку – цифровий код.

Правильна класифікація товарів є важливим елементом системи митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Класифікація товарів при митному оформленні є актуальною для митних органів усіх держав, оскільки від чіткої і правильної класифікації товару залежить:

- встановлення вартості товарів за об'єктивними критеріями;
- обґрунтоване нарахування і стягнення податків та зборів;
- правильне застосування заходів нетарифного регулювання (заборон та обмежень);
- вироблення оптимальної митної політики країни.

Таким чином, класифікація товарів, що переміщуються через митний кордон будь-якої держави, у тому числі і України, має, насамперед, **економічний характер.**

Зростання обсягу і значення міжнародної торгівлі, тенденція до уніфікації і стандартизації зовнішньоторговельної документації, потреби обміну статистичними даними поставили питання необхідності розробки єдиного міжнародного документа, який встановлює більш чіткі і деталізовані правила класифікації товарів, що знаходяться в міжнарод-

ному товарообігу. Розробка цього документа велася за участі експертів з різних країн, представників міжурядових, неурядових і національних організацій.

На сьогоднішній день єдиною міжнародною товарною номенклатурою є ***Гармонізована система опису і кодування товарів (ГС).***

Гармонізована система опису і кодування товарів набула чинності з 1 січня 1988 року. Нині її використовують понад 100 країн світу, а на її основі здійснюється майже 100% світової торгівлі.

Для забезпечення практичного використання ГС для більшості країн 14 червня 1983 року у Брюсселі було підписано Міжнародну конвенцію про Гармонізовану систему опису і кодування товарів.

З метою забезпечення належного рівня участі України в міжнародних торговельно-економічних відносинах та наближення нормативно-правової бази України до системи загальновизнаних норм міжнародного права Указом Президента України від 17.05.2002 № 466/2002 «Про приєднання України до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів» Україна приєдналася до даної Конвенції.

У преамбулі Конвенції визначено її основні цілі:

- сприяння міжнародній торгівлі;
- спрощення збирання і зіставлення статистичних даних відносно міжнародної торгівлі;
- стандартизація та уніфікація зовнішньоторговельної документації і т.д.

Структура міжнародної товарної номенклатури, тобто номенклатури ГС, побудована з використанням системи класифікації і системи кодування.

Система класифікації товарів має шість рівнів деталізації, починаючи з рівнів, де містяться найбільш загальні описи товарів (наприклад, продовольчі товари), і закінчуючи рівнями, що містять опис конкретних товарів (наприклад, шоколадні цукерки з начинкою). Таких рівнів деталізації є шість: розділи, групи, підгрупи, товарні позиції, підпозиції та субпозиції.

Всі рівні деталізації мають найменування (текстовий опис) та цифрове позначення.

У Гармонізованій системі для позначення розділів і підгруп використовуються римські цифри, для позначення груп, товарних позицій і субпозицій – арабські. При цьому позначення розділів не взаємозалежні один з одним, так само як і з кодами груп, товарних позицій і субпозицій.

Система кодування в ГС передбачає присвоєння товарам шестирозрядного цифрового коду. У Міжнародній конвенції про ГС установлено, що країни, які її застосовують, не можуть змінити класифікацію товарів і їх код у межах перших шести знаків.

Таким чином, будь-який товар у номенклатурі ГС представляється так: цифровий код + текстовий опис. Хоча в Гармонізованій системі римські цифри застосовуються для позначення розділів і підгруп, шестирозрядний цифровий код товару *позначається виключно арабськими цифрами*, що характеризують номер групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки) і субпозиції (шість знаків).

Важливо відмітити такі особливості деталізації товарів на рівні розділів та груп.

На ***рівні розділів*** товари згруповано відповідно до галузей промисловості за сукупністю різних ознак товарів, а саме:

- походження (розділи I, II, V);
- функціональне призначення (розділи IV, XI, XII, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI);
- хімічний склад (розділи III, VI, VII);
- вид матеріалу, з якого виготовлено товар (розділи VIII, IX, X, XIII, XIV, XV).

На ***рівні груп товари*** деталізовано залежно:

- від матеріалу, з якого їх виготовлено (наприклад, група 72 – чорні метали);
- від функцій, які вони виконують (наприклад, група 91 – годинники та їх частини);
- від ступеня обробки. При цьому для формування груп використовується принцип послідовності опрацювання товарів – від сировини до одержання напівфабрикатів і готових виробів.

Відповідно до Конвенції структура номенклатури ГС крім товарних позицій, субпозицій та їх цифрових кодів включає також:

- примітки до розділів, груп і субпозицій;
- основні правила інтерпретації Гармонізованої системи.

У ***Примітках***, розроблених практично до всіх розділів і груп, а також до деяких субпозицій, даються визначення точних меж цих класифікаційних блоків, наводяться різного виду визначення; у Примітках можуть бути віддзеркалені технологія виготовлення товару, його технічні характеристики.

Правила інтерпретації наведені в додатку до Конвенції. До міжнародної товарної номенклатури включено шість «Основних правил інтерпретації Гармонізованої системи», які визначають найважливіші принципи побудови класифікаційної системи, встановлюють порядок включення будь-якого конкретного товару до певної товарної позиції, а потім до відповідної субпозиції.

Таким чином, Гармонізована система опису і кодування товарів – це єдина для усього світу основа для створення митних тарифів і номенклатур статистики зовнішньої торгівлі, що є умовою зіставлення їх даних.

Нині ГС використовується багатьма країнами як єдиний класифікатор товарів, що відповідає сучасним потребам митних органів, комерційних і транспортних організацій, статистичних служб.

При цьому Гармонізована система дає можливість створювати національні номенклатури, які можуть бути доповнені і товари можуть бути кодовані понад шестизначного цифрового коду, наведеного в номенклатурі ГС. Цифровий код товару в національних товарних номенклатурах може містити до 10 знаків.

Зокрема, країнами Європейського Союзу використовується Комбінована (тарифно-статистична) номенклатура Європейського Співтовариства (КН ЄС), яка будується на основі Гармонізованої системи. У цьому випадку шестизначний код товару за ГС доповнюється сьомим і восьмим знаками.

Гармонізована система опису та кодування товарів стала основою для розроблення національної товарної номенклатури України – Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

УКТЗЕД є товарною номенклатурою, тобто класифікатором товарів, в якому можна знайти місце для кожного товару, що переміщується через митний кордон України, і після цього присвоїти йому певний товарний код.

УКТЗЕД затверджується Законом України «Про Митний тариф України».

Чинну УКТЗЕД, яка побудована на Гармонізованій системі опису та кодування товарів версії 2012 року, затверджено *Законом України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф України».*

Оскільки УКТЗЕД побудована на підставі Гармонізованої системи опису та кодування товарів, тому вона використовує ті ж самі критерії деталізації, що й ГС.

Разом з тим, оскільки УКТЗЕД є національною товарною номенклатурою, то вона має більше рівнів деталізації, ніж ГС.

Принципи деталізації товарів в УКТЗЕД:

– товари діляться на рівні так, щоб їх об’єднувала хоча б одна ознака;

– товари групуються одночасно лише за однією ознакою;

– товари спочатку класифікують за більш загальними ознаками, а потім за більш конкретними, ступінь за ступенем.

Основні критерії класифікації товарів в УКТЗЕД:

– матеріали, з яких товари виготовлені;
– функції, які товари виконують;
– ступінь обробки товарів.

Усі товари в УКТЗЕД деталізовані на 6 рівнях:

– розділи (всього – 21)
– групи (97);
– товарні позиції (939);
– товарні підпозиції (1800);
– товарні категорії (826);
– товарні підкатегорії (10 463).

Всі рівні деталізації мають цифрове позначення та текстовий опис. Рівні деталізації ще називають товарні угруповання.

Цифрове позначення рівнів деталізації відображається у коді товару. *Цифровий код товарів в УКТЗЕД складається з десяти знаків*, які відповідають певним рівням деталізації.

Опис рівнів деталізації товарів в УКТЗЕД та їх відображення в товарному коді наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Рівні деталізації товарів в УКТЗЕД та їх відображення у товарному коді

Номер рівня	Назва рівня деталізації	Цифрове позначення рівня	Відображення рівня деталізації у товарному коді
1	Розділи	Римські цифри (I-XXI)	Не відображається
2	Групи	Арабські цифри – двозначне число (01-99). Нумерація груп не залежить від нумерації розділів. Групи 77, 98, 99 зарезервовані	Перші два знаки коду XX
3	Товарна позиція	Арабські цифри – 4 знаки	Чотири знаки коду (перші два – це номер групи) XXXX
4	Товарна підпозиція	Арабські цифри – 6 знаків	Шість знаків коду (перші 4 знаки – це номер товарної позиції) XXXX XX
5	Товарна категорія	Арабські цифри – 8 знаків	Вісім знаків коду (перші 6 знаків – це номер товарної підпозиції) XXXX XX XX
6	Товарна підкатегорія	Арабські цифри – 10 знаків	Десять знаків коду (перші 8 знаків – це номер товарної категорії) XXXX XX XX XX

Таким чином, структура десятизнакового цифрового кодового позначення товарів в УКТЗЕД включає код групи (перші два знаки), товарної позиції (перші чотири знаки), товарної підпозиції (перші шість знаків), товарної категорії (перші вісім знаків), товарної підкатегорії (десять знаків) (рис. 2.8).

Перші шість знаків коду товару в УКТЗЕД відповідають коду товару в ГС, сьомий і восьмий знаки – коду товару в Комбінованій (тарифно-статистичній) номенклатурі Європейського Співтовариства (КН ЄС), дев'ятий і десятий знаки – деталізація товарів на національному рівні. У цілому схематичне зображення коду товарів в УКТЗЕД надано на рис. 2.9.

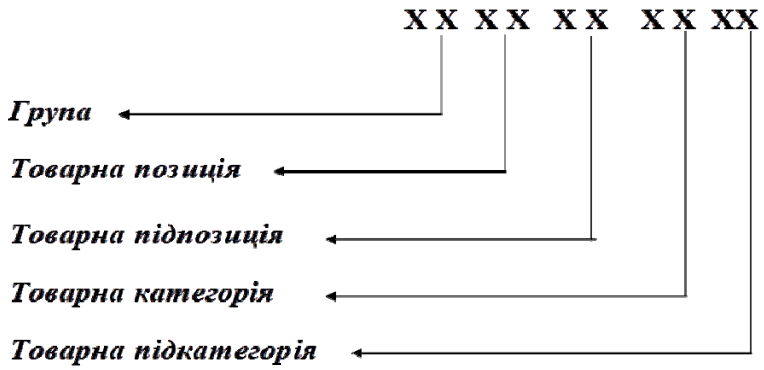

Рис. 2.8. Структура десятизнакового цифрового коду товарів в УКТЗЕД

Наприклад, код товару *«музичний інструмент – піаніно, що використовувалося» є таким:*

9201 10 90 00

Перші дві цифри 92 – вказують товарну групу УКТЗЕД, яка має текстовий опис «Музичні інструменти; їх частини та приладдя».

Перші чотири цифри 9201 – вказують товарну позицію УКТЗЕД, яка має текстовий опис «Фортепіано, включаючи автоматичні; клавесини та інші клавішні струнні інструменти».

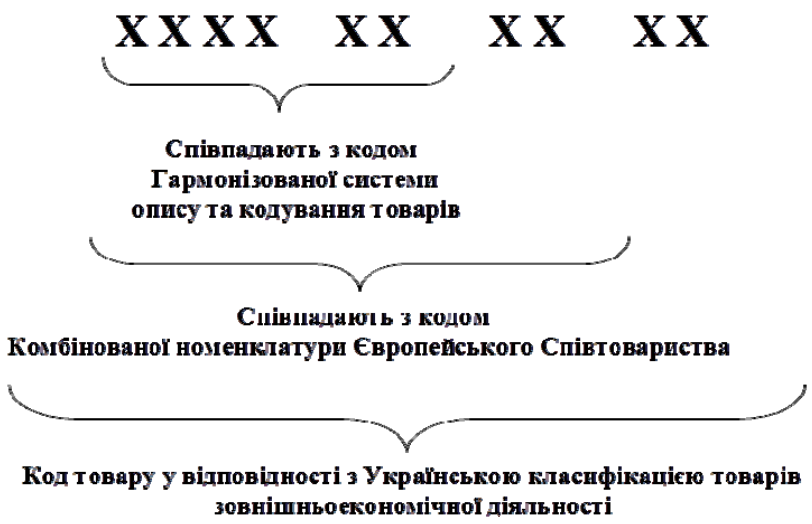

Рис. 2.9. Схематичне зображення коду УКТЗЕД

Перші шість цифр 9201 10 – вказують товарну групу УКТЗЕД, яка має текстовий опис «- піаніно».

Текстовий опис товарної підкатегорія (10 знаків) співпадає з текстовим описом товарної категорії (8 знаків) «-- що використовувалися».

У товарній номенклатурі важливе значення мають *розділові знаки*, які застосовуються в текстовому описі товарних угруповань (позицій, підпозицій, категорій та підкатегорій). Це:

- кома « , »;
- крапка з комою « ; »;
- дві крапки « : »;
- дефіс « - ».

Кома та крапка з комою несуть особливе змістовне навантаження.

Кома « , » між двома частинами текстового опису групування свідчить про те, що характеристики товару, позначені після коми, стосуються виключно товару (товарів), найменування якого позначено перед комою.

Наприклад:

0101 Коні, віслюки, мули та лошаки, живі:

Якщо в текстовому описі групування є крапка з комою – це означає, що після цього знаку починається опис зовсім нового товару.

Наприклад;

0305 Риба, сушена, солона або в розсолі; риба гарячого або холодного копчення; рибні борошно, порошок та гранули, придатні для харчування:

У цій товарній позиції маємо декілька товарів: перший товар – риба, сушена, солона або в розсолі; другий товар – риба гарячого або холодного копчення; третій тип товару – рибні борошно, порошок та гранули, придатні для харчування.

Наявність у текстовому описі групування *двох крапок* означає, що є наступна деталізація товарів.

Однією з важливих особливостей товарної номенклатури є наявність так званої *дефісної системи*, тобто зазначення певної кількості рисок (дефісів) перед текстовим описом підпозицій, категорій та підкатегорій. Товарна позиція дефісів не має.

Кількість дефісів відповідає рівню групування. Різна кількість проставлених дефісів показує глибину деталізації й полегшує пошук відповідного текстового найменування товару за певним алгоритмом від меншого числа рисок (дефісів) до більшого. У деяких групуваннях товарної номенклатури наявні додаткові рівні деталізації, для яких не передбачений цифровий код, вони позначаються символами «-», «--», «---», проставленими перед текстовим описом. Без урахування вказаного текстового опису, за його наявності, товар класифікувати неможливо. Наприклад, над підпозицією 0408 11 з текстовим описом «- сушені» розташовано текстовий опис «- яєчні жовтки», навпроти якого відсутній цифровий код. Відповідно текстовий опис підпозиції 0408 11 слід читати як «яєчні жовтки, сушені».

Використання в текстах найменувань різної кількості дефісів зменшує обсяг товарної номенклатури, оскільки замість кожного дефісу мають повторюватися попередні фрази.

Безумовно, враховуючи різноманіття товарів, товарна номенклатура не може вмістити конкретні текстові описи всіх товарів. Як правило, в товарній номенклатурі на рівні угруповань (позицій, підпозицій, категорій та підкатегорій) виділений один або кілька видів товарів, із найбільшим оборотом у світовій торгівлі. Для інших видів товарів, які класифіку-

ються в цій товарній позиції, призначене узагальнене групування з *текстовим описом «інші», так зване «кошикове» групування*. «*Кошикові*» товарні позиції – це товарні позиції, в яких класифікуються ті товари, що не знайшли місця у групі серед певних товарних позицій. Завдяки кошиковим угрупованням у товарну номенклатуру включено всі без винятку товари.

Особливої уваги заслуговує питання класифікації частин, приладдя (пристроїв) товарів.

Поняття «частини» та «пристрої» в УКТЗЕД такі ж самі, як і в ГС.

Частина – це елемент товару, без якого він не може функціонувати (наприклад, сідло або колесо для велосипеда; процесор чи монітор для комп'ютера тощо).

Приладдя (пристрій) – це елемент товару, який розширює його функціональні можливості (так, миша, принтер, звукова плата чи звукові колонки для комп'ютера надають цьому товару ширші можливості; дзвоник чи фара для велосипеда розширюють функціональні можливості цього товару – надають можливість попередити пішоходів про небезпеку чи пересуватися у темряві тощо).

В УКТЗЕД також не існує загального правила для класифікації частин та пристроїв, але можна виділити такі типові підходи:

– у багатьох випадках *частини та пристрої класифікуються як самостійні товари.* Якщо частини, коли їх зібрати, **створюють завершений** у виробництві **товар** або, принаймні, мають **основні характеристики завершеного у виробництві товару**, то ці частини повинні класифікуватися саме в товарних позиціях, де класифікується цей завершений у виробництві товар;

– в інших випадках у найменуваннях товарних позицій є спеціальна вказівка на те, що в цій позиції класифікуються частини та приладдя (пристрої) цього товару. Може бути спеціальна вказівка на класифікацію товару та пристроїв до нього. В описі товарної позиції вказуються лише частини окремих товарів, проте можуть бути посилання як на частини до певних товарів, так і на приладдя (пристрої) до них.

Деякі *примітки до розділів та груп також стосуються класифікації частин та пристроїв.* Такі примітки можуть:

а) розширити обсяг певних товарних позицій, які стосуються лише зібраних виробів, з метою включення до них частин та пристроїв;

б) звужувати обсяг певних товарних позицій з метою виключення з них певних видів частин та приладь.

Таким чином, при класифікації частин та приладь у першу чергу необхідно з'ясувати:

– чи описані ці частини та приладдя в УКТЗЕД як самостійні товари;

– потім необхідно перевірити, чи немає якихось спеціальних указівок до класифікації цих товарів у певних товарних позиціях (безпосередньо в їх найменуваннях), в яких класифікуються готові вироби, для яких призначені ці частини та приладдя. Такі вказівки можуть міститися у примітках до товарних груп;

– якщо і в цьому випадку проблема не розв'язана, то треба скористуватися «кошиковими» позиціями.

Для уникнення неправильної класифікації, а саме надання товару класифікаційного коду, що не відповідає цьому товару й суперечить вимогам товарної номенклатури, необхідно враховувати той факт, що *товарна номенклатура складається з трьох складових:*

– безпосередньо номенклатури товарів (текстового опису угруповань товарної номенклатури: розділ, група, позиція, підпозиції, категорія, підкатегорія) та їхнього цифрового позначення;

– приміток до розділів і груп;

– основних правил інтерпретації класифікації товарів.

Функції приміток до розділів і груп полягають в наступному:

– вони дозволяють провести чітку межу між різними товарними позиціями та визначити їх пріоритети;

– в них наводиться визначення термінів, що дає можливості уникнути перевантаження текстів товарних позицій;

– в них подаються визначення особливостей класифікації деяких товарів.

Невід'ємна складова товарної номенклатури – *Основні правила інтерпретації класифікації товарів,* які є комплексним керівництвом для віднесення товару до певного класифікаційного угруповання.

У першу чергу слід пам'ятати, що кожен конкретний товар повинен бути однозначно визначеним лише одним кодом УКТЗЕД. Але на практиці товари досить часто можуть класифікуватися одночасно за кількома критеріями. Це призводить до ситуації, коли один і той самий товар потрапляє одразу до декількох позицій УКТЗЕД. Для того, щоб правильно визначити єдину з кількох позицій, розроблені Основні правила інтерпретації класифікації товарів. Ці правила подаються в передмові до товарної номенклатури УКТЗЕД, тобто вони затверджуються Законом України «Про Митний тариф України». Оскільки УКТЗЕД побудована на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів, тому вона використовує ті ж самі Основні правила інтерпретації, які викладені в ГС.

Таких правил шість:

– перші чотири регламентують порядок визначення товарної позиції (перші чотири знаки коду), визначають порядок віднесення товару до певної товарної позиції.

– п'яте правило стосується класифікації упаковки, футлярів, тари тощо.

– шосте правило застосовується після того, як визначено товарну позицію.

Всі правила застосовуються послідовно.

Сутність правила інтерпретації 1

Назви розділів, груп та підгруп наводяться лише для зручності користування. Для юридичних цілей класифікація товарів проводиться виходячи з найменувань товарних позицій і відповідних приміток до розділів чи груп і, якщо такі тексти найменування та примітки не вимагають іншого, відповідно до таких положень.

Отже, класифікація повинна здійснюватися, в першу чергу, відповідно до текстів найменувань товарних позицій

або приміток до розділів та груп. Найменування товарних позицій і примітки мають однаковий статус, тому пріоритет надається текстам з найбільш точним описом товарів.

Основні правила інтерпретації мають однаковий статус, крім таких винятків:

а) правило 4 застосовується лише тоді, коли використання правил 1, 2 і 3 не розв'язало проблеми;

б) правило 5b застосовується лише тоді, коли неможливо застосувати правило 5a;

в) правило 6 використовується лише після того, коли вже визначена чотиризначна товарна позиція.

Таким чином, з шести рівнів деталізації, які має УКТЗЕД, два рівні (розділи та групи) не визначають класифікації товарів. Але найменування даних рівнів показують на товарні позиції, що в них містяться. А товарні позиції мають юридичну силу для класифікації товарів.

Сутність основного правила інтерпретації 2

Правило 2 складається з двох частин: 2a та 2b.

Правило 2a:

Будь-яке посилання в найменуванні товарної позиції на будь-який товар стосується також некомплектного чи незавершеного виробу за умови, що він має основні характеристики комплектного чи завершеного виробу. Це правило стосується також комплектного чи завершеного виробу (або такого, що класифікується як комплектний чи завершений згідно з цим правилом), поданого незібраним чи розібраним.

Мета даного правила – розширення обсягу будь-якої товарної позиції за допомогою введення до неї виробів не лише повністю готових до використання, а й виробів з відсутніми споживчими характеристиками.

Це правило використовується для класифікації товарів у некомплектному, незавершеному, нескладеному або розібраному вигляді.

Некомплектні товари – це товари, у яких відсутні певні частини, відсутність яких не позбавляє товар готового виробу.

Незавершені товари – це неповністю виготовлені товари, які потребують технологічної обробки для того, щоб цей товар був готовим для використання.

Товари, які представлені незібраними та розібраними означають вироби, компоненти яких повинні складатися за допомогою простого кріпильного матеріалу (гвинтів, гайок, болтів тощо) або ж, наприклад, клепками чи зварюванням, тобто мається на увазі, що для складання потрібні лише прості складальні операції. Незібрані компоненти виробу, кількість яких перевищує потрібну для складання цього виробу, повинні класифікуватися окремо. Товари надаються до митного оформлення у незібраному або розібраному вигляді для зручності пакування, транспортування тощо.

Положення правила 2а розповсюджується також на *заготівки*, якщо вони не введені до конкретної товарної позиції. Термін «заготівка» означає виріб, який непридатний для безпосереднього застосування, має приблизну форму або обриси готового виробу чи його частини і може бути використаний лише для доробки до готового виробу чи його частини, крім виключних випадків. Напівфабрикати, які не мають характерної форми готових виробів (наприклад, диски, труби тощо) не розглядаються як заготівки.

Правило 2а не застосовується до товарів, які класифікуються у таких розділах товарної номенклатури:

Розділ I	Живі тварини; продукти тваринного походження
Розділ II	Продукти рослинного походження
Розділ III	Жири та олії тваринного або рослинного походження; продукти їх розщеплення; готові харчові жири; воски тваринного або рослинного походження

Розділ IV Готові харчові продукти; алкогольні та безалкогольні напої і оцет; тютюн та його замінники

Правило 2b:

Будь-яке посилання в найменуванні товарної позиції на будь-який матеріал чи речовину стосується також сумішей або сполук цього матеріалу чи речовини з іншими матеріалами або речовинами. Будь-яке посилання на товар з певного матеріалу чи сировини розглядається як посилання на товари, які повністю або частково складаються з цього матеріалу чи речовини. Класифікація товарів, які складаються більше ніж з одного матеріалу чи речовини, проводиться відповідно до правила 3.

Правило 2b стосується сумішей або сполук матеріалів або речовин та товарів, що виготовлені з двох чи більше матеріалів або речовин. Воно стосується товарних позицій, в яких вказується матеріал або речовина, а також до товарних позицій, де вказаний товар з конкретного матеріалу чи речовини. Це правило застосовується лише в тому випадку, якщо назви позицій та примітки до розділів і груп не вимагають іншого.

Мета правила 2b:

– розширити будь-яку товарну позицію, до якої введений товар, що складається з певного матеріалу або речовини, за допомогою включення в неї додаткових товарів, які лише частково виготовлені з цього матеріалу або речовини;

– розширити будь-яку товарну позицію, яка належить до матеріалу або речовини, за допомогою включення до неї сумішей цих матеріалів або речовин з іншими.

Обмеження застосування правила 2b:

– правило 2b застосовується лише тоді, коли в товарних позиціях є посилання на матеріали, з яких виготовлено товар;

– необхідності в застосуванні цього правила немає, якщо в найменуванні товарної позиції відсутні будь-які посилання на матеріали, з яких виготовлені ці товари, або коли додавання інших компонентів обумовлюється;

– готові суміші, що описані саме так у примітках до розділів або груп чи в товарних позиціях, слід класифікувати відповідно до правила 1;

– якщо суміші й сполуки матеріалів чи речовин і товари, що виготовленні з них, на перший погляд можуть бути зараховані до двох і більше підпозицій або якщо додавання іншого матеріалу чи речовини змінює характер товару, який класифікується, то вони повинні класифікуватися за принципами правила 3.

Сутність основного правила інтерпретації 3

Умовою його застосування є можливість класифікації товару, як мінімум, у двох товарних позиціях.

Правило 3 складається з преамбули та трьох частин – 3a, 3b, 3c.

Правило 3 (преамбула):

У разі коли згідно з правилом 2b або з будь-яких інших причин товар на перший погляд можна віднести до двох або більше товарних позицій, його класифікація здійснюється в такому порядку: 3a, 3b, 3c.

При застосуванні правила 3 треба виконувати певну послідовність: спочатку використовується правило 3a; якщо його не можна застосувати, то – правило 3b; якщо і це правило не вирішує питання класифікації, то вже тоді застосовується правило 3b.

Правило 3a:

Перевага надається тій товарній позиції, в якій товар описується конкретніше порівняно з товарними позиціями, де дається більш загальний його опис. Однак коли кожна з двох або більше товарних позицій стосується лише частини матеріалів чи речовин, які входять до складу суміші чи багатокомпонентного товару, або лише частини товарів, що надходять у продаж у наборі для роздрібної торгівлі, тоді ці товарні позиції вважаються рівнозначними щодо цього товару, навіть якщо в одній з них подається повніший або точніший опис цього товару.

Отже, згідно з правилом 3а товар класифікується у тій товарній позиції, в текстовому описі якої товар описано більш конкретно щодо інших товарних позицій, що розглядаються.

У випадку, коли кожна з двох або більше товарних позицій стосується лише частини матеріалів чи речовин, які входять до складу суміші чи багатокомпонентного товару, або лише частини товарів, що надходять у продаж у наборі для роздрібної торгівлі, тоді ці товарні позиції вважаються рівнозначними щодо цього товару, навіть якщо в одній з них подається повніший або точніший опис цього товару. Переходимо до застосування правила 3b.

Правило 3b:

Суміші, багатокомпонентні товари, які складаються з різних матеріалів або вироблені з різних компонентів, і товари, що надходять у продаж у наборах для роздрібної торгівлі, класифікація яких не може здійснюватися згідно з правилом 3а, повинні класифікуватися за тим матеріалом чи компонентом, який визначає основні властивості цих товарів, за умови, що цей критерій можна застосувати.

Отже, це правило застосовується лише у випадках класифікації:

- сумішей;
- багатокомпонетних товарів (комбінованих товарів), які виготовлені з декількох різних компонентів або декількох різних матеріалів;
- товарів у наборах для роздрібного продажу.

При застосуванні правила 3b при класифікації товарів за товарною номенклатурою необхідно визначити:

- складові частини суміші;
- складові компоненти чи матеріали багатокомпонентного виробу;
- складові елементи набору для роздрібного продажу.

При цьому, основна розпізнавальна ознака (фактор, який визначає основну характеристику) може визначатися будь-якими чинниками – кількістю, об’ємом, вартістю чи функціональними призначенням.

Правило 3b визначає також класифікацію *складних (багатокомпонентних) виробів*, виготовлених із різних матеріалів. Під такими виробами розуміються такі, при виготовленні яких було використано не менше двох твердих матеріалів, які об'єднані за допомогою процесу (наприклад, склеювання, згвинчування або плетіння), який виходить за рамки простого змішування.

Комбінованим товаром, який виготовлений з різних компонентів, вважається не лише той товар, в якому компоненти поєднані один з одним і при цьому створюють єдине ціле, а й такі товари, в яких компоненти можна розділити, за умови, що ці компоненти пристосовані один до одного, доповнюють один одного і взяті разом створюють ціле, яке неможливо представити до продажу у вигляді окремих частин. Наприклад: попільнички, які складаються з підставки і змінної чаші для попелу; стелаж для домашнього зберігання спецій, який містить спеціальну раму (з дерева чи пластмаси) і відповідні порожні ємності певної форми та розміру. Як правило, компоненти таких комбінованих товарів розташовуються у спільній упаковці.

При застосуванні правила 3b термін *«товари, що надходять у продаж у наборах для роздрібної торгівлі»* стосується товарів, які:

– складаються щонайменше з двох окремих виробів, які, на перший погляд, класифікуються за різними товарними позиціями. Тому, наприклад, шість виделок не можуть розглядатися як набір з точки зору цього правила;

– складаються з продуктів чи виробів, які зібрані разом для задоволення конкретної потреби або виконання певної роботи. Сюди відносяться набори, які складаються із різноманітних харчових продуктів, призначених разом для використання при приготуванні певної страви;

– набори упаковані таким чином (у коробках, ящиках тощо), що вони не потребують перепакування при продажу покупцеві.

Згідно з правилом 3b товари у наборі повинні класифікуватись за кодом того товару, який надає набору *основну характерну ознаку* (об'єм, кількість, маса, вартість, функція).

При вирішенні питання можливості класифікації за одним товарним кодом набору для роздрібної торгівлі також необхідно:

по-перше, визначитись, чи не існує в товарній номенклатурі товарної позиції, в найменуванні якої зазначено такий набір (в такому випадку класифікація цього набору здійснюється відповідно до правила 1);

по-друге, перевірити, чи не існує певної примітки до розділу або групи, в якій обумовлено класифікацію наборів або певних виробів, які входять до складу набору (в такому випадку класифікація цього набору також здійснюється відповідно до правила 1).

Це правило не застосовується до товарів, які складаються з окремо упакованих частин, як в зібраному (в одній упаковці), так і розібраному вигляді, а також частин у певних співвідношеннях, які призначені для промислового виробництва (наприклад, для виготовлення спиртних напоїв).

Правило 3c:

Товар, класифікацію якого не можна здійснити відповідно до правила 3a або 3b, повинен класифікуватися у товарній позиції з найбільшим порядковим номером серед товарних позицій, які розглядаються.

Це крайній вихід для розв'язання складних випадків, коли жодна товарна позиція не дає більш чіткого визначення і не вдається виокремити матеріал або компонент, який надає товару його специфічного характеру.

Значна частина подібних товарів, до яких застосовується правило 3c, складається з двох або більше матеріалів, що мають однакове значення (за ваговими або вартісними характеристиками).

Так само проводиться класифікація товарів і в тому випадку, коли потрібно визначити товарну позицію для товару, що виконує рівною мірою дві різних функції.

Якщо ж правила 3a та 3b не дають результату, то застосовується правило 3c. Тобто пріоритетність така:

а) конкретний опис товару;

б) основна ознака;

в) остання товарна позиція з тих, що розглядаються.

Сутність основного правила інтерпретації 4

Товар, який не може бути класифікований згідно з вищенаведеними правилами, класифікується у товарній позиції, яка відповідає товарам, що найбільше подібні до тих, що розглядаються.

Тобто правило 4 розповсюджується на товари, які не можуть бути класифікованими за правилами 1–3. За цим правилом товари, що класифікуються, необхідно зіставити зі схожими товарами, щоб визначити товари, які найбільш близькі до них. Звичайно, що схожість може залежати від багатьох факторів.

Критеріями для визначення схожості товарів можуть бути:

- матеріали, з яких вони виготовлені;
- функції, які вони виконують;
- спосіб виготовлення товарів;
- зовнішній вигляд;
- вартість товару;
- різні ознаки та властивості товарів.

Сутність основного правила інтерпретації 5

Правило 5 складається з двох частин: правила 5a та правила 5b.

Правило 5a:

а) футляри для фотоапаратів, музичних інструментів, зброї, креслярського приладдя, прикрас, а також подібна тара (упаковка), яка має особливу форму і призначена для зберігання відповідних виробів або набору виробів, придатні для тривалого використання разом з виробами, для яких вони призначені, класифікуються разом з упакованими в них виробами. Однак це правило не поширюється на тару (упаковку), яка становить разом з виробом одне ціле і надає останньому іншої властивості.

Це правило розповсюджується лише на такі футляри, контейнери та подібні вироби, які:

– мають форму або підігнані таким чином, щоб містити конкретний виріб чи набір виробів, тобто вони сконструйовані спеціально під конкретний вид виробу. Деякі з контейнерів повторюють форму виробів, які вони містять;

– придатні для тривалого використання, тобто вони мають довговічність таку ж саму, як і вироби, для яких вони призначені. Ці контейнери також служать для забезпечення збереження виробів у той час, коли останні не використовуються (наприклад, під час перевезень чи зберігання). Ці ознаки відрізняють їх від звичайної упаковки;

– подаються до митного оформлення разом з виробами, для яких вони призначені. Для зручності їх транспортування футляри і вироби, для зберігання яких ці футляри призначені, можуть бути упаковані окремо;

– продаються, як правило, разом з виробом;

– не розкривають в цілому основної ознаки товару.

Представлені окремо, контейнери класифікуються у відповідних товарних позиціях.

Правило 5а не застосовується у випадках, коли в текстовому найменуванні позицій або у примітках до розділів чи груп явно або неявно йдеться про контейнери та пакувальні матеріали, оскільки в таких випадках класифікація здійснюється на підставі правила 1.

Правило 5b:

Відповідно до правила 5а, тару (упаковку) разом з товарами, які в ній містяться, слід класифікувати разом з цими товарами, якщо вона належить до такого типу тари (упаковки), яка зазвичай використовується для упакування цих товарів. Однак, це положення є необов'язковим, якщо ця тара (упаковка) придатна для повторного використання.

Правило 5b застосовується при класифікації упаковки, яка не підпадає під дію правила 5а.

Правило 5b вторинне стосовно правила 5а, і тому класифікація чохлів, футлярів і подібних до них контейнерів, які згадані у правилі 5а, має здійснюватися відповідно до правила 5а.

Сутність основного правила інтерпретації 6

Правило 6:

Для юридичних цілей класифікація товарів у товарних підпозиціях, товарних категоріях і товарних підкатегоріях здійснюється відповідно до назви останніх, а також приміток, які їх стосуються, з урахуванням певних застережень, положень вищенаведених правил за умови, що порівнювати можна лише назви одного рівня деталізації. Для цілей цього правила також можуть застосовуватися відповідні примітки до розділів та груп, якщо не обумовлене інше.

Якщо при класифікації товару визначено товарну позицію, то при подальшій детальній класифікації на рівні підпозицій, категорій чи підкатегорій необхідно застосовувати Правило 6. Воно дозволяє використовувати попередні п'ять правил при здійсненні класифікації в межах уже визначеної товарної позиції. При цьому порівнюватись можуть лише *угруповання товарної позиції одного рівня* (підпозиції – шість знаків товарного коду, категорії – вісім знаків товарного коду, підкатегорії – десять знаків товарного коду). Підпозиції, які мають перед найменуванням (текстовим описом) один дефіс (-), це перший рівень підпозиції; підпозиції, які мають перед найменуванням (текстовим описом) два дефіси (--) – це другий рівень і т.п. *Не можна порівнювати підпозицію та категорію або категорію та підкатегорію.* Для того щоб визначити правильну дводефісну підпозицію, необхідно спочатку визначитись чітко з відповідною однодефісною.

Узагальнено основні правила інтерпретації можна навести в табл. 2.2.

Оскільки УКТЗЕД побудована на основі Гармонізованої системи, то вона включає також *допоміжні публікації*, які значною мірою сприяють коректному пошуку місця товару в УКТЗЕД і присвоєнню товару правильного коду. Такими матеріалами є **Пояснення до УКТЗЕД**.

Таблиця 2.2

Сутність Основних правил інтерпретації класифікації товарів

Номер основного правила	Сутність основного правила інтерпретації
Правило 1	Назви розділів та групи призначені для зручності користування
Правило 2a	Незавершений або розукомплектований товар класифікується як зібраний, якщо він зберігає основні характеристики
Правило 2b	Посилання у найменуванні товарної позиції на матеріал означає, що даний товар виготовлений з цього матеріалу
Правило 3a	Застосовується, коли неможливо застосувати правило 2b. Перевага надається тій позиції, яка містить більш конкретний опис товару
Правило 3b	Застосовується, коли неможливо застосувати правило 3a. Набори, суміші, комбіновані товари класифікуються за тими матеріалами або частинами, які дають основну характеристику
Правило 3c	Застосовується, коли неможливо застосувати правила 3a і 3b. Товар класифікується в позиції, яка є останньою серед тих, що однаково підходять до класифікації
Правило 4	Товари, назви яких не зустрічаються в УКТЗЕД, класифікуються за подібними товарами
Правило 5a	Тара особливої форми, представлена з виробами, класифікується разом із товаром. Правило не стосується тари, яка надає виробу суттєво іншого характеру
Правило 5b	Тара, яка підходить для повторного використання, класифікується окремо від товару
Правило 6	Класифікація товарів у товарних підпозиціях, товарних категоріях і товарних підкатегоріях здійснюється відповідно до перших п’яти правил, приміток за умови, що порівнюються товарні угруповання з однаковою кількістю дефісів

Пояснення не є складовою УКТЗЕД. Водночас вони є необхідним доповненням до УКТЗЕД. Для уточнення тлумачення УКТЗЕД звертатися до Пояснень корисно, а іноді й необхідно. Проте завжди потрібно враховувати, що Пояснення не є вичерпним і незмінним коментарем до всього обсягу товарних угруповань УКТЗЕД. Пояснення можуть розглядатися як практичне керівництво з ідентифікації

товарів. Пояснення містять коментарі до кожної товарної позиції з назвою переліку включених або виключених товарів разом з технічним описом товарів, які розглядаються (їхній зовнішній вигляд, якісні характеристики, способи виготовлення та використання). Там, де це можливо й необхідно, Пояснення також роз'яснюють зміст того чи іншого товарного угруповання.

Пояснення до УКТЗЕД розробляються та затверджуються наказом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику (на сьогодні – це Державна фіскальна служба України). Пояснення до УКТЗЕД затверджено наказом ДФС від 09.06.2015 № 401.

Таким чином, керуючись Основними правилами інтерпретації класифікації товарів, положеннями приміток до розділів і груп, а також враховуючи Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, в національній товарній номенклатурі можна знайти місце для кожного товару, що переміщується через митний кордон України. Це стосується будь-яких товарів, у тому числі і товарів народного споживання, які можна розділити на дві великі групи – продовольчі товари та непродовольчі товари.

Продовольчі товари зазвичай ототожнюють з харчовими продуктами. Виходячи з визначення термінів, наведених в Законі України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», ***харчовий продукт*** – це речовина або продукт (непереробленій, частково перероблений або перероблений), призначені для споживання людиною. До харчових продуктів належать напої (в тому числі вода питна), жувальна гумка та будь-яка інша речовина, що спеціально включена до харчового продукту під час виробництва, підготовки або обробки.

Враховуючи структуру товарної номенклатури України, *продовольчі товари класифікуються в УКТЗЕД* у

розділах I–IV (переважна більшість продовольчих товарів належить до продукції сільського господарства).

Всі продовольчі товари в УКТЗЕД згруповано за такими ознаками:

- походження (розділи I, II);
- хімічний склад (розділ III);
- призначення (розділ IV).

Отже:

- в I розділі класифікуються живі тварини та продукти тваринного походження (перші п'ять груп);
- в II розділі класифікуються продукти рослинного походження (групи 6–14);
- в III розділі класифікуються жири тваринного походження, олії, а також воски тваринного або рослинного походження (група 15);
- в IV розділі класифікуються готові харчові продукти, алкогольні та безалкогольні напої, тютюн та його замінники (групи 16–24).

У свою чергу *непродовольчі товари класифікуються в УКТЗЕД* у розділах V–XXI.

Критерії класифікації непродовольчих товарів в УКТЗЕД є такими:

- матеріали, з яких товари виготовлені;
- функції, які товари виконують;
- ступінь обробки товарів.

У табл. 2.3 показано класифікацію основних видів непродовольчих товарів, виходячи зі структури УКТЗЕД.

Для проведення правильної класифікації товарів необхідно обов'язково:

- керуватися Основними правилами інтерпретації класифікації товарів;
- керуватися примітками до розділів і груп;
- враховувати пояснення до розділів і груп, які наведені в Поясненнях до УКТЗЕД.

Таблиця 2.3

Класифікація непродовольчих товарів згідно з УКТЗЕД

№ пор.	Вид непродовольчих товарів	Розділ УКТЗЕД, в якому класифікуються непродовольчі товари
1	Паливно-мастильні матеріали	Розділ V «Мінеральні продукти» (групи 25–27)
2	Парфумерно-косметичні товари; товари побутової хімії; фото- і кінотовари; фармацевтична продукція	Розділ VI «Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості» (групи 28–38)
3	Полімерні матеріали та вироби з них	Розділ VII «Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них; каучук, гума та вироби з них» (групи 39–40)
4	Шкіра та шкіряні товари; хутро та хутряні товари	Розділ VIII «Шкури необроблені, шкіра вичинена, натуральне та штучне хутро та вироби з них; шорно-сідельні вироби та упряж; дорожні речі, сумки та аналогічні товари; вироби з кишок тварин (крім кетгуту з натурального шовку)» (групи 41–43)
5	Папір, картон та вироби з них; поліграфічна продукція; будівельні матеріали з дерева	Розділ IX «Деревина і вироби з деревини; деревне вугілля; корок та вироби з нього; вироби із соломи, альфи та інших матеріалів для плетіння; кошикові вироби та плетені вироби» (групи 44–49)
6	Текстильні товари (волокна, одяг)	Розділ XI «Текстильні матеріали та текстильні вироби» (групи 50–63)
7	Взуття	Розділ XII «Взуття, головні убори, парасольки від дощу та сонця, палиці, стеки, батоги та їх частини; пір'я оброблене і вироби з нього; штучні квіти; вироби з волосся людини» (групи 64–67)
8	Побутові силікатні товари (скло, кераміка); будівельні матеріали	Розділ XIII «Вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або аналогічних матеріалів; керамічні вироби; скло та вироби зі скла» (групи 68–70)
9	Ювелірні товари; біжутерія	Розділ XIV «Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння, дорогоцінні метали, метали, плаковані дорогоцінними металами, та вироби з них; біжутерія; монети» (група 71)

Закінчення табл. 2.3

№ пор.	Вид непродовольчих товарів	Розділ УКТЗЕД, в якому класифікуються непродовольчі товари
10	Металогосподарчі товари; будівельні матеріали з металу	Розділ XV «Недорогоцінні метали та вироби з них» (групи 72–83)
11	Електропобутові товари	Розділ XVI «Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання; їх частини; звукозаписувальна та звуковідтворювальна апаратура, апаратура для запису або відтворення телевізійного зображення і звуку, їх частини та приладдя» (групи 84, 85)
12	Транспортні засоби	Розділ XVII «Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби і пов'язані з транспортом пристрої та обладнання» (групи 86–89)
13	Музичні інструменти; фото- та кінообладнання; годинники	Розділ XVIII «Прилади та апарати оптичні, фотографічні, кінематографічні, контрольні, вимірювальні, прецизійні, медичні або хірургічні; годинники всіх видів; музичні інструменти, їх частини та приладдя» (групи 90 – 92)
14	Зброя	Розділ XIX «Зброя, боєприпаси; їх частини та приладдя» (група 93)
15	Меблі; спортивні товари; іграшки	Розділ XX «Різні промислові товари» (групи 94–95)
16	Твори мистецтва, антикваріат	Розділ XXI «Твори мистецтва, предмети колекціонування та антикваріат» (група 97)

Лише чітке дотримання вимог, які встановлює УКТЗЕД, є запорукою безпомилкового визначення коду товару при здійсненні його митного оформлення.

Наприклад, на перший погляд класифікація будь-якого *одягу з натурального хутра* здійснюється у товарній позиції 4303, яка має такий опис:

4303	**Одяг з хутра, речі для одягу з хутра та інші вироби з натурального хутра:**
4303 10	- одяг з хутра, речі для одягу з хутра
4303 10 10 00	- - більків гренландського тюленя або дитинчат чубача (Cystophora)
4303 10 90	- - інші
4303 10 90 10	- - - одяг хутровий з норки

4303 10 90 20	- - - одяг хутровий з нутрії, песця або лисиці
4303 10 90 30	- - - одяг хутровий з кролика або зайця
4303 10 90 40	- - - одяг хутровий з овчини
4303 10 90 90	- - - інші
4303 90 00 00	- інші

Проте для правильної *класифікації хутряних виробів* важливо звернути увагу на примітки до *групи 43 «Натуральне та штучне хутро; вироби з нього»*, в яких наводиться визначення термінів, а саме:

– в УКТЗЕД термін «натуральне хутро», крім необроблених хутрових шкурок товарної позиції 4301, означає дублені або вичинені шкури всіх тварин з волосяним або шерстним покривом;

– в УКТЗЕД термін «штучне хутро» означає будь-які матеріали, що імітують хутро з вовни, волосу або інших волокон, наклеєних або нашитих на шкіру, тканину або інші матеріали, крім імітацій хутра, одержаних ткацтвом або в'язанням.

Крім того, необхідно врахувати застереження, викладених в примітках до цієї групи, які виключають ряд хутряних виробів з групи 43, зокрема:

– рукавички та рукавиці, шкіряні з натуральним або штучним хутром (класифікуються у товарній позиції 4203 «Предмети одягу та додаткові речі до одягу, з натуральної або композиційної шкіри»);

– взуття та його частини (класифікуються у групі 64 «Взуття, гетри та аналогічні вироби; їх частини»);

– головні убори або частини головних уборів (класифікуються у групі 65 «Головні убори та їх частини»);

– ігри, іграшки, спортивний інвентар (класифікуються у групі 95 «Іграшки, ігри та спортивний інвентар; їх частини та приладдя»).

Отже, хутряні вироби необхідно класифікувати лише з урахуванням зазначених приміток.

Інший приклад стосується *класифікації одягу з текстильних матеріалів групи 62*. Правильна класифікація такого роду товарів неможлива без врахування, зокрема, таких приміток:

– термін «костюм» означає набір одягу з двох або трьох предметів, з лицьового боку виготовлених з ідентичної тканини, який складається з:

– одного піджака або жакета, який з лицьового боку, за винятком рукавів, складається з чотирьох або більше деталей, призначених для верхньої частини тіла. До складу цього комплекту може включатися один строгий жилет, передня частина якого виготовлена з такої самої тканини, що поверхня з лицьового боку інших компонентів набору, і задня частина з такої самої тканини, що і підкладка (підбивка) піджака або жакета;

– одного предмета одягу, призначеного для нижньої частини тіла, який складається зі штанів, бриджів, шортів (крім купальних), спідниці або спідниці-штанів без шлейок або нагрудників.

Усі компоненти костюма повинні бути виконані з тканини однакового переплетення, одного кольору та сировинного складу; також вони повинні бути єдиного фасону і відповідних або сумісних розмірів. Ці компоненти можуть мати кант (смужку тканини, вшитої у шов) з іншої тканини.

Якщо кілька окремих предметів одягу, призначених для нижньої частини тіла (наприклад, дві пари штанів або штани і шорти, або спідниця чи спідниця-штани та штани), присутні одночасно, то компонентом костюма для чоловіків або хлопців, призначеним для нижньої частини тіла, повинна бути одна пара штанів, костюма для жінок або дівчат спідниця або спідниця-штани, інші предмети одягу класифікуються окремо.

Термін «костюм чоловічий» включає такі набори предметів одягу, навіть якщо усі зазначені вище умови виконано або не виконано:

– ранковий костюм, що складається з однотонного піджака (візитки) із закругленими фалдами і смугастих штанів;

– вечірній костюм (фрак), пошитий зазвичай з тканини чорного кольору, піджак порівняно короткий спереду, без застібки, вузькі фалди охоплюють півколом стегна і більше звисають ззаду;

– смокінг, покрій піджака якого дуже подібний до піджаків звичайних, однак більше відкритий на грудях, з блискучими лацканами з шовку або іншої тканини, яка імітує шовк;

– термін «дитячий одяг та додаткові речі до одягу» означає вироби для дітей зростом не більш як 86 см;

– шарфи та подібні вироби квадратної форми або майже квадратної форми, жодна зі сторін яких завдовжки не більш як 60 см, класифікуються як носові хусточки

– одяг цієї групи, який застібується спереду зліва направо, слід розглядати як одяг для чоловіків або хлопців, а одяг, який застібається спереду справа наліво, – як одяг для жінок або дівчат. Цими ознаками не користуються, якщо з розкрою одягу чітко видно, для якої з двох статей він призначений.

Якщо не можна відрізнити для кого призначений одяг, – для чоловіків або хлопців чи для жінок або дівчат, – він повинен класифікуватися в товарних позиціях, які включають одяг для жінок або дівчат.

Наглядним прикладом того, як *один вид непродовольчих товарів* класифікується згідно з УКТЗЕД у різних товарних групах, можуть бути *будівельні матеріали*. Критерієм класифікації цих товарів є матеріал, з якого ці товари виготовлені.

Наприклад, широкий спектр будівельних матеріалів виготовляється *з полімерних матеріалів*. Такими товарами є:

– конструкційні елементи, наприклад, для підлог, стін, перегородок, стель тощо;

– двері, вікна та рами, наличники та пороги для дверей;

– балкони, балюстради, перила та аналогічні огорожі;

– віконниці, штори (включаючи венеціанські жалюзі) та аналогічні вироби, їх частини та доповнення;

– великогабаритні конструкційні елементи полиць для складання і стаціонарного встановлення, наприклад, у магазинах, майстернях, складах;

– декоративні архітектурні деталі.

Для таких будівельних матеріалів у групі 39 «Пластмаси, полімерні матеріали та вироби з них» виділено окрему товарну позицію 3925 «Вироби будівельні з пластмас, не зазначені в іншому місці».

У свою чергу такі будівельні матеріали, як бетонні плити, черепиця дахова, цегла будівельна, плитка керамічна для мостіння, плитка облицювальна для підлоги, печей, камінів чи стін класифікуються у групі 68 «Вироби з каменю, гіпсу, цементу, азбесту, слюди або аналогічних матеріалів» або в групі 69 «Керамічні вироби».

Таким чином, наведені приклади свідчать про те, що правильна класифікація товарів згідно з УКТЗЕД, які переміщуються через митний кордон України, потребує фахового володіння питаннями, що стосуються структури національної товарної номенклатури, основних підходів до класифікації товарів та особливостей віднесення товарів до відповідних товарних угруповань.

2.4. Тарифне регулювання імпорту товарів

Будь-яка держава здійснює регулювання зовнішньоекономічної діяльності в цілях забезпечення безпеки країни і захисту загальнонаціональних інтересів.

Методи регулювання зовнішньої торгівлі можна розділити на дві групи: тарифні, що ґрунтуються на використанні митних тарифів, та нетарифні (заборони та обмеження на переміщення окремих видів товарів через митний кордон).

Тарифна політика будь-якої держави, яка здійснює радикальні економічні перетворення, повинна служити двом основним цілям:

1) створювати рівні умови для конкуренції вітчизняних та іноземних виробників, що спочатку може передбачати

тимчасове застосування обмежених заходів захисту національних виробників, які здійснюють перебудову виробництва, його раціоналізацію і реструктуризацію, впроваджують нові методи управління з метою підвищення конкурентоспроможності;

2) забезпечувати належний рівень надходжень до державного бюджету і тим самим робити певний внесок у напряму макроекономічної стабілізації.

Основним елементом тарифного регулювання є мито.

Мито – це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом України, який нараховується та сплачується відповідно до цього Кодексу, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Митним кодексом України визначено, що в Україні застосовуються такі види мита:

- ввізне;
- вивізне;
- сезонне;
- особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне.

Ввізне мито встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України.

Вивізне мито встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України.

На окремі товари законом може встановлюватися *сезонне мито* на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита.

З метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита, можуть застосовуватися *особливі види мита*. Ці види мита встановлюються спеціальними законами України – Законом України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», Законом України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту», Законом України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту».

Мито нараховується відповідно до встановлених ставок мита.

В Україні застосовуються такі **види ставок мита**:

– адвалорна, що нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, які обкладаються митом (99% від всіх встановлених ставок);

– специфічна, що нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів, які обкладаються митом;

– комбінована, що поєднує обидва ці види митного обкладення.

Ставки мита, крім сезонного та особливих видів мита, встановлюються виключно законами України з питань оподаткування.

Основним митом, яке застосовується в Україні, є **ввізне мито**.

Ввізне мито сплачується платниками в національній валюті України, за ставками, що діють на день подання митної декларації до митного оформлення.

Перелік ставок ввізного мита містить Митний тариф України, який затверджується законом України. Товарною номенклатурою Митного тарифу України є Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

На сьогодні ставки ввізного мита затверджено **Законом України від 19.09.2013 № 584 –VII «Про Митний тариф України»** [8], який набув чинності з 1 січня 2014 року.

Ввізне мито є диференційованим. *Ставки ввізного мита* діляться на:

– преференційні;

– пільгові;

– повні.

Преференційні ставки ввізного мита застосовуються до товарів та інших предметів, що походять з держав, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами за участю України.

На даний час, преференційні ставки ввізного мита не застосовуються в Україні.

Пільгові ставки ввізного мита застосовуються:

– до товарів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння;

– до товарів, походженням з України, за винятком тих, які звільняються від сплати мита відповідно до законодавства України;

– до товарів, що походять з держав-членів СОТ.

Перелік країн, яким Україною надається режим найбільшого сприяння (застосовуються пільгові ставки Митного тарифу України):

– Країни СОТ (160 країн);

– Алжир, Азербайджан, Афганістан, Білорусь, Боснія і Герцеговина, Казахстан, Ліван, Лівія, Сан-Марино, Сирія, Сербія, Іран, Таджикистан Туркменістан, Узбекистан.

Повні ставки ввізного мита застосовуються:

– до товарів невідомого походження;

– до товарів походженням з країн, з якими Україною не укладено регіональні угоди про надання режиму найбільшого сприяння, зокрема, це такі країни та території, як: Бутан, Вануату, Екваторіальна Гвінея, Еритрея, Ефіопія, Заїр, Західна Сахара, Західне Самоа, Ірак, Ємен, Кірібаті, Комор-ські острови, Лаос, Ліберія, Мідуейські острови, Мікронезія, Науру, Острів Уейк, Сан-Томе и Принсипі, Сейшельські Острови, Сомалі, Судан, Східний Тимор, Тувалу, Фарерські острови, Фолклендські острови.

Законами України визначаються *товари, які звільняються від оподаткування ввізним митом*. Такими товарами є:

– гуманітарна допомога (Закон України «Про гума-нітарну допомогу»);

– товари, що ввозяться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємств з іноземними інвестиціями (Закон України «Про режим іноземного інвестування»);

– наукове, лабораторне і дослідницьке обладнання, передбачені проектом наукового парку (Закон України «Про наукові парки»);

– товари, для Товариства Червоного Хреста України як гуманітарна чи доброчинна допомога (Закон України «Про Товариство Червоного Хреста України»).

Звільнення від обкладення ввізним митом передбачено також Митним кодексом України. Це звільнення стосується, зокрема, таких товарів:

– валюта України, іноземна валюта, цінні папери та банківські метали;

– предмети, що ввозяться в Україну для офіційного і особистого користування або вивозяться за кордон організаціями та особами, які відповідно до міжнародних договорів України і законів України користуються правом безмитного ввезення в Україну та безмитного вивезення з України таких предметів;

– архівні документи, придбані з метою внесення їх до Національного архівного фонду;

– фармацевтична продукція, сполуки, що використовуються для її виготовлення, які не виробляються в Україні та класифікуються за товарними групами 28, 29, 30 УКТЗЕД;

– енергозберігаюче обладнання і матеріали, матеріали, устаткування та комплектуючі, що ввозяться на митну територію України і використовуються для виробництва устаткування, яке працює на нетрадиційних та поновлюваних джерелах енергії;

– технічні та транспортні засоби, у тому числі самохідні сільськогосподарські машини, що працюють на біопаливі;

– документи та видання, які надсилаються в рамках міжнародного обміну до освітніх, наукових або культурних закладів, у тому числі бібліотек.

Зменшується ставка ввізного мита або звільняються від сплати ввізним митом товари походженням з таких країн:

– СНД (Азербайджан, Казахстан, Білорусь, Киргизстан, Вірменія, Молдова, Росія, Туркменістан, Таджикистан, Узбекистан);

– ГУАМ (Грузія, Україна, Вірменія, Молдова);
– ЄАВТ (Швейцарія, Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн);
– Македонія; Грузія; Чорногорія, Азербайджан, Туркменистан, Узбекистан.

Одна з умов звільнення від сплати ввізного мита – товар відповідає критеріям походження та на підтвердження походження товарів митним органам надається сертифікат про походження певної форми, а саме форми СТ-1, EUR.1.

В свою чергу, **вивізне мито** встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України.

Вивізне мито сплачується платниками в національній валюті України за ставками, що діють на день подання митної декларації до митного оформлення.

Законами України встановлено вивізне мито на такі товари:

– велика рогата худоба свійських видів жива, крім чистопородних (чистокровних) племінних тварин, шкури (Закон України від 07.05.1996 № 180/96-ВР);
– насіння льону, соняшнику, рижію (Закон України від 10.09.99 № 1033-XIV);
– відходи та брухт чорних металів (Закон України від 27.10.02 № 216-IV);
– брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням (Закон України від 13.12.06 № 441-V);
– природний газ у газоподібному стані та скрапленому стані, газ у газоподібному стані (Закон України від 03.06.2008 № 309-VI).

Передбачено умови звільнення від справляння вивізного мита на підставі міжнародних угод (зокрема, при вивезенні цих товарів до країн СНД, Грузії, Македонії, Чорногорії при підтвердженні українського походження товарів шляхом подання сертифіката форми СТ-1, EUR. 1).

Розглядаючи питання тарифного регулювання імпорту, важливо зазначити, що з 1 січня 2016 року відповідно до Угоди про асоціацію України з ЄС почала діяти глибока та всеосяжна **зона вільної торгівлі** між Україною та Євросоюзом.

Зона вільної торгівлі з ЄС надає багато переваг українським виробникам, оскільки передбачає преференційні ставки мита для товарів походженням з України, на які є сертифікати походження форми EUR.1 (ці сертифікати видають митні органи).

Крім того, в України є перехідний період до 10 років, упродовж якого вона щороку буде поступово знижувати свої ввізні ставки мита. Є окремі види товарів як з боку Європи, так і з боку України, які мають певні квоти, тобто визначену обмежену кількість продукції, яку можна ввозити за преференційними тарифами. Щоб захистити свого виробника, Україна вводить квоти на свинину, м'ясо птиці і цукор. ЄС вводить квоти на 36 видів українських товарів, серед них – яловичина, свинина, м'ясо баранини, м'ясо птиці, молоко, вершки, йогурти, вершкове масло, зернові, висівки, мед, крохмаль, гриби, часник, цукор, солод, виноградний і яблучний соки, цигарки, етанол.

У додатках до Угоди про асоціацію наведено тарифний графік України, в якому зазначені базові ставки мит та перехідний період для повної лібералізації.

Графіки зниження ввізних мит України, розрахованих за роками, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, мають вигляд, наведений у табл. 2.4 (повний їх зміст можна знайти в листі ДФСУ від 06.01.2016 № 21/99-99-25-02-02-18 «Графіки зниження ввізних мит України» на сайті Державної фіскальної служби України або за адресою http://www.qdpro.com.ua/ catalogue/16000000?page=121).

Як свідчать дані, наведені у табл. 2.4, починаючи з 2016 року ставка ввізного мита на парфумерні та косметичні засоби, які ввозяться в Україну з країн ЄС, становить 0% (до Закону України «Про Митний тариф України» ставка ввізного мита на зазначену групу товарів становить 6,5%).

Таким чином, тарифне регулювання є важливою і значимою складовою регулювання зовнішньоекономічної діяльності на сучасному розвитку як країн світу в цілому, так і України зокрема.

Таблиця 2.4

Графіки зниження ввізних мит України (у %) відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (на прикладі парфумерної та косметичної продукції)

Код	Назва	Діюча ставка ввізного мита (пільгова)	Зобов'язання в рамках УА		Рік дії Угоди										
			Базова ставка ввізного мита	Перехідний період, років	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
3303 00 10 00	- Парфуми (духи)	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3303 00 90 00	- Туалетна вода	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3304 10 00 00	- Засоби для макіяжу губ	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3304 20 00 00	- Засоби для макіяжу очей	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3304 30 00 00	- Засоби для манікюру або педикюру	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3304 91 00 00	- - Пудри, включаючи компактні	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3304 99 00 00	- - Інші	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3305 10 00 00	- Шампуні	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3305 20 00 00	- Засоби для тривалого завивання або розпрямлення волосся	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3305 30 00 00	- Лаки для волосся	6,5	6,5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

У випускній кваліфікаційній роботі при розгляді питання стосовно тарифних методів регулювання, які застосовуються при переміщенні товарів через митний кордон України, студент повинен визначити ставки ввізного мита на товар (для митного режиму імпорту) та проаналізувати ситуації, чи підпадає цей товар під пільгове оподаткування ввізним митом.

Приклад 1

Черкаською митницею в митному режимі імпорту здійснюється митне оформлення товару «Мед натуральний. Країна виробництва – Польща» (код згідно з УКТЗЕД 0409 00 00 00). Оскільки Польща є країною-членом Європейського Союзу, для визначення ставки ввізного мита необхідно користуватися графіками зниження ввізних мит України, розрахованих за роками, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Використовуючи електронний ресурс http://www.qdpro.com.ua/catalogue/16000000?page=121) знаходимо, що для коду товару згідно з УКТЗЕД 0409 00 900 на 2016 рік ставка ввізного мита становить 11,4%, хоча по Закону України «Про Митний тариф України» – 13%.

Приклад 2

Київською міською митницею в митному режимі імпорту здійснюється митне оформлення товару «Золоті обручки з діамантами. Країна виробництва – Швейцарія» (код згідно з УКТЗЕД 7113 19 00 00). Відповідно до Закону України «Про Митний тариф України» ювелірні вироби з дорогоцінним камінням, які відносяться до товарної позиції 7113 згідно з УКТЗЕД «Ювелірні вироби та їх частини з дорогоцінних металів чи металів, плакованих дорогоцінними металами, з дорогоцінних металів, що мають або не мають покриття, плакованих чи неплакованих дорогоцінними металами», оподатковуються пільговою та повною адвалерною ставкою ввізного мита в однаковому розмірі – 10%. Проте Швейцарія є країною-членом Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ). На підставі Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ імпорт ювелірних виробів з дорогоцінним камінням з Швейцарії, Ліхтенштейну, Ісландії

та Норвегії оподатковується ввізним митом за ставкою 0%. Таким чином, при митному оформленні товару «Золоті обручки з діамантами. Країна виробництва – Швейцарія» застосовується ставка ввізного мита 0%. Для застовування пільги по оподаткуванню ввізним необхідно обов'язково надати документ, який підтверджує країну походження товару.

Приклад 3

Чернігівською митницею в митному режимі експорту здійснюється митне оформлення товару «Насіння соняшникове для сівби» (код товару згідно з УКТЗЕД 1206 00 10 00). Товар експортується до Республіки Білорусь. Відповідно до Закону України від 10.09.1999 № 1033-XIV «Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур» насіння льону, соняшнику та рижію підлягає оподаткуванню вивізним митом 10% від митної вартості товару.

2.5. Нетарифне регулювання експорту та імпорту товарів

У сучасній практиці державного регулювання зовнішньої торгівлі поряд з тарифними заходами досить широко застосовуються й інші, не пов'язані з митним оподаткуванням, інструменти зовнішньоторговельної політики, які дістали назву ***нетарифних.***

У сучасних умовах заходи нетарифного регулювання застосовується державами з такими основними цілями:

– захист національної економіки (у випадках різкого погіршення платіжного балансу країни, значного порушення рівноваги з певних груп товарів на національному ринку, необхідності забезпечення певних пропорцій між імпортною і експортною сировиною для виробництв, наявності великої різниці між цінами на національному та світовому ринках тощо);

– дотримання міжнародної безпеки;

– охорона життя та здоров'я людей, навколишнього середовища;

– виконання міжнародних зобов'язань;

– підтримка стабільності міжнародної торговельної системи.

Заходи нетарифного регулювання, на перший погляд, не мають такого суттєвого впливу на зовнішню торгівлю, як митно-тарифні, але у зв'язку зі своїми національними особливостями застосування безпосередньо стають регулятивним адміністративним фактором при експорті та імпорті товарів.

Слід зазначити, що у світовій практиці офіційне визначення терміна «нетарифні обмеження» відсутнє. Відсутня також єдина чітка класифікація заходів нетарифного регулювання. На думку спеціалістів, у зовнішній торгівлі використовуються більше 50 таких заходів, які можуть здійснюватися як через адміністративні, так і фінансові інструменти регулювання.

Для цілей митного оформлення товарів чітке визначення поняття «заходи нетарифного регулювання» наведено в Митному кодексі України, а саме: ***заходи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності*** – це не пов'язані зі застосуванням мита до товарів, що переміщуються через митний кордон України, встановлені відповідно до закону **заборони та/або обмеження**, спрямовані на захист внутрішнього ринку, громадського порядку та безпеки, суспільної моралі, на охорону здоров'я та життя людей і тварин, охорону навколишнього природного середовища, захист прав споживачів товарів, що ввозяться в Україну, а також на охорону національної культурної та історичної спадщини.

Таким чином, *заходи нетарифного регулювання можна розділити на дві основні групи:*

- заборони експорту та імпорту товарів;
- обмеження експорту та імпорту товарів.

Важливо відмітити, що одним з основних завдань митних органів України є застосування передбачених законом заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а також здійснення заходів щодо недопущення переміщення через митний кордон України товарів, на які встановлені заборони й обмеження та які не відповідають вимогам якості та безпеки.

Митними органами контролюються дозвільні документи, які видаються державними органами та підтверджують дотримання обмежень при експорті та імпорті товарів. Відсутність необхідних дозвільних документів є підставою для відмови у проведенні митного оформлення товарів.

Отже, нетарифне регулювання – це комплекс заходів обмежувально-заборонного характеру, встановлених державою, з метою захисту інтересів національного виробника та споживача. При цьому заборони та обмеження на переміщення товарів через митний кордон України встановлюються виключно законами України.

Розглянемо більш детально характеристику та сутність основних груп заходів нетарифного регулювання.

1. ***Заборони експорту та імпорту товарів.***

Це вимушені заходи, визнані міжнародною практикою. Заборони, як правило, встановлюються:

– на імпорт товарів, здатних заподіяти шкоду різним сферам життєдіяльності держави (наприклад, заборона на ввезення в країну певних речовин наркотичної та психотропної дії, порнографічної продукції тощо);

– на експорт товарів, у разі порушення певних пропорцій між імпортною і експортною сировиною для виробництв (наприклад, заборона на вивезення з країни цінних порід лісоматеріалів; заборона строком на 10 років експорту лісоматеріалів необроблених).

Крім того, відповідно до законів в Україні забороняється:

– експорт з території України предметів, які становлять національне, історичне або культурне надбання українського народу, що визначається згідно з законами України;

– імпорт або транзит будь-яких товарів, про які заздалегідь відомо, що вони можуть завдати шкоди здоров'ю або становити загрозу життю населення та тваринного світу, або призвести до руйнування навколишнього середовища;

– імпорт продукції та послуг, що містять пропаганду ідей війни, расизму та расової дискримінації, геноциду тощо, які суперечать відповідним нормам Конституції України;

– експорт та імпорт товарів, які здійснюються з порушенням прав інтелектуальної власності.

Переліки товарів, експорт (імпорт) яких забороняється, визначається виключно законами України.

2. ***Обмеження експорту та імпорту товарів.***

Ця група заходів нетарифного регулювання може бути розділена на три види:

- кількісні обмеження експорту та імпорту товарів;
- обмеження, не пов'язані з лімітуванням обсягів експорту та імпорту товарів;
- технічні бар'єри.

Кількісні обмеження – це адміністративна форма нетарифного державного регулювання торговельного обороту, що визначає кількість та номенклатуру товарів, дозволених для експорту або імпорту.

Кількісні обмеження можуть застосовуватися за рішенням уряду однієї країни або на основі міжнародних угод, які координують торгівлю певними групами товарів. Вони є формою державного регулювання умов виходу підприємств на зовнішній ринок і є більш жорстокою формою обмежень порівняно з митом. Мито лише ослабляє конкурентні позиції експортера чи імпортера на ринку, кількісні обмеження обмежують саму можливість конкуренції, оскільки лімітують надходження товару на ринок.

За допомогою кількісних обмежень на державному рівні вирішується широке коло завдань:

- захист споживача і виробника аналогічних конкуруючих товарів усередині країни;
- підтримка стабільності на внутрішньому ринку;
- економія валютних ресурсів;
- одержання поступок на умовах взаємності інших країн;
- обмеження постачання.

Основними адміністративними формами кількісного обмеження зовнішньоекономічної діяльності є *ліцензування та квотування* такої діяльності.

Нормативно-правові положення, які регламентують порядок запровадження та застосування в Україні ліцензування та квотування зовнішньоекономічних операцій, визначає Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність».

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій являє собою комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Таким дозволом на здійснення експортно-імпортних операцій є ліцензія.

На сьогоднішній день ліцензії на експортно-імпортні операції видаються Міністерством економічного розвитку і торгівлі України на основі заявок суб'єктів ЗЕД.

В Україні використовуються такі види ліцензій:

– генеральна – відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по окремому товару чи окремій країні (групі країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по даному товару;

– разова (індивідуальна) – одноразовий дозвіл, який має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом ЗЕД на період, необхідний для її здійснення;

– відкрита (індивідуальна) – дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом конкретного періоду (але не менше одного місяця) з визначенням його загального об'єму.

Другою формою кількісного обмеження є квотування.

Квотування являє собою лімітування розміру імпорту (експорту) певного товару з допомогою квот.

Квота – це встановлення у кількісному вираженні певного об'єму експорту (імпорту) товару на визначений період (рік, квартал тощо). Встановлена квота розподіляється між суб'єктами ЗЕД.

В Україні використовують такі види квот:

– глобальні – встановлюються для товарів без визначення конкретних країн, куди вони експортуються чи з яких вони імпортуються;

– групові – для товарів з визначенням групи країн, куди вони експортуються чи з яких вони імпортуються;

– індивідуальні – для товарів з визначенням конкретної країни, куди вони можуть експортуватися чи з якої вони можуть імпортуватися.

На експорт (імпорт) товарів, щодо яких встановлюються певні квоти (кількісні обмеження), обов'язково видаються ліцензії. Тобто у цьому випадку ліцензії надаються в межах попередньо розрахованих квот.

Митне оформлення товарів, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню та квотуванню, здійснюється тільки за наявності відповідної ліцензії.

Рішення про встановлення режиму ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій приймається Кабінетом Міністрів України з визначенням списку конкретних товарів, які підпадають під режим ліцензування і квотування, а також періоду дії цього режиму. Реалізація квот і ліцензій на окремі товари здійснюється Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.

У 2016 році переліки товарів, на експорт та імпорт яких встановлено режим ліцензування та квотування, визначені постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1176 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2016 рік» [47].

Обмеження, не пов'язані з лімітуванням обсягів експорту та імпорту товарів – це заходи органів виконавчої влади з надання дозволів на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) окремих видів товарів без встановлення кількісних обмежень за обсягами товарів.

Такі обмеження запроваджуються законами України. При цьому законами України визначаються дозвільні документи, які контролюється митними органами при здійсненні митного контролю та митного оформлення товарів.

Наприклад, законами України встановлені такі обмеження:

– *обмеження експорту лісоматеріалів.*

Законом України «Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, пов'язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів» встановлюється обмеження на експорт окремих видів лісо- та пиломатеріалів з України, тобто запроваджується дозвільний документ, який є підставою для здійснення митного оформлення цих товарів у режимі експорту. Цей документ має назву «Сертифікат про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів» і видається суб'єктам ЗЕД територіальними підрозділами Державного агентства лісових ресурсів України.

– *обмеження на імпорт, експорт, транзит наркотичних засобів.*

Імпорт, експорт, транзит цих товарів здійснюється на підставі документа – дозволу на право ввезення на територію України, вивезення з території України чи на право транзиту через територію України наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (видається Державною службою України з контролю за наркотиками).

– *вивезення культурних цінностей* (картини, гравюри, скульптури та ін.) – здійснюється на підставі свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей.

Технічні бар'єри – це вимоги щодо дотримання національних стандартів якості імпортної продукції, маркування товарів, дотримання санітарно-гігієнічних норм, вимог техніки безпеки тощо. Перевірка відповідності ввезеного в країну товару всім цим вимогам обумовлюється об'єктивними вимогами виробництва і споживання продукції.

Встановлення подібних технічних бар'єрів, як визначає Угода про технічні бар'єри в торгівлі, яка є однією з 12 багатосторонніх угод про міжнародну торгівлю товарами в рамках Світової Організації Торгівлі, здійснюється для гарантування якості імпортованих товарів, для захисту життя чи здоров'я людей, тварин чи рослин, навколишнього середовища, захисту своїх суттєвих інтересів національної

безпеки. У цій Угоді також підкреслюється, що жодна країна не може бути застережена від прийняття подібних технічних заходів на тому рівні, який ця країна вважає відповідним для забезпечення вищеназваних завдань.

Країни світу у своїй діяльності звертаються до запровадження технічних бар'єрів як найбільш ефективного методу наповнення внутрішнього ринку держави якісними та безпечними товарами.

Такими технічними бар'єрами є *процедура обов'язкової сертифікації окремих видів імпортної продукції та процедура оцінки відповідності* окремих видів імпортних товарів встановленим вимогам технічних регламентів.

Підставою для митного оформлення товарів, що підлягають обов'язкової сертифікації та оцінці відповідності, є наявність передбачених законодавством документів, а саме, *сертифіката відповідності чи декларації про відповідність*.

Обов'язкову сертифікацію продукції в Україні введено Декретом Кабінету Міністрів України від 10.05.93 № 46-93 «Про стандартизацію і сертифікацію». Відповідність продукції (товару), яка ввозиться і реалізується на території України, стандартам, що діють в Україні, має підтверджуватися сертифікатом відповідності чи свідоцтвом про визнання відповідності, виданим або визнаним центральним органом виконавчої влади з питань технічного регулювання або акредитованим в установленому порядку органом із сертифікації, який уповноважений на здійснення цієї діяльності в законодавчо регульованій сфері.

Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні, затверджено наказом Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28.

В свою чергу види продукції, що підлягають оцінці відповідності, визначаються у відповідних технічних регламентах.

На сьогодні норма щодо здійснення митного оформлення імпорту товарів на підставі декларації про відповідність застосовується виключно до радіоелектронних засобів та

випромінювальних пристроїв (спеціального призначення та таких, що можуть застосовуватися на території України у смугах радіочастот загального користування) відповідно до положень статей 29, 29[1] Закону України від 1 червня 2000 року № 1770-III «Про радіочастотний ресурс України», якими передбачено здійснення митного оформлення окремих типів радіоелектронних засобів або випромінювальних пристроїв за наявності у суб'єкта господарювання, що здійснює їх ввезення з-за кордону, документа про підтвердження відповідності.

З метою забезпечення практичної реалізації вимог Митного кодексу України щодо застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, було узагальнено інформацію про товари, на які встановлено обмеження. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України» [46].

У цій постанові також зазначаються дозвільні документи, що видаються державними органами або іншими юридичними особами, уповноваженими на видачу цих документів, для подання їх митним органам при пропуску товарів через митний кордон України та їх митному оформленні. До зазначених переліків товарів включено такі товари, як:

1) наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, на які встановлено обмеження;

2) товари, зовнішньоекономічні операції з якими підлягають ліцензуванню;

3) лісоматеріали та пиломатеріали;

4) культурні цінності;

5) дослідні сорти рослин;

6) товари, які підлягають обов'язковій сертифікації в Україні;

7) товари, які підлягають оцінці відповідності згідно з вимогами технічних регламентів (на сьогодні такими товарами є виключно радіоелектронні засоби та випромінювальні пристрої спеціального призначення та такі, що можуть застосовуватися на території України у смугах радіочастот загального користування);

8) продукти лову та харчової продукції з них українського походження;

9) товари військового призначення та подвійного використання;

10) валютні цінності.

Таким чином, при здійсненні митного оформлення для вирішення питання стосовно того, чи встановлено обмеження на той чи інший товар, необхідно керуватися Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України» [46]. Ця постанова побудована таким чином: для товарів наводиться їх опис та код згідно з УКТЗЕД, а також дозвільний документ, який підтверджує дотримання встановлених обмежень.

Крім вирішення питання щодо заборон та обмежень, які можуть застосовуватись до товарів при переміщенні їх через митний кордон України, важливим є також питання стосовно державних видів контролю, яким ці товари можуть підлягати.

Митним кодексом України встановлено, що товари, які переміщуються через митний кордон України, крім митного контролю, можуть підлягати державному санітарно-епідеміологічному, ветеринарно-санітарному, екологічному, фітосанітарному та радіологічному контролю. *Митний контроль та митне оформлення товарів завершуються тільки після проведення встановлених законами України для кожного товару видів контролю*.

Перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, а також види контролю, які застосовуються до цих товарів, визначені у Постанові Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» [49]. Цей перелік товарів має таку структуру: для товарів наводиться їх текстовий опис та код згідно з УКТЗЕД, а також державні види контролю, яким підлягають товари при ввезенні в Україну, вивезенні з України та транзиті.

Підставою для здійснення митного оформлення цих товарів є відбитки штампів, які проставляються на товаросупровідних документах посадовими особами відповідних контрольних служб. Фітосанітарний та ветеринарно-санітарний види контролю у внутрішніх митницях, де здійснюється митне оформлення товарів, проводиться посадовими особами Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, екологічний та радіологічний контроль – посадовими особами Державної екологічної інспекції України, санітарно-епідеміологічний – посадовими особами Державної санітарно-епідеміологічної служби України.

Отже, митне оформлення товару може бути завершеним у разі:

– подання необхідних дозвільних документів, які підтверджують дотримання встановлених для товару заходів нетарифного регулювання;

– проведення необхідних видів державного контролю, яким товар підлягає.

Алгоритм визначення заходів нетарифного регулювання, які застосовуються до продовольчих та непродовольчих товарів при експорті та імпорті, а також видів державного контролю, яким ці товари підлягають, наведений нижче:

Етап 1. Виходячи з текстового опису товару, необхідно визначити його код згідно з УКТЗЕД.

Етап 2. Для вирішення питання стосовно того, чи застосовуються заходи нетарифного регулювання до даного товару при імпорті та експорті, і які дозвільні документи підтверджують їх дотримання, необхідно керуватися Постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України».

Етап 3. Знаючи код товару згідно з УКТЗЕД та його опис, необхідно зробити пошук цього товару послідовно згідно з переліками товарів, які зазначені у постанові Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436.

Етап 4. При визначенні товарів, імпорт та експорт яких підлягає ліцензуванню чи квотуванню, необхідно керуватися такими поясненнями. У додатку 2 до постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 опис товарів, імпорт та експорт яких підлягає ліцензуванню чи квотуванню, має такий вигляд: «Товари, експорт (імпорт) яких підлягає ліцензуванню, за переліками, затвердженими Кабінетом Міністрів України відповідно до статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Це означає, що необхідно переглянути додатково Постанову Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1176 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2016 рік».

Етап 5. При визначенні товарів, які при імпорті підлягають обов'язковій сертифікації, необхідно керуватися такими поясненнями. У додатку 7 до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436 для товарів, які мають опис «Товари, зазначені в переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» необхідно додатково переглянути наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28 «Перелік продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні».

Етап 6. Для вирішення питання стосовно того, яким видам державного контролю підлягають товари при імпорті чи експорті, необхідно керуватися Постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України», в якій наведено інформацію про всі види державного контролю, які застосовуються до конкретного товару.

Етап 7. При визначенні видів контролю необхідно керуватися такими поясненнями. Для таких видів контролю як санітарно-епідеміологічний, ветеринарно-санітарний, фітосанітарний, екологічний, контроль за переміщенням культурних цінностей введено такі цифрові позначення – 0, 1, 2 та 3. Ці цифрові позначення означають:

0 – товар не підлягає вказаним видам державного контролю;

1 – товар підлягає попередньому документальному контролю (тобто в пункті пропуску відповідний державний контроль проводиться посадовими особами митних органів);

2 – у пункті пропуску контроль проводиться посадовими особами контролюючих органів (тобто екологами чи ветеринарами, чи фітосанітарами);

3 – у внутрішній митниці при митному оформленні контроль проводиться посадовими особами контролюючих органів.

Радіологічному контролю підлягають *усі товари*, які переміщуються через митний кордон України.

Приклади визначення заходів нетарифного регулювання, які застосовуються до продовольчих та непродовольчих товарів при експорті та імпорті, а також видів державного контролю, яким ці товари підлягають.

1. Вино ігристе («Шампанське»). Митний режим – імпорт:

– визначаємо код згідно з УКТЗЕД - 2204 10 11 00;

– опрацьовуємо послідовно всі переліки товарів, які визначені постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2012 № 436 «Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України» [46]. Обмеження відсутні;

– опрацьовуємо перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 «Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України» [49]. За результатами аналізу цього переліку встановлюємо, що всі товари, які класифікуються за кодом 2204 згідно з УКТЗЕД, підлягають санітарно-епідеміологічному контролю при ввезенні в Україну (у пункті пропуску на кордоні його проводять посадові особи митних органів митні органи у вигляді попереднього документального контролю, у внутрішній митниці

при митному оформленні – посадові особи Державної санітарно-епідеміологічної служби України). Крім того, цей товар підлягає радіологічному контролю, який здійснюють посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Висновок: товар «Вино ігристе («Шампанське»)» при митному оформленні в режимі імпорту підлягає санітарно-епідеміологічному та радіологічному контролю. Підставою для митного оформлення є відбитки штампів на товаросупровідних документах про здійснення цих видів контролю.

2. Персики свіжі. Митний режим – імпорт:

– визначаємо код згідно з УКТЗЕД - 0809 30 90 00;

– опрацьовуємо послідовно всі переліки товарів, які визначені постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2012 № 436. Даний товар не підпадає під дію обмежень;

– опрацьовуємо перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 [49]. За результатами аналізу цього переліку встановлюємо, що всі товари, які класифікуються за кодом 0809 згідно з УКТЗЕД підлягають санітарно-епідеміологічному та фітосанітарному контролю при ввезенні в Україну (у пункті пропуску на кордоні їх проводять посадові особи митних органів митні органи у вигляді попереднього документального контролю, у внутрішній митниці при митному оформленні – відповідно посадові особи Державної санітарно-епідеміологічної служби України та Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України). Крім того, цей товар підлягає радіологічному контролю, який здійснюють посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Висновок: товар «Персики свіжі» при митному оформленні в режимі імпорту підлягає санітарно-епідеміологічному, фітосанітарному та радіологічному контролю. Підставою для митного оформлення є відбитки штампа на товаросупровідних документах про здійснення цих видів контролю.

3. Парфуми (духи). Митний режим – імпорт:

– визначаємо код згідно з УКТЗЕД - 3303 00 10 00;

– опрацьовуємо послідовно всі переліки товарів, які визначені постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2012 № 436. Даний товар не підпадає під дію обмежень;

– опрацьовуємо перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 [49]. За результатами аналізу цього переліку встановлюємо, що товари, які класифікуються за кодом 3303 00 згідно з УКТЗЕД підлягають санітарно-епідеміологічному контролю при ввезенні в Україну (у внутрішній митниці при митному оформленні його здійснюють посадові особи Державної санітарно-епідеміологічної служби України). Крім того, цей товар підлягає радіологічному контролю, який здійснюють посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Висновок: товар «Парфуми (духи)» при митному оформленні в режимі імпорту підлягає санітарно-епідеміологічному та радіологічному контролю. Підставою для митного оформлення є відбитки штампа на товаросупровідних документах про здійснення цих видів контролю.

4. Фарба на основі акрилових полімерів, дисперго-ваних у водному середовищі, в аерозольній упаковці. Митний режим – імпорт:

– визначаємо код згідно з УКТЗЕД - 3209 10 00 00;

– опрацьовуємо послідовно всі переліки товарів, які визначені постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2012 № 436;

– за результатами аналізу Постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1176 «Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2016 рік» [47] встановлюємо, що даний товар включено до переліку товарів, імпорт яких підлягає ліцензуванню (додаток 4 до цієї Постанови). Для того щоб визначити, чи необхідно подавати до митного оформлення ліцензію на імпорт, необхідно перевірити інформацію про

склад фарби. Якщо до складу входить будь-яка речовина зі списку, визначеному в додатку 3 до вказаної постанови, то ліцензія необхідна, якщо ні – ліцензію подавати не потрібно;

– опрацьовуємо перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 [49]. За результатами аналізу цього переліку встановлюємо, що всі товари, які класифікуються за кодом 2620 згідно з УКТЗЕД підлягають санітарно-епідеміологічному та екологічному контролю при ввезенні в Україну (у внутрішній митниці при митному оформленні ці види контролю здійснюють відповідно посадові особи Державної санітарно-епідеміологічної служби України та Державної екологічної інспекції України). Крім того, цей товар підлягає радіологічному контролю, який здійснюють посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Висновок: товар «Фарба на основі акрилових полімерів, диспергованих у водному середовищі, в аерозольній упаковці» при митному оформленні в режимі імпорту:

1) може підлягати ліцензуванню (за результатами перевірки інформації про склад фарби);

2) підлягає санітарно-епідеміологічному, екологічному та радіологічному контролю. Підставою для митного оформлення є відбитки штампа на товаросупровідних документах про здійснення цих видів контролю.

5. М'яконабивна іграшка для дітей «Собака». Митний режим – імпорт:

– визначаємо код згідно з УКТЗЕД - 9503 00 41 00;

– опрацьовуємо послідовно всі переліки товарів, які визначені постановою Кабінету Міністрів від 21.05.2012 № 436. Обмеження відсутні;

– опрацьовуємо перелік товарів, які підлягають державним видам контролю, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031 [49]. За результатами аналізу цього переліку встановлюємо, що цей товар підлягає санітарно-епідеміологічному контролю при ввезенні в Україну (у внутрішній митниці при митному оформленні

його здійснюють посадові особи Державної санітарно-епідеміологічної служби України). Крім того, цей товар підлягає радіологічному контролю, який здійснюють посадові особи Державної екологічної інспекції України.

Висновок: товар «М'яконабивна іграшка для дітей «Собака» при митному оформленні в режимі імпорту підлягає санітарно-епідеміологічному та радіологічному контролю. Підставою для митного оформлення є відбитки штампа на товаросупровідних документах про здійснення цих видів контролю.

Таким чином, у випускній кваліфікаційній роботі при визначенні заходів нетарифного регулювання, яким підлягає об'єкт дослідження, необхідно користуватися наведеним вище алгоритмом та послідовно визначати обмежувальні заходи та державні види контролю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 2

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12
2. Зовнішньоторгові операції. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/13761025/ekonomika/zovnishnotorgovi_operatsiyi
3. United Nations Commodity Trade Statistics Database. – Режим доступу : http://comtrade.un.org/db/default.aspx
4. Сумарний обсяг імпорту та експорту у розрізі товарних позицій за кодами УКТЗЕД. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/ms/f11
5. Зовнішня торгівля України із зазначенням основних країн – контрагентів. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/ms/f3
6. Митний кодекс України : Закон України № 4495-VI від 13 березня 2012 року (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4495-17

7. Податковий кодекс України : закон України № 2755-VI від 2 грудня 2010 року (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
8. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/584-18
9. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності : Наказ ДФС України від 09.06.15 р. № 401. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/ 63754.html
10. Угода про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ: Міждержавна угода від 24.06.2010 р. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/998_456
11. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : Наказ Міністерства фінансів України від 20 вересня 2012 року № 1011. – Режим доступу : http://qdpro.com.ua/document/ 55262
12. Щодо угод про вільну торгівлю. – Режим доступу : http:// mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/trade-agreements
13. Про затвердження Переліку відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій, і Порядку їх ведення : Наказ Міністерства фінансів України від 29.05.2012 № 623. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0988-12
14. Договір про зону вільної торгівлі від 18.10.2011 р. (Договір ратифіковано Законом від 30.07.2012 № 5193-VI). – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/997_n25
15. Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року : Закон України від 28.12.2014 № 73-VIII. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/73-19

16. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994 року. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_003
17. Про завершення консультацій з міжнародними фінансовими організаціями стосовно запровадження тимчасових заходів щодо стабілізації платіжного балансу України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2015 р. № 119-р. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/119-2015-р
18. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України : Закон України від 28.12.2014 № 71-VIII. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1212-14
19. Про затвердження Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон: 24 жовтня 2002 р. № 1569. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1569-2002-п
20. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031 : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 452. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452-2012-п
21. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-п
22. Про затвердження Класифікатора додаткової інформації, необхідної для ідентифікації товарів, що вноситься до електронного інвойсу, який додається до митної декларації, заповненої на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Міністерства фінансів України від 17.09.2012 р. № 998. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1691-12
23. Довідка про товар УКТЗЕД 8421 21 00 00. – Режим доступу : http://qdpro.com.ua/goodinfo/8421210000

24. Щодо введення в дію нової редакції ІНКОТЕРМС-2010 : Лист Міністерства економіки України від 18.07.2011 р. № 4201-26/1134. – Режим доступу : http://www.profiwins. com. ua/uk/letters-and-orders/ministry-of-economy/2367-1134.html
25. Інкотермс 2010. Правила ІСС для використання торговельних термінів в національній та міжнародній торгівлі. – Режим доступу : http://incoterms.zed.ua
26. Класифікатор митних органів, їх структурних підрозділів, митних організацій, спеціалізованих навчальних закладів та науково-дослідної установи митної служби України : Наказ Міністерства фінансів України від 20 вересня 2012 року № 1011. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/reestri-ta-klasifikatori/klasifikatori/ vidomchi-klasifikatori-informatsii-z-pi/62554. html
27. Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів) : Наказ Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 06.09.2001 р. № 201. – Режим доступу : http://zakon3.rada. gov.ua/laws/show/z0833-01
28. Про затвердження переліку товарів, ввезення яких на митну територію України та/або переміщення територією України прохідним та внутрішнім транзитом здійснюється за умови обов'язкового надання митним органам забезпечення сплати митних платежів : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 461. – Режим доступу : http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/461-2012-п#n9
29. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 651. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/ show/z1372-12
30. Класифікатор видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами : Наказ Міністерства фінансів України від 20 вересня 2012 року № 1011. – Режим доступу : http:// sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/subektam-zed/reestri-ta-klasifikatori/klasifikatori/vidomchi-klasifikatori-informatsii-z-pi/ print-62553.html

31. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 631. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1360-12
32. Державна фіскальна служба України. Офіційний портал. – Режим доступу : http://sfs.gov.ua
33. Митна енциклопедія том 1. – Режим доступу : http:// dndims.com/upload/files/the_customs_encyclopedia_t1.pdf
34. Митна енциклопедія том 2. – Режим доступу : https://apitu. files.wordpress.com/2016/01/the_customs_ encyclopedia_t2.pdf
35. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про спрощення і гармонізацію митних процедур у зміненій редакції згідно з Додатком I до Протоколу про внесення змін до Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур : Закон України від 05.10.06 № 227-V. – Режим доступу : http://zakon2.rada. gov.ua/laws/show/227-16
36. International Convention on the simplification and harmonization of Customs procedures (as amended) (done at Kyoto on 18 May 1973, amended on 26 June 1999). – Режим доступу : http://www.wcoomd.org/Kyoto New/Content/ content.html
37. Киотская конвенция : рекомендации к генеральному приложению. – Глава 3: Таможенное оформление и другие таможенные формальности. – Режим доступу : http://www.customs-union.com
38. Кунєв Ю.Д. Діяльність митної служби України : проблеми правової організації : монографія / Ю.Д. Кунєв. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – 242 с.
39. Статистика международной торговли товарами: термины и определения, 2010. – Нью Йорк : ООН, 2011. – 141 с. – Режим доступу : http://unstats.un.org/unsd/publication/ SeriesM/SeriesM_52rev3r.pdf

40. Парфенцева Н.О. Міжнародні статистичні класифікації в Україні. Впровадження й використання : навч. посіб. / Н.О. Парфенцева. – Київ : Основи, 2000. – 351 с.
41. Злепко Н.П. Мито як фіскальний ресурс державного бюджету та інструмент фінансової політики : дис. … канд. екон. наук : 08.04.01 / Н.П. Злепко. – Тернопільська академія народного господарства. – Тернопіль, 2005. – 251 с.
42. Макаренко А.В. Класифікація товарів – інструмент регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навч. посіб. / А.В. Макаренко, А.Д. Войцещук, М.М. Каленський та ін. – Хмельницький : Інтрада, 2009. – 239 с.
43. Смарченко І.М. Особливості митної класифікації товарів / І.М. Смарченко, І.П. Рамусь, В.М. Кравчук та ін. – Одеса : Пласке, 2011. – 308 с.
44. United Nations Multilingual Terminology Database. – Way off access : http://unterm.un.org/dgaacs/unterm.nsf/8fa942046ff7601c85256983007ca4d8/9a145db62d695044852569fa00005838?OpenDocument
45. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/584-18
46. Про затвердження переліків товарів, на які встановлено обмеження щодо переміщення через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 № 436. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/436-2012-п
47. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2016 рік : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1176. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/1176-2015-п
48. Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов’язковій сертифікації в Україні : Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 01.02.2005 № 28. – Режим доступу : http:// zakon.rada.gov.ua/go/z0466-05

49. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/1031-2011-п
50. Про радіочастотний ресурс України : Закон України від 1 червня 2000 року № 1770-III. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/go/1770-14
51. Про ставки вивізного (експортного) мита на насіння деяких видів олійних культур : Закон України від 10.09.1999 № 1033-XIV (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1033-14
52. Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину : Закон України від 07.05.1996 № 180/96-ВР (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/180/96-вр
53. Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням : Закон України від 13.12.2006 № 441-V (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/441-16
54. Графіки зниження ввізних мит України : Лист ДФСУ від 06.01.2016№ 21/99-99-25-02-02-18. – Режим доступу : http://www.qdpro.com.ua/ catalogue/16000000?page=121)
55. Про затвердження Фітосанітарних правил ввезення з-за кордону, перевезення в межах країни, транзиту, експорту, порядку переробки та реалізації підкарантинних матеріалів : наказ Мінагрополітики України від 25.08.2005 № 414. – Режим доступу : http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1121-05
56. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів : Закон України від 22.07.2014 № 1602-VII.
57. Про затвердження Порядку ввезення в Україну дослідних зразків сортів рослин для цілей експертизи на придатність на поширення сорту та вивезення з України посадкового матеріалу сортів рослин : Наказ Мінагрополітики від 15 серпня 2008 р. № 512.

58. Про митне оформлення насіння : Лист ДМСУ від 20.10.2003 р. № 11/5-10-15057-ЕП.
59. Про організацію виконання постанов Верховної Ради Української РСР про порядок введення в дію законів Української РСР «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» : Постанова Кабінету Міністрів УРСР від 23 липня 1991 р. № 106.
60. Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України : Закон України від 12.08.2014 № 1636-VII.
61. Щодо встановлення критеріїв ризику при проведенні моніторингу експортних операцій : Лист ДМСУ від 23.12.2010 р. № 11/4-10.27/16720-ЕП.
62. Про здійснення екологічного контролю в пунктах пропуску через державний кордон : ПКМУ від 20 березня 1995 р. № 198.
63. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : ПКМУ від 21 травня 2012 р. № 451.
64. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 б/н.
65. Про технічні регламенти та оцінку відповідності : Закон України від 15.01.2015 № 124-VIII.
66. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII.
67. Про застосування технічних регламентів : Лист ДФС від 29.09.2015 р. № 2339/99-99-24-03-01-18.
68. Галько С.В. Класифікація товарів як інструмент транспарентності міжнародної торгівлі / С.В. Галько, В.В. Осієвська // Товари і ринки. – 2016. – № 1. – С. 32–47.

Розділ 3

ЕКСПЕРТИЗА ТОВАРІВ У МИТНИХ ЦІЛЯХ

3.1. Аналіз національних, європейських і міжнародних вимог до безпечності та якості товарів

Вимоги до безпечності та якості об'єкта дослідження (товару чи групи товарів) регламентують чинні національні, європейські, міжнародні законодавчі та нормативні документи. До таких відносяться: Закони України, Технічні регламенти, ДСТУ, чинні міждержавні стандарти; Директиви та регламенти ЄС, стандарти EN; Міжнародні конвенції, стандарти ISO та інші.

Аналізуючи нормативні документи, необхідно звернути увагу на конкретні показники і норми, що визначають якість та безпечність товару для споживачів, навколишнього середовища, рослинного та тваринного світу, озонового шару тощо. Детальніше аналізуються ті показники (параметри) товару, які контролюються спеціалізованим органом ДФС з питань експертизи та досліджень при переміщенні через митний кордон України, впливають на код товару згідно з УКТЗЕД, визначають безпечність для споживачів.

Аналіз національних, європейських і міжнародних вимог до безпечності та якості товарів розглянемо на прикладі лакофарбових матеріалів (ЛФМ).

ЛФМ є багатокомпонентними хімічними композиціями, які суттєво відрізняються від інших полімерних матеріалів за фізико-хімічними властивостями, технологією нанесення, застосовуються у незатвердженому стані та полімеризуються під час експлуатації покриття, що обумовлює контакт з ними людини в умовах проведення фарбувальних робіт та перебування в пофарбованих об'єктах (приміщеннях). Деякі хімічні сполуки мігрують у навколишнє середовище і можуть негативно впливати на екологію та здоров'я людей.

Аналіз літературних джерел і нормативних документів показує, що, зважаючи на вміст різних хімічних сполук у

ЛФМ, сучасний європейський і міжнародний підхід стосовно вимог до якості передбачає в першу чергу регламентування вимог до безпечності ЛФМ. Технологічні та показники споживних властивостей ЛФМ і покриттів узгоджуються між виробником і замовником (споживачем) і можуть бути зазначені в технічній документації [1].

Відповідно до Закону України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» безпечною нехарчовою продукцією вважається будь-яка продукція, яка за звичайних або обґрунтовано передбачуваних умов використання (у тому числі щодо строку експлуатації та за необхідності введення в експлуатацію вимог стосовно встановлення і технічного обслуговування) не становить жодного ризику чи становить лише мінімальні ризики, зумовлені використанням такої продукції, які вважаються прийнятними і не створюють загрози суспільним інтересам, з урахуванням:

– характеристик продукції, у тому числі її складу, пакування, вимог щодо встановлення та технічного обслуговування;

– впливу продукції на іншу продукцію, якщо вона буде використовуватися разом з нею;

– попереджень, що містяться на етикетці продукції, в інструкції з її використання та знищення, а також іншої інформації стосовно продукції;

– застережень щодо споживання чи використання продукції певними категоріями населення (дітьми, вагітними жінками, людьми похилого віку тощо) [2].

Основними вимогами до безпечності ЛФМ для споживача під час нанесення є вміст летких органічних сполук (ЛОС), важких металів та інших небезпечних хімічних сполук. Екологічна безпечність повинна забезпечуватися під час нанесення, експлуатації, ремонту, оновлення та утилізації після завершення строку експлуатації покриття і виявлятися у відсутності або мінімально допустимому рівні негативного впливу на навколишнє середовище.

Важливим показником безпечності ЛФМ є вміст ЛОС та їх емісія в навколишнє середовище, регламентування яких у

країнах ЄС здійснюється Директивою 1999/13/ЄС та Директивою 2004/42/ЄС, якими суворо регламентується вміст ЛОС у ЛФМ залежно від виду та сфери застосування [3, 4].

Вважаємо за доцільне детальніше зупинитися на аналізі Директиви № 42 Парламенту та Ради ЄС від 21 квітня 2004 р. щодо обмеження викидів летких органічних сполук внаслідок використання органічних розчинників у певних лакофарбових матеріалах і матеріалах ремонтного фарбування транспортних засобів із змінами до Директиви 1993/13/ЄС. Мета цього обмеження полягає у зменшенні забруднення повітря, що спричиняється впливом ЛОС на формування тропосферного озону.

Нижче наведені окремі визначення з Директиви 2004/42/ЄС, які дадуть змогу правильно інтерпретувати вимоги щодо регламентування вмісту ЛОС у ЛФМ:

ЛОС – це будь-яка органічна сполука, що має початкову температуру кипіння меншу, ніж або рівну 250° С, що вимірюється при нормальному тиску 101,3 кПа;

органічна сполука – будь-яка сполука, що містить щонайменше один атом вуглецю та один або більше атомів водню, кисню, сірки, фосфору, кремнію, азоту, або галогену, за винятком оксидів вуглецю та неорганічних карбонатів і бікарбонатів;

вміст ЛОС – маса ЛОС в одиниці об’єму, виражена у грамах на літр, г/л (g/l), у рецептурі ЛФМ у його готовому до використання стані. Частку летких органічних сполук у певному матеріалі, які залишаються у складі покриття під час його формування внаслідок хімічної реакції, не можна вважати частиною вмісту ЛОС;

лакофарбовий матеріал – будь-яка суміш, включаючи всі органічні розчинники або суміш, що містить органічні розчинники, необхідні для її належного застосування, що використовується для одержання покриття з декоративними, захисними або іншими спеціальними властивостями;

водно-дисперсійні лакофарбові матеріали (позначення «WB») – матеріали, основним летким компонентом яких є вода та в’язкість яких регулюється додаванням води;

лакофарбові матеріали, що розріджуються органічними розчинниками (позначення «SB») – матеріали, основним летким компонентом яких є ЛОС і в'язкість яких регулюється додаванням органічного розчинника;

інші визначення у сфері ЛФМ вживаються у значенні, наведеному в ISO 4618:2006 (ДСТУ ISO 4618:2014, IDT) «Фарби та лаки. Терміни та визначення понять» [5].

Директивою 2004/42/ЄС регламентується вміст ЛОС у ЛФМ, які поділені на дві основні категорії: матеріали для будівель і матеріали для ремонтного фарбування дорожніх транспортних засобів. ЛФМ в аерозольному пакуванні не підпадають під дію Директиви.

Матеріали для будівель застосовують для фарбування будинків, їхніх збірних і допоміжних частин та архітектурних компонентів, які виробляються з різноманітних матеріалів з метою їх оздоблення та декоративних, функціональних і захисних цілей. ЛФМ цієї категорії поділяють на 12 підкатегорій (табл. 3.1) залежно від призначення та експлуатаційних властивостей покриттів, які, у свою чергу, поділяються на 2 типи: водно-дисперсійні (*WB*) та розріджувані органічними розчинниками (*SB*).

Вміст ЛОС у цих ЛФМ залежить від підкатегорії та типу ЛФМ і передбачає 2 стадії. Норми на I стадії повинні бути дотримані у країнах ЄС з 01.01.2007 р., а на II стадії – з 01.01.2010 р. Таким чином, вміст ЛОС у ЛФМ для будинків у країнах ЄС після 01.01.2010 р. мав бути зниженим у 2–13 разів виробниками та імпортерами в ЄС.

Таблиця 3.1

Значення максимального вмісту ЛОС у ЛФМ для будівель згідно з Директивою 2004/42/ЄС

Підкатегорія	Матеріал призначення	Тип	Стадія I (г/л) з 01.01.2007 р.	Стадія II (г/л) з 01.01.2010 р.
а	Матеріали для матових покриттів для внутрішніх стін і стель (блиск ≤ 25 за 60°)	WB	75	30
		SB	400	30

Закінчення табл. 3.1

Під-категорія	Матеріал призначення	Тип	Стадія I (г/л) з 01.01.2007 р.	Стадія II (г/л) з 01.01.2010 р.
b	Матеріали для глянсових покриттів внутрішніх стін і стель (блиск > 25 за 60°)	WB	150	100
c	Матеріали для зовнішніх мінеральних поверхонь	WB	75	40
d	Оздоблювальні лакофарбові матеріали для внутрішніх і зовнішніх робіт для поверхонь з деревини та металу	WB SB	150 400	130 300
e	Оздоблювальні лаки та лазурі для внутрішніх і зовнішніх робіт, у тому числі непрозорі лазурі	WB SB	150 500	130 400
f	Лазурі з мінімальною товщиною покриття для внутрішніх і зовнішніх робіт	WB SB	150 700	130 700
g	Ґрунтовки	WB SB	50 450	30 350
h	Зв’язувальні ґрунтовки	WB SB	50 750	30 750
i	Однопакувальні матеріали спеціального призначення	WB SB	140 600	140 500
j	Двопакувальні реакційно-здатні матеріали спеціального призначення, такі як наливні композиції для підлог	WB SB	140 550	140 500
k	Матеріали з багатокольоровим ефектом	WB SB	150 400	100 100
l	Матеріали з декоративним ефектом	WB SB	300 500	200 200

Примітка: WB – водно-дисперсійні; *SB* – такі, що розріджуються органічними розчинниками.

Матеріали для ремонтного фарбування дорожніх транспортних засобів поділяють на 5 підкатегорій (*a*–*e*) залежно від призначення. Для цих матеріалів не передбачено додатковий поділ на типи, та не встановлювався перехідний період, тобто норми щодо вмісту ЛОС починали діяти з 01.01.2007 р. (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Значення максимального вмісту ЛОС у матеріалах для ремонтного фарбування транспортних засобів згідно з Директивою 2004/42/ЄС

Підкатегорія	Матеріал призначення	Матеріали	Вміст ЛОС (г/л) з 01.01.2007 р.
a	Матеріали (засоби) попереднього оброблення та очищення	Підготовчі	850
		Очищувальні	200
b	Густотерта шпаклівка (стартова)/замазка	Будь-якого типу	250
c	Ґрунтовка	Вирівнювач/(фінішна) шпаклівка та ґрунтовка по металу загального призначення	540
		Фосфатувальна ґрунтовка	780
d	Матеріал для верхнього шару покриття (фінішний матеріал)	Будь-якого типу	420
e	Спеціальні фінішні матеріали	Будь-якого типу	840

Кожна країна ЄС, яка ратифікувала Директиву 2004/42/ЄС, повинна була розробити та ввести в дію на своїй території нормативний документ, що містить аналогічні норми щодо вмісту ЛОС у ЛФМ, обов'язковий до виконання всіма учасниками ринку. Наприклад, у Великобританії таким документом є Законодавчий акт № 2773 «Щодо летких органічних сполук у фарбах, лаках та матеріалах для ремонтного фарбування транспортних засобів від 2005 року» [6].

Україна також взяла на себе зобов'язання впровадити Директиву 2004/42/ЄС в рамках виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони.

Технічним комітетом стандартизації № 168 «Лаки та фарби» розроблено проект Технічного регламенту «Щодо обмеження вмісту летких органічних сполук у певних категоріях лакофарбових матеріалів», в основу якого покладені ключові положення та норми Директиви 2004/42/ЄС.

Окремими директивами та нормативними документами регламентується вміст важких металів, залишкових мономерів, ароматичних та інших шкідливих для споживача сполук, а також їх емісія в довкілля.

У промислово розвинених країнах світу особлива увага приділяється обмеженню важких металів (свинець, хром, кадмій, цинк тощо) та їх сполук у складі ЛФМ. Всесвітня організація охорони здоров'я визнала свинець одним із токсичних елементів, на які необхідно звернути особливу увагу [6].

Свинець, як правило, потрапляє в організм при вдиханні пари і пилу, що містить цей елемент, проявляє психотропну (збуджуючу), нейротоксичну (дегенеративні зміни в мотонейронах), гематотоксичну (пригнічення синтезу гемоглобіну) дію. Особливо шкідливими свинець та інші важкі метали є для дітей. Свинець та його неорганічні сполуки відносяться до 1-го класу, тобто є надзвичайно небезпечними [7].

Фарба, яка містить свинець або його неорганічні сполуки, є джерелом свинцевого забруднення у незатвердженому стані або коли сформоване покриття відшаровується, розтріскується, обсипається або іншим чином руйнується. Частинки фарби або покриття можуть також потрапляти у пил при ударах або терті (витиранні) пофарбованих поверхонь.

Основним законодавчим документом щодо свинцю у ЛФМ у Європейському Союзі є Регламент ЄС №1907/2006 «Реєстрація, Оцінювання, Авторизація та Обмеження Хімічних речовин» (REACH) [8].

Умовами використання деяких сполук свинцю у фарбах є:

1) обмеження щодо розміщення на ринку або використання;

2) процедура авторизації (легалізації) для використання.

У Додатку XVII до Регламенту REACH наведено обмеження щодо розміщення на ринку або використання деяких сполук свинцю у ЛФМ (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Обмеження щодо розміщення на ринку ЄС або використання деяких сполук свинцю у ЛФМ

<table>
<tr><th>Позначення речовини, групи речовин або суміші</th><th colspan="2">Умови обмеження</th></tr>
<tr><td>Карбонати свинцю
CAS № 598-63-0
CAS № 1319-46-6</td><td colspan="2" rowspan="2">Не можуть розміщуватися на ринку ЄС або використовуватися як речовини або у сумішах, якщо речовина або суміш призначена для використання у складі фарби.
Проте, країни-члени ЄС згідно з положеннями Конвенції 13 Міжнародної Організації Праці (ILO), можуть дозволити використання на їхній території речовин або сумішей для реставрації або відновлювальних робіт архітектурних або історичних пам’яток та їх інтер’єрів, а також розміщення на ринку з цією метою. Якщо країна-член ЄС використовує таку часткову відміну Регламенту, вона повинна повідомити про це Європейську комісію</td></tr>
<tr><td>Сульфати свинцю
CAS № 7446-14-2
CAS № 15739-80-7</td></tr>
<tr><td>Сполуки свинцю, як вони класифіковані в Регламенті CLP:
• Канцероген 1A або 1B
та/або
• Токсичний для репродуктивної функції 1A або 1B,
(наприклад, нікель, свинцева сіль кремнієвої кислоти – CAS № 68130-19-8) та інші.
Застосовують спеціальні (індивідуальні) межі дозволеної концентрації</td><td colspan="2">Не можуть розміщуватися на ринку або використовуватися як речовини, складові інших речовин або у сумішах, для постачання широкому колу осіб.

Дозволяється використання цих свинцевовмісних речовин професіоналами та для застосування у деяких категоріях продукції, наприклад живописних (художніх) фарбах.

Постачальники повинні гарантувати перед розміщенням на ринку, що пакування таких речовин та сумішей марковано доступно, зрозуміло, чітко та стійким до змивання написом «Призначено виключно для професійного використання»</td></tr>
<tr><td>Приклад</td><td>Класифікація</td><td>Індивідуальна межа дозволеної концентрації</td></tr>
<tr><td>Алкілати свинцю</td><td>Токсичний для репродуктивної функції 1A</td><td>Токсичний для репродуктивної функції 1A: C ≥0,1%</td></tr>
</table>

Додатком XIV до Регламенту REACH визначено процедуру авторизації для використання деяких сполук свинцю, у тому числі, у складі ЛФМ (табл. 3.4).

Зазначеної у табл. 3.4 процедури авторизації повинні дотримуватися виробники на території ЄС, а також постачальники, які планують ввозити ЛФМ для реалізації або іншого використання на ринку ЄС.

Таблиця 3.4

Процедура авторизації для використання деяких сполук свинцю, в тому числі, у складі ЛФМ

Речовини, що підлягають авторизації	Умови авторизації
Сполуки свинцю як речовини, що викликають дуже велике занепокоєння: • Хромат свинцю (CAS № 7758-97-6) • Сульфохромат свинцю жовтий (CAS №1344-37-2) • Хромат молібдат сульфат свинцю червоний (CAS №12656-85-8)	Авторизація може не бути проведена тільки у випадку, якщо: • Загрози для здоров'я людей та навколишнього середовища, що виникають внаслідок використання речовини можуть бути в достатній мірі контрольовані • Соціально-економічні переваги від використання речовини переважають загрози, пов'язані з їхнім використанням, та відсутні інші альтернативні речовини або технології, прийнятні з економічної та технологічної точки зору
Сполуки свинцю, що є у переліку кандидатів на речовини, які викликають дуже велике занепокоєння • Діацетат свинцю (CAS № 301-04-2)	Якщо такі речовини присутні у товарах: • Виробник або імпортер товарів повинен повідомити Європейське хімічне агентство, якщо речовина, що є у переліку кандидатів на речовини, які викликають дуже велике занепокоєння, присутня у цих товарах у загальній кількості більше однієї тонни на рік на виробника або імпортера, та речовина присутня у товарі у концентрації 0,1мас.%, якщо тільки вплив на людей та навколишнє середовище може бути виключений за нормальних обґрунтовано передбачуваних умов використання, включаючи видалення (стаття 7(2)) • Будь-який постачальник товару, що містить більше 0,1 мас.% речовини, включеної у перелік таких, що викликають дуже велике занепокоєння, повинен надати отримувачу товару доступну обґрунтовану інформацію, що дозволяє безпечне використання товару, яка щонайменше включає назву цієї речовини. Споживачі мають право затребувати таку інформацію, яка повинна бути надана протягом 45 днів після запиту (стаття 33)

У США законодавство щодо обмеження вмісту свинцю у ЛФМ має ще довшу історію. Основні законодавчі документи та норми щодо вмісту свинцю у ЛФМ наведено нижче.

- 1971 р. – Закон про попередження отруєння фарбами, що містять свинець (LBPPPA) Pub. L. 91-695 – Заборонено застосовувати у майбутньому фарби, що містять свинець у проектах, що фінансуються з Федерального бюджету.
- 1972 р. – Адміністрація США з продуктів харчування і медикаментів статтями 2(q)(1)(b) Федерального закону про небезпечні речовини (FHSA) заборонила продаж будь-яких фарб або покриттів для поверхонь з вмістом свинцю 0,5% від загальної маси висушеного покриття.
- 1976 р. (практично з 1977) – термін «фарба, що містить свинець» регламентовано законом LBPPPA, як будь-яка фарба, вміст свинцю у якій становить більше 600 ppm (60 мг%).
- 1977 р. (практично з 1978) – у результаті застосування закону LBPPPA, Комісією з безпечності споживчих товарів знижено максимально допустимий вміст свинцю у фарбах до 600 ppm відповідно до Закону про безпечність споживчих товарів (CPSA).

Сфера застосування Закону про безпечність споживчих товарів стосується товарів, які, як правило, виготовлені або призначені для продажу або використання, споживання або задоволення потреб споживачів, або біля будинків, у школах або місцях відпочинку, де споживачі будуть мати безпосередній контакт з пофарбованою поверхнею.

- Впродовж 2007 та 2008 років Комісією з безпечності споживчих товарів проведено багато вилучень з ринку через перевищення свинцю у фарбах, на поверхні іграшок, у товарах для дітей.
- 2008 р. (практично 2009 р.) – статтею 101 Закону про підвищення безпечності споживчих товарів 2008 року (CPSIA, Pub. L. 110-314) поступово знижено вміст свинцю з 600 до 90 ppm.

Таким чином, на сьогодні в США вміст свинцю у нових ЛФМ, які реалізуються на ринку, не повинен перевищувати 90 ppm (9 мг%).

Більшість нормативів і санітарних правил щодо безпечності ЛФМ в Україні були затверджені ще в 90-х роках минулого століття або на початку 2000-х років і не відповідають вимогам сучасності.

Державними санітарними правилами [9] передбачено гігієнічні нормативи допустимого вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі населених місць (гранично допустимих концентрацій, орієнтовних безпечних рівнів діяння, гранично допустимого забруднення), у повітрі житлової забудови та місць масового відпочинку і оздоровлення населення. Документом встановлено гігієнічні нормативи забруднення загалом населених місць і не визначено нормативи забруднення повітря всередині житлових, навчальних, медичних та інших закладів. Проте ряд проведених за кордоном досліджень та публікацій доводять, що повітря всередині приміщень є більш забрудненим, ніж зовні. Це зумовлено міграцією шкідливих речовин з полімерних будівельних та оздоблювальних матеріалів, лінолеуму, меблів, ЛФМ, шпалер тощо, які використовуються всередині приміщень.

У США та країнах ЄС діють нормативні документи, які регламентують якість повітря всередині приміщень. Одним із таких документів є регламент ЄС № 305/2011 [10], який визначає умови для реалізації або забезпечення доступності на ринку будівельної продукції шляхом встановлення узгоджених правил вираження показників якості будівельної продукції стосовно її основних характеристик.

Згідно з цим документом всі будівельні матеріали, у тому числі ЛФМ, які надходять на ринок країн ЄС, повинні супроводжуватися декларацією якості щодо основних характеристик продукції, яка має містити інформацію про вміст небезпечних речовин і бути маркована знаком «СЕ». Будівельна продукція повинна бути безпечною для навколишнього середовища, життя та здоров’я людей протягом

всього життєвого циклу: для працівників – під час її нанесення, інсталяції, встановлення; для мешканців житла – протягом періоду експлуатації; містити розроблені рекомендації щодо безпечного ремонту, оновлення та утилізації після завершення строку експлуатації.

У методичних указівках «Гігієнічна регламентація лакофарбових матеріалів, призначених для застосування у будівництві» [11] викладено обґрунтовані критерії і методи щодо комплексної гігієнічної оцінки вітчизняних та імпортованих ЛФМ, призначених для застосування у будівництві як протикорозійних, декоративно-оздоблювальних покриттів, для контакту з питною водою тощо, з метою забезпечення безпеки і здоров'я працюючих і населення на етапах виробництва, зберігання, транспортування, застосування лакофарбової продукції. Документом визначено порядок проведення досліджень безпечності ЛФМ, призначених для застосування у будівництві, що залежить від виду ЛФМ та його призначення і включає санітарно-хімічні, одориметричні, токсикологічні дослідження та проведення екологічної експертизи.

Варто зазначити, що поряд із детальним регламентуванням вимог до безпечності ЛФМ, у країнах ЄС та США відсутні окремі стандарти на технологічні та інші показники ЛФМ такі, як в'язкість, ступінь перетиру (зернистість), покривність висушеного покриття, час висихання, pH та інші.

Зазначені показники в Україні нормувалися численною кількістю застарілих радянських і міждержавних стандартів (ГОСТ), більше 50 з яких втратили чинність 01.01.2016 р. згідно з наказом ДП «УкрНДНЦ» № 145 від 05.11.2015 р. (зокрема ГОСТ 28196-89 «Краски водно-дисперсионные. Технические условия») [12].

Крім того, більше 100 інших ГОСТ, розроблених до 1992 р., будуть поетапно відмінені до 2018 р. відповідно до Додатка 3 та Додатка 4 до Програми робіт з національної стандартизації на 2015 рік, затвердженої ДП «УкрНДНЦ» з метою координації виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України,

затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 09.12.2014 №695 та схваленої постановою Верховної Ради України від 11.12.2014 № 26-VIII [13].

Наказом ДП «УкрНДНЦ» № 145 від 05.11.2015 р. введено в дію 255 національних стандартів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами методом підтвердження з наданням чинності з 1 січня 2016 р.

Таким чином, регламентування вимог до якості і безпечності ЛФМ, методів контролю ЛФМ і покриттів, в Україні буде здійснюватися тими ж стандартами, що і в усьому цивілізованому світі.

Окремими стандартами передбачено розподіл на класи ЛФМ, в тому числі ВДФ і покриттів з них, залежно від призначення (для внутрішніх чи зовнішніх робіт). Деякі з цих стандартів (EN 13300, EN 1062-1) вже набули чинності на території України як ідентичні методом перекладу [14, 15].

Аналіз змісту цих стандартів дає змогу розподіляти ЛФМ і покриття на різні класи, що визначає їх переважне застосування (стіна чи стеля) та вимоги якості (зернистість, покривність, блиск, стійкість до вологого стирання тощо).

У ДСТУ EN 13300:2012 визначено класифікацію водно-дисперсійних ЛФМ (ВД ЛФМ) та систем покриттів для внутрішніх стін і стель [14]. Стандартом передбачено загальну і додаткову класифікацію, що наведена в табл. 3.5. Загальна класифікація здійснюється за ознаками призначення та хімічним типом зв'язувальної речовини. Ознаками додаткової класифікації є: ступінь блиску, розмір частинок (зернистість), стійкість до вологого стирання, коефіцієнт контрастності (покривності) для білих і світлих систем покриттів та інші.

Системи покриттів для внутрішніх стін і стель оцінюють незалежно від поверхні, для покриття якої призначений матеріал. Такі властивості, як адгезія і фактура, що залежать від поверхні, у ДСТУ EN 13300 не розглядаються. Тим не менше важливо, щоб система покриття належним чином трималася на відповідно підготовленій поверхні. Покриття має бути придатним для перекриття принаймні тим самим матеріалом. Адгезія повинна зберігатися впродовж усього встановленого терміну експлуатації за нормальних умов.

Таблиця 3.5

Класифікація ВД ЛФМ та систем покриттів для внутрішніх стін і стель згідно з ДСТУ EN 13300:2012

Ознаки класифікації	Класифікаційні групування	Норма	
Загальна класифікація			
Призначення:	– декорування; – спеціальні властивості		
Хімічний тип зв'язувальної речовини:	– гідравлічне вапно, цемент, силікат; – акрилова смола, вінілова смола, алкідна смола, епоксидна смола, співполімери		
Додаткова класифікація			
За ступенем блиску:		Кут виміру	Блиск
	– глянцевий;	60°	≥ 60
	– середній глянець;	60°	< 60
		85°	≥ 10
	– матовий;	85°	< 10
	– глибоко матовий	85°	< 5
За розміром частинок (зернистість):	– дрібнозернисті; – середньозернисті; – крупнозернисті; – грубозернисті	до 100 мкм до 300 мкм до 1500 мкм понад 1500 мкм	
За стійкістю до вологого стирання:	– клас 1; – клас 2; – клас 3; – клас 4; – клас 5	< 5 мкм після 200 циклів стирання; ≥ 5 мкм та < 20 мкм після 200 циклів стирання; ≥ 20 мкм та < 70 мкм після 200 циклів стирання; < 70 мкм після 40 циклів стирання; ≥ 70 мкм після 40 циклів стирання	
За коефіцієнтом контрастності (покривності) для білих і світлих систем покриттів	– клас 1; – клас 2; – клас 3; – клас 4	≥ 99,5 ≥ 98,0 та < 99,5 ≥ 95,0 та < 98,0 < 95,0	

Закінчення табл. 3.5

Ознаки класифікації	Класифікаційні групування	Норма
Інші критерії класифікації:	– стійкість до забруднення; – стійкість до грибків і водоростей; – адгезія у вологих умовах; – стійкість до утворення тріщин під час висихання; – можливість дезінфекції; – легкість очищення; – вміст органічних розчинників/ співрозчинників (коалесцентів)	

Характеристики всієї системи покриття, зокрема метод(и) нанесення, колір та покривність, за можливості мають бути узгоджені між постачальником, проектувальником, виконавцем та замовником. Вимоги щодо підготовки поверхні повинні бути точно визначені та контрольовані.

Товщина та фактура покриття рекомендуються виробником і залежать від способу нанесення, властивостей поверхні та рецептури. Ці фактори впливають на значну кількість важливих властивостей системи покриття, таких як стійкість до забруднення та зовнішній вигляд.

Для одержання ефективної системи покриття проектувальники та виконавці повинні ретельно дотримуватися рекомендацій щодо застосування ЛФМ та спеціальних шпаклівок та/або ґрунтовок. Належна увага повинна приділятися нанесенню матеріалів за відповідної температури і вологості, а також дотриманню рекомендованого часу висихання та інтервалу між нанесенням шарів. Вичерпну інформацію наведено в технічній документації виробника.

ДСТУ EN 1062-1:2012 визначено опис та класифікацію всіх ЛФМ, у тому числі ВДФ та систем покриттів для зовнішніх мінеральних і бетонних поверхонь (табл. 3.6) [15].

Опис за хімічним типом зв’язувальної речовини повинен здійснюватися на основі того компонента, який є визначальним для характерних властивостей системи покриття. Хімічний тип зв’язувальної речовини визначають, наприклад,

такими термінами: акрилова смола, алкідна смола, бітум, цемент, хлоркаучук, епоксидна смола, гідравлічне вапно, оливи, що висихають, поліестер, силікат, силіконова смола, поліуретан, полівінілова смола. Цей перелік не є вичерпним і може бути доповнений іншими типами зв'язувальної речовини відповідно до розвитку технології покриттів. Якість ЛФМ для мінеральних поверхонь залежить не лише від типу зв'язувальної речовини. Більшою мірою вона може залежати від кількості зв'язувальної(их) речовини(н) та/або інших складових.

Таблиця 3.6

Класифікація ЛФМ та системи покриттів для зовнішніх мінеральних і бетонних поверхонь згідно з ДСТУ EN 1062-1:2012

Ознаки класифікації	Класифікаційні групування	Норма	
Опис			
За типом середовища:	– водно-дисперсійні / водорозчинні; – органорозчинні		
За хімічним типом зв'язувальної речовини:	– акрилова смола, алкідна смола, бітум, цемент, хлоркаучук, епоксидна смола, гідравлічне вапно, поліестер, силікат, силіконова смола, поліуретан, полівінілова смола		
Класифікація	*Класи*		
За ступенем блиску (G):		Кут виміру	Блиск
	G_1 – глянцевий;	60°	≥ 60
	G_2 – середній глянець;	60°	< 60
	G_3 – матовий	85°	≥ 10
		85°	< 10
За товщиною сухої плівки (E):	E_1	≤ 50 мкм	
	E_2	> 50 мкм ≤ 100 мкм	
	E_3	> 100 мкм ≤ 200 мкм	
	E_4	> 200 мкм ≤ 400 мкм	
	E_5	> 400 мкм	
За розміром частинок (зернистість) (S):	S_1 – дрібнозернисті; S_2–середньозернисті; S_3 – крупнозернисті; S_4 – грубозернисті	< 100 мкм < 300 мкм < 1500 мкм > 1500 мкм	

Закінчення табл. 3.6

Ознаки класифікації	Класифікаційні групування	Норма	
За паропроникністю (V):		г/(м^2 ·добу)	Значення дифузії, еквівалентне товщині повітряного шару (S_d)
	V_0	Не регламентується	
	V_1 – високий; V_2 – середній; V_3 – низький	> 150 ≤ 150 > 15 ≤ 15	≥ 0,14 < 1,4 < 0,14 ≥ 1,4
За водопроникністю (W):	W_0 W_1 – високий; W_2 – середній; W_3 – низький	Не регламентується > 0,5 ≤ 0,5 > 0,1 ≤ 0,1	
За здатністю перекривати тріщини (А):		мкм	За швидкості, мм/хв
	A_0	Не регламентується	
	A_1 A_2 A_3 A_4 A_5	> 100 > 250 > 500 > 1250 > 2500	- 0,05 0,05 0,5 0,5
За проникністю щодо діоксиду вуглецю (С):		г/(м^2 добу)	Значення дифузії, еквівалентне товщині повітряного шару (S_d)
	C_0	Не регламентується	
	C_1	< 5	> 50

Опис за типом середовища передбачає розподіл на водно-дисперсійні та органорозчинні ЛФМ, зв'язувальна речовина в яких розчинена або диспергована, відповідно, у воді або органічному розчиннику.

Класифікація ЛФМ і покриттів передбачає поділ за такими ознаками:

– ступінь блиску;
– товщина сухої плівки;
– розмір частинок (зернистість);
– паропроникність;
– водопроникність;
– здатність перекривати тріщини;
– проникність щодо діоксиду карбону;
– стійкість до вологого стирання;
– коефіцієнт контрастності (покривності) для білих і світлих систем покриттів та іншими.

Використовуючи наведені в табл. 3.6 класи, виробник має вказувати позначення ЛФМ у технічній документації на нього. Усі властивості повинні бути визначені для товщини плівки, зазначеної виробником.

Системи покриттів згідно з ДСТУ EN 1062-1 мають бути придатними для зовнішнього застосування та нанесення на мінеральні та бетонні поверхні (наприклад, фасади). Довговічність покриттів залежить від поверхні та кліматичних умов. Показник довговічності покриття на певній поверхні можна одержати за умови його кондиціювання згідно з ДСТУ EN 1062-11, що має відповідати кліматичним умовам місцевості, де застосовують ЛФМ.

Застосовувані системи покриттів, зокрема метод(и) нанесення, колір та покривність, мають бути узгоджені між постачальником, проектувальником, виконавцем та споживачем. Вимоги щодо підготовки поверхні також повинні бути точно визначені та контрольовані.

Товщина та фактура покриття рекомендуються виробником і залежать від способу нанесення, властивостей поверхні та складу ЛФМ аналогічно стандарту ДСТУ EN 13300.

Для одержання ефективної системи покриття необхідно застосовувати ЛФМ відповідно до рекомендацій виробника. Спочатку варто нанести систему ЛФМ на контрольну поверхню для визначення потреби у попередньому просочуванні та/або ґрунтуванні поверхні.

Аналіз директив ЄС та стандартів ДСТУ EN 13300, ДСТУ EN 1062-1 дозволяє зробити висновок, що європейський підхід під якістю передбачає передусім безпечність ЛФМ. Ще одна складова якості – відповідність отриманих покриттів вимогам споживача залежно від умов експлуатації та рівня впливу експлуатаційних чинників.

Стандартами охоплено весь діапазон значень більшості показників естетичних, експлуатаційних та інших властивостей покриттів (ступінь блиску, розмір частинок, стійкість до вологого стирання та інші). За іншими показниками покриттів для зовнішніх мінеральних і бетонних поверхонь (паропроникність, водопроникність тощо) передбачено можливість відсутності регламентування (клас 0).

Для формування покриттів з високими декоративними властивостями за різних умов нанесення ЛФМ повинні мати здатність до розтікання і плівкоутворення за температури 5–30° С. ЛФМ, які використовуються у будівництві і побуті, повинні легко наноситися щіткою, валиком, розпилювачем, не стікати з вертикальних поверхонь під час затвердіння і не осідати впродовж зберігання.

Набуття чинності 01.07.2013 стандартів ДСТУ EN 13300 та ДСТУ EN 1062-1 та 255 інших національних стандартів, гармонізованих з міжнародними та європейськими, дозволяє реалізувати в Україні сучасний європейський підхід до регламентування вимог до якості ЛФМ і покриттів та методів їх контролю.

Залежно від галузі застосування ЛФМ будівельного призначення та покриття з них повинні задовольняти різні вимоги залежно від призначення. Наприклад, до ВДФ для внутрішніх робіт висувають більш жорсткі вимоги щодо наявності запаху та емісії летких речовин, водночас як для фасадних фарб основне значення має атмосферостійкість покриттів [16, 17].

Якість ВДФ визначається комплексом властивостей компонентів і виявляється переважно через якість покриттів. Під час оцінювання якості ВДФ враховують їх споживні влас-

тивості у вихідному стані та під час нанесення, а також експлуатаційні властивості отриманих покриттів. Властивості, які визначають якість ВДФ у комплексі, можна поділити на притаманні безпосередньо рідкій ВДФ та такі, які характеризують якість отриманого з неї покриття.

Сучасну класифікацію і характеристику показників якості ЛФМ, в тому числі з ВДФ, та експлуатаційних властивостей покриттів, детально описано в монографії [18].

Аналізуючи вимоги до безпечності та якості харчових продуктів варто зазначити, що їх регламентує значна кількість національних, європейських та міжнародних нормативних документів.

Особливе значення серед них відіграє Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів», який створює правові передумови забезпечення безпечності та якості харчових продуктів, що виробляються, знаходяться в обігу, імпортуються, експортуються.

Вступ до СОТ та подальша євроінтеграція України можлива за умов адаптації до світових систем технічного регулювання продуктів харчування. Одним з найважливіших завдань при цьому – розробка сучасних технічних регламентів.

Закон України «Про безпечність та якість харчових продуктів» визначає вимоги щодо застосування необхідних санітарних засобів, впровадження системи НАССР та/або іших систем забезпечення якості та безпечності продукції тощо.

З 2007 року в Україні впроваджено стандарт ДСТУ ISO 22000:2007 «Система управління безпечністю харчових продуктів», що об’єднує головні положення «7 принципів концепції НАССР» та «8 принципів ISO 9000:2000», а також елементи з ISO 14001:2004.

НАССР (*англ. Hazard Analysis and Critical Control Point*) – це система аналізу ризиків, небезпечних чинників і контролю критичних точок. Система НАССР є науково обґрунтованою, що дозволяє гарантувати виробництво безпечної продукції шляхом ідентифікації й контролю небезпечних чинників.

Принципи HACCP – це фокусування на ідентифікації, моніторингу та контролі небезпек в критичних контрольних точках (ККТ) визначених скрізь виробничий ланцюг, а саме:

1. Проведення аналізу небезпечних факторів.
2. Визначення ККТ.
3. Встановлення граничних значень.
4. Введення системи контролю за ККТ.
5. Встановлення коригувальних дій, що їх необхідно вжити, коли спостереження свідчать, що певна ККТ виходить з-під контролю.
6. Встановлення процедури перевірки для підтвердження того, що система HACCP працює ефективно.
7. Розроблення методів документування всіх процедур і ведення записів, пов'язаних із застосуванням цих принципів.

Стандарти Кодексу Аліментаріус (Codex Alimentarius) дозволяють гармонізувати національні вимоги до харчових продуктів з європейськими. Система контролю харчових продуктів, яка заснована на загальних принципах Регламенту ЄС № 178/2002 (загальний харчовий закон) та вимогах, викладених у Розпорядженні ЄС № 882/2004 [27], забезпечують захист життя, здоров'я та інтересів українських споживачів, а також відповідальність виробника на всіх стадіях виробництва харчових продуктів.

Регламенти разом з Директивами є правовим інструментом ЄС. Відмінність між ними полягає в тому, що директиви набирають сили через імплементацію в національне законодавство, тоді як Регламенти – це інструменти прямої дії, що набирають сили в ЄС від моменту видання.

Регламенти, розпорядження і Директиви ЄС поділяються на горизонтальні і вертикальні. Перші охоплюють перелік загальних вимог, виконання яких забезпечує безпеку продовольчих продуктів.

Найхарактерніші з них стосуються харчових домішок, предметів та матеріалів, метрології та упаковки, маркування і реклами, генної інженерії і нових продуктів. Загальна кількість горизонтальних Регламентів і Директив більше

100 документів. Регламенти та Директиви, що регулюють виробництво та обіг безалкогольних напоїв в ЄС: 2001/112/ЄС Директива Ради від 20 грудня 2001 року щодо фруктових соків та деяких аналогічних продуктів, призначених для вживання в їжу; 2003/40 / ЄС Директива Комісії від 16 травня 2003 року, що встановлює перелік, межі концентрації і вимоги до маркування складу природних мінеральних вод і вказівкою умов використання повітря, збагаченого озоном, для очистки природних мінеральних і джерельних вод; EN 1131: 1994 Соки фруктові та овочеві. Визначення відносної щільності; EN 1134: 1994 Соки фруктові та овочеві. Визначення вмісту натрію, калію, кальцію і магнію. Спектрофотометричний метод атомної абсорбції; Регламент (ЄС) № 1334/2008 Європейського Парламенту та Ради «Про ароматизатори та деякі харчові інгредієнти із ароматизованими властивостями, що застосовується в та на продуктах харчування, та що вносить зміни до Регламенту Ради (ЄЕС) № 1601/91, Регламентів (ЄС) № 2232/96 і (ЄС) № 110/2008 та Директиви 2000/13/ЄС», та ін.

Вертикальні Регламенти та Директиви ЄС відповідають за більшість товарних груп харчових продуктів натурального походження з граничними строками придатності, які у випадку порушення регламентованих вимог під час виробництва, транспортування, зберігання та продажу створюють загрозу для здоров'я та життя людини. Вони стосуються таких продуктів: молоко і молочні продукти, м'ясо, м'ясні продукти, плодоовочеві соки, деякі кондитерські вироби, морепродукти, а також алкогольні та безалкогольні напої та ін.

Характерна особливість системи ЄС є те, що вона максимально враховує вимоги міжнародного продовольчого права, які викладені у стандартах Codex Alimentarius (декілька тисяч стандартів на окремі види харчових продуктів, які реалізуються на світових ринках). Але Codex Alimentarius має переважно вертикальний характер.

У стандартах Codex Alimentarius визначені не лише вимоги до показників безпеки харчових продуктів, серед них

і безалкогольних напоїв, але і показники якості, що зумовлюють біологічну цінність продукту. Завдяки тому, що система Codex Alimentarius має мінімальні вимоги до безпеки продовольчих товарів, які можуть виконувати навіть бідні країни, в Європейському Союзі впровадили принципи «нового підходу».

Директиви ЄС 83/189/ЄЄС і 98/34/ЄС сприяли встановленню таких вимог до процесу розробки стандартів, які усувають технічні бар'єри в торгівлі на території Європейського Союзу.

Нормативними документами, що регулюють виробництво та обіг безалкогольних напоїв в Україні, є: ДСТУ 4069:2016 «Напої безалкогольні. Загальні технічні умови»; ДСТУ 2368:2004 «Напої безалкогольні. Виробництво. Терміни та визначення понять»; ДСТУ 3845-99 «Барвники натуральні харчові. Технічні умови», та ін. Більшість стандартів застарілі, не відповідають темпам розвитку сучасного виробництва. Особливо гостро постає питання щодо харчових добавок, консервантів та барвників, які застосовуються при виробництві безалкогольних напоїв. Немає чіткого, відповідного тенденціям розвитку галузі виробництва даних речовин, переліку заборонених і дозволених речовин.

Отже, при розгляді даного питання, необхідно детально проаналізувати вимоги національного, європейського та міжнародного законодавства щодо безпечності та якості досліджуваного товару.

3.2. Регламент і процедура проведення експертизи товарів

Регламент – це сукупність правил, які визначають порядок проведення експертизи товарів. Тобто, це порядок або опис етапів (кроків), які повинен виконувати студент при експертизі для досягнення повноти проведення досліджень з метою вирішення поставлених завдань. Порядок проведення експертизи в митних цілях затверджено наказом Міністерства фінансів № 654 від 31.05.2012 р. «Про порядок взаємодії митних органів із Центральним митним управлінням лабораторних досліджень та експертної роботи при проведенні

митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів». Регламент проведення експертизи в митних цілях наведено в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Регламент експертизи в митних цілях

Етап 1	Підготовка запитів митних органів до СЛЕД
Етап 2	Підготовка пакета документів на об’єкт досліджень
Етап 3	Взяття проб і зразків товарів митними органами
Етап 4	Направлення зразків товару та документації до СЛЕД
Етап 5	Проведення досліджень експертними підрозділами СЛЕД
Етап 6	Підготовка експертом СЛЕД висновків за результатами досліджень
Етап 7	Направлення висновку СЛЕД за результатами експертизи до митних органів

Структурно-логічна схема експертних досліджень товарів у загальному вигляді складається із послідовних етапів, обумовлених загальними закономірностями експертного пізнання та його принципів незалежно від експертного завдання.

Загальне направлення експертних досліджень включає такі основні етапи:

- попереднє дослідження об’єктів;
- визначення можливості подальшого дослідження;
- проведення основного дослідження;
- оцінка результатів дослідження;
- документальне оформлення результатів експертизи.

Регламент експертизи товарів у митних установах визначений документами [19–21].

Процедура проведення експертизи товарів представляє послідовність операцій (дій), які здійснюються експертами на кожному етапі, починаючи від отримання запиту до складання і передачі висновку замовнику.

Процедура експертного дослідження на певних етапах експертизи залежить від об'єкта та завдань поставлених перед експертом, тобто предмета експертизи.

При проведенні експертизи необхідно чітко визначитись з об'єктом дослідження і з'ясувати мету і завдання поставлені перед експертом.

Під час попереднього дослідження експерт докладно вивчає документи на підставі яких буде проведене дослідження, оглядає зразки товарів, передані митницею і визначає можливість проведення лабораторних досліджень, правильність та показність проведеної вибірки, наявність пломб, акта відбору та ін.

На даному етапі експерт уточнює завдання, а також вирішує організаційні питання. Попереднє дослідження завершується або мотивованою письмовою відмовою експерта від проведення експертизи, або прийняття запиту на проведення експертизи.

Основне дослідження починається з детального огляду наданих зразків товарів, їх пакування, визначення та вибору критеріїв і методів дослідження. Далі експерт обирає показники для ідентифікації, підтвердження відповідності коду згідно з УКТ ЗЕД та методи їх визначення.

При визначенні більшості критеріїв в якості засобів ідентифікації використовують маркування. Для багатьох критеріїв необхідно застосовувати фізико-хімічні методи дослідження. Ідентифікацію за виробником, відповідність ТСД та фірмовому найменуванню проводять аналітичними, органолептичними та експертними методами.

Найбільшу кількість показників ідентифікації необхідно визначати при ідентифікаційній експертизі за такими критеріями, як найменування і призначення.

Для цього експерт здійснює необхідні дослідження за такими показниками: зовнішній вигляд, колір, запах, консистенція, фізико-хімічні показники (показники обирають для конкретного виду товару).

Ідентифікація за таким критерієм, як класифікаційне групування здійснюється при визначенні відповідності коду товару згідно з УКТ ЗЕД під час митного контролю та митного оформлення.

Якщо необхідно провести товарознавче дослідження по встановленню вартості товарів, то експерт застосовує методичні підходи, що найбільш повно відповідають визначеній меті оцінки, виду вартості за наявності достовірних інформаційних джерел для її проведення.

На наступному етапі експерт узагальнює всі результати по досліджуваних товарах.

На завершальному етапі підводиться підсумок проведеного дослідження та оформлюється висновок у письмовому або електронному вигляді, який використовується при митному оформленні товарів.

Висновок може бути ілюстровано фотознімками, оформленими у вигляді фото об'єктів, таблиць, схем, рисунків та інших матеріалів.

3.3. Критерії, методи та засоби ідентифікації товарів

Початковим етапом проведення експертизи в митних цілях є ідентифікація. Термін «ідентифікація» (від лат. identifico – ототожнюю) трактується як ототожнення, встановлення відповідності товару, наявності уподібнення чогось з чимось.

Відповідно термінологічного словника термін «ідентифікація» – це визначення відповідності показників якості товарів показникам, встановленим у нормативній та технічній документації виробника чи наведеними в інформації про ці товари.

Ідентифікація є важливим етапом митного контролю та оформлення, метою якої є встановлення відповідності відомостей (властивостей, якостей, показників тощо) пред'явлених для митного контролю (МК) та митного оформлення (МО) товарів, відомостям, які наведені у товаросупровідних, комерційних та інших документах на них [22].

Метою ідентифікації товарів для митних цілей є визначення [23]:

- достовірного коду згідно з УКТЗЕД;
- митної вартості;
- країни походження;
- приналежності товарів до наркотичних засобів, сильнодіючих чи отруйних речовин;
- приналежності товарів до контрольних списків, що обмежують імпорт або експорт цих товарів (товари подвійного або військового призначення);
- приналежності товару до предметів, що мають художню або історичну цінність;
- приналежності товарів до таких, що виготовлені з використанням об'єктів права інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону.

При ідентифікації товарів використовується загальна методологія, яка полягає у поетапному виокремленні для власних цілей певних формулювань та закріпленні окремих позицій для конкретного товару. Етапами ідентифікації є:

1. Визначення цілей ідентифікації.
2. Вибір критеріїв ідентифікації.
3. Вибір засобів ідентифікації.
4. Вибір показників ідентифікації.
5. Вибір методів ідентифікації.

На рис. 3.1 зображена загальна схема ідентифікації товарів.

Критерії, методи і засоби ідентифікації є сукупністю інструментів, за допомогою яких можна точно ідентифікувати досліджуваний товар з-поміж різних груп товарів, здійснити порівняння з іншими подібними товарами.

При проведенні ідентифікації, в першу чергу, встановлюють критерії, вибір яких залежить від призначення та виду товару. В якості критеріїв ідентифікації можуть бути відібрані показники, які відповідають вимогам: типовості для конкретного виду чи однорідної групи продукції; об'єктивності та порівнюваності; перевіряння (при повторних перевірках будуть отримані одні й ті ж самі близькі результати) [24, 25].

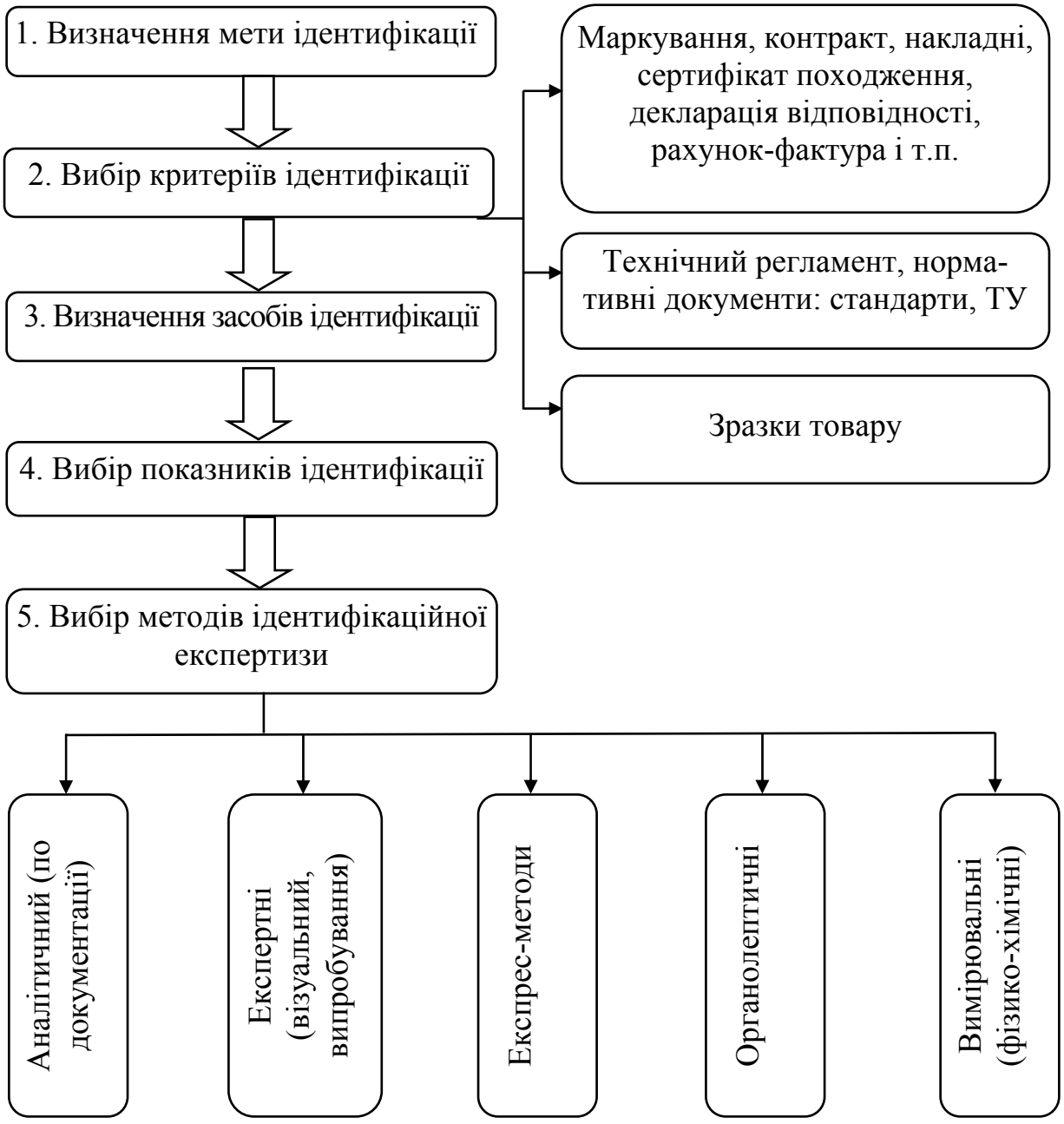

Рис. 3.1. Загальна схема ідентифікації товарів

Критерії ідентифікації – це характеристики товару, які дозволяють ототожнювати (встановлювати відповідність) найменування представленого товару та його опис з найменуванням та описом, що вказані на маркуванні, в

товаросупровідних документах (асортиментна ідентифікація), а також з вимогами, встановленими нормативними документами (якісна ідентифікація).

Не використовується як критерій ідентифікації показник безпечності. Критерії слід розділити на дві групи: загальні (характерні для всіх товарів) та специфічні (залежать від властивостей конкретного товару, вибір яких визначається метою ідентифікації). За загальними критеріями, до яких відносяться найменування, назва, фірма-виробник, класифікаційне угрупування частіше всього встановлюється відповідність. Специфічними критеріями для ідентифікації можуть бути різні показники залежно від виду товару, наприклад, статево-вікова приналежність при ідентифікації одягу, показник концентрації водневих іонів для мийних засобів.

Критерії, в якості показників автентичності, можуть бути обрані в невеликій кількості, але при цьому мають бути оптимальними та достатніми для здійснення ідентифікації і визначення коду згідно з УКТЗЕД. Наприклад, при ідентифікації верхнього трикотажного жіночого одягу важливо вибрати такі критерії, які б дозволили вирізнити досліджуваний об’єкт від інших подібних чи аналогічних за схожими параметрами: відрізнити від текстильного одягу, верхнього трикотажного одягу для чоловіків та дітей, трикотажних полотен, трикотажного одягу, що використовувався, білизняного трикотажного одягу, верхнього трикотажного жіночого одягу різного сировинного складу. Найважливішими критеріями ідентифікації є ознаки, які покладені в основу класифікації: асортиментна приналежність та волокнистий склад виробів.

Для проведення ідентифікаційної експертизи верхнього жіночого трикотажного одягу експерт визначає такі критерії:

- ✓ відповідність найменування трикотажного жіночого виробу зазначеного на маркуванні та у товаросупровідних документах;
- ✓ відповідність підприємства-виробника виробу товаросупровідним документам;
- ✓ повнота маркування;

✓ відповідність НД;

✓ наявність трикотажного переплетення у виробі (є головним критерієм щодо віднесення досліджуваного товару до групи саме трикотажних виробів);

✓ сировинний склад трикотажного матеріалу (вид та кількісне співвідношення текстильних волокон);

✓ відповідність розмірів статево-віковій ознаці;

✓ фізичні параметри досліджуваного матеріалу (поверхнева щільність полотна та вага виробу).

Поверхнева щільність – це маса одиниці площі трикотажного полотна, яка залежить від виду пряжі та переплетення. Варіюється в різних межах (від 150 до 600 г/м^2) й залежно від даного критерію можна визначити призначення виробу та придатність трикотажного полотна саме для верхніх виробів. У середньому поверхнева щільність полотна для костюмів, жакетів, джемперів становить 250–400 г/м^2, а щільність полотна для пальто – 300–600 г/м^2. Вага виробу є необхідним критерієм для визначення різниці між светрами та тонкими светрами за УКТЗЕД, вага також визначається для пуловерів;

✓ відсутність ознак носіння одягу (свідчить про те, що одяг абсолютно новий, не використовувався, тому не може бути задекларований як товар групи 63 УКТЗЕД).

Засобами ідентифікації є різного роду документи, маркування, в тому числі нормативна документація на товар, на відповідність яким здійснюється перевірка досліджуваного об’єкта щодо його автентичності. Стандарти ISO встановлюють, що засобами ідентифікації є ряд таких документів: нормативні документи (стандарти, ТУ, правила, технічний опис та ін.), що регламентують показники якості, які можуть бути використані для цілей ідентифікації; технічні і товаросупровідні документи (накладні, сертифікати відповідності, свідоцтва про якість, рахунок-фактура, інвойс, договір-контракт та ін.).

На першому етапі ідентифікації використовують маркування та супровідні документи. Для проведення ідентифікації верхніх трикотажних жіночих виробів згідно з визначеними критеріями були обрані нормативні та товаросупровідні документи як засоби ідентифікації.

Вибір методів ідентифікації здійснюється за принципом достатності й оптимальності. Не існує ідеальних методів, які дають змогу отримати точний результат, тому переваги одного методу зменшують недоліки іншого. Так, перевагами органолептичного методу є простота, доступність, низька вартість, швидкість, а недоліками – суб'єктивізм оцінки, описовий характер результатів. Перевагами вимірювального методу є об'єктивність, повторюваність, вираження результатів дослідження в загальноприйнятих одиницях вимірювання, а недоліками: високі матеріальні та часові затрати на вимірювання, необхідність у кваліфікованому персоналі та випробувальній базі. Для проведення ідентифікації верхнього жіночого трикотажного одягу було обрано такі методи: аналітичний (за документацією), органолептичний, експрес-методи та вимірювальні.

У табл. 3.8 надано критерії, засоби та методи ідентифікації верхнього трикотажного жіночого одягу.

Таблиця 3.8

Критерії, методи та засоби ідентифікації верхнього трикотажного жіночого одягу

Критерій	Засіб	Метод
Найменування	Маркування на виробі; Товаросупровідні документи; ДСТУ 2027-92	Аналітичний
Підприємство-виробник	Маркування на виробі; Товаросупровідні документи; Товарний знак	Аналітичний
Повнота маркування	Маркування на виробі; ГОСТ 3897-87	Аналітичний
Відповідність НД	ГОСТ 7474-88 ДСТУ 3823-98 ГОСТ 1115-81	Аналітичний

Закінчення табл. 3.8

Критерій	Засіб	Метод
Наявність трикотажного переплетення у виробі	ДСТУ 2319-93	Органолептичний
Волокнистий склад	Маркування на виробі; ДСТУ 4057-2001	Аналітичний; експрес-метод; вимірювальний
Відповідність розмірів статево-віковій ознаці	Маркування; Товаросупровідні документи; ГОСТ 7474-88	Аналітичний; вимірювальний
Поверхнева щільність полотна, г/м^2	ГОСТ 8845-87	Вимірювальний
Вага виробу, г	Товаросупровідні документи; Маркування на виробі ГОСТ 8845-87	Вимірювальний
Відсутність ознак носіння одягу	–	Органолептичний

Приклад ідентифікації за обраними критеріями та відповідними методами наведено нижче для зразків верхнього трикотажного жіночого одягу торговельної марки «Guess by Marciano».

Повнота маркування зразків була перевірена відповідно до ГОСТ 3897-87. Встановлено, що кожний виріб має один товарний ярлик та стрічку зі зображенням товарного знаку, на якій був указаний сировинний склад та символи догляду за виробом. На товарному ярлику були вказані відомості у повному обсязі, а саме: назва та зображення товарного знаку («Guess by Marciano»), назва фірми-виробника (Focus Europe srl), назва виробу, артикул, сировинний склад, розмір і дата виготовлення. Порівнюючи дані, зазначені на маркуванні та у товаросупровідних документах з даними, зазначеними у графі 31 МД, робиться висновок про їх відповідність.

Згідно з органолептичним оглядом зразків було встановлено, що зразки 1, 2, 4, 6 мають достатньо високу пружність, що свідчить про можливий вміст еластомірних ниток, зразок 3 – середню пружність, а зразки 5 та 7 мають низьку пружність.

Визначено поверхневу щільність трикотажного полотна, з якого виготовлені досліджувані зразки, відповідно до методики проведення згідно з ГОСТом 8845-87. Результати дослідження наведені в табл. 3.9.

Таблиця 3.9

Результати дослідження поверхневої щільності зразків (P_s, г/м^2)

№ пор. зразка	1	2	3	4	5	6	7
S, м^2	0,01						
m, г	18,24	14,22	16,71	9,78	10,86	15,36	12,12
P_s, г/м^2	304	237	278	163	181	256	202

Можна стверджувати, що всі зразки виготовлені з полотен, які мають поверхневу щільність, характерну саме для верхнього трикотажного одягу. Даний показник є не дуже високим, що свідчить про призначення досліджуваних виробів для демісезонного періоду, полотно є тонким за товщиною.

Ідентифікація волокнистого складу, з якої виготовлені досліджувані зразки, була здійснена фізичним та хімічним методами (якісний аналіз), за допомогою мікроскопічного дослідження зразків волокон (ДСТУ 4057-2001, п. 6.2), проби на горіння волокна (ДСТУ 4057-2001, п. 6.1) та спостереження за їх поведінкою з хімічними реагентами (ДСТУ 4057-2001, п. 7). Визначення масової частки волокон було здійснено за допомогою кількісного хімічного аналізу (ДСТУ 4057-2001, п. 8.1.1, ДСТУ 30387:2009 п. 4). Результати мікроскопічного дослідження зразків наведені в табл. 3.10.

Таким чином, за результатами мікроскопічного дослідження зразків встановлено, що 1, 2, 3, 4 та 7-ий зразки містять у своєму складі штучні та синтетичні волокна (як змішані один з одним, так і з натуральними волокнами), тому потребують проведення подальшої ідентифікації для точного визначення їх виду хімічним методом. Зразки 5 та 6 містять волокна одного виду: натуральні.

Таблиця 3.10

Результати мікроскопічного дослідження волокон зразків верхнього трикотажного жіночого одягу

№ зразка	Зображення волокон за допомогою мікроскопа	Опис поздовжнього вигляду волокон за допомогою мікроскопа
1	1. 2. 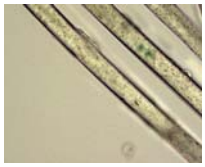	У полі зору мікроскопа спостерігається два види волокон дуже схожих між собою: волокна одного виду мають гладку поверхню без поздовжніх смуг зі значною кількістю бульбашок всередині (ознаки притаманні волокнам хімічної природи). Волокна другого виду мають гладку поверхню, широкі без явно вираженої структури (хімічна природа волокна)
2	1. 2. 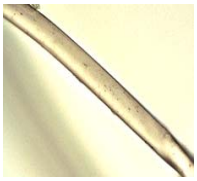 3. 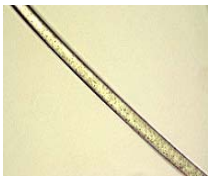	У полі зору мікроскопа спостерігається три види волокна: Волокна одного виду мають різко виражені повздовжні полоски і мілкі вкраплення між ними (ознаки притаманні віскозному чи синтетичним волокнам (поліакрилонітрильному чи вінітроновому). Волокна другого виду мають гладку поверхню без поздовжніх смуг зі значною кількістю бульбашок всередині (ознаки притаманні волокнам хімічного походження). Волокна третього виду (в дуже малій кількості у порівнянні з іншими) мають гладку поверхню, є широкими без явної вираженої структури (волокна хімічної природи)
3	1. 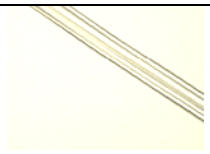 2. 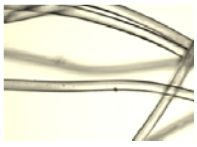	У полі зору мікроскопа спостерігається два види волокон: Волокна одного виду мають різко виражені повздовжні смуги і мілкі вкраплення між ними (ознаки притаманні віскозному волокну чи синтетичним волокнам). Волокна другого виду мають гладку поверхню без поздовжніх смуг зі значною кількістю бульбашок всередині (ознаки притаманні волокнам хімічної природи)

Закінчення табл. 3.10

№ зразка	Зображення волокон за допомогою мікроскопа	Опис поздовжнього вигляду волокон за допомогою мікроскопа
4	1. 2. 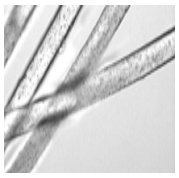	У полі зору мікроскопа спостерігається два види волокон: Волокна одного виду мають різко виражені повздовжні полоски і мілкі вкраплення між ними (ознаки притаманні віскозному волокну чи синтетичному волокну – поліакрилонітрильному, вінітроновому). Волокна другого виду мають гладку поверхню, широкі без явно вираженої структури (ознаки притаманні волокнам хімічної природи)
5		У полі зору мікроскопа спостерігається один вид волокон: стрічкової форми, з помітним каналом, скручені навколо своєї повздовжньої осі широкою спіраллю, тонкостінні (ознаки притаманні бавовні)
6	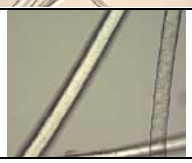	У полі зору мікроскопа спостерігається один вид волокон: циліндричної форми, лускатою поверхнею (ознака притаманна вовні)
7	1. 2. 3.	У полі зору мікроскопа спостерігається три види волокна: Волокна одного виду являють собою гладкі волокна з тонким каналом посередині, поперечними штрихами, зсувами і стовщеннями (характерні ознаки льону). Волокна другого виду мають чітко виявлені повздовжні смуги (ознаки притаманні віскозному волокну чи синтетичним волокнам – поліакрилонітрильному, вінітроновому). Волокна частково виду мають різко виражені повздовжні смуги і мілкі вкраплення між ними (ознаки притаманні бавовняному волокну)

У полі зору мікроскопу інших видів волокон не було виявлено. Так, зразок 5 містить у своєму складі волокна бавовни, а зразок 6 – вовни.

Враховуючи дані мікроскопічного дослідження, з метою подальшої ідентифікації було здійснено пробу на горіння досліджуваних зразків, результати якої наведені в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Результати проби на горіння досліджуваних зразків

№ пор. зразка	Горіння зразка			Вид залишку після горіння	Запах при горінні	Ймовірний тип волокна
	при піднесенні до полум'я	в полум'ї	при видаленні з полум'я			
1	Починає плавитися	Дуже повільно, з виділенням білого диму	Продовжує горіти дуже повільно із подальшим самозатуханням	Тверда кулька коричневого кольору	Ледь помітний запах воску (сургуча)	Волокна синтетичні, за ознаками більш схожі на поліамідні
2	Ледь помітне плавлення	Горить з ледь помітним плавленням	Горіння продовжується, з ледь помітним плавленням, поступове самозатухання	Тверда кулька маленького розміру, жовтого кольору	Помітний запах паленого паперу	Запах паперу характеризує наявність віскози, проте плавлення та колір кульки свідчать про вміст синтетичного волокна: поліолефінового, поліамідного чи поліуретанового
3	Ледь помітне плавлення	Горить з ледь помітним плавленням	Горіння продовжується, з ледь помітним плавленням, поступове самозатухання	Тверда кулька маленького розміру, жовтого кольору	Помітний запах паленого паперу	Запах паперу характеризує наявність віскози, проте плавлення та колір кульки свідчать про вміст синтетичного волокна

Закінчення табл. 3.11

№ пор. зразка	Горіння зразка			Вид залишку після горіння	Запах при горінні	Ймовірний тип волокна
	при піднесенні до полум'я	в полум'ї	при видаленні з полум'я			
4	Не плавиться, не змінює форми	Яскраво горить	Продовжує горіти	Утворюється попіл сірого кольору	Запах паленого паперу	Віскозне волокно
5	Не плавиться	Горить без плавлення	Продовжує горіти без плавлення	Попіл світло-сірого кольору	Запах паленого паперу	Бавовняне волокно
6	Плавиться і скручується	Горить повільно з плавленням	Горить повільно і самозатухає	Крихка маса чорного кольору, легко роздавлюється	Запах паленого волосся	Вовняне волокно
7	Поступово плавиться	Горить з плавленням	Продовжує горіти з плавленням	Маленька чорна кулька неправильної форми, що легко роздавлюється	Ледь відчутним є запах паленого паперу	Наявність волокон льону (бавовни), проте здатність до плавлення характеризує вміст поліакрилонітрильного волокна

За ознаками горіння зразків досить складно ідентифікувати вид волокна у дво- та трикомпонентній пряжі. Однокомпонентна пряжа, що входить до складу зразків 5 та 6, має 100%-ий вміст бавовняних та вовняних волокон. Також при ідентифікації волокон дво- та трикомпонентних зразків слід звертати увагу на придатність волокна, що ніби схожий за своїми ознаками до волокна досліджуваного зразка, щодо використання у виробництві трикотажного верхнього одягу.

Так наприклад, за своїми ознаками горіння поліарамідне волокно дуже наближене до поліамідного, проте останнє волокно дуже широко використовується у виробництві верхнього трикотажного жіночого одягу, на відміну від поліарамідного.

Згідно з результатами мікроскопічного дослідження разом з пробою на горіння для дво- та трикомпонентних зразків можна встановити, що:

– двокомпонентні зразки 1, 3, 4 мають у своєму складі сполучення волокон поліаміду з іншими синтетичними волокнами, волокон віскози з іншими синтетичними волокнами (поліамідними чи поліуретановими);

– трикомпонентні зразки 2 та 7 мають у своєму складі сполучення віскози з іншими синтетичними волокнами (поліамідними чи поліуретановими), сполучення волокон льону, бавовни із синтетичними волокнами (поліакрилонітрильними).

Волокна, що були у полі зору мікроскопа широкими і без явно вираженої структури є присутніми у зразках 1, 2, 4, які за органолептичним дослідженням характеризуються середньою та високою пружністю. Це свідчить про те, що ці волокна можна віднести до класу поліуретанових (найбільш поширеним є еластан). Зразок 3, окрім віскози, має містити саме поліамідні волокна, оскільки органолептичне дослідження виробу дало змогу встановити, що він має середню пружність, а не високу (чим характеризуються вироби з вмістом еластану).

Для точного визначення вмісту поліуретанових та поліамідних волокон було проведено експрес-дослідження хімічним методом.

Таким чином, згідно поступового розчинення волокон, зразок 1 містить поліамідні волокна (розчинились у соляній кислоті 6Н) та поліуретанові волокна (розчинились у мурашиній кислоті 85% при 70° С).

Зразок 2 містить волокна віскози (розчинилась під дією реактива Швейцера), поліаміду (розчинились у соляній кислоті 6Н) та поліуретанові волокна (розчинились у мурашиній кислоті 85% при 70° С).

Зразок 3 містить волокна віскози (розчинилась під дією реактива Швейцера) та поліаміду (розчинились у соляній кислоті 6Н).

Зразок 4 містить волокна віскози (розчинилась під дією реактива Швейцера) та поліуретанові волокна (розчинились у мурашиній кислоті 85% при 70° С).

Хімічний метод ідентифікації волокон також дозволив підтвердити волокнистий склад 5 та 6 зразка (табл. 3.12).

Таблиця 3.12

Результати хімічної ідентифікації досліджуваних однокомпонентних зразків

№ пор. зразка	Хімічні реагенти				Тип волокна
	Сірчана кислоти (98% розчин)		Гідроксид калію (40% розчин)		
	Зразок	Норма за НД	Зразок	Норма за НД	
5	Розчин-ний	Розчинний	Частково розчин-ний	Частково розчинний	Бавовна
6	Частково розчинний	Частково розчинний	Розчин-ний	Розчинний	Вовна

Масова частка натуральних волокон у 5 та 6 зразках становить 100%.

Визначення масової частки волокон у досліджуваних дво- та трикомпонентних зразках дозволило встановити відсотковий вміст кожного компонента їх пряжі. Було обрано розчинники згідно з ДСТУ 4057-2001.

Результати досліджень двокомпонентної пряжі та розрахунки наведені в табл. 3.13. Розчиненню підлягає волокно, що становить більшу частку суміші (для зразка 3 – виключення, оскільки дуже мало реагентів розчиняє віскозу і при цьому не розчиняє поліамід, тому буде розчинений останній компонент).

Слід звернути увагу на зразок 7, який є не дво-, а є трикомпонентним матеріалом, проте досить складно виріз-нити в ньому льон і бавовну окремо, оскільки хімічна поведінка таких волокон є однаковою. Тому визначення масової частки даного зразка було проведено як для двоком-понентного матеріалу.

Таблиця 3.13

Результати визначення масової частки зразків з двокомпонентної пряжі

№ пор. зразка	1-й компонент / 2-й компонент	Хімічні реагенти	r_1, г (сер. знач. 2-х елемент. проб)	r_2, г (сер. знач. 2-х елемент. проб)	$d_{(1,2)}$	Масові частки розч. і нерозч. компон., %
1	Поліамід	Соляна кислота (37% розчин) кімнатної температури (розчиняє поліамід)	6,160	0,453	1,01	100-7 (8) = 93 (92)
	Поліуретан (еластан)					7 (8)
3	Віскоза	Мурашина кислота (85% розчин) кімнатної температури (розчиняє поліамід)	2,100	1,757	1,00	83(84)
	Поліамід					100-83(84) = 16 (17)
4	Віскоза	Соляна кислота (37% розчин) кімнатної температури (розчиняє віскозу)	3,650	0,342	1,01	100-9 (10) = 91(90)
	Поліуретан (еластан)					9(10)
7	Поліакрил	Диметилформамід за температури 90–95° С (розчиняє поліакрилонітрил)	3,000	0,616	1,01	100-20(21) = 80 (79)
	Бавовна (льон)					20 (21)

Отже, згідно з вищезазначеними результатами кількісного хімічного аналізу двокомпонентних зразків встановлено, що:

– зразок 1 містить у своєму складі масову частку поліамідних волокон 92–93%, поліуретанових (еластану) – 7–8%;

– зразок 3 містить у своєму складі масову частку віскозних волокон 83–84%, поліамідних – 16–17%;

– зразок 4 містить у своєму складі масову частку віскозних волокон 90–91%, поліуретанових (еластану) – 9–10%;

– зразок 7 містить у своєму складі масову частку поліакрилонітрильних волокон 79–80%, бавони та льону – 20–21%.

Таким чином, досліджувані зразки 1, 3, 4 та 7 містять у своєму складі більшу частину синтетичних та штучних волокон.

Зразок 2 містить у пряжі три види волокон, масову частку яких теж можна визначити за допомогою кількісного хімічного аналізу. Результати досліджень трикомпонентної пряжі та розрахунки за відповідними формулами наведені в табл. 3.14.

Таблиця 3.14

Результати визначення масової частки зразка 2 з трикомпонентної пряжі

Назва компонентів	Хімічні реагенти (1-й і 2-й розчинники)	m, г (сер. знач. 2-х елемент. проб)	r_1, г(сер. знач. 2-х елемент. проб)	r_2, г(сер. знач. 2-х елемент. проб)	$d_{(1,2,3)}$	$P_{(1,2,3)}$, %
1-й Поліамід	1. Соляна кислота 6Н за 10 хв за кімнатної температури (розчиняє лише поліамід) 2. Диметилформамід за 1 год за кімнатної температури (розчиняє поліуретан)	1,800	1,518	1,490	-	100 - (1(2) + 83 (84)) = 14 (16)
2-й Поліуретан (еластан)					d_1 = 1,01 d_2= 1,01	1 (2)
3-й Віскоза					d_3 = 1,01	83 (84)

Отже, зразок 2 за складом волокон відноситься до виробів із штучних волокон за найбільшим вмістом віскози, що становить 83–84%, поліамідних волокон – 14–16%, а поліуретанових (еластану) – 1–2%.

У результаті проведення ідентифікації верхнього трикотажного жіночого одягу торговельної марки «Guess by Marciano» за допомогою фізичних та хімічних методів дослідження, було встановлено поверхневу щільність полотна, природу та вид волокон, що входять до складу виробів, а також їхню масову частку в кожному виробі. Завдяки отриманим даним досліджені зразки ідентифіковано як такі, що відповідають даним, наведеним у товаросупровідних документах, митній декларації та відносяться за ознаками до трикотажного жіночого одягу.

Таким чином, за допомогою обраного оптимального набору критеріїв, засобів та методів можна ідентифікувати товар та чітко встановити його приналежність до конкретного товарного угруповання.

3.4. Митна експертиза товарів

Митна експертиза – це спеціальна наукова-практична діяльність, що проводиться експертами спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень ДФС України або інших експертних установ (організацій), призначених митним органом, результати якої використовуються при здійсненні митного контролю та оформлення товарів.

Метою митної експертизи є забезпечення діяльності митних органів шляхом проведення досліджень (аналізів, експертиз), перевірки документів та відомостей, які надаються суб'єктами ЗЕД для митного контролю та оформлення під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Митним кодексом України передбачено проведення митної експертизи товарів (експертизи в митних цілях), якщо виникає потреба в спеціальних знаннях з різних галузей

науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання та техніки з метою встановлення характеристик, які є визначальними для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД; перевірки задекларованої митної вартості товарів; встановлення країни походження товарів тощо.

Основними завданнями митної експертизи є:

- недопущення ухилення суб'єктами ЗЕД від сплати митних платежів у повному обсязі;
- достовірна класифікація товарів згідно з УКТЗЕД;
- перевірки задекларованої митної вартості товарів;
- запобігання ввезення в Україну фальсифікованих та небезпечних товарів;
- недопущення ввезення отруйних, токсичних, сильнодіючих тощо матеріалів і речовин, які можуть негативно вплинути на екологію, тваринний та рослинний світ України;
- визначення історичної та культурної цінності товарів;
- недопущення незаконного переміщення через митний кордон України наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, зброї та боєприпасів, вибухових речовин тощо;
- попередження контрабанди та порушення митних правил.

Об'єктами митної експертизи є товари і предмети, що переміщуються через митний кордон України, а також їх проби, взяті для дослідження, об'єкти контрабанди і порушення митних правил, а також супровідні документи (митні, нормативно-правові, товаросупровідні, комерційні, фінансові та інші), які використовуються під час митного контролю та оформлення.

Відповідно до статті 357 МКУ, митна експертиза (дослідження, аналізи) проводяться експертами спеціалізованого органу з питань експертизи та досліджень (Спеціалізована лабораторія з питань експертизи та досліджень – СЛЕД) центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову та митну політику (Державна фіскальна служба України), чи його відокремленого підрозділу або інших експертних установ (організацій), призначених органом доходів і зборів. Зазначені дослідження (аналізи, експер-

тизи) проводяться з метою забезпечення здійснення митного контролю та митного оформлення і не є судовими експертизами.

Підставою для призначення митної експертизи є необхідність проведення дослідження (аналізу, експертизи) товарів, що виникла під час митного контролю та оформлення внаслідок:

- повідомлення системи управління ризиками про необхідність проведення дослідження (аналізу, експертизи) товарів як обов'язкової митної формальності;
- проведення митного огляду, за результатами якого у посадової особи митного органу виникла підозра у правильності визначеного декларантом коду товару згідно з УКТЗЕД, митної вартості та інших даних;
- виникнення потреби в додаткових даних (відомостях) про хімічний склад, властивості, призначення та інші характеристики товару, що впливають на код згідно з УКТЗЕД, митну вартість тощо, отримання яких потребує проведення лабораторних досліджень (аналізу, експертизи);
- виникнення підозри у підробленні документів, що подаються для митного оформлення товарів;
- виникнення підозри у належності товарів до наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, сильнодіючих, вибухових чи отруйних речовин, переміщення яких через митний кордон України заборонено або суворо регламентується;
- потреба в спеціальних знаннях з різних галузей науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання для виконання передбачених законодавством митних формальностей.

Призначення дослідження (аналізу, експертизи) в інших установах (організаціях) допускається лише у разі неможливості проведення дослідження (аналізу, експертизи) у СЛЕД ДФС чи його відокремленому підрозділі або за заявою декларанта чи уповноваженої ним особи для підтвердження чи спростування результатів проведеного дослідження (аналізу, експертизи).

У статті 515 МКУ «Експертиза та висновок експерта» вказано, що експертиза призначається, якщо для з'ясування питань, що виникають у справі про порушення митних правил, виникла потреба у спеціальних знаннях з окремих галузей науки, техніки, мистецтва, релігії тощо. Зазначена експертиза не є судовою експертизою.

Відповідно до статті 327 Митного кодексу України наголошується, що в разі необхідності до здійснення митного контролю можна залучати спеціалістів та експертів.

У діючому Митному кодексі є глава 50 «Митні експертизи», яка містить дві статті: стаття 356 «Взяття проб (зразків) товарів» та стаття 357 «Операції із взятими пробами (зразками) товарів».

Митні експертизи поділяються на дві великі групи:

1. Митні експертизи, метою яких є ідентифікація та встановлення відповідності задекларованих у вантажно-митній декларації характеристик товару, визначальних для його класифікації (згідно з товарною номенклатурою) або для визначення митної вартості.

2. Митні експертизи, що проводяться з метою встановлення у складі зразків товарів (об'єктів) речовин, заборонених для переміщення через митний кордон, або з метою віднесення їх до товарів, на які встановленні обмеження при їх імпорті, експорті або транзиті.

Процес проведення митної експертизи умовно поділяють на етапи, які виконуються послідовно:

– підготовчий (включає митний огляд, відбір проб і зразків, підготовка необхідної інформації);

– аналітичний (стадія фактичного дослідження об'єктів експертизи);

– стадія порівняльного аналізу з наданими документами;

– оцінка результатів і формулювання висновку.

Як зазначалось у п. 3.2, організація та порядок проведення митної експертизи товарів визначено наказом Мінфіну України від 31.05.2012 р. № 654 «Про затвердження Порядку взаємодії митних органів із Центральним митним управлінням

лабораторних досліджень та експертної роботи при проведенні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (аналізу, експертизи) та форми акта про взяття проб (зразків) товарів».

Типова схема митної експертизи товарів наведена в п. 3.2. Розглянемо процедуру митної експертизи на прикладі фольги з міді.

Етап 1. Підготовка запитів щодо проведення дослідження (аналізу, експертизи) до експертних підрозділів СЛЕД проводиться органами доходів і зборів при здійсненні ними митного контролю та митного оформлення товарів, якщо виникла потреба в спеціальних знаннях з різних галузей науки, техніки, мистецтвознавства тощо або у використанні спеціального обладнання і техніки з метою встановлення характеристик, визначених у частині першій статті 356 Митного кодексу України.

Митний орган готує запит до експертного підрозділу СЛЕД за встановленою формою. У нашому випадку замовником експертизи була Київська міська митниця ДФС, відділ контролю митної вартості та номенклатури; запит від 11.01.2016 № 0034 (дод. А.3).

Об'єктом експертизи є проба товару, заявленого у гр. 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635 як: «Фольга з рафінованої міді на основі з склотекстоліту типу RF-4,1092·1245 мм: товщ. 1,5 мм/шар міді 35 мкм, 135,954 $м^2$ – 100 шт. Використовується для виготовлення друкованих плат...», гр. 33 МД – 7410210000.

У запиті від 11.01.2016 № 0034 орган доходів і зборів повинен надати обґрунтування та чітко визначити мету його направлення і завдання для проведення дослідження, тобто зазначити, які відомості про товар (склад, властивості тощо) необхідно перевірити або встановити. У запиті від 11.01.2016 № 0034 Київська міська митниця визначила завдання для дослідження:

– визначити відсотковий вміст кожної хімічної речовини в загальній структурі товару;

– чи відноситься товар до фольги мідної на основі склотканини?

– яка товщина товару з врахуванням основи?

Етап 2. При направленні запитів органом доходів і зборів надаються проби (зразки) товарів під митним забезпеченням разом з такими документами:

– оригіналом акта про взяття проб (зразків) товарів;

копіями:

– акта про проведення огляду (переогляду) товарів, транспортних засобів, ручної поклажі та багажу у разі його проведення;

– митної декларації або інших документів, які подаються органу доходів і зборів для митного контролю;

– зовнішньоекономічного договору (контракту);

– інвойсу (рахунка-фактури, накладної тощо);

– сертифікатів якості (аналізу);

– сертифікатів (висновків, реєстраційних посвідчень) уповноважених державних органів (якщо такі видавались);

– техніко-технологічної документації та документів і відомостей, необхідних для ідентифікації товарів (із зазначенням відомостей про склад, характеристики, призначення товару тощо).

Надані документи завіряються посадовою особою органу доходів і зборів в установленому порядку.

Етап 3. Проби (зразки) товарів, крім великогабаритних і технічно складних (машини, технологічні лінії, промислові конструкції тощо), беруться уповноваженою посадовою особою митного органу в мінімальній кількості у двох примірниках (досліджуваний та контрольний), кожен з яких є достатнім для проведення дослідження. Кожен (досліджуваний та контрольний) з примірників проби (зразка) обов'язково маркується етикеткою, форма якої наведена в дод. 2 до цього Порядку. На кожен примірник відібраної проби (зразка) товару накладається окреме митне забезпечення.

У разі якщо взяття контрольних проб (зразків) товарів з об'єктивних причин не видається можливим (одиничний товар, обмежена кількість, вміст поштового відправлення тощо), проби (зразки) товарів беруться в одному примірнику (досліджуваному). Посадова особа органу доходів і зборів, яка вповноважена проводити взяття проб (зразків) товарів, повинна пройти підготовку щодо здійснення відбору проб і зразків для експертних досліджень і дотримання вимог техніки безпеки та пожежної безпеки під час відбору.

До взяття проб (зразків) товарів можуть залучатись спеціалісти експертних підрозділів СЛЕД та інших організацій. Про участь спеціалістів експертних підрозділів СЛЕД та інших організацій у взятті проб (зразків) товарів повинно бути зазначено в акті про взяття проб (зразків) товарів.

Етап 4. Запит митного органу разом із супровідною документацією, пробами (зразками) товарів доставляється до експертного підрозділу СЛЕД посадовою особою митного органу або поштою.

Приймання запитів, супровідної документації, проб (зразків) товарів здійснюється посадовими особами СЛЕД, які проводять їх реєстрацію. Під час надходження запиту з пробами (зразками) поштою пакет розкривається уповноваженою посадовою особою СЛЕД. Запит реєструється в установленому порядку.

У разі виявлення порушень вимог під час приймання проб (зразків) товарів уповноважена посадова особа СЛЕД повертає запит органу доходів і зборів без реєстрації для усунення недоліків і повторного направлення запиту.

У такому разі орган доходів і зборів вживає заходів щодо виправлення порушень у найкоротші строки. Проведення досліджень (аналізу, експертизи) здійснюється спеціалістами експертних підрозділів СЛЕД відповідно до письмового доручення керівництва СЛЕД або керівника відокремленого підрозділу СЛЕД.

У разі виявлення порушень вимог під час прийняття до виконання запиту про проведення досліджень спеціаліст експертного підрозділу складає акт довільної форми й

протягом 3-х робочих днів оформлює письмове повідомлення органу доходів і зборів про відмову в проведенні досліджень із зазначенням порушень.

У разі надання неповного пакета документів, спеціаліст експертного підрозділу протягом 3-х робочих днів оформлює запит про надання додаткових матеріалів.

Етап 5. Дослідження (аналіз, експертиза) проб (зразків) товарів проводиться у строки, визначені статтею 357 Митного кодексу України.

Додаткові та повторні дослідження (аналіз, експертиза) призначаються на загальних підставах за наявності обставин, визначених у статті 357 Митного кодексу України.

У разі прийняття рішення про проведення повторного дослідження (аналізу, експертизи) в іншій експертній установі орган доходів і зборів зобов'язаний поінформувати про це СЛЕД, зазначивши при цьому причини, що зумовлюють необхідність проведення такого дослідження (аналізу, експертизи), та найменування експертної установи, яка буде його проводити.

Орган доходів і зборів інформує СЛЕД про результати повторного дослідження (аналізу, експертизи), надаючи копію відповідного документа.

Етап 6. За результатами дослідження (аналізу, експертизи) складається висновок встановленої форми.

При оформленні висновку для цілей класифікації товарів відомості наводяться із застосуванням термінології УКТЗЕД.

Етап 7. Висновок доставляється до митного органу посадовою особою цього митного органу, яка отримує його в СЛЕД, з обов'язковою відміткою в реєстрі висновків, виданих на запити митних органів; поштою або іншими засобами інформаційних технологій.

Копія висновку може надсилатися до органу доходів і зборів засобами електронного або факсимільного зв'язку.

Для експертизи виробів з металів, у тому числі сплавів міді застосовуються специфічні критерії, методи і засоби ідентифікації, які відображають специфіку цих матеріалів.

Експертиза кольорових металів і сплавів, зокрема міді та сплавів міді, проводиться з метою встановлення якісного та кількісного складу металів і сплавів та виробів з них, слідів металізації на об'єктах, дослідження, встановлення технології і часу виготовлення виробів з металів і сплавів, умов їх експлуатації, видозмін тощо.

Найбільш поширені питання для ідентифікації міді, сплавів міді та виробів з них:

– з якого металу, сплаву виготовлений даний предмет (фрагмент);

– яка марка даного металу, сплаву; яка область застосування даного металу, сплаву;

– чи мається на представленому об'єкті металеве покриття;

– які його склад і призначення;

– для виготовлення яких побутових виробів цей метал міг бути призначений;

– чи є представлений на дослідження метал (сплав) дорогоцінним;

– який процентний вміст компонентів і якій пробі він відповідає;

– до якого виду сплаву відноситься досліджуваний сплав міді (латунь, бронза, нейзильбер тощо);

– який код товару згідно з УКТЗЕД.

Критерії, методи і засоби митної експертизи міді та виробів з неї вибираються виходячи із завдань, які були поставлені органом доходів і зборів у запиті на проведення експертизи.

У нашому випадку у запиті Київської міської митниці ДФС (відділ контролю митної вартості та номенклатури) визначено такі завдання для дослідження:

– визначити відсотковий вміст кожної хімічної речовини в загальній структурі товару;

– чи відноситься товар до фольги мідної на основі склотканини?

– яка товщина товару з врахуванням основи?

Об'єктом експертизи є проба товару, заявленого у гр. 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635 як: «Фольга з рафінованої міді на основі з склотекстоліту типу RF-4,1092·1245 мм: товщ. 1,5 мм/шар міді 35 мкм, 135,954 м^2 – 100 шт. Використовується для виготовлення друкованих плат...», гр. 33 МД – 7410210000.

Найбільш об'єктивними для ідентифікації сплавів міді є фізико-хімічні показники та методи дослідження. Вони були покладені в основу критеріїв та методів експертизи міді та сплавів на її основі. Також застосовувалися органолептичні методи, які визначаються за допомогою органів чуття людини і слугують для характеристики основних споживчих властивостей (табл. 3.15).

Таблиця 3.15

Критерії, методи та засоби ідентифікації міді та сплавів на її основі

Критерії ідентифікації	Засоби ідентифікації	Методи ідентифікації
Пакування	Дані товаро-супровідних документів (ТСД); гр. 31 МД; специфікація	Органолептичний
Маркування		
Колір та фізичний стан поверхні	Дані ТСД	Органолептичний
Вміст міді, мас.%	Дані ТСД; гр. 31 МД; специфікація; пояснення до УКТЗЕД	Рентгено-флуоресцентний; ІЧ-спектроскопія
Вміст цинку, мас.%		
Вміст олова, мас.%		
Вміст нікелю, мас.%		
Вміст інших елементів, мас.%		
Вміст органічної складової, мас.%	Специфікація; гр. 31 МД; пояснення до УКТЗЕД	Гравіметричний
Товщина зразка, мм		Вимірювальний

Основними критеріями ідентифікації міді, сплавів на її основі та виробів з них нами обрано такі:

– пакування;
– маркування;
– колір та фізичний стан поверхні;
– вміст міді, мас.%;
– вміст цинку, мас.%;
– вміст олова, мас.%;
– вміст нікелю, мас.%;
– вміст інших елементів, мас.%;
– вміст органічної складової, мас.%;
– товщина зразка, мм.

В якості засобів ідентифікації використовували дані товаросупровідних документів; опис товару, наведений у гр. 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635; відомості у специфікації; пояснення до УКТЗЕД (див. табл. 3.15).

Як методи дослідження (експертизи) використано такі:

- органолептичний метод (визначення зовнішнього вигляду, кольору та фізичного стану);
- фізико-хімічні методи:

– рентгенофлуоресцентний метод: визначення елементного складу (РФА Expert 02L (зав. № 35/2004) (визначення елементів легше магнію та важче урану знаходиться поза межею можливостей вимірювання приладу) [26];

– визначення відсоткового вмісту міді витравленням у розчин сірчаної кислоти (ваги електронні Crystal 200 (зав. № 109244), абсолютна похибка вимірювань становить ±0,002 г) [27];

– визначення вмісту органічної складової гравіметричним методом (ваги електронні Crystal 200 (зав. № 109244), абсолютна похибка вимірювань становить ±0,002 г; Муфельна піч Nabertherm (зав. № 177474) [28];

– ІЧ-спектроскопія. (Дослідження на ІЧ-спектрометрі Avatar 370 FT-IR Termo Nicolet, заводський №AFQ0401447). ІЧ-спектри проби, одержані в стандартних умовах в діапазоні 4000-400 $см^{-1}$ на кристалі «Thermo Perfomer Plate ZnSe

TROUGH 0039-603». Для ідентифікації компонентів проводилось порівняння отриманих спектрів із еталонними та стандартними спектрами бази даних приладу (програми EZ Omnic v. 7.0 та Perkin Elmer Spectrum v.3.02.01) та спектрами, наведеними в літературних даних [29, 30, 31];

– визначення товщини проби [32] (штангенциркуль ШЦ-III (зав. № 0611004), похибка вимірювань ±0,06 мм);

Засоби вимірювальної техніки та випробувальне обладнання, які були застосовані під час лабораторних досліджень, щодо їх атестації та повірки відповідають вимогам Закону України від 11.02.98 № 113/98-ВР «Про метрологію та метрологічну діяльність (із змінами та доповненнями)».

Митна експертиза проводилася в Управлінні експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції СЛЕД.

Замовником експертизи була Київська міська митниця ДФС, відділ контролю митної вартості та номенклатури.

Об'єктом експертизи була проба товару, заявленого у гр. 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635 як: «Фольга з рафінованої міді на основі з склотекстоліту типу RF-4,1092·1245 мм: товщ. 1,5 мм/шар міді 35 мкм, 135,954 $м^2$ – 100 шт. Використовується для виготовлення друкованих плат...», гр. 33 МД – 7410210000.

Підприємство імпортер зазначеного товару – «ДНВП Електронмаш». Виробник: «Jiangsu Sunyuan Aerospase Material Co.LTD», CN (згідно з МД).

Для проведення експертизи до СЛЕД разом із зразками надано такі товаросупровідні документи (копії):

МД (ІМ 40) від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635;

Акт про проведення митного огляду товарів за МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635;

Міжнародна товарно-транспортна накладна CMR від 30.12.2015 № 0329387;

Інвойс від 01.12.2015 № 011211-2-1;

Контракт від 01.12.2015 № 011211-2 з додатком;

Специфікація на товар від 01.12.2015 № 011211-2 (дод. Б.3).

Метою дослідження (експертизи) було визначення коду товару згідно з УКТЗЕД. Завдання для дослідження:

– визначити відсотковий вміст кожної хімічної речовини в загальній структурі товару;
– чи відноситься товар до фольги мідної на основі склотканини?
– яка товщина товару з врахуванням основи?

Під час проведення дослідження (експертизи) було встановлено наступне. Попередній огляд та опис проб (зразків) товару показав, що на дослідження надано зразки в 2-х п/е пакуваннях (один для проведення досліджень, інший контрольний), на які накладено митне забезпечення 100/303. Митне забезпечення не пошкоджено.

Зразки одного пакування використано для проведення дослідження, інше залишено в якості контрольного під митним забезпеченням. До пакувань прикріплено маркувальні етикетки згідно з наказом Мінфіну від 31.05.2012 № 654.

Для проведення дослідження застосовані органолептичний метод (визначення зовнішнього вигляду, кольору та фізичного стану) та фізико-хімічні методи, які описані раніше.

Результати дослідження. Зовнішній огляд зразків показав, що проба, поіменована згідно з маркувальною етикеткою «Фольга з рафінованої міді, типу FR-4», являє собою відрізок пластини твердого та жорсткого матеріалу, на одну сторону якого нанесено покриття з металевим блиском рожево-червоного кольору. Інша сторона зеленого кольору. Поперечний зріз матеріалу жовто-зеленого кольору.

Товщина наданої проби становить 1,52±0,02 мм.

До елементного складу металевого покриття проби, визначеного рентгенофлуоресцентним методом, входить мідь (основа) та незначні домішки кремнію, брому тощо.

Після протравлення проби в розчині сірчаної кислоти залишається основа, яка не розтягується, має високу міцність, тверда, жорстка стійка до дії концентрованих та розбавлених мінеральних кислот і лугів.

Відсотковий вміст міді в пробі становить 9,1 ± 0,3 мас.%.

За результатами мікроскопічних досліджень встановлено, що матеріал основи проби містить у своєму складі прозорі склоподібні волокна. Простір між волокнами заповнений/просочений зв'язувальною речовиною.

Основа проби прожарювалась, у результаті чого зв'язувальна речовина згорає, видно, що до складу об'єму основи проби входять паралельно розміщені шари тканин-сіток з комплексних ниток білого кольору. Ці тканини під дією температури не втратили своєї форми та стали крихкими, що характерно для мінеральних/скляних волокон. Вміст у пробі органічної складової становить 37,1 ± 0,4 мас.%. Вміст у пробі мінеральних/скляних волокон становить 62,9 ± 0,4 мас.%.

До елементного складу мінеральних волокон/тканин (залишок після згорання), визначеного рентгенофлуоресцентним методом, кремній, кальцій, також виявлено алюміній, домішки титану, міді та інші, що характерно для мінеральних/скляних волокон.

В ІЧ-спектрі просочення проби присутні смуги поглинання, характерні для ароматичних/синтетичних смол (епоксидна та/або фенол-формальдегідна тощо).

У зв'язку з тим, що вищезазначені смоли схожі за своєю хімічною природою, ідентифікувати смолу як епоксидну чи фенол-формальдегідну за допомогою ІЧ-спектроскопії не видається можливим.

Згідно з інформацією, наведеній в товаросупровідній документації, основою для нанесення мідного покриття є склотекстоліт.

Згідно з інформацією з мережі Інтернет «Текстоліт являє собою пружний, зносостійкий, шаруватий пластик на основі тканини з волокон і полімерної зв'язувальної речовини (наприклад, епоксидної смоли). Текстоліт на основі склотканини називається склотекстоліти або склопластиком. Виробляється методом гарячого пресування склотканин, просочених термоактивною зв'язувальною речовиною на основі епоксидної і фенолформальдегідної смоли. Листовий склотекстоліт, покритий мідною фольгою, служить для виготовлення друкованих плат для комп'ютерної техніки. Склотекстоліт FR-4 виготовляють одно- і двостороннього фольгування».

З урахуванням проведених досліджень, аналізу інформації стосовно проби товару, що надійшов на дослідження, можна зробити такий висновок.

Пробу, яка поіменована згідно з маркувальною етикеткою як «Фольга з рафінованої міді, типу FR-4», ідентифіковано як виріб (пластину) з склотекстоліту, на одну сторону якої нанесено тонкий шар мідного покриття (мідна фольга).

Проба не відноситься до фольги мідної на основі з склотканини.

Товщина проби 1,52±0,02 мм.

Відсотковий вміст міді в пробі становить 9,1 ± 0,3 мас.%.

Вміст у пробі органічної складової становить 37,1 ± 0,4 мас.%.

Вміст у пробі мінеральних/скляних волокон становить 62,9 ± 0,4 мас.%.

Визначені показники проби не суперечать інформації, щодо опису товару, наведеній у графі 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635.

Враховуючи результати експертизи та аналіз пояснень до УКТЗЕД можна сказати, що код товару 7410 21 0000 згідно з УКТЗЕД, зазначений у гр. 33 МД 100250000/2016/000635 декларантом, визначено правильно.

Результати експертизи оформлено у вигляді висновку СЛЕД встановленої форми (дод. В.3).

3.5. Товарознавча експертиза

При здійсненні експортно-імпортних операцій суб'єкти ЗЕД використовують різні способи приховування справжнього найменування товарів, фізико-хімічних характеристик, складу, призначення та ціни товару, з метою ухилення від сплати митних платежів. Це призводить до зростання обсягів контрабанди та випадків, пов'язаних з порушенням митних правил.

Під час проведення митного оформлення і митного контролю з метою достовірності нарахування митних платежів, спеціалізованим експертним підрозділом ДФСУ проводиться товарознавча експертиза з визначення ринкової вартості.

Товарознавча експертиза здійснюється на підставі якісних показників товару, основних властивостей, виду, його призначення, стану об'єкта дослідження, наявності дефектів, марки, сорту. Завданням товарознавчої експертизи є визначення:

– найменування товару;

– якісних показників товару, що впливають на його вартість;

– оптової ринкової вартості товару.

Ці питання вирішуються при визначенні можливостей використання товару за призначенням і його реалізації. Іноді товарознавча експертиза є частиною оціночної експертизи і проводиться для визначення ціни товару.

Для митних цілей визначається звичайна вільна ринкова ціна товару на рівні оптової ціни. Під вільною ринковою ціною розуміється середня ціна операцій на ринку, що характеризується, з одного боку, досить великою пропозицією товару і попитом, з іншого – досить вільною ціною без різних економічних і адміністративних обмежень.

Вільна ринкова ціна товару визначається в випадках, а саме:

– при порушенні митних правил. Це необхідно для встановлення ступеня правопорушення і надалі як база для розрахунку штрафу за нього;

– при реалізації товару, що є державною власністю;

– при розрахунку сум ПДВ, що повертається експортерам товарів.

Для визначення ринкової вартості товару можуть бути використані різні джерела інформації: каталоги і прайс-листи організацій-виробників і продавців, матеріали виставок і оптових ярмарків, кон'юнктурні та аналітичні огляди за окремими групами товарів, сайти фірм в Інтернеті тощо.

Об'єктом експертного дослідження при визначенні ринкової вартості (ціни) товару можуть бути:

– сировина, матеріали, продовольчі і непродовольчі товари: товари виробничого призначення у вигляді одиничних виробів (зразків, проб), окремих частин (комплектуючих виробів), однорідних і неоднорідних партій; товари, що були в експлуатації;

– зразки-еталони товару, що представлені для порівняльного дослідження;

– опис товару-аналога (ідентичного або однорідного) досліджуваного товару, необхідного для порівняльного дослідження;

– упаковка, етикетка, маркувальні ярлики, бірки та інші носії інформації про товар;

– маркування та товаросупровідні документи, що описують асортиментні, кількісні, якісні та інші ідентифікаційні ознаки товару;

– документи, надані під час митного оформлення та митного контролю;

– матеріали карної справи, які містять інформацію про факти, що відносяться до предмета експертизи даного виду;

– джерела цінової інформації.

Склад об’єкта дослідження визначається вихідними даними до дослідження, можливістю отримання додаткових матеріалів і особливостями завдань, які вирішуються митними експертами залежно від конкретної експертної ситуації.

До числа основних завдань, що вирішуються при визначенні ринкової вартості (ціни) товару, необхідно віднести такі:

– ідентифікацію товару з метою встановлення його товарної приналежності до однорідної групи товарів або до контрольованого переліку товарів, встановлення індивідуальних ознак товару, відповідності товару зазначеним якісним характеристикам і технічному опису та визначення ціноутворюючих показників, що характеризують даний товар найбільш повно, залежно від поставленого завдання;

– визначення фактичного стану і рівня якості товару (при його наявності);

– визначення ринкової вартості (ціни) товару на конкретну дату в конкретному регіоні, товарному ринку України або світовому товарному ринку тощо.

Для обґрунтованого вирішення завдань, пов'язаних з визначенням ринкової вартості (ціни) товару, експертам слід враховувати: вихідні дані, індивідуальні особливості об'єкта дослідження (товару), можливість використання окремих методів або методичних підходів для дослідження товару або їх сукупності, які обумовлені кожною конкретною експертною ситуацією.

Експертні дослідження за визначенням ринкової вартості (ціни) товару повинні бути всебічними, повними та об'єктивними.

Для виконання цих вимог на кожному етапі експертного дослідження слід використовувати сукупність методів, які забезпечують доступність і достовірність одержаних митним експертом результатів.

Залежно від вирішення завдань на різних стадіях експертного дослідження застосовуються такі методи:

1. Методи ідентифікації і визначення показників якості товару:

– метод експертного дослідження документів (документальний);

– об'єктивні методи дослідження характеристик товару: вимірювальний, розрахунковий, реєстраційний;

– евристичні методи дослідження характеристик товару: органолептичний (у тому числі візуальний), експертний, соціологічний та інші.

Залежно від кількості та особливостей товару метод може бути суцільним або вибірковим, за ступенем дії на товар – руйнівний або неруйнівний.

2. Методи, що використовують на стадії вибору товару-аналогу досліджуваному об'єкту і пошуку цінової інформації:

– метод порівняння;

– метод аналогії;

– метод маркетингових досліджень;

– метод моделювання;

– інформаційно-аналітичний метод;

– метод економіко-статистичних досліджень та ін.

3. Методи і підходи при визначенні ринкової вартості (ціни) товару:

– порівняльний підхід, тобто метод прямого порівняння, метод порівняння з аналогом;

– затратний підхід;

– метод направлених коректувань;

– методи математичної статистики (ранжування, інтерполяції, екстраполяції, кореляційний, регресійний аналіз);

– нормативний метод (розрахунок вартості за методикою, затвердженою нормативними актами);

– експертний метод та ін.

Вихідними даними до дослідження з визначення ринкової вартості (ціни) товару можуть бути:

– наявність або відсутність можливості огляду товару, з метою встановлення фактичних даних про об'єкт дослідження;

– унікальність товару, обумовлена його наявністю на ринку України або світовому товарному ринку;

– кількісна характеристика товару (одиничний виріб, зразок, проба або партія);

– однорідність партії;

– стан товару (новий товар або товар, що був у використанні; комплектний або некомплектний);

– якісна характеристика товару (бездефектний або дефектний, належність до певної градації якості);

– наявність або відсутність упаковки, етикетки та інших носіїв маркувальних позначок, що передбачені виробником для даного виду товару;

– наявність або відсутність нормативної або технічної документації, на відповідність якій може бути ідентифікований товар;

– наявність або відсутність товаросупровідної документації, в тому числі і тієї, що підтверджує безпечність і якість товару;

– інші дані, що дозволяють характеризувати товар певним чином.

Вихідні дані до дослідження визначають зміст процедур (дій), що здійснюються експертом на різних стадіях по визначенню ринкової вартості (ціни) товару.

Експертне дослідження з визначення ринкової вартості товару складається з 3 стадій: підготовчої, основної (аналітичної), заключної.

На підготовчій стадії експертом виконуються такі операції:

– ознайомлення з підставою проведення експертизи;

– ознайомлення з питаннями, поставленими перед експертом;

– ознайомлення з обставинами справи;

– ознайомлення з товаросупровідними та іншими документами;

– аналіз наданих на експертизу матеріалів для визначення їх достатності і повноти вирішення поставлених завдань;

– визначення необхідності надання для дослідження додаткових матеріалів;

– визначення необхідного плану експертного дослідження з метою перевірки експертних версій і забезпечення повноти дослідження;

– визначення можливості вирішення експертної задачі;

– технічне і організаційне забезпечення дослідження.

Основна (аналітична стадія) – найбільш складна частина дослідження залежить від трьох елементів: вихідних даних і складності об’єкта дослідження; методів, що використовуються при дослідженні; кількості і змісту питань, поставлених перед експертом.

Заключна стадія дослідження – це технічний етап експертизи, на якому здійснюється оформлення результатів – складання висновку або відмова від проведення експертизи.

Загальний алгоритм процедури експертизи з визначення ринкової вартості товарів у митних цілях надано на рис. 3.2.

Рис. 3.2. Алгоритм процедури експертизи з визначення ринкової вартості (ціни) товару

Основна (аналітична) стадія визначення ринкової вартості починається з встановлення товарної приналежності і визначення ціноутворюючих показників товару.

Встановлення товарної приналежності проводиться з метою:

– визначення приналежності досліджуваного товару до загальноприйнятого класу (групи, підгрупи) продукції відповідно до УКТЗЕД;

– визначення приналежності окремих одиниць або множини одиниць товару до одного виду (різновиду, моделі, марки, артикулу);

– визначення приналежності досліджуваного товару до однорідної партії продукції (або встановлення відсутності такої приналежності);

– визначення відповідності (невідповідності) асортиментних ознак і споживних властивостей дослідженого об'єкта даними контракту (договору), інших супровідних документів і інформацій, наведеної в маркуванні;

– підтвердження відповідності фактичних характеристик товару відомостям, що містяться в маркуванні, товаросупровідних і інших документах, які описують ідентифікаційні ознаки (при наявності можливості огляду товару);

– виявлення характеристик (показників), які суттєво впливають на вартість (ціну) товару.

При проведені ідентифікації товару встановлюють такі товарні характеристики:

– приналежність товару до певного класу, групи, підгрупи, виду і різновиду;

– найменування, тип, марка товару, його індивідуальні ознаки і особливості;

– найменування та місцезнаходження виробника товару;

– приналежності товару до однорідної партії (або їх відсутності);

– основні показники товару, що визначають його споживні властивості, функціональне призначення, конструкційні особливості, технічні характеристики та інші;

– кількісні характеристики, розміри;

– комплектність;

– градації якості;

– дату виготовлення і термін придатності (служби, зберігання);

– умови зберігання;

– стан упаковки;

– наявність і склад обов'язкової документації;

– інші показники, що впливають на ринкову вартість (ціну) товару.

При товарознавчій експертизі, залежно від засобів і методів проведення, розрізняють ідентифікацію товару за документами (якщо митним органом не представлено товар, що є предметом митного правопорушення) і дослідницьку ідентифікацію.

Під час ідентифікації товару за документами експертами встановлюються ідентифікаційні ознаки, суттєві для визначення ринкової вартості (ціни) товару. З цією метою використовують документовану інформацію про товар з товаросупровідних документів (комерційних, транспортних, експлуатаційних та документів, що підтверджують якість та безпечність), нормативної та технічної документації, у відповідності до якої було виготовлений і може бути ідентифікований товар (при наявності цих документів).

В якості опису товару можуть бути використані технічні регламенти, міжнародні і національні стандарти, стандарти організацій, договори на постачання, контракти, специфікації та інші нормативні та технічні документи, що містять інформацію про асортиментні, кількісні, якісні, характеристики товару, його комплектності:

– технічні паспорта, інструкції по експлуатації, інші технічні документи;

– сертифікати якості, відповідності, походження та інші;

– каталоги, рекламні проспекти;

– результати експертиз і досліджень даного товару і відповідності його певним вимогам;

– акти технічного освідоцтвування товару і відповідності його певним вимогам;

– митна декларація (МД), оформлена під час ввезення оцінюваного товару на митну територію України (вивезенні з митної території України);

– документ контролю за доставкою товару;

– рахунки-фактури, інвойси, накладні;

– пакувальні аркуші;

– документи, які підтверджують дату введення товару в експлуатацію;

– акти митного огляду товарів, які оформлені при перетині оцінюваними товарами митного кордону України;

– інші документи, які містять інформацію про характеристику і стан товару.

Для однозначної ідентифікації товару і його окремих властивостей необхідно враховувати особливості національної термінології і її співвідношення з загальноприйнятими міжнародними термінами, здійснювати достовірний переклад національних одиниць в одиниці міжнародної системи, вміти інтерпретувати кодові показники, що використовуються для ідентифікації окремих партій, груп, видів, різновидів товарів.

Дослідницька (товарна) ідентифікація передбачає сукупне дослідження органолептичних, фізико-хімічних характеристик (невідповідності) описам, що міститься в супровідних документах і дані маркування. Дослідницька (товарна) ідентифікація здійснюється тільки при наявності товару.

Дослідницька ідентифікація починається з візуального огляду товару, визначення його відмінних зовнішніх ознак, вимірювання лінійних характеристик, які істотно впливають на визначення ринкової вартості (ціни) товару.

Вимірювальні методи використовуються, якщо товар неможливо ідентифікувати візуальним, органолептичним або іншими методами, а саме: для дослідження складу (в тому числі хімічного) виробу, визначення виду матеріалу та вирішення інших ідентифікаційних завдань.

Для визначення показників дослідницької ідентифікації необхідно використовувати методики виконання вимірювань, які забезпечують об’єктивність і достовірність результатів дослідження.

Результати експертизи повинні бути відображені у висновку з наведенням методів і засобів її проведення.

Після ідентифікації товару експерт визначає фактичний стан товару і рівень його якості. Важливість цього етапу обумовлена суттєвим впливом показників, що характеризують фактичний стан товару і його рівень якості, на результати дослідження за визначенням товарної приналежності і для можливості визначення ринкової вартості (ціни).

До числа таких показників необхідно віднести такі:

– цілісність і якість упаковки товару;

– наявність на товарі належного маркування і якість його нанесення;

– градація якості товару (клас, сорт, категорія та ін.);

– комплектність товару;

– відповідність фактичних характеристик товару даним маркування, супровідних, нормативних та технічних документів;

– наявність (відсутність) у товару дефектів та пошкоджень;

– наявність (відсутність) у товару зносу.

Дослідження, які виконує експерт на даному етапі, включає:

- огляд товару і його пакування, в тому числі в місці зберігання (знаходження);

- реєстрація умов зберігання товару і встановлення відповідності їх рекомендованим режимам та способам;

- встановлення однорідності партії, її об’єму (кількості одиниць в партії);

- визначення цілісності пакування товару, якості нанесення маркування;

- вивчення маркувальних даних і відповідність їх фактичним характеристикам товару;

- участь у відборі зразків (проб) від партії товару при використанні вибіркового методу;

- дослідження комплектації товару (для товарів, що містять комплектуючі вироби/частини/деталі) і встановлення повноти комплектації);

- визначення рівня якості товару;
- встановлення градацій якості (класу, сорту, категорії та ін.), відсотка зниження якості товару (нестандартного товару, браку, псування);
- виявлення та діагностика дефектів у товару (їх виду, природи, кількості, ступеня значущості), причин їх виникнення, висновок про можливість (неможливість) використання товарів за призначенням при наявності виявлених дефектів;
- визначення здатності товару виконувати задані функції, ступеня фактичного зносу;
- інші процедури залежно від специфічних особливостей вирішуваних експертних завдань.

Проведення більшості з перерахованих процедур регламентовано нормативно-правовими актами та відомчими документами Державної фіскальної служби України та відповідними нормативними і технічними документами.

В якості нормативних і технічних документів можуть бути використані: технічні регламенти, міжнародні і національні стандарти; технічні умови, інструкції по монтажу або експлуатації виробу; методичні вказівки і рекомендації або інші документи, що регламентують вимоги до якості товарів, методів досліджень, правил відбору і зберігання проб (зразків), правил упакування і транспортування тощо.

Показники якості досліджуваних товарів визначаються з урахуванням вимог нормативних документів. Рівень якості товару встановлюється з урахуванням характеру виявлених дефектів, їх кількості, можливості їх усунення і придатності товару до використання за призначенням.

Результати визначення фактичного стану товару і його рівня якості фіксуються у висновку.

Після проведення вищевикладених процедур експерт приступає до визначення ринкової вартості (ціни) товару.

Ринкова вартість (ціна) товару визначається на конкретну дату і в конкретному регіоні на ринку придбання (походження), товарному ринку України у національній грошовій одиниці.

При визначенні ринкової вартості (ціни) товару на стадії митного оформлення або митного контролю датою визначення ринкової вартості є дата, яка вказана у рішенні посадової особи митної установи про призначення експертизи або дати оформлення митної декларації.

У випадку відсутності у джерелах цінової інформації на дату визначення ринкової вартості (ціни) товару, ринкова вартість (ціна) може визначатись із застосуванням методів математичної статистики, у тому числі методів інтерполяції або екстраполяції.

Регіон визначення ринкової вартості (ціни) товару вказується в постанові про призначення експертизи. При відсутності такої вказівки, за регіон визначення ринкової вартості (ціни) приймається ринок придбання (походження) товару, а у випадку відсутності в доступних експертові джерелах цінової інформації про товар на ринку придбання (походження), товарний ринок України, якщо досліджуваний товар представлений на українському ринку або інший товарний ринок, де він знаходиться в обігу й існує можливість отримання цінової інформації з легітимних джерел. При виборі регіону визначення ринкової вартості товару, необхідно також урахувати терміни одержання цінової інформації, виходячи з термінів, відведених на проведення експертизи.

Ринкова вартість товару і відомості, що відносяться до її визначення, повинні ґрунтуватись на достовірній і документально підтвердженій інформації. Процедура визначення ринкової вартості товару повинна бути загальновикористовуваною, тобто не відрізнятися залежно від джерела постачання товару (країни походження, виду товару та ін.).

Для визначення ринкової вартості в митних цілях найбільш використовуваним є порівняльний підхід (метод) проведення дослідження.

Основою для розрахунку ринкової вартості товару при порівняльному підході є ціна на аналогічний товар (ідентичний або однорідний).

Товар аналогічний – товар, який за своїм функціональним призначенням, використанням, якісними і технічними характеристиками повністю ідентичний іншому товару або у відсутності такого повністю ідентичного товару, товар, який має характеристики, близькі до іншого товару.

Товар ідентичний – товар, однаковий у всіх відношеннях, в тому числі за фізичними характеристиками, якістю і репутацією.

Товар однорідний – товар, який не є ідентичним в усіх відношеннях, але має східні характеристики і складається зі схожих компонентів, які вироблені з таких же матеріалів, що дозволяє йому виконувати ті самі функції, що і досліджуваний товар і бути з ним комерційно взаємозамінним. При визначенні однорідності товару, враховуються такі характеристики, як якість, репутація і наявність товарного знаку.

Визначення ринкової вартості (ціни) товару з використанням порівняльного підходу включає такі етапи:

1. Пошук і вибір аналогічного товару (ідентичного або однорідного) оцінюваному об’єкту на основі комплексу існуючих ознак і ціноутворюючих показників, які виявлені при ідентифікації. Залежно від результатів пошуку на наступних етапах визначення ринкової вартості можливе використання одного з 2 методів:

- метода прямого порівняння, тобто визначення ринкової вартості на основі прямого підбору цін ідентичних товарів на конкретну дату в конкретному регіоні;
- метода порівняння з товаром-аналогом, тобто визначення ринкової вартості (ціни) на основі цін на однорідний товар з використанням певних елементів порівняння, на які при необхідності в подальшому здійснюються корегувальні розрахунки, які вирівнюють відмінність досліджуваного товару з товаром-аналогом.

2. Пошук легітимної і достовірної інформації про ціни на ідентичні або однорідні товари.

3. Порівняння аналогічних товарів з оцінюваним і визначення необхідності проведення уточнюючих розрахунків, які враховують розходження характеристик, фактичного стану товару і рівень його якості.

4. Проведення корегувальних розрахунків (при необхідності) і знаходження обґрунтованого значення ринкової вартості товару.

Корегування вартості подібного майна здійснюється шляхом додавання або віднімання грошової суми із застосуванням коефіцієнта (відсотка) до ціни продажу (пропозиції) згаданого майна або шляхом їх комбінування (табл. 3.16).

Таблиця 3.16

Градації якості та визначення коефіцієнта зносу

Рівень зниження якості виробів залежно від товарного стану, %	Визначення товарного стану	Коефіцієнт придатності виробів залежно від товарного стану
0–5	Нові, що не були у використанні та знаходяться у відмінному стані	1–0,95
10–15	На вигляд як нові, використовувались протягом нетривалого періоду. Придатні для використання, в дуже гарному стані, не потребують додаткового приведення їх товарного виду в належний стан	0,9–0,85
20–35	Вироби, що були у використанні, ті що піддавалися відновленню та знаходяться у відмінному стані	0,8–0,65
40–60	Вироби, що були у використанні та потребують незначних робіт по відновленню товарного стану для подальшого використання	06–0,4
65–80	Вироби, що були у використанні та потребують значних робіт по відновленню товарного стану для подальшого використання. Придатні до використання	0,4–0,2
85–97,5	Вироби, що були у використанні та потребують значних ремонтних робіт по відновленню товарного стану для подальшого використання, таких як повна заміна складових частин та деталей виробу	0,2–0,025

Закінчення табл. 3.16

Рівень зниження якості виробів залежно від товарного стану, %	Визначення товарного стану	Коефіцієнт придатності виробів залежно від товарного стану
70–90	Морально застарі вироби	0,3–0,1
100	Вироби, що були у використанні, непридатні для подальшої реалізації, так як товарний стан не підлягає відновленню за винятком продажу у якості утилю чи лому	0

Примітка. Зазначені відсотки визначені зі загальноприйнятої експертної практики та можуть коливатись і змінюватись залежно від даних, зазначених у наданих документах, матеріалах справи, нормативних актах, виду товару, об'єму партії тощо.

У загальному випадку вартість об'єкта до даного підходу може бути визначена таким чином [33]:

$$В_{порівн.} = В_{почат.\ аналог.} \pm П, \qquad (3.1)$$

де $В_{порівн.}$ – вартість об'єкта, визначена на основі порівняльного підходу;

$В_{почат.аналог.}$ – початкова ринкова вартість об'єктів-аналогів;

П – величина поправок.

При визначенні ринкової (початкової) вартості ($В_{почат.аналог.}$) порівняльним підходом використовуються всереднені цінові дані, що містяться у довідково-аналітичних та періодичних виданнях; у прайс-листах торговельних організацій, які здійснюють продаж аналогічних чи ідентичних оцінюваному товару; на Інтернет-сайтах; у довідниках про аукціонні ціни або ціни операцій з купівлі-продажу.

У разі коли при проведенні товарознавчих експертиз щодо встановлення ринкової вартості непродовольчих товарів, після огляду та дослідження їх органолептичним методом або у разі їх відсутності за даними, зазначених у матеріалах

справи, встановлено, що товар є недостатньо якісним, нестандартним або був у використанні, то в такому випадку ринкова вартість встановлюється за ціною можливої реалізації.

Тобто непродовольчі товари, які є морально застарілими, нестандартними або низької якості, мають неістотні недоліки або були у використанні та можуть бути використані за призначенням, визначаються за формулою:

$$M = P(1 - \frac{K}{100}), \qquad (3.2)$$

де М – ціна можливої реалізації;

Р – ринкова вартість;

К – корегувальний відсотковий коефіцієнт.

При встановленні розміру корегувального коефіцієнта необхідно використовувати рекомендовані відсотки втрати якості через наявність у товарі недоліків, дефектів та інших неякісних показників, що зазначені за різними товарними групами у існуючих методиках та методичних рекомендаціях, а також у методиці оцінки конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави [34].

Якщо при встановленні ціни можливої реалізації досліджуваного виробу є декілька коригувальних коефіцієнтів, слід застосовувати найбільший за величиною та той, що найбільш впливає на якість виробу. Крім того, при наявності численних недоліків, розмір коригувального коефіцієнта збільшується на 10–30% залежно від кількості та характеру недоліків.

При встановленні вартості товарів, що знаходились у використанні (одяг, взуття, постільна білизна, рушники тощо), ціна встановлюється як за товар групи «Секонд хенд» після проведення належної санітарної обробки.

Товари особистого використання (натільна білизна, предмети особистої гігієни), що знаходились у використанні, оцінці не підлягають.

Крім зазначених вище методів, у разі коли перед експертом ставиться питання щодо визначення вартості непродовольчих товарів на зовнішньому ринку (при ввезенні на митну територію України) на підставі наданих на дослідження документів або у разі їх наявності, можна рекомендувати застосовувати розрахунковий метод, що ґрунтується на експертній практиці відповідно до схематичної формули, що відображає порядок відрахувань [33]:

$$В = В_р - Т_н - ПДВ - К_в - М_п - Т_в - С_в, \qquad (3.3)$$

де В – вартість на зовнішньому ринку (при ввезенні досліджуваного товару на митну територію України);

$В_Р$ – ринкова вартість виробу згідно з аналогічними товарними ознаками товару за призначенням;

$Т_Н$ – розмір торговельної надбавки (50–200%);

ПДВ – податок на додану вартість (20%);

$К_В$ – витрати на конвертацію валют: покупка валюти, банківське валютне переведення, збір у пенсійний фонд при проведенні валютного платежу (1–5%);

$М_П$ – митні платежі, послуги митного брокера (2–10%);

$Т_В$ – транспортні витрати (10–15%);

$С_В$ – страхові витрати (1–5%).

Обираючи аналогічний товар, необхідно досягнути максимальної відповідності властивостей аналога і досліджуваного товару їх споживні властивості, місце походження (країна виготовлення), належність до одної товарної марки, виробника та інші асортиментні ознаки, які суттєво впливають на вартість (ціну) товару.

У висновку експерт повинен навести результати порівняльного дослідження характеристик об’єкта, вартість якого визначається, і аналога з метою обґрунтування правильності його вибору.

На заключній стадії експертного дослідження результати товарознавчої експертизи з визначення ринкової вартості (ціни) товару оформлюються у вигляді висновку або у формі відмови від надання висновку.

Висновок складається з 3 частин: вступної, дослідницької і висновків.

У вступній частині висновку вказується: найменування експертної установи, номер висновку, дата складання висновку, замовник і підстава проведення експертизи, об'єкти експертизи та реєстраційні номери, найменування підприємства або П.І.Б. порушника митного контролю об'єкта, виробник об'єкта дослідження, супровідні документи, обґрунтування та мета направлення запиту, завдання, поставлені перед експертом.

Дослідницька частина висновку повинна містити: опис зразків товару, що надійшли на дослідження (надається обов'язково фото), методи і опис обладнання, на якому проводилось дослідження, процедура і результати з посиланням на використані джерела інформації (нормативні документи, методичні рекомендації, джерела цінової інформації), принципи вибору аналогічного товару, використані підходи і методи визначення ринкової вартості (ціни) товару.

У розділі «Висновок» на кожне поставлене запитання перед експертом повинна бути надана чітка відповідь або обґрунтування неможливості його вирішення.

Висновок про вартість повинен містити відомості про дату визначення вартості та місце (регіон), де встановлювалась дана вартість, її величину в конкретних грошових одиницях.

У кінці висновку надається список використаних джерел при експертному дослідженні.

Підписують висновки експерти та керівництво.

Приклад проведення експертизи із визначенням вартості товарів та оформлення висновку на підставі результатів досліджень наведені в дод. Г.3.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 3

1. Караваєв Т. Вимоги до якості лакофарбових матеріалів і покриттів: європейський підхід в Україні / Т. Караваєв //

Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [Україна та ЄС: подолання технічних бар'єрів у торгівлі] (18–19 квітня 2015 р., м. Київ). – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015.
2. Про загальну безпечність нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 № 2736–VI (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2736–17
3. Щодо обмеження викидів летких органічних сполук унаслідок використання органічних розчинників у певній діяльності та установках : Директива Ради від 11.03.1999 № 1999/13/ЄС. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/ laws/show/994_923
4. Щодо обмеження викидів летких органічних сполук внаслідок використання органічних розчинників у певних лакофарбових матеріалах і матеріалах для ремонтного фарбування транспортних засобів та внесення змін до Директиви 1993/13/ЄС : Директива Європейського Парламенту та Ради від 21.04.2004 № 2004/42/ЄС. – Режим доступу : http://eur–lex.europa.eu/ legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32004L0042&from=EN
5. ДСТУ ISO 4618:2014. Фарби та лаки. Терміни та визначення понять (ISO 4618:2006, IDT) / пер. і наук.-техн. ред.: С. Гонтарь, А. Громов, В. Дмитренко, Т. Караваєв, Ю. Кожина, В. Крамаренко та ін. [Чинний від 2015–01–01]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 55 с.
6. The Volatile Organic Compounds in Paints, Varnishes and Vehicle Refinishing Products Regulations 2005 № 2773. – Режим доступу : http://www.legislation.gov.uk/uksi/2005/2773/pdfs/uksi_20052773_en.pdf
7. Final review of scientific information on lead : Version of December 2010. – Режим доступу : http://www.unep.org/ hazardoussubstances/Portals/9/Lead_Cadmium/docs/Interim_reviews/UNEP_GC26_INF_11_Add_1_Final_UNEP_Lead_review_and_apppendix_Dec_2010.pdf
8. Regulation (EC) №1907/2006 of The European Parliament and of the Council concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH). – Режим доступу : http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1907&from=EN

9. Державні санітарні правила охорони атмосферного повітря населених місць (від забруднення хімічними та біологічними речовинами) : Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.07.1997 № 201. – Режим доступу : zakon.vada.gov.ua
10. Про встановлення узгоджених умов для реалізації на ринку будівельної продукції та припинення дії Директиви Ради 89/106/ЕЕС від 9 березня 2011 р. : Регламент Європейського парламенту та Ради № 305/2011/ЄС // Офіційний вісник Європейського Союзу. – L88. – 04.04.2011. – С. 5–43.
11. Гігієнічна регламентація лакофарбових матеріалів, призначених для застосування у будівництві [методичні вказівки] : затв. постановою головного державного санітарного лікаря України від 13.12.2002. – № 41. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua
12. Про прийняття нормативних документів України, гармонізованих з міжнародними та європейськими нормативними документами, національних стандартів України, скасування нормативних документів України та міждержавних стандартів в Україні : Наказ ДП «УкрНДНЦ» від 05.11.2015 № 145. – Режим доступу : http://www.ukrndnc.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=1371&Itemid=57
13. Про затвердження Програми діяльності Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2014 р. № 695 (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/695-2014-п.
14. ДСТУ EN 13300:2012. Фарби та лаки. Водно-дисперсійні лакофарбові матеріали та системи покриттів для внутрішніх стін і стель. Класифікація (EN 13300:2001, IDT) / пер. і наук.-техн. ред.: С. Гонтарь (наук. кер.), А. Громов, В. Дмитренко, Т. Караваєв, Ю. Кожина та ін. [Чинний від 2013–07–01]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2013. – 13 с.
15. ДСТУ EN 1062–1:2012. Фарби та лаки. Лакофарбові матеріали та системи покриттів для зовнішніх мінеральних і бетонних поверхонь. Частина 1: Класифікація (EN 1062–

1:2004, IDT) / пер. і наук.-техн. ред. : С. Гонтарь, А. Громов, В. Дмитренко, Т. Караваєв, В. Мясніков (наук. кер.) та ін. [Чинний від 2013–07–01]. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2013. – 24 с.
16. Казакова Е.Е. Водно-дисперсионные акриловые лакокрасочные материалы строительного назначения / Е.Е. Казакова, О.Н. Скороходова. – М. : Пэйнт–Медиа, 2003. – 136 с.
17. Мережко Н.В. Безпека лакофарбових товарів / Н.В. Мережко, Л.В. Черняк, Т.А. Караваєв // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. [Товарознавство і торговельне підприємництво: фахова професіоналізація, дослідження, інновації] (15–16 квітня 2009 р., м. Київ). – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2009. – С. 274–276.
18. Караваєв Т.А. Водно-дисперсійні фарби: товарознавча оцінка : монографія / Т.А. Караваєв. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 288 с.
19. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17
20. Про затвердження положення про Департамент спеціалізованої підготовки та кінологічного забезпечення ДФС та Положення про Спеціалізовану лабораторію з питань експертизи та досліджень ДФС : Наказ ДФС України від 01.10.2014 № 154.
21. Про затвердження Порядку взаємодії митних органів із Центральним митним управлінням лабораторних досліджень та експертної роботи при проведенні митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, Нормативів взяття проб (зразків) товарів для проведення дослідження (аналізу, експертизи) та форми акта про взяття проб (зразків) товарів : Наказ Міністерства фінансів України від 31.05.2012 р. № 654.
22. Коломієць Т.М. Експертиза товарів : підручник / Т.М. Коломієць, Н.В. Притульська, О.Л. Романенко. – 2-ге вид., допов. і перероблене. – Київ : КНТЕУ. – 2007. – 370 с.
23. Дусик А.В. Повноваження митного органу при призначенні експертизи при здійсненні провадження у справах про

порушення митних правил / А.В. Дусик // Митна справа. – 2005. – № 4. – С. 40–43.
24. Николаева М.А. Товарная экспертиза : учеб. для вузов / М.А. Николаева. – М. : Издат. дом «Деловая литература», 1998. – 288 с.
25. Вилкова С. Методологические подходы к идентификации потребительских товаров / С. Вилкова // Стандарты и качество. – 2003. – № 3. – С. 49–53.
26. Гайдукевич О.М. Аналітична хімія / О.М. Гайдукевич. – Харків : Основа, 2000. – 432 с.
27. Фритц Дж. Количественный анализ / Дж. Фритц, Г. Шенк. – М. : Мир, 1978. – 324 с.
28. Васильєв В.П. Аналитическая химия : в 2 ч. – Гравиметрические методы анализа / В.П. Васильєв. – М. : Высш. шк., 1989. – 320 с.
29. Казиціна Л.А. Применение УФ-, ИК- и ЯМР-спектроскопии в органической химии / Л.А. Казиціна, Н.Б. Куплетская. – М. : Высш. шк., 1971. – 264 с.
30. Charles J. Pouchert, The Aldrich Library of Infrared Spectra. EDITION III, Aldrich Chemical Company inc. 1981. – 1873 p.
31. Купцов А.Х. Фурье-спектры комбинационного рассеяния и инфракрасного поглощения полимеров : справочник / А.Х. Купцов, Г.Н. Жижин. – М. : Физматлит, 2001. – 656 с.
32. Энциклопедия неорганических материалов / И.М. Федорченко, М.П. Браун, М.В. Волощенко и др. : в 2 т. – Киев : Наука, 1977. – Т. 1. – 840 с. – Т. 2. – 813 с.
33. Методичні рекомендації по товарознавчій експертизі непродовольчих товарів. – Київ : ДМСУ, 2012. – 20 с.
34. Розрахунок втрат якості непродовольчих товарів у зв'язку з їх зносом та наявністю дефектів / Міністерство юстиції України, КНДІСЕ. – Київ, 2011. – 34 с.

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ 3

Додаток А.3

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ
Київська міська митниця
Відділ контролю митної вартості та номенклатури
м. Київ, бул. Івана Лепсе, буд. 8а, тел. (044) 453-00-33

Начальнику Спеціалізованої лабораторії
з питань експертизи та досліджень ДФС
Гайдаєву Ю.О.

ЗАПИТ
про проведення досліджень
від 11.01.2016 № 0034

Найменування товару: *Товар № 1* «Фольга з рафінованої міді на основі з склотекстоліту типу RF-4,1092 · 1245 мм: товщ. 1,5 мм/шар міді 35 мкм, 135,954 м^2 – 100 шт. Використовується для виготовлення друкованих плат», країна виробництва – CN, виробник «Jiangsu Sunyuan Aerospase Material Co.LTD».

Який надійшов на адресу: «ДНВП Електронмаш», 03180, м. Київ, вул. Кільцева дорога, 4; згідно з контрактом від 01.12.2015 № 011211-2.

Кількість зразків товару в одиницях виміру: 2 · 0,008 м^2.

На упаковку накладено митне забезпечення 2 · 100/303.

Зразки взяті на підставі акту взяття проб (зразків) від 10.01.2016 б/н.

Мета направлення запиту: встановлення характеристик товару, визначальних для класифікації згідно з УКТЗЕД.

Завдання для дослідження:

– визначити відсотковий вміст кожної хімічної речовини в загальній структурі товару;

– чи відноситься товар до фольги мідної на основі склотканини?

– яка товщина товару з врахуванням основи?

Документи, що додаються (на 22 арк.), в тому числі:

– МД від 11.01.2016 № 100200000/2016/000635;

– Міжнародна товарно-транспортна накладна CMR від 30.12.2015 № 0329387;

– Інвойс від 01.12.2015 № 011211-2-1;

– Акт про проведення митного огляду товарів за МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635;

– Контракт від 01.12.2015 № 011211-2 з додатком;

– Специфікація на товар від 01.12.2015 № 011211-2.

Заступник начальника
Київської міської митниці ДФС **Іванов І. І.**

Додаток Б.3

СПЕЦИФИКАЦИЯ № 011211-2
к контракту № 011211-2 от «01» декабря 2015 г.

г. Киев **«01» декабря 2015 г.**

Goods: ***Glass epoxy copper clad laminate, FR-4 type***
Товар: ***Фольга из рафинированной меди на основе стеклотекстолита, тип ФР-4***

Country of origin: ***China***
Страна происхождения: ***Китай***

№	Наименование товара по каталогу	Кол-во листов, шт	Кол-во, $м^2$	Цена за $м^2$ (USD)	Сумма (USD)
	Glass epoxy clad laminate, FR-4 type **1092x1245mm** **Фольга из рафинированной меди** **На основе стеклотекстолита, тип ФР-4** **1092x1245мм**				
	Толщина , мм / слой меди, мкм				
1.	**1,5 / 35-00**	**350**	**475,839**	**25,80**	**12276,65**

Total : 12276,65 USD
Сумма:

Додаток В.3

ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

СПЕЦІАЛІЗОВАНА ЛАБОРАТОРІЯ З ПИТАНЬ ЕКСПЕРТИЗИ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ДФС
Україна. 04073, м. Київ-73,
Московський пр-т, 8
Тел./факс: (044) 426-44-80

STATE FISCAL SERVICE OF UKRAINE

SFS SPECIALIZED LABORATORY ON EXPERTISE AND RESEARCHES

8, Moscow ave., 04073,
Kyiv-73, UKRAINE
Ph./fax: (044) 426-44-80

Служба досліджень хімічної та промислової продукції

ВИСНОВОК № 16.3-007

Складено 20 січня 2016 р.

1. Замовник: Київська регіональна митниця, відділ контролю митної вартості та номенклатури; запит від 11.01.2016 № 0034.

2. Об'єкт(и) експертизи та реєстраційні номери: проба товару, заявленого у гр. 31 як: «Фольга з рафінованої міді на основі з склотекстоліту типу RF-4,1092 · 1245 мм: товщ. 1,5 мм/шар міді 35 мкм, 135,954 $м^2$ – 100 шт. Використовується для виготовлення друкованих плат...», гр. 33 МД – 7410210000; вх. від 13.01.2016 № 331/20.

3. Підприємство/громадянин: «ДНВП Електронмаш».

4. Виробник: «Jiangsu Sunyuan Aerospase Material Co.LTD», CN (згідно з МД).

5. Акт про взяття проб і зразків товарів: від 11.01.2016 б/н.

6. Товаросупровідні документи (копії):

6.1. МД (ІМ 40) від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635;

6.2. Акт про проведення митного огляду товарів за МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635;

Продовження дод. В.3

6.3. Міжнародна товарно-транспортна накладна CMR від 30.12.2015 № 0329387;

6.4. Інвойс від 01.12.2015 № 011211-2-1;

6.5. Контракт від 01.12.2015 № 011211-2 з додатком;

6.6. Специфікація на товар від 01.12.2015 № 011211-2.

7. Мета дослідження (експертизи): визначення коду товару згідно з УКТЗЕД.

8. Завдання для дослідження:

- визначити відсотковий вміст кожної хімічної речовини в загальній структурі товару;
- чи відноситься товар до фольги мідної на основі склотканини?
- яка товщина товару з врахуванням основи?

9. Дослідження:

9.1. Опис проб (зразків) товару:

На дослідження надано зразки в 2 п/е пакуваннях (один для проведення досліджень, інший контрольний), на які накладено митне забезпечення 100/303. Митне забезпечення не пошкоджено.

Зразки одного пакування використано для проведення дослідження, інше залишено в якості контрольного під м/з. До пакувань прикріплено маркувальні етикетки.

9.2. Методи дослідження:

- Органолептичний метод (визначення зовнішнього вигляду, кольору та фізичного стану).
- Фізико-хімічні методи:
  - рентгенофлуоресцентний метод: визначення елементного складу (РФА Expert 02L (зав. № 35/2004) (визначення елементів легше магнію та важче урану знаходиться поза межею можливостей вимірювання приладу) [1];

Продовження дод. В.3

- визначення відсоткового вмісту міді витравленням в розчин сірчаної кислоти (ваги електронні Crystal 200 (зав. № 109244), абсолютна похибка вимірювань становить ±0,002 г) [2];
- визначення вмісту органічної складової гравіметричним методом (ваги електронні Crystal 200 (зав. № 109244), абсолютна похибка вимірювань становить ±0,002 г; Муфельна піч Nabertherm (зав. № 177474) [3];
- ІЧ-спектроскопія. (Дослідження на ІЧ-спектрометрі Avatar 370 FT-IR Termo Nicolet, заводський № AFQ0401447). ІЧ-спектри проби, одержані в стандартних умовах в діапазоні 4000-400 $см^{-1}$ на кристалі «Thermo Perfomer Plate ZnSe TROUGH 0039-603». Для ідентифікації компонентів проводилось порівняння отриманих спектрів із еталонними та стандартними спектрами бази даних приладу (програми EZ Omnic v. 7.0 та Perkin Elmer Spectrum v.3.02.01) та спектрами, наведеними в літературних даних [4, 5, 6];
- визначення товщини проби [7] (штангенциркуль ШЦ-ІІІ (зав. № 0611004), похибка вимірювань ±0,06 мм).

Засоби вимірювальної техніки та випробувальне обладнання, які були застосовані під час лабораторних досліджень, щодо їх атестації та повірки відповідають вимогам Закону України від 11.02.98 № 113/98-ВР «Про метрологію та метрологічну діяльність (із змінами та доповненнями)».

9.3. Результати дослідження:

Проба, поіменована згідно з маркувальною етикеткою «Фольга з рафінованої міді, типу FR-4», являє собою відрізок пластини твердого та жорсткого матеріалу на одну сторону якого нанесено покриття з металевим блиском рожево-червоного кольору. Інша сторона – зеленого кольору. Поперечний зріз матеріалу жовто-зеленого кольору.

Товщина наданої проби становить 1,52±0,02 мм.

До елементного складу металевого покриття проби, визначеного рентгенофлуоресцентним методом [1], входить мідь (основа) та незначні домішки кремнію, брому тощо.

Продовження дод. В.3

Після протравлення проби в розчині сірчаної кислоти залишається основа яка не розтягується, має високу міцність, тверда, жорстка стійка до дії концентрованих та розбавлених мінеральних кислот і лугів [2].

Відсотковий вміст міді в пробі становить 9,1 ± 0,3 мас.%.

За результатами мікроскопічних досліджень встановлено, що матеріал основи проби містить у своєму складі прозорі склоподібні волокна. Простір між волокнами заповнений/просочений зв'язувальною речовиною.

Основа проби прожарювалась [3], у результаті чого зв'язувальна речовина згорає, видно, що до складу об'єму основи проби входять паралельно розміщені шари тканин-сіток з комплексних ниток білого кольору. Ці тканини під дією температури не втратили своєї форми та стали крихкими, що характерно для мінеральних/скляних волокон [7]. Вміст у пробі органічної складової становить 37,1 ± 0,4 мас. %. Вміст у пробі мінеральних/скляних волокон становить 62,9 ± 0,4 мас.%.

До елементного складу мінеральних волокон/тканин (залишок після згорання), визначеного рентгенофлуоресцентним методом [1], входить кремній, кальцій, також виявлено алюміній, домішки титану, міді та інші, що характерно для мінеральних/скляних волокон [7].

В ІЧ-спектрі просочення проби присутні смуги поглинання характерні для ароматичних/синтетичних смол (епоксидна та/або фенол-формальдегідна тощо) [4–6].

У зв'язку з тим, що вищезазначені смоли схожі за своєю хімічною природою, ідентифікувати смолу як епоксидну чи фенол-формальдегідну за допомогою ІЧ-спектроскопії не видається можливим.

Згідно з інформацією, наведеній в товаросупровідній документації (п. 6.6), основою для нанесення мідного покриття є склотекстоліт.

Згідно з інформацією з мережі Інтернет «Текстоли́т представляет собой упругий, износостойкий, слоистый пластик на

Продовження дод. В.3

основе ткани из волокон и полимерного связующего вещества (например, эпоксидной смолы). Текстолит на основе стеклоткани называется стеклотекстолитом или стеклопластиком. Вырабатывается методом горячего прессования стеклотканей, пропитанных термоактивным связующим на основе эпоксидной и фенолформальдегидной смолы. Листовой стеклотекстолит, покрытый медной фольгой, служит для изготовления печатных плат для компьютерной техники. Стеклотекстолит FR4 производится одно- и двустороннего фольгирования» [7–13].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гайдукевич О.М. Аналітична хімія / О.М. Гайдукевич. – Харків : Основа, 2000. – 432 с.
2. Фритц Дж. Количественный анализ / Дж. Фритц, Г. Шенк. – М. : Мир, 1978. – 324 с.
3. Васильєв В.П. Аналитическая химия в 2 ч. Гравиметрические методы анализа / В.П. Васильєв. – М. : Высш. шк., 1989. – 320 с.
4. Казицина Л.А. Применение УФ-,ИК- и ЯМР-спектроскопии в органической химии / Л.А. Казицина, Н.Б. Куплетская. – М. : Высш. шк., 1971. – 264 с.
5. Charles J. Pouchert The Aldrich Library of Infrared Spectra. EDITION III, Aldrich Chemical Company inc / Charles J. Pouchert, 1981. – 1873 p.
6. Купцов А.Х. Фурье-спектры комбинационного рассеяния и инфракрасного поглощения полимеров : справочник / А.Х. Купцов, Г.Н. Жижин. – М. : ФИЗМАТЛИТ, 2001. – 656 с.
7. Энциклопедия неорганических материалов / И.М. Федорченко, М.П. Браун, М.В. Волощенко и др. : в 2 т. – Киев, 1977. – Т. 1. – 840 с. – Т. 2. – 813 с.
8. ГОСТ 25500-82 «Пластики слоистые електротехнические листовые».

Продовження дод. В.3

9. Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82
10. Режим доступу : http://kitprom.com/catalogue/70
11. Режим доступу : http://www.eldi.com.ua/katalog/Tekstolit_.html
12. Режим доступу : http://www.e-voron.dp.ua/catalog/011652
13. Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/Препреги
14. Режим доступу : http://ru.wikipedia.org/wiki/ Композиционный_материал

Висновок

З урахуванням проведених досліджень, аналізу інформації стосовно проби товару, що надійшов на дослідження, встановлено наступне.

Пробу, поіменована згідно з маркувальною етикеткою «Фольга з рафінованої міді, типу FR-4», ідентифіковано як виріб (пластину) з склотекстоліту, на одну сторону якої нанесено тонкий шар мідного покриття (мідна фольга).

Проба не відноситься до фольги мідної на основі з склотканини.

Товщина проби – 1,52±0,02мм.

Відсотковий вміст міді в пробі становить 9,1 ± 0,3 мас.%.

Вміст у пробі органічної складової становить 37,1 ± 0,4 мас.%.

Вміст у пробі мінеральних/скляних волокон становить 62,9 ± 0,4 мас.%.

Згідно з інформацією з мережі Інтернет «Текстоли́т представляет собой упругий, износостойкий, слоистый пластик на основе ткани из волокон и полимерного связующего вещества (например, эпоксидной смолы). Текстолит на основе стеклоткани называется стеклотекстолитом или стеклопластиком. Вырабатывается методом горячего прессования стеклотканей, пропитанных термоактивным связующим на основе эпоксидной и фенолформальдегидной смолы. Листовой стеклотекстолит, покрытый медной

Закінчення дод. В.3

фольгой, служит для изготовления печатных плат для компьютерной техники. Стеклотекстолит FR4 производится одно- и двустороннего фольгирования».

Визначені показники проби не суперечать інформації, щодо опису товару, наведеній у графі 31 МД від 11.01.2016 № 100250000/2016/000635.

Примітка: результати досліджень є чинними для наданих проб (зразків) товарів.

Експерт(и)

Начальник служби

Додаток Г.3

ВИСНОВОК № ХХХХ

Складено _____ 2016 року

1. Замовник: Житомирська митниця, лист від _____ № ____.

2. Об'єкт(и) дослідження (експертизи) та реєстраційний(і) номер(и):
1) блузи жіночі трикотажні – 7 шт.;
2) костюми жіночі трикотажні – 6 шт.;
3) сукні жіночі трикотажні – 9 шт.,
вх. _____ № _____.

3. Підприємство/громадянин: громадянка України Васильченко О. В.

4. Виробник: Частное предприятие «МИОНЛИ» ; Изготовитель ООО «Мелиссена»; УП «Асолия»; ЧУП «Владини»; ЧУПОУ «IVA»; Производитель ООО «Ачоса»; «СООО «КОНДРА ДЕЛЮКС».

5. Акт про взяття проб (зразків) товарів: не складався, товар знаходиться на складі Житомирської митниці, за адресою: Житомирська обл., м. Овруч, вул. Сабурова, 1/21.

6. Супровідні документи (копії):

6.1. Постанова про призначення товарознавчої експертизи в справі про порушення митних правил від _____ № _____.

6.2. Протокол про порушення митних правил від _____ № _____.

6.3. Опис предметів б/н від _____ року.

Продовження дод. Г.3

7. Обґрунтування та мета направлення запиту: встановлення вартості затриманих товарів.

8. Завдання для дослідження: Яка ринкова вартість на території України таких товарів:
1) блуз жіночих трикотажних – 7 шт.;
2) костюмів жіночих трикотажних – 6 шт.;
3) суконь жіночих трикотажних – 9 шт.,
станом на _____ 2016 року ?

У зв'язку з тим, що відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440 [1], **ринкова вартість – вартість**, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна **на дату оцінки** за угодою, укладеною між покупцем та продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна зі сторін діяла із знанням справи, розсудливо та без примусу, визначити ринкову вартість станом на _____ 2016 року не видається можливим.

9. Дослідження:

9.1. Опис проб (зразків) товару: на складі Житомирської митниці було оглянуто товар, затриманий за протоколом про порушення митних правил від _____ № _____2016 року, а саме:
1) кофти жіночі трикотажні з круглим вирізом горловини з довгими рукавами, оздоблені брошкою – 3 шт.;
2) кофти жіночі трикотажні з круглим вирізом горловини з довгими рукавами, оздоблені мереживом та металевою блискавкою – 2 шт.;
3) блузи жіночі трикотажні з довгими рукавами, оздоблені мереживом та великим ґудзиком – 2 шт.;
4) костюми жіночі з текстильного матеріалу «трійка» (жакет, кофта, спідниця) – 3 шт.;

Продовження дод. Г.3

5) костюми жіночі з текстильного матеріалу «двійка» (жакет, спідниця) – 2 шт.;
6) костюм жіночий «трійка» (жакет, блузка, штани) – 1 шт.;
7) сукні жіночі трикотажні, прямого покрою, з рукавами три чверті, оздоблені білим мереживом – 2 шт.;
8) сукні жіночі із текстильного матеріалу, прямого покрою, з рукавами три чверті, оздоблено ґудзиками та гофрованою тасьмою знизу – 4 шт.;
9) сукні жіночі із текстильного матеріалу, прямого покрою, з короткими рукавами, оздоблені брошкою – 2 шт.;
10) сукні жіночі із текстильного матеріалу, прямого покрою, з довгими рукавами, оздоблені бантом на талії – 1 шт.

Товари знаходяться у поліетиленових пакетах, які розміщені на дерев'яних піддонах.

9.2. Методи дослідження: товарознавчі [1–3].

9.3. Результати дослідження:

За результатами проведених досліджень безпосередніх предметів порушень митних правил, зазначених у постанові про призначення товарознавчої експертизи у справі про порушення митних правил від _____ № ____, встановлено наступне:

за зовнішнім виглядом товари ідентифіковано як готовий одяг. У досліджених товарах відсутні ознаки зносу.

В основу експертної оцінки вартості товарів покладено загальновідомі в світовій практиці методичний підхід визначення ринкової вартості товарів, наведений в методичних рекомендаціях [3]. У цей час існує три методи: витратний, дохідний і метод аналогів (порівняльний).

Для визначення вартості наданих на дослідження предметів, використано ринковий метод, що ґрунтується на порівнянні продукції, яка оцінюється, її споживчих властивостей з деякими аналогічними товарами, вартість яких визначається на підставі цін, що склались тепер на ринку України.

Продовження дод. Г.3

Інформація про вартість товару була отримана з мережі Інтернет (сайти: lubimka.by, dress4you.com.ua, www. by.all.biz, aukro.ua, emall.by) та торговельної мережі м. Житомир.

Враховуючи відсутність супровідних документів (сертифікат якості, відповідності, походження тощо), застосовується знижка у розмірі 20% [2].

Опис наданих на дослідження товарів, їх зображення, кількість, середню ринкову вартість з урахуванням 20% знижки та загальну вартість, наведено у таблиці.

Опис досліджених товарів

№ пор.	Опис предметів	Зображення	Кількість, шт.	Вартість з урахуванням 20% знижки, грн	Загальна вартість, грн
1	За результатами дослідження товар ідентифіковано як кофта жіноча трикотажна, з круглим вирізом горловини з довгими рукавами. Зверху з лівої сторони оздоблено брошкою. На ярлику зазначено маркування виробника: «Частное предприятие «МИОНЛИ» РБ, г. Минск, пр. Партизанский, 8 корпус 12, помещение 49. Блузка женская, ГОСТ 31409-2009, сорт 1. Модель 177. Артикул 01. Размер: рост – 158, 168. Обхват груди – 84»		3	228,00	684,00
2	За результатами дослідження товар ідентифіковано як кофта жіноча трикотажна з круглим вирізом горловини з довгими рукавами. По центру виріб оздоблено мереживом та металевою блискавкою. Зверху з лівої сторони оздоблено брошкою		2	192,00	384,00

Продовження дод. Г.3
Продовження таблиці

№ пор.	Опис предметів	Зображення	Кількість, шт.	Вартість з урахуванням 20% знижки, грн	Загальна вартість, грн
	На ярлику зазначено маркування виробника: «Частное предприятие «МИОНЛИ» РБ, г. Минск, пр. Партизанский, 8 корпус 12, помещение 49. Блузка женская, ГОСТ 31409-2009, сорт 1. Модель 181. Артикул 01. Размер: рост – 158, 164. Обхват груди –100»				
3	За результатами дослідження товар ідентифіковано як блузу жіночу трикотажну, з довгими рукавами. По центру виріб оздоблено мереживом та великим ґудзиком. На ярлику зазначено маркування виробника: «Туника женская. ГОСТ 31409-2009. Изготовитель ООО «Мелиссена» РБ, г. Минск, ул. Притыцкого, 62, литер А/4/кп, ком. 33. Модель 335. Размер: рост – 170. Обхват груди – 112. Состав: 18% ПЭ; 77% вискоза; 5% эластан. Сорт 1»	 	2	133,60	267,20
4	За результатами дослідження товар ідентифіковано як костюм жіночий «трійка» (жакет, блуза, спідниця). Жакет з текстильного матеріалу на підкладці, застібається спереду на один ґудзик, з довгими рукавами. Зверху лівої сторони оздоблено прикрасою у вигляді квітки. Блуза із текстильного матеріалу, без рукавів. Спідниця з текстильного матеріалу на підкладці, прямого покрою. Із заду застібка «блискавка» довжиною 20 см. На ярлику зазначено маркування виробника:		3	360,00	1080,00

Продовження дод. Г.3
Продовження таблиці

№ пор.	Опис предметів	Зображення	Кіль-кість, шт.	Вар-тість з ура-хуван-ням 20% знижки, грн	За-гальна вар-тість, грн
	«Костюм, УП «Асолия», ГОСТ 25295-2003. Артикул 11.С,1081. Модель А1081. Рост – 164. Обхват бюста – 104. Обхват бедер – 112. Сорт 1. Республика Беларусь, г. Брест, 2-я заводская, 9»				
5	За результатами дослідження товар ідентифіковано як костюм жіночий «двійка» (жакет, спідниця). Жакет із текстильного матеріалу, з довгими рукавами, застібається спереду на застібку «блискавка» довжиною 40 см. Оба рукава оздоблено застібками «блискавка» довжиною 15 см. Спідниця з текстильного матеріалу, коротка, прямого покрою, на підкладці. На ярлику зазначено маркування виробника: «ЧУП «Владини» Костюм женский. Модель V-161. ГОСТ 25295-2003. Артикул 12.30 кс. V-161 С.1. Обхват бюста – 96. Обхват бедер – 104. Рост – 170. Республика Беларусь, Брестский р-н, пос. Сосновка»		2	317,60	635,20
6	За результатами дослідження товар ідентифіковано як костюм жіночий «трійка» (жакет, блузка, штани). Жакет з текстильного матеріалу без підкладки, застібається спереду на п’ять ґудзиків, з довгими рукавами. Зверху лівої сторони оздоблено брошкою. Блузка із текстильного матеріалу, без рукавів, оздоблена мереживом. Штани з текстильного матеріалу, прямого покрою. На ярлику зазначено маркування		1	333,60	333,60

Продовження дод. Г.3
Продовження таблиці

№ пор.	Опис предметів	Зображення	Кількість, шт.	Вартість з урахуванням 20% знижки, грн	Загальна вартість, грн
	виробника: «Комплект женский 3-предметний. Модель: 113. Размер: 170–108–116, ГОСТ 7474-88, 25294-03. Артикул 07c0005. Сорт 1. 224011. Республика Беларусь, ЧУПОУ «IVA», г. Брест, ул. Луцкая, 46»				
7	За результатами дослідження товар ідентифіковано як сукня жіноча трикотажна, прямого покрою, з рукавами три чверті. З заду застібка «блискавка» довжиною 45 см. Виріб оздоблено білим мереживом. На ярлику зазначено наступне маркування виробника: «Платье женское. Модель 3-1182. Артикул 12c12118. Размер: Обхват бюста – 100, обхват бедер – 108, рост – 164. Сорт 1. ГОСТ 25294-2003. Производитель ООО «Ачоса». Республика Беларусь 220125, г. Минск, ул. Шафарнянская, 16»	 	2	360,00	720,00
8	За результатами дослідження товар ідентифіковано як сукня жіноча із текстильного матеріалу, прямого покрою, з рукавами три чверті. По центру виріб оздоблено гудзиками та гофрованою тасьмою знизу. На ярлику зазначено маркування виробника: «Платье женское. Модель 3-1302. Артикул 12c 12130. Размер: Обхват бюста – 88, обхват бедер – 96, рост – 164. Сорт 1. ГОСТ 25294-2003. Производитель ООО «Ачоса». Республика Беларусь 220125, г. Минск, ул. Шафарнянская, 16»	 	4	172,00	688,00

Продовження дод. Г.3
Закінчення таблиці

№ пор.	Опис предметів	Зображення	Кількість, шт.	Вартість з урахуванням 20% знижки, грн	Загальна вартість, грн
9	За результатами дослідження товар ідентифіковано як сукня жіноча із текстильного матеріалу, прямого покрою, з короткими рукавами. Зверху з лівої сторони оздоблено брошкою. На ярлику зазначено маркування виробника: «СООО «КОНДРА ДЕЛЮКС» Республика Беларусь 224030, г. Брест Машерова, 17, ГОСТ 25294-2003. Платье женское. Модель 3172. Обхват бюста – 92, обхват бедер – 98, рост – 170, размерный код – 46»		2	300,00	600,00
10	За результатами дослідження товар ідентифіковано як сукня жіноча із текстильного матеріалу, прямого покрою, з довгими рукавами. З лівої сторони на талії оздоблено бантом. На ярлику зазначено маркування виробника: «ЧУП «Владини» Костюм женский. Модель V-131. ГОСТ 25295-2003. Артикул 11.00пл. V-131 С.1. Рост – 170, обхват бюста – 96, обхват бедер – 104. Республика Беларусь, Брестский р-н, пос. Сосновка»		1	276,00	276,00
Всього			**22**	**2672,80**	**5668,00**

Закінчення дод. Г.3

10. Висновок:

Загальна вартість безпосередніх предметів порушення митних правил, зазначених у постанові про призначення товарознавчої експертизи в справі про порушення митних правил від _____ № _____, станом на дату оцінки, становить **5668,00 грн.**

11. Список використаних джерел:

1. Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав». Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440.
2. Методичні рекомендації «Оцінка конфіскованого та іншого майна, що переходить у власність держави». – Київ : Київський науково-дослідний інститут судових експертиз Міністерства Юстиції України, 2011. – 56 с.
3. Методичні рекомендації по товарознавчій експертизі непродовольчих товарів. Державна митна служба України Центральне митне Управління лабораторних досліджень та експортної роботи. – Київ, 2012. – 21с.

Примітка. Результати досліджень є чинними для наданих зразків товарів.

Експерт

Розділ 4

МИТНИЙ КОНТРОЛЬ ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ

4.1. Визначення коду товару згідно з УКТЗЕД

При класифікації товару необхідно отримати відповіді на такі запитання:

1. Що це?
2. Із якого матеріалу (чи речовини) виготовлено?
3. Для чого використовується?
4. В якому вигляді використовується?
5. Чи єдине товарне угруповання, в якому товар описаний?

У першу чергу слід пам'ятати, що **кожен конкретний товар повинен бути однозначно визначеним лише одним кодом УКТЗЕД**.

Часто виникає бажання починати класифікацію з врахуванням найменування (текстового опису) підкатегорії, яка має десятизначний товарний код, тобто починати з останнього рівня товарної номенклатури. Цього не слід робити, інакше можлива неправильна класифікація товару.

Крім того, для правильної класифікації товару має бути наявна інформація про всі характеристики товару, визначальні для його класифікації за товарною номенклатурою, а саме:

- матеріал, з якого товар виготовлено;
- функція, для виконання якої товар виготовлено;
- складові інгредієнти товару та їх процентне співвідношення;
- інші характеристики.

Таким чином, **алгоритм визначення коду товару згідно з УКТЗЕД** можна представити у вигляді схеми, наведеної на рис. 4.1.

Етап 1
Застосовується правило 1. Аналізуються назви розділів та груп. Визначається товарна позиція, текстовий опис якої конкретно описує товар. При цьому враховуються примітки до розділів і груп

Етап 2
В межах визначеної товарної позиції послідовно визначається товарна підпозиція, товарна категорія та товарна підкатегорія, текстовий опис яких відповідає товару

Етап 3
Якщо не існує товарної позиції, текстовий опис якої конкретно описує товар, виключно послідовно застосовуються Основні правила інтерпретації класифікації товарів – від другого до четвертого (лише у випадку неможливості застосування попереднього правила допускається застосування наступного)

Етап 4
Для класифікації особливої тари (упаковки), в якій представлений товар, використовується правило 5. У разі відсутності такої тари етап 4 пропускається

Етап 5
Для визначення товарного угруповання (товарної підпозиції, товарної категорії, товарної підкатегорії) в рамках визначеної товарної позиції застосовується правило 6

Рис. 4.1. Алгоритм визначення коду товару згідно з УКТЗЕД

При розгляді питання стосовно класифікації конкретного товару згідно з УКТЗЕД у випускній кваліфікаційній роботі студентам доцільно користуватися вказаним алгоритмом.

Основна умова правильного визначення товарного коду при митному оформленні – це послідовне застосування Основних правил інтерпретації класифікації товарів.

Розглянемо на конкретних товарах практичне застосування цих правил.

Приклади застосування правила 1

1. Шампуні будуть класифікуватися у товарній позиції 3305 «Засоби для догляду за волоссям», оскільки текстовий опис цієї товарної позиції найбільш точно описує товар.

2. Ґрунтовки у вигляді пасти, які використовуються для підготовки поверхонь фасадів будинків, внутрішніх стін тощо будуть класифікуватися у товарній позиції 3214 «Замазки для скла, садові замазки, цементи смоляні, замазки (для ущільнення) та інші мастики; шпаклівки для малярних робіт; невогнетривкі суміші для підготовки поверхні фасадів, внутрішніх стін будівель, підлоги, стелі тощо», оскільки дана товарна позиція за своїм описом найбільш повно відповідає вказаному товару.

Приклади застосування правила 2a

1. Комбайн зернозбиральний, у якого відсутня кабіна, класифікується у товарній позиції відповідного готового комбайна (товарна позиція 8433).

2. Комплект завершених обробкою дерев'яних деталей, з яких монтується кухонний стіл, класифікується як готовий виріб товарної позиції 9403 «Інші меблі та їх частини».

3. Комплект деталей, з яких складається пилосос, але без шнура електроживлення та коліщат, класифікується як готовий виріб товарної позиції 8508 «Пилососи», оскільки відсутність зазначених комплектуючих не змінює основної характеристики готового виробу – пилососу.

Приклади застосування правила 2b

1. Шкіряна куртка зазначена в найменуванні товарної позиції 4203 «Предмети одягу та додаткові речі до одягу, з натуральної або композиційної шкіри». При цьому певна шкіряна куртка може містити елементи, які виготовлені з інших матеріалів – пластмасові ґудзики, металеві застібки-блискавки, підкладку з текстильної тканини. Правило 2b дозволяє класифікувати цю куртку як таку, що виготовлена зі шкіри.

2. Апельсиновий чай, який складається з чорного чаю (99%) та апельсинової шкуринки (1%), класифікується у товарній позиції 0902 «Чай, ароматизований чи не ароматизований».

3. Суміш цукру з медом не може бути класифікована ні в товарній позиції 2940 «Цукри хімічно чисті …», ні в товарній позиції 0409 «Мед натуральний». У цьому випадку

застосування правила 2b неможливе, оскільки описові частини обох товарних позицій не дозволяють здійснювати класифікацію сумішей.

Приклади застосування правила 3a

Пластмасовий стілець (часто використовується в ресторанах та кафе на літніх площадках) може бути класифікований як у товарній позиції 3926 «Інші вироби з пластмас…», так і в товарній позиції 9401 «Меблі для сидіння…». Відповідно до правила 3a зазначений стілець класифікується у товарній позиції 9401, він детальніше описаний в найменуванні цієї товарної позиції.

Приклади застосування правила 3b

1. М'ясний фарш без кісток складається з охолодженої яловичини (70% об'єму) товарної позиції 0201 «М'ясо великої рогатої худоби, свіже або охолоджене» та охолодженої свинини (30% об'єму) товарної позиції 0203 «Свинина свіжа, охолоджена або морожена». У цій суміші об'єм яловичини значно перевищує об'єм свинини. Яловичина надає цій суміші (фаршу) основні розпізнавальні ознаки. Відповідно цей фарш буде класифікуватись у товарній позиції 0201.

2. Пластмасова мірна лінійка з поділками, яка містить вмонтований кварцовий годинник (на рідких кристалах), класифікується у товарній позиції 9207 «…ручні інструменти для вимірювання лінійних розмірів…», а не у товарній позиції 9105 «Інші годинники, не призначені для носіння на собі або з собою», оскільки зазначений виріб призначено для використання у якості вимірювального ручного інструмента – лінійки, а вмонтований годинник не надає цьому виробу визначальної ознаки.

3. Набір для перукаря, який складається з електричної машинки для стрижки (товарна позиція 8510), гребінця (товарна позиція 9615), пари ножиць (товарна позиція 8213), щітки (товарна позиція 9603), укладених у шкіряний чохол (товарна позиція 4202) – класифікується у товарній позиції 8510, оскільки електрична машинка надає набору основну ознаку (вартість).

4. Набір, компоненти якого призначені для сумісного використання при приготуванні страви «спагеті», містить пакет макаронів вагою 500 г (товарна позиція 1902), пакетик тертого сиру вагою 50 г (товарна позиція 0406) та маленьку консервну баночку томатного соусу вагою нетто 50 г (товарна позиція 2103), спакований у картонну коробку, класифікується у товарній позиції 1902, оскільки основну ознаку цьому набору надають макарони.

5. Набір, який складається з пляшки горілки товарної позиції 2208 та пляшки вина товарної позиції 2204, не можуть класифікуватися за одним товарним кодом. Кожний продукт слід класифікувати окремо у відповідній йому товарній позиці. Тобто, якщо продукти у наборі для роздрібного продажу не призначені для приготування певної страви, такий набір не може класифікуватися за одним товарним кодом.

6. Санітарні сумки та аптечки для надання першої медичної допомоги відповідно до примітки 4g до групи 30 «Фармацевтична продукція» та найменування товарної підкатегорії 3006 50 00 00 «– санітарні сумки та набори для надання першої допомоги» класифікуються за вказаним кодом.

7. Згідно з приміткою 14 до розділу XI «Текстильні матеріали та текстильні вироби» предмети одягу з текстильних матеріалів, що належать до різних товарних позицій, слід класифікувати до відповідних товарних позиціях, навіть якщо предмети одягу подано у наборах для роздрібної торгівлі. Якщо до митного оформлення подається товар у наборі для роздрібної торгівлі, який складається з чоловічого костюму, сорочки, краватки та шкарпеток (всі окремі предмети належать до різних товарних позицій), він не може класифікуватися за одним товарним кодом, оскільки зазначена примітка 14 до розділу XI обумовлює класифікацію цих товарів у передбачених для них товарних позиціях.

Приклади застосування правила 3с

Чоловіча куртка виготовлена зі шкіри (товарна позиція 4203) та трикотажної тканини (товарна позиція 6103). Обидва матеріали мають одну вартість та займають однаковий об’єм.

У такому випадку потрібно звернутися до правила 3с і відповідно до нього класифікувати куртку за останньою з двох товарних позицій, що розглядаються, а саме має бути обрана товарна позиція за тканиною.

Приклади застосування правила 4

Прикладом застосування правила 4 є товар, який являє собою дерев'яний валик, обгорнутий спеціальним папером, що використовується для чищення одягу. Для класифікації даного товару критерієм схожості обрана функція, яку він виконує. Тому цей товар класифіковано в товарній позиції, де класифікуються щітки для чищення одягу. Якщо складові частини такого товару йдуть різними партіями, вони класифікуються відповідно до правила 1 за матеріалом, з якого виготовлені: валик з ручкою чи без неї як виріб з деревини; папір – як виріб з паперу.

Приклади застосування правила 5а

1. Золота обручка разом з пластмасовою коробочкою класифікується у товарній позиції 7113. Подана окремо до митного оформлення коробочка класифікується у товарній позиції 3923.

2. Електробритва для гоління з футляром зі штучної шкіри класифікуються у товарній позиції 8510. Поданий до митного оформлення окремо від бритви футляр класифікується у товарній позиції 4202.

3. Прикладами тари, що не підпадає під це правило, є така тара, як золотий футляр з гаванською сигарою, декоративна керамічна вазочка, що містить солодощі, оскільки така тара надає товару основної відмінкової ознаки – в даному випадку вартість (при класифікації застосовуємо правило 3b.

4. Правило 5а не застосовується у випадках, коли в текстовому найменуванні позицій або у примітках до розділів чи груп явно або неявно йдеться про контейнери та пакувальні матеріали, оскільки в таких випадках класифікація здійснюється на підставі правила 1. Наприклад:

– фарби художні у тюбиках, банках, пляшках, флаконах товарної позиції 3213;

– картонна коробка, яка містить пральний порошок, класифікується за товарним кодом прального порошку у товарній позиції 3402.

Приклади застосування правила 5b

Дерев'яний піддон, на якому спаковано керамічну глазуровану плитку (товарна позиція 6908), класифікується не у товарній позиції 6908, а у товарній позиції 4415, оскільки такий піддон придатний для повторного використання і чітко зазначений у найменуванні (текстовому описі) товарної позиції 4415.

Приклади застосування правила 6

Кухонна шафа, виготовлена з дерева та металу (при однаковому об'ємі та вартості), може на перший погляд, бути класифікованою у двох підпозиціях: 9403 20 «-меблі металеві інші» та 9403 40 «-меблі дерев'яні, що використовуються на кухнях». Правило 6 дозволяє застосовувати попередні п'ять правил в межах товарної позиції. Правило 1 в даному випадку не може бути застосовано, оскільки не існує відповідної примітки до розділу або групи, та найменування підпозицій не описують товар чітко. Правило 2 також не може бути застосованим, оскільки товар є в зібраному і завершеному стані, а матеріали, з яких виготовлено шафу, мають однаковий об'єм та вартість. Відповідно переходимо до правила 3а. Хоча текстовий опис підпозиції 9403 40 більш точний. Однак, згідно з другим реченням правила 3а, це правило не можна застосовувати, оскільки у кожній підпозиції розглядається лише один матеріал, з якого побудовано шафу. Переходимо до правила 3b. Оскільки неможливо визначитись, який матеріал надає шафі основну характеристику, застосовуємо правило 3с. Підпозиція 9403 40 має більший порядковий номер, ніж підпозиція 9403 20. Таким чином, шафа, яка розглядалася, класифікується відповідно до правил 6 та 3с у товарній підпозиції 9403 40.

Розглянуті приклади застосування Основних правил інтерпретації класифікації товарів свідчать про те, що досить

часто виникають ситуації, коли товари на перший погляд можуть бути віднесені до двох або більше товарних позицій. Для вирішення подібних ситуацій необхідно:

– скористатися відповідними примітками до розділів та груп;

– звернутися до Основних правил інтерпретації.

Правильно визначений код товару має вирішальне значення для застосування відповідного режиму пропуску товарів через митний кордон України та є необхідною умовою при визначенні ставок мита та акцизного збору, проведення економіко-статистичного аналізу та дослідження кон'юнктури ринку.

З метою засвоєння підходів до класифікації товарів, що переміщуються через митний кордон України, у дод. А.4 наведено методичні рекомендації щодо класифікації згідно з вимогами УКТЗЕД окремих видів продовольчих та непродовольчих товарів. Використання цих методичних рекомендацій дасть змогу студентам правильно визначати код згідно з УКТЗЕД товару, який є об'єктом дослідження випускної кваліфікаційної роботи.

Підсумовуючи вищенаведений матеріал, *для прикладу розглянемо класифікацію згідно з УКТЗЕД товару, який наданий до митного оформлення в митному режимі імпорту та має такий опис ««Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил»*.

Відповідно до алгоритму, наведеному на рис. 4.1, на *першому етапі* використовуємо Правило інтерпретації класифікації товарів 1.

Отже, класифікація повинна здійснюватися, в першу чергу, відповідно до текстів найменувань товарних позицій або приміток до розділів та груп.

Найменування товарних позицій і примітки мають однаковий статус, тому пріоритет надається текстам з найбільш точним описом товарів.

Оскільки на рівні розділів УКТЗЕД товари згруповано відповідно до галузей промисловості, то спортивний одяг є товаром, що відноситься до розділу XI «Текстиль та вироби з текстилю».

Розділ XI налічує 14 груп (групи 50–63) і охоплює сировину для текстильної промисловості (шовк, вовну, бавовну, синтетичні або штучні волокна тощо), напівфабрикати (пряжу, тканини) та вироби з них.

Зокрема, розділ XI включає такі групи, в яких класифікується одяг з текстильних матеріалів:

– група 61 «Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні»;

– група 62 «Одяг та додаткові речі до одягу, текстильні, крім трикотажних»;

– група 63 «Інші готові текстильні вироби; набори; одяг та текстильні вироби, що використовувалися; ганчір'я».

Товар «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил» відноситься до товарної групи 61 «Одяг та додаткові речі до одягу, трикотажні», оскільки текстовий опис цієї групи найбільш точно описує даний товар.

У групі 61 текстовому опису зазначеного спортивного одягу найбільш точно відповідає опис товарної позиції 6112 «Костюми спортивні, лижні, костюми та плавки купальні, трикотажні».

Другий етап визначення коду товару згідно з УКТЗЕД – послідовно визначається товарна підпозиція, товарна категорія та товарна підкатегорія, текстовий опис яких відповідає товару. Структура товарної позиції 6112 наведена в табл. 4.1.

Аналіз товарної позиції 6112 (табл. 4.1) показує, що до неї включено одяг спортивний, який відрізняється за такими основними ознаками:

– статева ознака (чоловічий або жіночий);

– матеріал, з якого виготовлений одяг (бавовна, синтетичні, інші текстильні матеріали).

Таблиця 4.1

Класифікація спортивного одягу для чоловіків згідно з УКТЗЕД у товарній позицій 6112

Код	Опис товару
6112	Костюми спортивні, лижні, костюми та плавки купальні, трикотажні:
	- костюми спортивні:
6112 11 00 00	- - з бавовни
6112 12 00 00	- - із синтетичних волокон
6112 19 00 00	- - з інших текстильних матеріалів
6112 20 00 00	- лижні костюми
	- костюми та плавки купальні для чоловіків або хлопців:
6112 31	- - із синтетичних волокон:
6112 31 10 00	- - - з вмістом 5 мас.% або більше гумової нитки
6112 31 90 00	- - - інші
6112 39	- - з інших текстильних матеріалів:
6112 39 10 00	- - - з вмістом 5 мас.% або більше гумової нитки
6112 39 90 00	- - - інші
	- костюми та плавки купальні для жінок або дівчат:
6112 41	- - із синтетичних волокон:
6112 41 10 00	- - - з вмістом 5 мас.% або більше гумової нитки
6112 41 90 00	- - - інші
6112 49	- - з інших текстильних матеріалів:
6112 49 10 00	- - - з вмістом 5 мас.% або більше гумової нитки
6112 49 90 00	- - - інші

У даному випадку одяг спортивний є чоловічими спортивними костюмами, трикотажні, виготовленими з матеріалу, що має склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил. Можливі коди згідно з УКТЗЕД для цього товару: 6112 12 00 00 або 6112 19 00 00. Таким чином, на другому етапі однозначно визначити товарну підкатегорію неможливо.

Оскільки товарна позиція була визначена на другому етапі, то переходимо до *етапу 4* – визначення товарної підкатегорії (десятизначного коду товару згідно з УКТЗЕД),

Для однозначної класифікації товару необхідно застосувати Правило інтерпретації класифікації товарів 3b.

При застосуванні Правила 3b при класифікації зазначеного спортивного одягу основна розпізнавальна ознака (фактор, який визначає основну характеристику) – вміст матеріалу, з якого виготовлено товар. Оскільки основним матеріалом є синтетичний матеріал поліакрилонітрил, вміст якої становить 80%, то згідно з УКТЗЕД товар «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил» класифікується за кодом 6112 12 00 00.

Таким чином, класифікація спортивного одягу згідно з УКТЗЕД повинна відбуватися послідовно із застосуванням Основних правил інтерпретації класифікації товарів.

4.2. Визначення країни походження товарів

Країна походження товару визначається з метою оподаткування товарів, що переміщуються через митний кордон України, застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, заборон та/або обмежень щодо переміщення через митний кордон України, а також забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі.

Країною походження товару вважається країна, в якій товар був повністю вироблений або підданий достатній переробці відповідно до таких критеріїв:

1) виконання виробничих або технологічних операцій, за результатами яких змінюється класифікаційний код товару згідно з УКТЗЕД на рівні будь-якого з перших чотирьох знаків;

2) зміна вартості товару в результаті його переробки, коли відсоткова частка вартості використаних матеріалів або доданої вартості досягає фіксованої частки у вартості кінцевого товару (правило адвалорної частки);

3) виконання виробничих та/або технологічних операцій, які в результаті переробки товару не ведуть до зміни його класифікаційного коду згідно з УКТ ЗЕД або вартості згідно з

правилом адвалорної частки, але з дотриманням певних умов вважаються достатніми для визнання товару походженням із тієї країни, де такі операції мали місце [1].

Причому, під країною походження товару можуть розумітися як одна країна, так і група країн, митні союзи країн, регіон чи частина країни, якщо є необхідність їх виділення з метою визначення походження товару.

Товарами, повністю виробленими у даній країні, вважаються (стаття 38 МКУ):

1) корисні копалини, добуті з надр цієї країни, в її територіальних водах або на її морському дні;

2) продукція рослинного походження, вирощена або зібрана в цій країні;

3) живі тварини, що народилися та вирощені в цій країні;

4) продукція, одержана від живих тварин у цій країні;

5) продукція, одержана в результаті мисливського або рибальського промислу в цій країні;

6) продукція морського рибальського промислу та інша продукція морського промислу, одержана судном цієї країни або судном, що орендоване (зафрахтоване) цією країною;

7) продукція, одержана на борту переробного судна цієї країни виключно з продукції, зазначеної у пункті 6;

8) продукція, одержана з морського дна або з морських надр за межами територіальних вод цієї країни, за умови, що ця країна має виключне право на розробку цього морського дна або цих морських надр;

9) брухт та відходи, одержані в результаті виробничих або інших операцій з переробки в цій країні, а також вироби, що були у вжитку, зібрані в цій країні та придатні лише для переробки на сировину (утилізації);

10) електроенергія, вироблена в цій країні;

11) товари, вироблені в цій країні виключно з продукції, зазначеної у пунктах 1–10.

Для підтвердження країни походження можуть надаватися такі документи: сертифікат про походження, засвідчена декларація про походження товару, декларація про походження товару, сертифікат про регіональне найменування товару (рис. 4.2).

Рис. 4.2. Документи, що підтверджують країну походження товару

Сертифікат про походження товару – це документ, який однозначно свідчить про країну походження товару і виданий компетентним органом даної країни або країни вивезення, якщо у країні вивезення сертифікат видається на підставі сертифіката, виданого компетентним органом у країні походження товару.

Засвідчена декларація про походження товару – це декларація про походження товару, засвідчена державною організацією або компетентним органом, наділеним відповідними повноваженнями.

Декларація про походження товару – це письмова заява про країну походження товару, зроблена у зв'язку з вивезенням товару виробником, продавцем, експортером (постачальником) або іншою компетентною особою на комерційному рахунку чи будь-якому іншому документі, який стосується товару.

Сертифікат про регіональне найменування товару – це документ, який підтверджує, що товари відповідають визначенню, характерному для відповідного регіону країни, та виданий компетентним органом відповідно до законодавства країни вивезення товару.

Сертифікат про походження товару подається *обов'язково при ввезенні* товару на митну територію України у таких випадках:

1) на товари, до яких застосовуються преференційні ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України;

2) на товари, щодо ввезення яких в Україну застосовуються кількісні обмеження (квоти) або заходи, вжиті органами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в межах повноважень, визначених законами України «Про захист національного товаровиробника від

демпінгового імпорту», «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту», «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну», «Про зовнішньоекономічну діяльність»;

3) якщо це передбачено законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

У разі виникнення сумнівів з приводу дійсності документів про походження товару чи достовірності відомостей, що в них містяться, включаючи відомості про країну походження товару, орган доходів і зборів може звернутися до компетентного органу, що видав документ, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, із запитом про проведення перевірки цих документів про походження товару чи надання додаткових відомостей.

Таким чином, при розгляді питання «Визначення країни походження товару» у випускній кваліфікаційній роботі студентом може бути розглянуто випадок перевірки документів, які підтверджують країну походження.

Розглянемо один з можливих варіантів проведення аналізу підтвердження країни походження на прикладі *ікри осетрових риб, що переміщується через митний кордон України.*

Митне оформлення імпорту ікри осетрових риб здійснювалося за митною декларацією (далі – МД) № 100000000/2014/000005 від 05.08.2014. Задекларована країна походження – Іспанія.

Відповідно до статті 10 Закону України від 06.02.2003 № 486-IV «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них» митне оформлення для використання на митній території України продуктів лову та харчової продукції з них іноземного виробництва здійснюється згідно з вимогами митного законодавства України.

При здійсненні митного оформлення ікри осетрових риб з метою визначення країни походження товару суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності надає органу доходів і зборів на кожну партію продукції:

– сертифікат походження;

– ветеринарне свідоцтво.

У даному випадку не було подано сертифікат походження ікри осетрових риб № 7249555 від 27.06.2014.

Відомості про сертифікат походження ікри осетрових риб зазначаються у графі 44 МД «Додаткова інформація/ Подані документи/Сертифікати і дозволи» під кодом «7011» згідно з класифікатором документів, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011 «Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій».

Розрізняють наступні форми сертифікатів походження товарів, а саме:

– сертифікат походження товарів форми А;

– сертифікат походження товарів форми СТ-1;

– сертифікат походження на товари з Європейського Співтовариства;

– сертифікат форми EUR.1;

– сертифікат форми EUR.2;

– сертифікат походження (експортний документ) форми ESCS;

– сертифікат походження товарів форми APR.

У нашому випадку органу доходів і зборів надано сертифікат походження на товари з Європейського Співтовариства Certificate of Origin. Такий сертифікат оформлюється на спеціально захищеному від підробок бланку формату А4 (210·297 мм), виготовленому типографським способом (верхнє поле бланку сертифіката 10 мм та ліве поле 20 мм, яке залишається для підшивки. Незначні відхилення від стандартного розміру припускаються, якщо вони викликані специфічними умовами в країні, яка оформлює бланк,

наприклад існуванням систем мір, відмінних від метричної системи, особливостями діючими в країні уніфікованих систем оформлення документів тощо. Сертифікат заповнюється мовою (мовами) країни ввезення, а у випадках, коли ні англійська, ні французька мова не є мовами цієї країни, також англійською або французькою мовами.

Сертифікат про походження товару № 7249555 від 27.06.2014 при митному оформленні ікри осетрових риб надається тільки в оригінальному примірнику, в якому поруч із заголовком сертифіката походження зазначено слово «Original». Графи сертифіката заповнюються будь-яким способом (друкарським або від руки), записи повинні бути розбірливими та такими, що не стираються.

У нашому випадку – друкарський спосіб заповнення, зокрема у сертифікаті зазначено:

– експортер – «Caviar Pirinea, S.L.» Ctra. de Javier, Km. 1, 31410 YESA (Navarra), Spain;

– одержувач – «Limited Liability Company FOZZY FOOD», 5 Promyslova str., Vyshneve, 08132 Ukraine;

– країна походження – Іспанія;

– вид транспорту – авіатранспорт;

– кількість (вага нетто) – 7,224 кг;

– найменування продукту – ікра осетрових риб, номер партії: 426ARY001D.

Вищезазначена інформація про партію товару «ікра осетрових риб» відповідає інформації, зазначеній у товаросупровідних документах, поданих до митного оформлення: інвойсі № 260 від 10.07.2014, сертифікаті якості від 09.07.2014 та сертифікаті CITES № ES-BI-00013/14E від 25.07.2014.

У разі заповнення граф сертифіката від руки колір пасти або чорнил і почерк заповнення тексту повинні бути однаковими від початку й до кінця граф сертифіката. У незаповнених графах сертифіката для уникнення внесення до них подальших додаткових записів проставляється прочерк.

Замість втраченого оригіналу сертифіката видається його дублікат, про що має свідчити слово «Дублікат» поруч із заголовком документа.

На додаток до оригіналу сертифіката можуть бути оформлені один чи кілька примірників, якщо це обумовлено вимогами зовнішньоторговельних операцій.

Компетентним органом може бути також виданий сертифікат походження (Certificate of origin), що підтверджує походження товару з іншої країни, на підставі сертифіката, виданого у країні походження такого товару.

Відповідно до вимог чинного законодавства України при митному контролі та митному оформленні ікри осетрових риб посадовою особою контролюючого органу в зоні митного контролю на митній території України здійснюється ветеринарний контроль. Результат проведення ветеринарного контролю – ветеринарне свідоцтво, яке видається Держветфітослужбою України. Ветеринарне свідоцтво буває двох форм – Ф-1 та Ф-2.

У нашому випадку до МД № 100000000/2014/000005 від 05.08.2014 подано ветеринарне свідоцтво форми Ф-2 від 05.08.2014 ДРД-00 № 307096, про що зазначено в графі 44 МД під кодом згідно з класифікатором документів – 5053.

Отже, у ветеринарному свідоцтві на ікру осетрових риб зазначається: інформація про країну походження товару, його кількість, вид транспорту та номер авіаційної накладної. Наявність такого документа підтверджує проведення ветеринарно-санітарного контролю при митному оформлені ікри осетрових риб та визначає походження товару.

Ще одним обов’язковим документом при проведенні ветеринарно-санітарного контролю ікри осетрових риб є сертифікат CITES, який надає дозвіл на імпорт зазначеного товару. У сертифікаті CITES № ES-BI-00013/14E від 25.07.2014 зазначається інформація про експортера, імпортера, найменування продукції з обов’язковим зазначенням номеру партії (про що зазначалося вище), вид риби, з якої отриману ікру, вага товару, а також країна виробництва.

Проаналізувавши всі вищезазначені документи, можна стверджувати, що країною виробництва ікри осетрових риб, що підлягає митному оформленню за МД № 100000000/2014/000005 від 05.08.2014, є Іспанія.

Отже, відповідно до вимог чинного законодавства для підтвердження країни походження товару «ікра осетрових риб», що імпортується в Україну, обов'язковим є подання на кожну партію продукції сертифіката про походження товару, встановленої форми, ветеринарного свідоцтва та сертифіката CITES. Товари, походження яких достовірно не встановлено, випускаються органом доходів і зборів у вільний обіг на митній території України за умови сплати ввізного мита за повними ставками Митного тарифу України.

Крім того, у випускній кваліфікаційній роботі можуть бути описані варіанти переміщення через митний кордон України товару – об'єкта дослідження, коли виникають сумніви з приводу дійсності документів про походження товару чи достовірності відомостей, що в них містяться, включаючи відомості про країну походження товару. У такому випадку варто зосередитися на порядку перевірки документів, які підтверджують країну походження конкретного товару. Це, насамперед, звернення органу доходів і зборів до компетентного органу, що видав документ, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, із запитом про проведення перевірки цих документів про походження товару чи надання додаткових відомостей (крім аналізу запиту в текстовій частині роботи, в додатках варто подати сам запит).

Потрібно звернути увагу на те, що запит про проведення перевірки повинен містити виклад обставин, що дали підстави для сумнівів з приводу достовірності задекларованої країни походження товару, посилання на правила визначення походження товарів, що застосовуються в Україні, а також іншу необхідну інформацію.

Обов'язково до запиту додається документ, що підлягає перевірці, або його копія, а також у разі необхідності інші відомості, що можуть сприяти проведенню перевірки.

Зазвичай такий запит про проведення перевірки надсилається протягом 1095 днів з дня подання документа про походження товару.

Ще одним можливим варіантом для наведення аналізу в даному пункті роботи може бути розгляд випадків вивезення товару-об'єкта дослідження з митної території України, коли видається сертифікат про походження товару з України.

Сертифікати про походження товару з України поділяються на два типи: непреференційні (непільгові) сертифікати загальної форми та преференційні (пільгові) сертифікати походження.

Для підтвердження походження товарів застосовується такі форми сертифікатів про походження товару з України:

– *непреференційний (непільговий) сертифікат загальної форми* – для підтвердження українського походження на товар, який не має преференційного (пільгового) доступу на ринку країни імпорту, видаються ТПП України (рис. 4.3);

– *преференційний (пільговий) сертифікат походження форми «СТ-1»* – для підтвердження українського походження товарів для застосування преференцій при імпорті в країни СНД та Грузії відповідно до угод про вільну торгівлю, видаються Торгово-промисловими палатами України (далі – ТПП України);

– *преференційний (пільговий) сертифікат форми «А»* – для підтвердження українського походження товарів у рамках Генеральної Системи Преференцій, які підпадають під преференційний режим при імпорті в країни-донори (ЄС, Японія, США), видаються ТПП України;

– *преференційний (пільговий) сертифікат форми «EUR.1»* для підтвердження українського походження товарів для застосування преференцій при імпорті в країни ЄС, ЄАВТ, Чорногорію відповідно до угод про вільну торгівлю, видаються митницями ДФСУ, до Македонії – ТПП України;

– *преференційний (пільговий) сертифікат форми «У-1»* для підтвердження українського походження товарів, видається ТПП України.

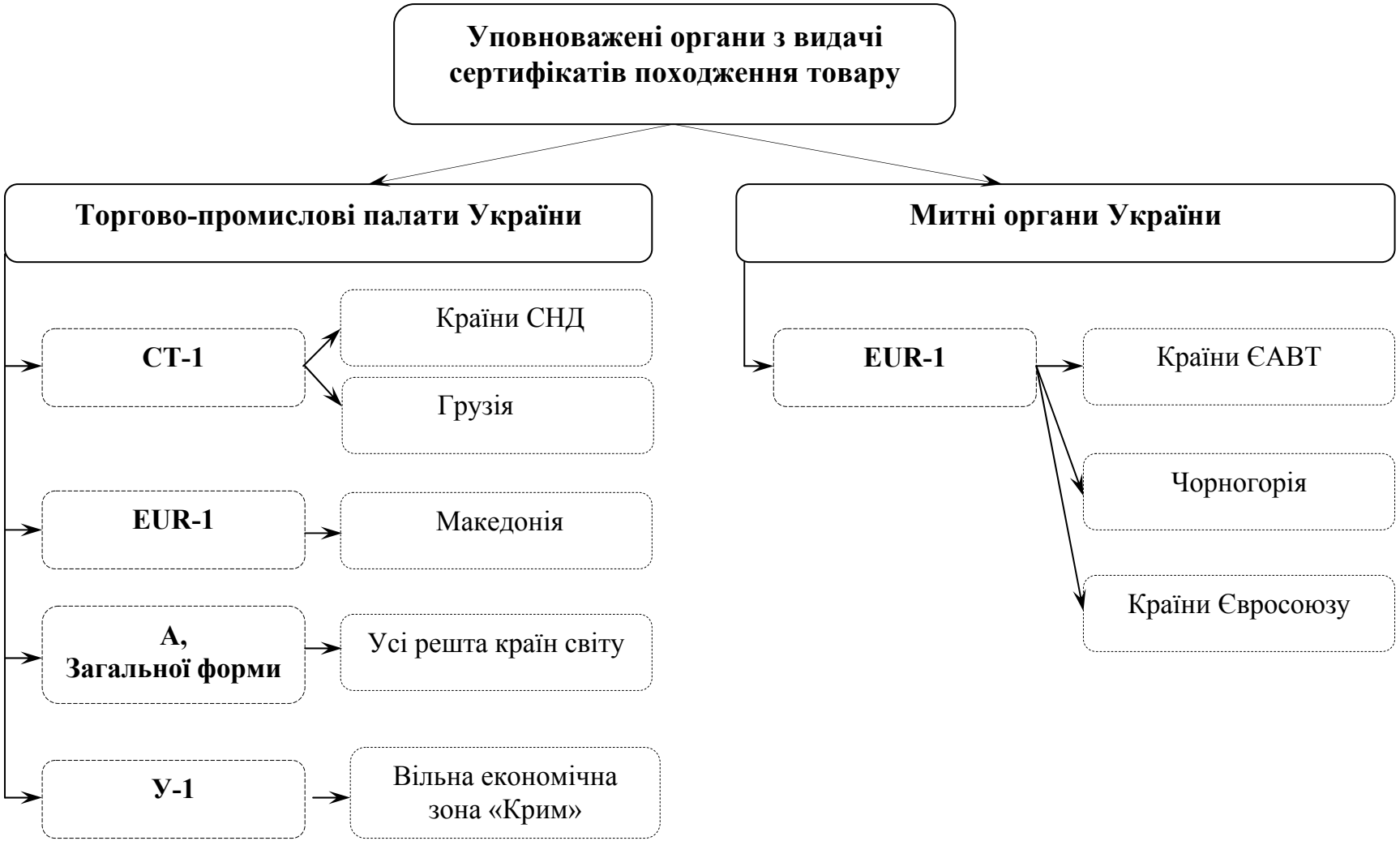

Рис. 4.3. Органи з видачі сертифікатів походження товарів з України

У разі вивезення товарів з митної території України сертифікат про походження товару з України в тих випадках, коли він необхідний і це відображено у національних правилах країни ввезення чи передбачено міжнародними договорами України, укладеними у встановленому законом порядку, видається органом або організацією, уповноваженими на це відповідно до закону.

До основних завдань органів доходів і зборів України віднесено видачу у випадках, встановлених чинними міжнародними договорами, сертифікатів походження.

На сьогоднішній день митниці Державної фіскальної служби України уповноважено видавати сертифікати з перевезення (походження) форми EUR.1 на товари походженням з України, що експортуються до країн Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ), до складу якої входять Швейцарія, Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн та Чорногорія.

Торгово-промислову палату України визначено уповноваженим органом з видачі сертифікатів про походження товару з України відповідно до Закону України від 02.12.1997 № 671/97-ВР «Про торгово-промислові палати в Україні» та постанови Кабінету Міністрів України від 25.02.2003 № 255.

На сьогодні Торгово-промислова палата України здійснює видачу таких форм сертифікатів про походження товару з України:

– непреференційний (непільговий) сертифікат загальної форми;

– преференційний (пільговий) сертифікат походження форми «СТ-1»;

– преференційний (пільговий) сертифікат форми «А»;

– преференційний (пільговий) сертифікат форми «У-1»

– преференційний (пільговий) сертифікат форми «EUR.1» до Македонії.

Таким чином, у своїй випускній кваліфікаційній роботі студент може також зупинитися на аналізі правил визначення

походження товару-об'єкта дослідження та застосуванні їх у конкретному випадку, розглянувши, наприклад, особливості визначення країни походження товару-об'єкта дослідження на умовах угод про вільну торгівлю, укладених Україною з країнами Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ).

Зауважимо, що 26 лютого 2013 року в Офіційному журналі Європейського Союзу за № L 54/4 опубліковано Регіональну Конвенцію про Пан-Євро-Середземноморські преференційні правила походження товарів (далі – Конвенція). Учасниками Конвенції є країни ЄС та ЄАВТ (Ісландія, Норвегія, Швейцарія, Ліхтенштейн), Алжир, Єгипет, Ізраїль, Йорданія, Ліван, Марокко, Сирія, Туніс, Туреччина, Палестина та Фарерські острови.

Країни-учасниці Конвенції в рамках угод про вільну торгівлю використовують ідентичні преференційні правила походження товарів на основі діагональної кумуляції: товари, які отримали статус походження в одній із країн, можна використовувати у виробничих процесах у будь-якій з інших країні без втрати ними статусу походження.

Україною укладено угоди про вільну торгівлю з такими країнами-учасницями Конвенції, як країни ЄС та ЄАВТ, Македонія та Чорногорія.

На сьогоднішній день Україною застосовуються преференційні правила походження товарів Конвенції в рамках Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ, ратифікованої Законом України від 7 грудня 2011 року № 4091-VI (далі – Угода).

У рамках Угоди до товарів застосовуються тарифні преференції (звільнення/зменшення ввізного мита) за умови, якщо такі товари мають статус походження з країн ЄАВТ або України.

Відповідно до вимог Угоди товарами вважаються такими, що походять з країн ЄАВТ або України:

– які повністю вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні;

– вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні з використанням сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження;

– вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні з використанням сировини/матеріалів, походженням з країн ЄАВТ та України (кумуляція).

1. Товари, які повністю вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні

Товари вважаються повністю виробленими в країнах ЄАВТ або в Україні, якщо у складі товарів відсутня сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження.

До товарів, які повністю вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні, віднесено натуральні товари, наприклад, мінеральні та рослинні продукти, живі тварини народжені та вирощені там, продукти тваринництва, продукти полювання, рибальства та аквакультури, відходи та сміття, одержані в результаті виробництва, а також продукти вироблені з таких натуральних продуктів.

2. Товари, вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні, з використанням сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження

У Додатку 2 до Угоди наведено Перелік умов технологічних операцій, яким повинні бути піддані сировина/ матеріали іноземного (невідомого) походження, для того, щоб товар отримав статус походження в країнах ЄАВТ або в Україні.

Перелік затверджено у табличній формі (табл. 4.2):

у першій колонці наведено код товарної групи або позиції товару згідно з Гармонізованою системою опису та кодування товарів (далі – ГС);

у другій колонці – опис товару згідно з кодом, зазначеним у першій колонці;

у третій та четвертій колонках наведено умови технологічних операцій, яким мають бути піддані сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження.

Товар набуває походження за умови виконання виробником однієї з двох технологічних операцій, наведених у колонках 3 та 4 Переліку (див. табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Приклад Переліку умов технологічних операцій, яким повинні бути піддані сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження, для того, щоб окремий товар отримав статус походження в країнах ЄАВТ або в Україні

Код ГС	Опис товару	Перелік умов технологічних операцій, яким повинні бути піддані сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження	
ex 8712	Велосипеди без шарикопідшипників	Виробництво з матеріалів будь-яких товарних позицій, за винятком позиції 8714	Виробництво, при якому вартість усіх використаних матеріалів не перевищує 30% від ціни франко-завод готового товару

Якщо коду товару передує позначка «ex», це вказує на те, що умови й операції в третій та четвертій колонках застосовуються тільки до товарів, що класифікуються в даній товарній групі, позиції і зазначені в другій колонці. У цьому разі необхідно керуватися також найменуванням товару.

У третій та четвертій колонках в умовах технологічних операцій застосовуються такі критерії, як:

– товари, які повністю вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні (наприклад, м’ясо та харчові м’ясні субпродукти товарної групи 02 ГС);

– зміна товарної позиції ГС, що сталася в результаті переробки сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження (цукор і кондитерські вироби групи 17 ГС);

– технологічні операції та конкретні етапи виробництва товару (мастила позиції 2707 ГС);

– заборона використання певної сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження (при виробництві хлібобулочних, кондитерських виробів позиції 1905 ГС забороняється використовувати матеріали групи 11 ГС);

– ліміт ціни франко-завод готового товару (навігаційні прилади позиції 9014 ГС, при виробництві яких вартість усіх сировини/матеріалів не повинна перевищувати 40% від ціни франко-завод готового товару).

Перелік умов технологічних операцій не застосовується до сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження, які набули походження на попередніх етапах виробництва.

Наприклад, згідно з Переліком умов технологічних операцій постільна білизна позиції 6302 ГС набуває походження за умови виробництва з невибіленої одноніткової пряжі.

Постільна білизна виготовляється в Україні з невибіленої тканини походженням з Туреччини. Вартість тканини становить 10 євро.

Переробка тканини в Україні включає такі технологічні операції:

– друкування тканини, що супроводжується принаймні двома підготовчими та кінцевими операціями;

– розкрій перероблені тканини для виготовлення постільної білизни. Вартість виготовленої вибивної тканини становить 25 євро.

Умови технологічних операцій для постільної білизни позиції 6302 ГС не застосовуються, оскільки на попередньому етапі виробництва тканина набула українського походження, виконавши умови технологічних операцій, встановлених для тканин, позицій 5208-5212 УКТЗЕД:

«Друкування, що супроводжується принаймні двома підготовчими та кінцевими операціями (такими як промивка, очищення, відбілювання, мерсеризація, термостабілізація,

каландрування, обробка проти збігання, перманентне апретування, декатування, просочення, дрібний ремонт та формування вузлів), за умови, де вартість використаної не підданої друкуванню тканини не перевищує 47,5% від ціни франко-завод готового товару».

3. Правило толерантності

Правило «толерантності» полягає у тому, що відповідно до вимог Переліку умов технологічних операцій сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження не можуть використовуватися під час виробництва готового товару, допускається використання такої сировини/матеріалів за умови, якщо їхня загальна вартість не перевищує 10% від ціни франко-завод готового товару.

Правило «толерантності» застосовується до певної сировини/матеріалів іноземного (невідомого) походження, які згідно з умовами технологічних операцій заборонені для використання при виготовленні товару.

Наприклад, згідно з умовами Переліку технологічних операцій сир свіжий позиції 0406 ГС набуває українського походження за умови виробництва, у якому всі матеріали групи 4, які використовуються, повністю вироблені в Україні, тобто при виготовлені сиру заборонено використовувати молоко іноземного (невідомого) походження.

Ціна франко-завод сиру свіжого становить 10 євро, при виробництві використано матеріали групи 4, зокрема молоко українського походження, сухе молоко польського походження (ціна франко-завод – 0,9 євро).

Сир свіжий набуде українського походження за рахунок виконання правила «толерантності», оскільки вартість сировини/матеріалів іноземного походження не перевищує 10% від ціни франко-завод готового товару (0,9 євро ≤ 10%).

Правило «толерантності» не розповсюджується на товари легкої промисловості товарних груп 50–63 ГС.

При виконанні правила «толерантності» забороняється перевищувати ліміт ціни франко-завод обумовлений Переліком умов технологічних операцій.

4. «Прості» технологічні операції, які є недостатніми для набуття товаром статусу походження

Угодою до «простих» операцій віднесено:

a) операції зі зберігання, для забезпечення утримання продуктів у належному стані під час транспортування та зберігання;

b) розбирання та збирання упаковки;

c) миття, очищення, видалення пилу, окису, мастила, фарби або іншого покриття;

d) прасування або пресування текстилю;

e) прості операції з фарбування та полірування;

f) вилущування, часткове або повне відбілювання, полірування та глазурування зернових та рису;

g) операції з фарбування цукру або формування рафінаду;

h) очистка від шкірки, видалення кісточок та лущення фруктів, горіхів та овочів;

i) загострювання, просте шліфування або просте розрізання;

j) просіювання, відсіювання, сортування, класифікація, відбір, приведення до відповідного стану (у тому числі складання наборів предметів);

k) прості операції з поміщення в пляшки, банки, ємкості, сумки, ящики, коробки, фіксування на листах картону або на дошках та інші прості операції з пакування;

l) прикріплення або друкування маркувальних знаків, етикеток, логотипів та інших подібних розпізнавальних знаків на продуктах або їхній упаковці;

m) просте змішування продуктів одного або різних видів, у тому числі змішування цукру з будь-якими іншими матеріалами;

n) прості операції зі збирання частин предметів для отримання цілісного предмета або розбирання продукту на частини;

o) поєднання двох чи більше операцій, зазначених у підпунктах «a» – «n» цього пункту; або

p) забій тварин.

5. Товари, вироблені в країнах ЄАВТ або в Україні, які мають у своєму складі сировину/матеріали, походженням з країн ЄАВТ та України (кумуляція)

Принцип застосування кумуляції:

1. Сировина/матеріали піддані поетапній обробці – країною походження такого товару вважається країна, на території якої він востаннє був підданий обробці.

Наприклад, країна «А»(пряжа) → країна «В» (тканина) → країна «С» (сорочка).

Тканина, виготовлена в країні «В» із пряжі, походженням з країни «А» набуде походження країни «В», сорочка виготовлена в країні «С» з тканини, походженням з країни «В», набуде походження країни «С».

2. Сировина/матеріали оброблені за рахунок «простих» операцій – країною походження такого товару вважається країна, яка має найбільшу додану вартість (рис. 4.4).

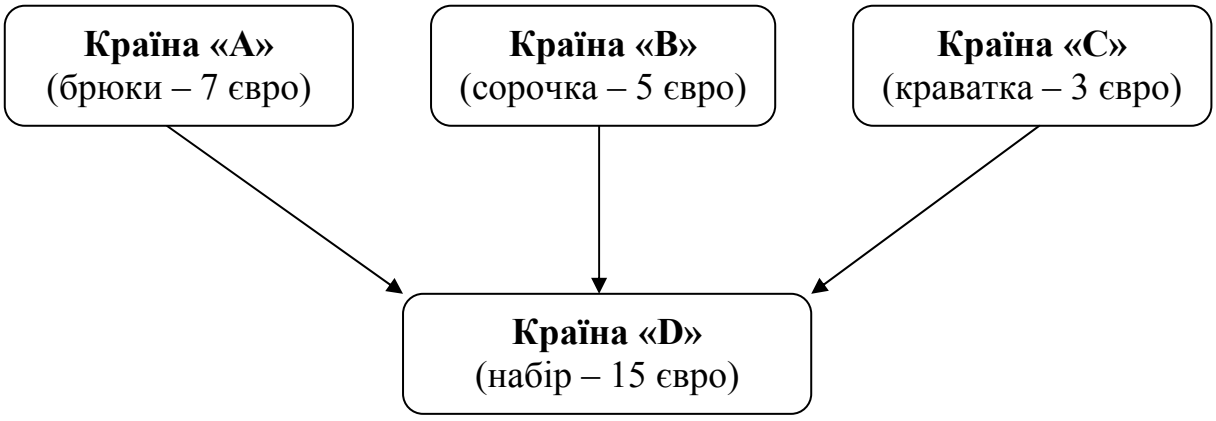

Рис. 4.4. Приклад визначення країни походження при застосуванні принципу кумуляції

У країні «D» за рахунок «простих» операцій сформовано набір (брюки, сорочка, краватка) вартість якого становить 15 євро. Країною походження набору вважатиметься країна «А», яка має найбільшу додану вартість серед усіх товарів.

3. Сировина/матеріали не піддавалися обробці – країна походження сировина/матеріалів зберігається.

У випадку експорту з країни «D» до країни «E» брюк, сорочки та краватки окремо, кожен товар зберігає статус походження (брюки – країна «A», сорочка – країна «B», краватка – країна «C»).

При виробництві в Україні товарів, використані сировина/матеріали, походженням з країн ЄАВТ, прирівнюється до українського походження і не враховується при визначенні походження товарів.

Наприклад, в Україні виготовляється посудомийна машина позиції 8422 ГС (ціна франко-завод 500 євро).

Посудомийна машина позиції 8422 ГС набуде українського походження за умови виробництва, при якому використані сировина/матеріали іноземного (невідомого) походження класифікуються в іншій товарній позиції, ніж товар, та вартість усіх використаних матеріалів не перевищує 40% від ціни франко-завод готового товару.

При виробництві посудомийної машини позиції 8422 ГС використовується така сировина/матеріали іноземного походження (табл. 4.3).

Таблиця 4.3

Вартість та походження сировини/матеріалів використаних при виробництві посудомийної машини позиції 8422 ГС

Код ГС сировини/матеріалів	Вартість	Країна походження
8501	100 євро	Україна
8422	60 євро	Україна
8422	60 євро	Норвегія
8544	50 євро	Туреччина
7318	20 євро	Китай
3917	50 євро	Білорусь

За таких умов товар набуває українського походження, оскільки:

– відбувається зміна тарифної позиції (використовуються українські матеріали позиції 8422 ГС та матеріали з Норвегії прирівнюються до українських);

– вартість матеріалів іноземного походження становить 120 євро, що не перевищує ≤ 40% від ціни франко-завод готового товару.

Зауважимо, що походження товарів з країн ЄАВТ та України підтверджується такими документами:

– сертифікат з перевезення товару EUR.1, що видається митними органами країн ЄАВТ та України; або

– декларація інвойс у разі, якщо вартість партії товару не перевищує 6000 євро; або

– декларація інвойс, складена уповноваженим (схваленим) експортером незалежно від вартості партії товару.

4.3. Визначення митної вартості та нарахування митних платежів на товари

У цьому питанні студенти повинні проаналізувати порядок визначення митної вартості та нарахування митних платежів. Всі розрахунки повинні ґрунтуватися на аналізі конкретної ситуації та необхідних документів, що подаються для митного контролю та оформлення імпорту товарів і наведені у додатках до випускної кваліфікаційної роботи.

Митна вартість товарів відіграє досить значиму роль у сфері державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Завдяки нарахування митних платежів, митна вартість значно впливає на надходження до державного бюджету та стан внутрішнього виробництва. При визначенні митної вартості стикаються інтереси імпортерів, що прагнуть до заниження митної вартості, та митних органів, які покликані контролювати достовірність декларування митної вартості. Оцінка товарів для митних цілей (визначення митної вартості) є однією з найбільш складних процедур у митній справі, і від правил її проведення залежить ефективність заходів тарифного регулювання.

Відповідно до статті 49 МКУ митною вартістю товарів, які переміщуються через митний кордон України, є вартість товарів, що використовується для митних цілей, яка ґрунтується на ціні, що фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари [1].

Митна вартість товарів, що переміщуються через митний кордон України, визначається декларантом відповідно до норм Митного Кодексу [1].

Відповідно до статті 57 МКУ [1], визначення митної вартості товарів (рис. 4.5), які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за такими методами:

1) основний – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції);

2) другорядні:

а) за ціною договору щодо ідентичних товарів;

б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів;

в) на основі віднімання вартості;

г) на основі додавання вартості (обчислена вартість);

ґ) резервний.

Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є перший метод – за ціною договору (вартість операції). Метод застосовується у разі, якщо [1]:

1) немає жодних обмежень щодо прав покупця (імпортера) на використання оцінюваних товарів, за винятком тих, що:

а) встановлюються законом чи запроваджуються органами державної влади в Україні;

б) обмежують географічний регіон, в якому товари можуть бути перепродані (відчужені повторно);

в) не впливають значною мірою на вартість товару;

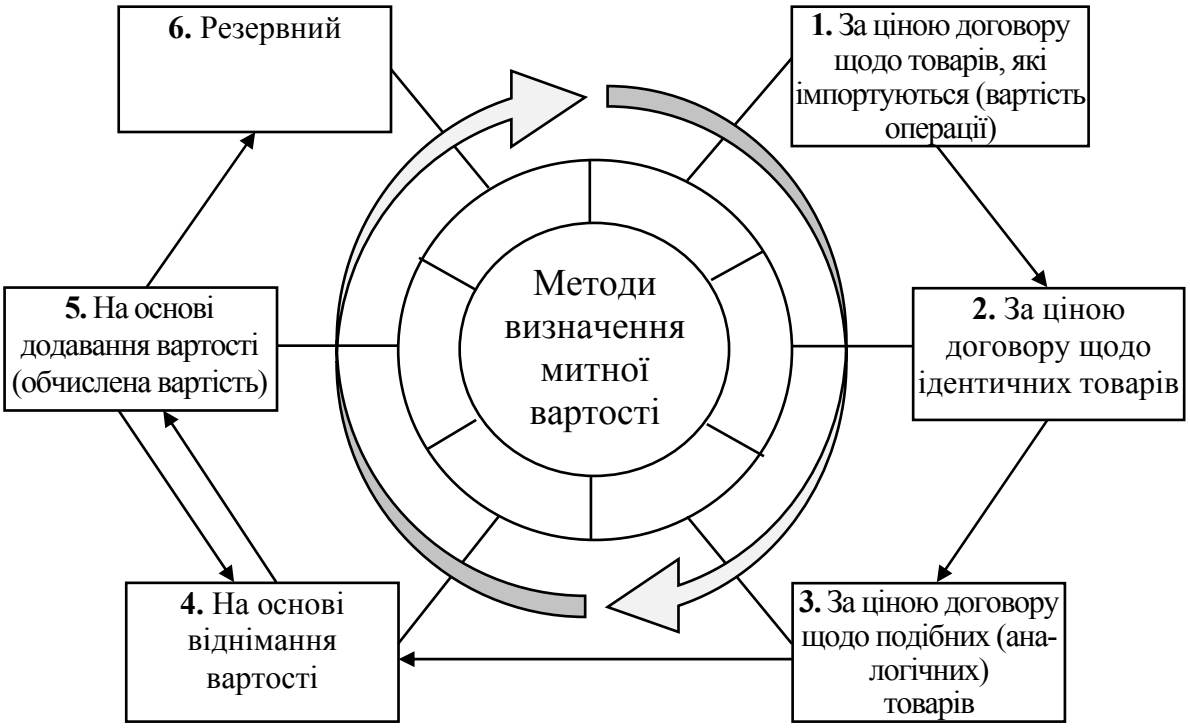

Рис. 4.5. Схематичне зображення порядку застосування методів визначення митної вартості товарів, що ввозяться в Україну в режимі імпорту

2) щодо продажу оцінюваних товарів або їх ціни відсутні будь-які умови або застереження, які унеможливлюють визначення вартості цих товарів;

3) жодна частина виручки від будь-якого подальшого перепродажу, розпорядження або використання товарів покупцем не надійде прямо чи опосередковано продавцеві, якщо тільки не буде зроблено відповідне коригування з урахуванням положень частини десятої цієї статті;

4) покупець і продавець не пов'язані між собою особи або хоч і пов'язані між собою особи, проте ці відносини не вплинули на ціну товарів.

Кожний наступний метод застосовується лише у разі, якщо митна вартість товарів не може бути визначена шляхом застосування попереднього методу відповідно до норм МКУ.

Застосуванню другорядних методів передує процедура консультацій між митним органом та декларантом з метою

визначення основи вартості згідно з положеннями статей 59 і 60 МКУ. Під час таких консультацій митний орган та декларант можуть здійснити обмін наявною у кожного з них інформацією за умови додержання вимог щодо її конфіденційності.

Основою для визначення митної вартості є фактурна вартість товару, тобто визначена в контракті та/або у рахунку-фактурі (інвойсі), подання яких обов'язкове для митного контролю та оформлення.

При визначенні митної вартості до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за оцінювані товари, додаються такі витрати (складові митної вартості), якщо вони не включалися до ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті, а саме: витрати, понесені покупцем (комісійні та брокерська винагорода); вартість ящиків тари (контейнерів), в яку упаковано товар; вартість упаковки або вартість пакувальних матеріалів та робіт, пов'язаних із пакуванням; роялті та інші ліцензійні платежі, що стосуються оцінюваних товарів та які покупець повинен сплачувати прямо чи опосередковано та інші платежі згідно зі статтею 58 МКУ [1].

Розрахунок митної вартості здійснюється з урахуванням умов поставки товару згідно з інтерпретацією Міжнародних комерційних термінів ІНКОТЕРМС-2010, виходячи з того, які витрати не були включені продавцем до рахунка-фактури та коли вони здійснені (до чи після перетину митного кордону України [2, 3].

При обчисленні митної вартості товарів витрати, понесені покупцем при імпорті товарів до перетину митного кордону (якщо вони не включені до рахунку-фактури), додаються до фактурної вартості. До таких відносяться витрати на завантаження товару на транспортний засіб, страхування, транспортування, експедицію, сплачене вивізне мито тощо.

Визначення митної вартості розглянемо на прикладі імпорту в Україну товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза,

80% поліакрилонітрил, країна виробництва Німеччина», який декларувався за митною декларацією № 100260001/2015/000951 (дод. Б.4, В.4).

Підставою для визначення митної вартості товару, були такі документи:

– зовнішньоекономічний договір від 26.01.2015 № 26/1;

– рахунок-фактура (інвойс) від 15.03.2015 № 5;

– міжнародна автомобільна накладна (CMR) від 20.03.2014 № 7590;

– довідка про транспортні витрати від 25.03.2015 № 163.

При визначенні митної вартості товарів витрати, понесені до перетину митного кордону, якщо вони не включені до рахунку-фактури, додаються до фактурної вартості (на завантаження товару на транспортний засіб, транспортні витрати, страхування тощо).

Контроль правильності визначення митної вартості спортивного одягу проводиться митницею ДФС, що здійснює їх митне оформлення (в даному випадку – посадовими особами Київської міської митниці ДФС).

Визначення митної вартості чоловічих спортивних костюмів виробництва Німеччина, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснювалося за основним методом – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції), про що свідчить код «1» у графі 43 митної декларації № 100260001/2015/000951.

Згідно з умовами зовнішньоекономічного договору від 26.01.2015 № 26/1 спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas» ввозилися в Україну на умовах поставки згідно з правилами «ІНКОТЕРМС–2010» – FCA-Frankfurt am Main (графа 20 митної декларації). Згідно зі зазначеною умовою поставки продавець здійснює поставку товару, який пройшов митне очищення для експорту, шляхом передання призначеному покупцем перевізнику у названому місці (Франкфурт-на-Майні, Німеччина). У зобов'язання продавця входить завантаження товару на основний транспорт, якщо поставка здійснюється на площах продавця (як в нашому випадку).

Покупець: за власний рахунок укладає договір та оплачує перевезення товару від названого місця; за власний рахунок та на власний ризик одержує імпортну ліцензію або інший дозвільний документ, виконує усі митні формальності для імпорту товару та його транзитного перевезення через будь-яку країну; укладає договір страхування та несе інші витрати, пов'язані з доставкою товару до місця призначення.

Митна вартість товару буде визначатися за формулою:

$$МВ = (ФВ \cdot КВ) + ТВ + СВ + БВ + ІВ, \quad (4.1)$$

де МВ – митна вартість товару;

ФВ – фактурна вартість товару, визначена у договорі, рахунку-фактурі або іншому документі, який визначає вартість товару;

КВ – курс Національного банку України щодо іноземної валюти на день оформлення МД;

ТВ – транспортні витрати;

СВ – витрати на страхування;

БВ – витрати на оплату брокерських, комісійних на інших посередницьких послуг;

ІВ – інші витрати, спрямовані на виконання зовнішньоекономічної операції і понесені покупцем до моменту перетину митного кордону України.

Згідно з рахунком-фактурою ціна товару становить 6875,00 EUR (дод. Г.4). У ціну, що підлягає сплаті за товар, включено тільки витрати на завантаження товару. Згідно з умовами поставки FCA для визначення митної вартості до фактурної вартості товару необхідно додати всі витрати, спрямовані на виконання зовнішньоекономічної операції і понесені покупцем до моменту перетину митного кордону України. У нашому випадку, до таких витрат відносяться витрати на транспортування (ТВ) і витрати на страхування товару (СВ).

Згідно з наданою митниці довідкою про транспортні витрати від 25.03.2015 № 163, витрати на перевезення спор-

тивних костюмів згідно з CMR № 7590 за маршрутом Франкфурт-на-Майні (Німеччина) – пункт пропуску Краківець (Україна) склали 10 500,00 грн (дод. Д.4).

Витрати на страхування товару (СВ), які згідно з укладеним договором страхування становлять 200,00 EUR.

Таким чином, формула 4.1 для визначення митної вартості товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», у нашому випадку, буде спрощена до такої:

$$МВ = (ФВ \cdot КВ) + ТВ + (СВ \cdot КВ). \quad (4.2)$$

Згідно з курсом Національного банку України на день оформлення МД (27.03.2015) 1 EUR коштував 25,800841 грн [4]. Підставивши у формулу 4.2 всі відомі дані можна розрахувати митну вартість спортивних костюмів, що імпортуються згідно з МД № 100260001/2015/000951:

$$МВ = (6875{,}00 \text{ EUR} \cdot 25{,}800841 \text{ грн/EUR}) + 10\,500{,}00 \text{ грн} + (200 \text{ EUR} : 25{,}800841 \text{ грн/EUR}) = 193\,040{,}95 \text{ грн}.$$

Загальна митна вартість зазначається у графі 12 МД «Відомості про вартість», у даному випадку вона становить 193 040,95 грн, а в графі 45 «Коригування» вказується вартість кожного товару. В даному випадку згідно з МД переміщується 1 товар, отже, дані граф 12 та 45 співпадають.

Митна вартість є базою для нарахування митних платежів. Податковим кодексом України встановлено, що митні органи є суб'єктами державного контролю щодо мита, акцизного податку, податку на додану вартість, які згідно з податковим законодавством справляються у разі ввезення товарів і предметів на митну територію України або територію спеціальної митної зони, або їх вивезення з них.

При здійсненні митного оформлення спортивного одягу в митному режимі імпорту нараховуються такі види митних платежів:

– ввізне мито;

– податок на додану вартість (ПДВ).

Дані для нарахування митних платежів при митному оформленні товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил, країна виробництва Німеччина» згідно з МД № 100260001/2015/000951 є такими:

– код товару – 6112 12 00 00;
– країна походження – Німеччина;
– фактурна вартість товару – 6875,00 EUR;
– курс EUR – 25,800841 грн;
– митна вартість товару – 193040,95 грн;
– ставка ввізного мита – 12%;
– ставка ПДВ – 20%.

Ввізне мито, що стягується митницею ДФС, являє собою податок на товари та інші предмети, які переміщуються через митний кордон України.

Обкладення ввізним митом товарів здійснюється в порядку та за ставками, встановленими Законом України від 19.09.2013 № 584-VII «Про Митний тариф України» [5]. Митний тариф України – це систематизований звід ставок ввізного мита, яким обкладаються товари та інші предмети, що ввозяться на митну територію України.

Мито нараховується відповідно до встановлених ставок мита. В Україні застосовуються такі види ставок мита:

– адвалорна, що нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів, які обкладаються митом (99% від всіх встановлених ставок);

– специфічна, що нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів, які обкладаються митом;

– комбінована, що поєднує обидва ці види митного обкладення.

Митне оформлення і пропуск товарів можуть здійснюватися тільки після сплати ввізного мита, якщо інше не передбачено законодавством. На спортивний чоловічий одяг, який класифікується згідно з УКТЗЕД за кодом 6112 12 00 00,

ставка ввізного мита становить: повна – 12 євро за 1 шт., пільгова – 12%. У нашому випадку застосовується пільгова ставка, оскільки товар ввозиться з Німеччини, яка є країною СОТ.

Розрахунок ввізного мита на спортивний одяг здійснюється за формулою:

$$М= МВ \cdot СМ / 100, \quad (4.3)$$

де М – сума ввізного мита, грн;
МВ – митна вартість товару, грн;
СМ – ставка ввізного мита, %.
МВ= 193040,95 грн, СМ = 12%.

Отже, ввізне мито, яке потрібно сплатити за спортивний одяг, дорівнює:

$$М= 193040,95 \cdot 12\%/100\% = 23164,91 \text{ грн.}$$

Податок на додану вартість – непрямий податок, який нараховується та сплачується відповідно до Податкового кодексу України.

При ввезенні товарів на митну територію України базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість, але не менша митної вартості цих товарів, з урахуванням мита та акцизного податку, що підлягають сплаті, за винятком податку на додану вартість, що включаються до ціни товарів згідно із законом.

Сума податку на додану вартість спортивного одягу розраховується за такою формулою:

$$ПДВ = (МВ+М) \cdot С_{ПДВ} /100, \quad (4.4)$$

де ПДВ – сума нарахованого ПДВ, грн;
ДІЗ – додатковий імпортний збір, грн;
М – ввізне мито, грн;
МВ – митна вартість товару, грн;
$С_{ПДВ}$ – ставка податку на додану вартість (20%).

Отже, сума нарахованого податку на додану вартість на партію спортивного одягу буде становити:

$$ПДВ = (193040,95 + 23164,91) \cdot 20\% / 100\% = 43241,17 \text{ грн.}$$

Загальна сума митних платежів, які необхідно сплатити при митному оформленні спортивного одягу, розраховується за формулою:

$$МП = М+ПДВ \quad (4.5)$$

$$МП = 23164,91 + 43241,17 = 66406,08 \text{ грн.}$$

Нарахування платежів провадиться у графі 47 МД декларантами за ставками й у порядку, передбаченому чинним законодавством на момент її митного оформлення. Для спортивного одягу, що ввозиться на митну територію України платниками податку, базою оподаткування є договірна (контрактна) вартість спортивного одягу, але не менша митної вартості, зазначеної у митній декларації з урахуванням витрат на транспортування, навантаження, розвантаження, перевантаження та страхування до пункту перетину митного кордону України, сплати брокерських, агентських, комісійних та інших видів винагород, пов’язаних з ввезенням спортивного одягу.

Нарахування митних платежів при митному оформленні спортивного одягу наведені в графі 47 митної декларації № 100260001/2015/000951 (табл. 4.4).

Дані, наведені у табл. 4.4, включають таку інформацію. У колонці «Вид» графи 47 зазначається код виду платежу відповідно до Класифікатора видів надходжень бюджету, що контролюються митними органами, затвердженого наказом Мінфіну України від 20.09.2012 р. № 1011 [6], а саме:

020 – мито на товари, що ввозяться на територію України суб’єктами господарювання;

028 – податок на додану вартість із товарів, ввезених на територію України суб’єктами господарювання.

Таблиця 4.4

Нарахування митних платежів при митному оформленні спортивного одягу в режимі імпорту за МД №100260001/2015/000951

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	Спосіб платежу
020	193040,95 грн	12%	23164,91 грн	01
028	216205,86 грн	20%	43241,17 грн	01

У колонці «Основа нарахування» зазначаються:

– при нарахуванні мита за адвалорною ставкою – митна вартість спортивного одягу, зазначена в графі 45 МД (193040,95 грн);

– при нарахуванні податку на додану вартість – митна вартість спортивного одягу, збільшена на суму мита (216205,86 грн).

У колонці «Ставка» зазначаються:

– при нарахуванні мита – установлений законодавством розмір ставки ввізного мита для спортивного одягу, який класифікується згідно з УКТЗЕД за кодом 6112 12 00 00 (у даному випадку – 12%);

– при нарахуванні податку на додану вартість – установлений Податковим кодексом розмір ставки податку на додану вартість – 20%.

У колонці «Сума» зазначається нарахована сума відповідного митного платежу:

23164,91 грн – ввізне мито;

43241,17 грн – ПДВ.

У колонці «Спосіб платежу» зазначається код способу розрахунку відповідно до Класифікатора способів розрахунку. В нашому випадку зазначено 01 – Сплата митних платежів у безготівковій формі через рахунки, відкриті на ім’я митних органів у територіальних органах Державної казначейської служби [6].

У графі В «Подробиці розрахунків» МД вказується вид платежу відповідно до класифікатора видів митних платежів та загальна сума платежів за цим видом. У нашому випадку графа В буде заповнюватися таким чином:

020 23164,91 грн 33153611

028 43241,17 грн 33153611

Всього: 66406,08 грн.

При сплаті суми митних платежів перераховуються в національну валюту України за офіційним курсом Національного банку України, встановленим на день подання МД до митного оформлення (ПДВ – на день митного оформлення).

З метою контролю за правильністю нарахування та повнотою сплати митних платежів під час митного оформлення товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил, країна виробництва Німеччина», що імпортується за МД № 100260001/2015/000951 співробітники Київської міської митниці ДФС перевіряють правильність визначення:

– основи нарахування платежів;

– ціни товару;

– умов поставки;

– коду згідно з УКТЗЕД;

– правомірності надання пільг тощо.

У випадках, коли виникають сумніви щодо правильності визначення найменування, коду або ціни товару, митницями проводиться відповідна експертиза з залученням спеціалістів відділів митних платежів, експертного підрозділу ДФС України, експертів з інших організацій.

Таким чином, визначена на підставі поданих документів митна вартість є основою для нарахування митних платежів при митному оформленні товарів в режимі імпорту. Для визначення митної вартості товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил,

країна виробництва Німеччина» було використано основний метод – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції).

При митному оформленні спортивного одягу було проведено нарахування митних платежів (мито та податок на додану вартість). Загальна сума митних платежів становить 66406,08 грн. При цьому необхідно зазначити, що суттєвою складовою митних платежів є ввізне мито, оскільки ставка ввізного мита є досить високою і становить 12%. Таким чином, встановлене ввізне мито є інструментом митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і в даному випадку має за мету захист внутрішнього ринку від імпортної продукції, асортимент якої може вироблятися національним товаровиробником.

Також розглянемо приклад визначення митної вартості імпорту товарів за одним із другорядних методів. Найбільш часто у практиці діяльності органами ДФС України серед другорядних методів застосовується резервний метод, визначення за яким проаналізуємо на прикладі імпорту в Україну оливок консервованих (код 6 у графі 43 МД).

Відповідно до зазначеної МД виробником оливок є Exoliva S.A.U. (Іспанія), відправником – Brach POL Spolka Jawna (Польща), яке діє від імені продавця, що є стороною зовнішньоекономічного договору-контракту купівлі-продажу – FK Upgrade Group (США), а одержувачем – ТОВ «Лід-Ван» (Україна).

Згідно з укладеним договором-контрактом поставки від 02.06.2012 р. № 02L-02/2012 між FK Upgrade Group, США та ТОВ «Лід-Ван», Україна , постачання товарів здійснюється на умовах DAP (доставка до місця), CIP (пункт призначення), FCA (пункт відвантаження). У графі 20 МД зазначена умова поставки CIP – м. Бровари. Відповідно до правил тлумачення міжнародних комерційних термінів (ІНКОТЕРМС-2010), умова поставки CIP означає «вартість перевезення і страхування оплачені до…». У нашому випадку, у фактурну вар-

тість оливок консервованих будуть включатися витрати по перевезенню і страхуванню до м. Бровари.

Відповідно до рахунку-фактури № 0245 від 18.06.2015 р., загальна вартість оливок консервованих, що ввозяться в Україну, становить 8559,30 дол. США. Згідно з курсом Національного банку України на день оформлення МД 1 дол. США коштував 21,423610 грн, отже фактурна вартість у валюті України буде становити 183 371,11 грн.

При проведенні перевірки митної вартості відділом контролю митної вартості митного поста «Східний термінал» Київської міської митниці ДФС виникла підозра щодо правильності визначеної і задекларованої вартості оливок консервованих. При порівнянні з раніше визначеною митною вартістю на оливки консервовані виявилося, що при переміщенні за МД № 125110000/2015/811583 митна вартість була заниженою.

Метод 1 визначення митної вартості за ціною угоди щодо товарів, що імпортуються, виявився неприйнятним для застосування, оскільки у митного органу є довідкова інформація про ціни на товар. Метод 2 за ціною угоди щодо ідентичних товарів неприйнятний для застосування через відсутність у митного органу та декларанта інформації про ідентичні товари. Метод 3 за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) товарів неприйнятний для застосування через відсутність інформації про подібні товари. Метод 4 оцінки на основі віднімання вартості неприйнятний для застосування через відсутність основи для віднімання вартості. Метод 5 оцінки на основі додавання вартості неприйнятний для застосування через відсутність основи для додавання вартості. Ця інформація відображена у графі 8 «Обґрунтування обрання нового методу визначення митної вартості із зазначенням причини незастосування попереднього методу» декларації митної вартості форми ДМВ-2.

Враховуючи викладене, для визначення митної вартості оливок консервованих застосовано резервний метод. Відповідно до статті 64 Митного кодексу України, у разі якщо

митна вартість товарів не може бути визначена шляхом послідовного використання методів, зазначених у статтях 58–63 Кодексу, митна вартість оцінюваних товарів визначається з використанням способів, які не суперечать законам України і є сумісними з відповідними принципами і положеннями ГАТТ.

Відділом контролю митної вартості та класифікації товарів митного поста «Східний термінал», на якому відбувалося митне оформлення оливок консервованих згідно з МД № 125110000/2015/811583, на основі резервного методу 6 було визначено митну вартість на основі аналізу раніше визначеної митної вартості. Було підготовлено відповідне рішення про визначення митної вартості товарів від 30.06.2015 № 125000011/2015/414643/1. У графі 30 МД рішення зазначено кількість оливок консервованих в одиницях виміру, тобто 19811 кг, раніше визначена ціна – 2,06 дол. США за 1 кг і отримана відповідним підрахунком загальна сума – 40810,66 дол. США. У валюті України на день оформлення МД сума буде становити 874 311,66 грн. Отже, ця сума і буде митною вартістю оливок консервованих, що імпортуються в Україну і зазначена в графі 45 МД форми МД-2 № 125110000/2011/811583. Ця митна вартість буде основою нарахування митних платежів, оскільки для нарахування мита на оливки консервовані застосовується адвалорна ставка ввізного мита.

4.4. Декларування товарів

Митна декларація є основним документом, який подається для митного контролю та оформлення товарів, які переміщуються через митний кордон України та підлягають такому контролю та оформленню.

Декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення

дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. При застосуванні письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії [1].

Електронне декларування здійснюється з використанням електронної митної декларації, засвідченої електронним цифровим підписом, та інших електронних документів або їх реквізитів у встановлених законом випадках.

Митна декларація та інші документи, подання яких органам доходів і зборів передбачено Митним кодексом, оформлені на паперовому носії та у вигляді електронних документів, мають однакову юридичну силу.

Умови та порядок декларування, перелік відомостей, необхідних для здійснення митного контролю та митного оформлення, визначаються Митним кодексом. Положення про митні декларації та форми цих декларацій затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 450 [7]. Порядок заповнення митних декларацій та інших документів, що застосовуються під час митного оформлення товарів, – Наказом Мінфіну України від 30.05.2012 р. № 651 [8].

Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій, обмежується лише тими відомостями, які є необхідними для цілей справляння митних платежів, формування митної статистики, а також для забезпечення додержання вимог цього Кодексу та інших законодавчих актів.

Митне оформлення розпочинається з моменту подання митному органу декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, а в разі електронного декларування – з моменту отримання митним органом від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа.

Засвідчення митницею прийняття товарів та документів на них до митного оформлення здійснюється шляхом проставляння відбитків відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії.

Вимоги до оформлення і використання митних декларацій, на підставі яких декларуються товари, що переміщуються (пересилаються) через митний кордон України підприємствами, та інші товари, що відповідно до законодавства України декларуються шляхом поданням митної декларації, передбаченої для підприємств, а також порядок внесення змін до митних декларацій, їх відкликання та визнання недійсними визначено положенням про митні декларації, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 р. № 450 [7].

Митна декларація на товари, що переміщуються через митний кордон України підприємствами, оформлюється на бланках форми МД-2, додаткових аркушах форми МД-3 та доповненнях форми МД-6 щодо визначеного митного режиму.

Для заповнення митних декларацій студентам бажано користуватися спеціальними професійними програмами MD Office або QD Professional, які встановлені у комп'ютерному класі кафедри товарознавства та митної справи.

Декларування розглянемо на прикладі імпорту в Україну товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил, країна виробництва Німеччина», який переміщується за МД № 100260001/2015/000951. Продавцем спортивних костюмів є InterContinental GmbH (м. Франкфурт-на-Майні, Німеччина), покупцем – ТОВ «Про Сервіс» (м. Київ, Україна) (дод. Б.4).

Оскільки згідно з митною декларацією переміщується один товар (спортивні костюми чоловічі), що декларуються одним кодом згідно з УКТЗЕД, то декларування буде здійснюватися шляхом заповнення основного аркуша митної декларації форми МД-2. При цьому відомості, наведені у графах МД, повинні відповідати даним, наведеними у документах, які подаються разом із МД для митного контролю та оформлення товару.

Проаналізуємо заповнення граф МД № 100260001/2015/000951, що є обов'язковими для здійснення процедур митного контролю та митного оформлення у повному обсязі згідно з Митним кодексом, законами України та іншими нормативно-правовими актами у сфері державної митної справи.

У першому підрозділі графи 1 «Декларація» зазначається 2-значний літерний код напрямку переміщення товарів відповідно до Класифікатора типів декларацій [9], у нашому випадку «ІМ» – ввезення в Україну. У другому підрозділі графи 1 зазначається код митного режиму відповідно до Класифікатора митних режимів [9], у нашому випадку зазначається 40 – «імпорт (випуск для вільного обігу)». У третьому підрозділі літерний код типу декларації відповідно до Класифікатора типів декларацій: ДЕ – додаткова декларація до попередньої митної декларації.

У графі 2 «Відправник/Експортер» зазначаються відомості про закордонного суб'єкта, який є безпосереднім відправником спортивних костюмів:

У правому верхньому куті графи зазначається літерний код альфа-2 країни місцезнаходження суб'єкта відповідно до Класифікації країн світу [10]. У нашому випадку DE (Німеччина). Далі через знак «/» податковий номер платника податків. Оскільки для іноземних суб'єктів не передбачено присвоєння податкового номера, зазначається 0000000000.

У середній частині графи для юридичних осіб зазначається повне найменування та відомості про місцезнаходження:

InterContinental GmbH

Frankfurt am Main, Guerickestrasse 7, Germany.

У лівому нижньому куті графи проставляється ідентифікаційний номер особи. Для нерезидентів (як у нашому випадку) – умовно визначений обліковий номер «000/0000/000000».

Оскільки цей суб'єкт уклав зовнішньоекономічний договір-контракт, то у доповненні форми МД-6 додаткові відомості не зазначаються.

У першому підрозділі графи 3 «Форми» зазначається порядковий номер комплекту ЄАД, у другому – загальна кількість комплектів ЄАД форми МД-2, МД-3. У нашому випадку 1 та 1, що означає 1 аркуш основної МД форми МД-2, та відсутність додаткових аркушів форми МД-3, оскільки переміщується один товар.

У графі 4 «Відвантажувальні специфікації» зазначається «1/0», оскільки в нашому випадку використовується один комплект доповнення форми МД-6 та не використовується специфікація.

У графі 5 «Всього товарів» зазначається загальна кількість задекларованих у МД товарів, яка відповідає кількості окремих кодів товарів згідно з УКТЗЕД, що декларуються в основному і додатковому аркушах МД. У нашому випадку – 1.

Графа 6 містить відомості про загальну кількість вантажних місць задекларованих у МД товарів відповідно до товаросупровідних документів, пакувальних аркушів. У нашому випадку – 10.

У графі 7 «Довідковий номер» за бажанням декларанта зазначається наданий ним порядковий номер МД. Підтверджувати такий номер не потрібно. В нашому випадку № 24.

У графі 8 «Одержувач» зазначається відомості про одержувача спортивних костюмів – українського суб'єкта ЗЕД.

У правому верхньому куті зазначається літерний код альфа-2 країни місцезнаходження суб'єкта – UA (Україна). Далі через знак «/» податковий номер платника податків – 0033153611.

У середній частині графи для юридичних осіб зазначається повне найменування згідно з ЄДРПОУ та відомості про місцезнаходження:

ТОВ «Про Сервіс»

01001, м. Київ, вул. Мала Житомирська, буд. 10, оф. 60 А.

У лівому нижньому куті графи проставляється ідентифікаційний номер особи. Для українських суб'єктів ЗЕД – присвоєний митним органом обліковий номер особи. У нашому випадку – UA10033153611.

У графі 9 «Особа, відповідальна за фінансове врегулювання» зазначаються відомості про резидента, тобто українського суб'єкта ЗЕД. Графа заповнюється аналогічно графі 8.

У графі 11 «Торговельна країна/Країна виробництва» зазначається літерний код альфа-2 торговельної країни згідно з класифікацією країн світу – DE (Німеччина) [10].

У графі 12 наводяться у валюті України відомості про загальну митну вартість партії спортивних костюмів, що переміщується за МД – 193040,95 грн.

У графі 14 «Декларант/Представник» наводяться відомості про декларанта – ТОВ «Про Сервіс». Графа заповнюється аналогічно графі 8.

Графа 15 «Країна відправлення/експорту» заповнюється, якщо здійснюється міжнародне перевезення. У графі відповідно до класифікації країн світу наводиться українською мовою коротка назва країни, з якої товари відправлені в Україну. У нашому випадку – Німеччина.

У графі 15а зазначається літерний код альфа-2 країни світу, назва якої зазначена в графі 15. У нашому випадку – DE.

У графі 18 зазначаються відомості про транспортний засіб, на якому безпосередньо перебувають товари при пред'явленні митниці призначення, яка здійснює їх митне

оформлення. Оскільки в нашому випадку товари доставлені до митниці призначення автомобілем, то у лівому підрозділі графи зазначається ідентифікаційні відомості про автомобільний транспорт – реєстраційний номер автомобіля та – причепа (напівпричепа): AE7608BM / 34161AA. У правому підрозділі проставляється літерний код альфа-2 країни реєстрації автомобіля – UA (Україна).

У графі 19 «Контейнер» проставляється «0», оскільки спортивні костюми переміщується не в контейнері.

У першому підрозділі графи 20 «Умови поставки» наводиться скорочене літерне найменування умов поставки згідно з класифікатором умов поставки [9] – FCA. У другому – літерний код альфа-2 країни, на території якої міститься географічний пункт доставки товарів – «DE», через пробіл – назва цього географічного пункту «Frankfurt am Main».

У графі 21 «Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні» зазначається відомості про транспортний засіб, на якому здійснюється перетин митного кордону при ввезенні спортивних костюмів в Україну. У нашому випадку графа 21 заповнюється аналогічно графі 18, оскільки товари переміщуються одним видом транспорту – автомобілем з причепом.

У графі 22 «Валюта та загальна сума за рахунком» у лівому підрозділі наводиться скорочене найменування валюти відповідно до Класифікації валют [11], у якій складено рахунки-фактури (інвойси) або інші документи, які визначають вартість товару – «EUR» (євро). У правому підрозділі графи зазначається сума наведених у графах 42 ЄАД і додаткових аркушів МД фактурних вартостей задекларованих товарів у визначеній валюті, та загальна вартість задекларованих товарів, зазначена у рахунку-фактурі – 6875,00.

У графі 23 «Курс валюти» зазначається офіційний курс гривні до іноземної валюти, зазначеної в лівому підрозділі графи 22 МД, установлений Національним банком України на дату подання МД до оформлення – 25,80084100.

У графі 24 «Характер угоди» у лівому підрозділі зазначається код характеру договору (контракту) – 21 (переміщення товарів з розрахунками у вільноконвертованій валюті). У правому підрозділі графи наводиться літерний код валюти розрахунку відповідно до Класифікації валют – EUR.

У лівому підрозділі графи 25 «Вид транспорту на кордоні» проставляється код виду транспортного засобу, на якому (яких) здійснюється перетин митного кордону, згідно з класифікатором видів транспорту [9]. Зазначається 30 (автомобільний транспорт).

У графі 26 проставляється код виду транспортного засобу, на якому (яких) безпосередньо перебувають товари при пред'явленні митниці призначення. Зазначається 30 (автомобільний транспорт).

У графі 28 наводяться Фінансові та банківські відомості українського суб'єкта ЗЕД за встановленою формою:

Код за ЄДРПОУ вповноваженого банку – 36176322.

Найменування банку – ПАТ «Промислово-фінансовий банк».

МФО банку – 320906.

У графі 29 зазначається найменування митниці та код пункту пропуску, через який відбувається ввезення партії спортивних костюмів в Україну. У нашому випадку: Львівська митниця ДФС; код пункту пропуску – 209080200 (Краковець).

Графа 31 містить відомості про товар – спортивні костюми. Під номером 1 зазначаються найменування та звичайний торговельний опис, що дає змогу ідентифікувати та класифікувати товар:

1. Спортивні чоловічі костюми торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт. 404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил. Країна виробництва – Німеччина (DE). Див. «електронний інвойс».

Під номером 2 зазначаються відомості про кількість вантажних місць та код відповідно до класифікатора видів упаковок [9].

2. Місць 10; СТ (картонні коробки).

Під цифрою 3 зазначається в нашому випадку – 0, оскільки спортивні костюми переміщуються не в контейнері.

У графі 32 «Товар №» проставляється порядковий номер товару, що декларується в графі 31 МД – 1.

У першому підрозділі графи 33 «Код товару» проставляємо перші 8 знаків коду спортивних костюмів згідно з УКТЗЕД – 61121200. У другому підрозділі графи зазначаються дев'ятий та десятий знаки коду товару згідно з УКТЗЕД – 00.

У п'ятому підрозділі графи проставляємо – 0, оскільки товар не підлягає експортному контролю.

У графі 34 «Код країни походження» зазначається код альфа-2 країни походження спортивних костюмів – DE (Німеччина).

У графі 35 зазначається вагу брутто товару – 240 кг.

У графі 36 «Преференція» зазначається 000000000, оскільки пільг по вивізному миту, акцизному податку та ПДВ на спортивні костюми в нашому випадку не встановлено.

У графі 37 «Процедура» проставляємо код процедури переміщення товарів відповідно до заявленого митного режиму – 4000, у якому перші дві цифри – код митного режиму (40 – імпорт), наступні дві – код попереднього митного режиму згідно з Класифікатором митних режимів (00 – попередній митний режим відсутній).

У другому підрозділі графи проставляється чотиризначний код – ZZ00, оскільки відсутні особливості та додаткові особливості переміщення товарів.

У графі 38 «Вага нетто» зазначається в кілограмах вага товару, описаного в графі 31 МД, без будь-якої упаковки – 225 кг.

Графа 39 «Квота» не заповнюється, оскільки імпорт спортивних костюмів не підлягає квотуванню.

У графі 40 «Загальна декларація/Попередній документ» у нашому випадку зазначаються відомості про попередню МД – 1801/100260001/2015/000645 15/03/15/1, де 1801 – код попередньої митної декларації згідно з класифікатором документів [9]; 100260001/2015/000645 – порядковий номер попередньої МД відповідно до реєстрації на митниці, яка здійснила її оформлення; 15/03/15 – дата оформлення попередньої МД; 1 – порядковий номер товару (спортивні костюми) у цій МД.

У графі 41 зазначається 796/250, тобто код додаткової одиниці вимірювання, передбаченої для товарної підкатегорії УКТЗЕД, наведеної в графі 33 МД: 796 (штуки); через знак «/» – кількість товару в цій одиниці виміру: 250.

У графі 42 «Ціна товару» зазначається з точністю до чотирьох знаків у дробовій частині фактурна вартість спортивних костюмів, наведена у рахунку-фактурі у тій же валюті – 6875,0000.

У лівому підрозділі графи 43 зазначається код застосованого декларантом методу визначення митної вартості товарів – 1 (основний – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції)).

У графі 44 «Додаткова інформація/Подані документи/ Сертифікати і дозволи» наводиться перелік документів, які подаються разом із МД для митного контролю та митного оформлення спортивних костюмів із зазначенням номеру та дати у порядку, наведеному у Наказі Мінфіну № 651 від 30.05.2012 р. [8]. Відомості щодо кожного документа зазначаються з нового рядка за такою схемою: код документа згідно з класифікатором документів, через пробіл – номер документа, дата та (за наявності даних) кінцевий термін його дії. У нашому випадку графа буде заповнюватися так:

1801 100260001/2015/000645 15.03.15
2730 7590 20.03.15
3007 163 25.03.15
3105 5 15.03.15

4100 26/01 26.01.15

Інші документи, які не розмістилися в графі 44 основного аркуша МД-2 зазначаються у доповненні форми МД-6, наведені нижче (дод. В.4).

5501 2730 20.03.15

5504 2730 20.03.15

Зазначеними у графі 44 документами є:

1801 – Попередня митна декларація, за якою було здійснено пропуск спортивних костюмів на кордоні.

2730 – Міжнародна товарно-транспортна накладна CMR (дод. Е.4);

3007 – Документ, що підтверджує вартість перевезення товару – Довідка про транспортні витрати (дод. Д.4);

3105 – Рахунок-фактура (інвойс) (дод. Г.4);

4100 – Зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу товарів;

5501 – Інформація про позитивні результати здійснення санітарно-епідеміологічного контролю товару. Передбачає наявність на товаросупровідних документах відбитку штампа «Санітарно-епідеміологічний контроль здійснено», оскільки цьому контролю підлягають спортивні костюми, що класифікуються у товарній позиції 6112 УКТЗЕД, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1031. [12]

5504 – Інформація про позитивні результати здійснення радіологічного контролю товару. Передбачає наявність на товаросупровідних документах відбитку штампу «Радіологічний контроль ввіз/вивіз дозволено», оскільки радіологічному контролю підлягають всі товари, що ввозяться в Україну.

У графі 45 «Коригування» зазначається у валюті України митна вартість спортивних костюмів, опис яких наведено у графі 31 – 193040,95.

У графі 46 «Статистична вартість» зазначається вартість спортивних костюмів у тисячах грн – 193,04095.

Порядок заповнення графи 47 «Нарахування платежів» та графи В «Подробиці розрахунків» детально розглянуто у п. 4.3 Посібника.

У графі 54 «Місце та дата» зазначається дані про місцезнаходження декларанта та фізичну особу, яка безпосередньо склала МД, її телефон.

м. Київ, вул. Мала Житомирська, буд. 10, оф. 60 А.

Клоченко Н.М. +380954563423

KLOCH@ukr.net.

Графа D/J «Відмітки митного органу відправлення/ призначення» заповнюється посадовою особою митниці, яка здійснювала митний контроль та оформлення товарів, що переміщувалися за цією МД. Оскільки застосовано електронне декларування, то у графу вносяться відомості про митне забезпечення, у нашому випадку:

ПМК 21/100/ 27.03.2015 ОНП 21/100/ 27.03.2015.

ПМК – штамп «Під митним контролем», ОНП – особиста номерна печатка, 21 – особистий номер посадової особи митниці, 100 – перші три цифри коду митниці згідно з класифікатором митниць ДФС – Київська міська митниця [13], 27.03.2015 – дата здійснення митного контролю та митного оформлення товарів.

Митний контроль та оформлення спортивних костюмів у режимі імпорту починається після подання митної декларації та усіх необхідних документів. Таким чином, заповнення митної декларації передбачає врахування специфіки товару, який переміщується через митний кордон України, зокрема спортивних костюмів трикотажних, митного режиму імпорту та інших особливостей.

4.5. Митний контроль та митне оформлення товарів

Митний контроль – сукупність заходів, що здійснюються з метою забезпечення додержання норм цього Кодексу,

законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку.

За змістом митний контроль – це обов'язок, покладений державою на ДФС України, який конкретизується через реалізацію права на здійснення органами ДФС з питань державної митної справи визначених видів діяльності у встановлених державою межах митної процедури. Законодавство України різного часу розрізняло й розрізняє окремі різновиди митного контролю. Для визначення різновидів митного контролю використовують такі найпоширеніші ознаки, а саме:

1) напрями переміщення товарів та/або митні режими, в яких розміщуються товари;

2) види транспорту, якими переміщуються товари, та способи їх переміщення;

3) відмітні споживчі властивості товарів або певна галузева ознака їх призначення;

4) транспортні засоби, що розглядаються як товар;

5) територія, на якій здійснюється митний контроль.

Митне оформлення – виконання митних формальностей, необхідних для випуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Для написання пункту роботи з назвою «Митний контроль та митне оформлення товару» потрібно детально описати особливості митного контролю та митного оформлення товару, що є об'єктом дослідження.

Для аналізу митного контролю і митного оформлення товарів слід дотримуватися такого алгоритму.

1. Спочатку обов'язково визначити, які саме принципи митного контролю і митного оформлення діють на даний момент (подивитися чинний МКУ).

2. Визначити, які саме форми митного контролю застосовуватимуться при переміщенні товару-об'єкта досліджень. Зауважимо, що відповідно до статті 336 МКУ залежно від виду транспорту.

3. Виокремити етапи митного оформлення товару-об'єкта дослідження та за цими етапами можна навести особливості митного оформлення товару-об'єкта дослідження в роботі; описати, які саме митні формальності виконуються при митному оформленні.

Зауважимо, що митне оформлення розпочинається з моменту подання органу доходів і зборів декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення, а в разі електронного декларування – з моменту отримання органом доходів і зборів від декларанта або уповноваженої ним особи електронної митної декларації або електронного документа, який відповідно до законодавства замінює митну декларацію (п. 1 стаття 248 МКУ).

Засвідчення органом доходів і зборів прийняття товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів на них до митного оформлення здійснюється шляхом проставляння відбитків відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії (п. 2 стаття 248 МКУ).

Митне оформлення завершується протягом чотирьох робочих годин з моменту пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що підлягають митному оформленню (якщо товари, транспортні засоби комерційного призначення підлягають пред'явленню), подання митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та всіх необхідних документів і відомостей (п. 1 стаття 255 МКУ).

Митне оформлення вважається завершеним після виконання всіх митних формальностей, визначених МКУ відповідно до заявленого митного режиму, що засвідчується орга-

ном доходів і зборів шляхом проставлення відповідних митних забезпечень (у тому числі за допомогою інформаційних технологій), інших відміток на митній декларації або документі, який відповідно до законодавства її замінює, а також на товаросупровідних та товарно-транспортних документах у разі їх подання на паперовому носії (п. 5 стаття 255 МКУ).

При аналізі митного контролю і оформлення товару-об'єкта дослідження потрібно зосередитися на аналізі пакета документів, що супроводжують даний товар. У тексті роботи мають міститися посилання на документи, а самі документи мають бути подані в додатках.

Проведення митного контролю та митного оформлення розглянемо на прикладі імпорту фасадних водно-дисперсійних фарб в Україну. Порядок проведення митного контролю та його особливості визначаються чинним Митним кодексом України. Митне оформлення, що здійснюється згідно з положеннями Митного кодексу України та Наказу Міністерства Фінансів України № 631 від 30.05.2012 «Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа».

Для митного оформлення заявлені фасадні фарба на основі акрилового полімеру/співполімеру, диспергувані або розчинені у водному середовищі, вогнезахисні, не в аерозольних упаковках обсягом 1060 літрів торгової марки «Feidal», які не вважаються наркотичним засобом, психотропною речовиною чи прекурсором. Країною виробництва є Німеччина. Код фасадних водно-дисперсійних фарб згідно з УКТЗЕД – 3209100000. Відправником товару є Bremmers Baustufftechnik Gmbh Bernhard-Feidal-Str. 1349624 Loninger, Deutschland. Одержувачем фасадних фарб є ТОВ «Реммер» 08290, Київська обл., м. Ірпінь, смт. Гостомель, вул. Леніна, буд. 3. Згідно рахунку-фактури загальна вартість партії фасадних фарб, що ввозиться в Україну становить 4581,30 EUR (у валюті України – 111914,88 грн). Товар переміщується на

автомобілі з причепом з реєстраційними номерами СЕ 1023 АК/СЕ 1936 ХТ. Пункт пропуску, через який ввозяться фасадні фарби: П/п «Чоп-Захонь» Закарпатської митниці ДФС (код 305000000). Умова поставки згідно з договором поставки CIP – Чоп («Carriage and Insurance Paid to»).

Для митного контролю фасадних фарб торгової марки «Feidal» було подано такі документи:

- Митна декларація форми МД-2 № 125130003/2015/509022 заповнена та оформлена згідно з вимогами (дод. Ж.4);
- Доповнення до митної декларації форми МД-6 (дод. И.4);
- Рахунок-фактура (інвойс) № КТ 236 від 14.07.2015 р. (дод. К.4);
- Зовнішньоекономічний договір (контракт) купівлі-продажу товарів № 28П65 від 13.03.2014 р. (дод. Л.4);
- Міжнародна автомобільна накладна (CMR) № 23РЕО від 11.08.2015 р. (дод. М.4).

Метою митного контролю товарів є перевірка та виявлення за допомогою різних форм контролю відповідності проведених митних операцій та дій митному законодавству; дотримання суб'єктом ЗЕД встановлених митних правил і процедур, у нашому випадку – порядку переміщення через митний кордон України фасадних фарб.

При ввезені фасадних фарб у режимі імпорту митний контроль розпочинається з моменту їх пред'явлення для митного оформлення та декларування в установленому порядку.

Фасадні фарби перебувають під митним контролем з моменту його початку і до закінчення митного оформлення згідно із заявленим митним режимом.

Одним із перших етапів митного контролю та митного оформлення фасадних фарб є перевірка вказаних декларантом у МД відомостей та наявність повного пакета документів, необхідних митного контролю та митного оформлення вказаного товару. За результатами перевірки простав-

ляється штамп «Під митним контролем». Оскільки МД подавалася в електронному вигляді (Графа А «Електронне декларування»), то штамп ПМК проставляється із застосуванням інформаційних технологій у графі D/J (ПМК 15/125 12.08.2015). При цьому надається митній декларації реєстраційний номер в журналі обліку митних декларацій – 125130003/2015/509022 – зазначений в графі А МД, що свідчить про прийняття до оформлення і настання відповідальності за вказану інформацію щодо законодавства. Тобто фіксується дата і час подання митної декларації.

Відмова у прийнятті митної декларації для оформлення відбувається виключно з таких підстав:

- МД не містить усіх відомостей або подана без рахунку або іншого документа, який визначає вартість товару;
- ЕМД не містить встановлених законодавством обов'язкових реквізитів;
- МД подано з порушенням інших вимог, встановлених Митним кодексом України.

У разі відмови у прийнятті МД посадовою особою митниці ДФС оформлюється картка відмови встановленого зразка.

При здійсненні митного оформлення згідно з МД виконуються такі митні формальності:

- перевірка дотримання строків подання МД (у випадках, визначених законодавством). Перевірка наявності відміток про завершення переміщення товарів;
- контроль співставлення (автоматизоване порівняння) даних, які містяться в ЕК МД (ЕМД), та інших документів, поданих для митного оформлення, зокрема:
- співставлення реквізитів уповноваженого банку, зазначеного у графі 28 МД;
- співставлення курсу валюти України до іноземної валюти, зазначеного у графі 23 МД, з офіційним курсом валюти України до іноземної валюти, у якій складені рахунки

та відомості про яку зазначено в лівому підрозділі графи 22 МД, на день подання МД до оформлення;

- перевірка наявності діючих (не скасованих) спеціальних санкцій, застосованих до українського суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності і/або іноземного суб'єкта господарської діяльності згідно зі статтею 37 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
- співставлення з картками відмови та МД, в оформленні яких відмовлено;
- співставлення відомостей, що підтверджують дотримання встановлених законодавством заборон та обмежень щодо переміщення товарів через митний кордон України, з інформацією, що міститься в уніфікованих електронних дозвільних документах, що надходять з інших державних органів;
- співставлення відомостей про нарахування митних та інших платежів, а також про застосування заходів гарантування їх сплати з інформацією, що міститься в електронних гарантійних документах;
- співставлення з інформацією, що надходить з митних та правоохоронних органів іноземних держав.

Контроль із застосуванням системи управління ризиками, в тому числі оцінка ризику за МД шляхом аналізу ЕК МД за допомогою АСАУР. Відбувається перевірка правильності класифікації товарів та визначення країни походження товарів.

Необхідно проаналізувати достовірність визначеної митної вартості товарів, правильність та повноту нарахування митних платежів, застосування пільг в оподаткуванні (якщо такі були).

Важливим при митному контролі є перевірка митної декларації і документів, заявленої декларантом митної вартості – 111 914,88 грн (графа 12, 45 МД), що нараховувалась відповідно до умов поставки CIP – Чоп (графа 20 МД-2).

Відповідно до рахунку-фактури № КТ236 від 14.07.2015 р. (дод. К.4), загальна вартість партії фасадних фарб, що ввозиться

в Україну становить 4581,30 EUR (графа 42 МД). Згідно з курсом Нацбанку України на день оформлення митної декларації 1 євро коштував 24,4286 грн, тому фактурна вартість у валюті України буде становити 111914,88 грн (графа 12 і 45 МД). Враховуючи те, що у нашому випадку згідно з умовами поставки CIP фактурна вартість дорівнює митній вартості, що вказується у графі 45 «Коригування» і графі 12 «Відомості про вартість» МД-2 і становить 111914,88 грн (оскільки не було підтверджених додаткових витрат, що не включені до фактурної вартості фасадних фарб).

Станом на 12.08.2015 р. (дата завершення митного оформлення) при імпорті фасадних фарб в Україну сплаті підлягали такі митні платежі: ввізне мито, додатковий імпортний збір та ПДВ.

Додатковий імпортний збір нараховувався згідно із ЗУ від 09.04.2015 № 332 «Про заходи щодо стабілізації платіжного балансу України» протягом 12 місяців, як особливий вид мита у розумінні МКУ.

Ввізне мито для фасадних фарб за МД нараховується за ставками згідно з Митним тарифом України.

Ставки ввізного мита до товарів, що походять з України або з держав-членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України, якщо інше не встановлено законом. Законом України «Про Митний тариф України» для фасадних ВДФ (код УКТЗЕД 3209100000 – графа 33 МД), що ввозиться за аналізованою нами МД № 125130003/2015/509022 застосовують пільгову ставку ввізного мита, тому що країною походження фасадних ВДФ є Німеччина, що входить до переліку країн Світової організації торгівлі, до яких відповідно і застосовують пільгову ставку мита, в нашому випадку вона становить 6,5%. Додатковий імпортний збір для товарів, які ввозяться на митну територію України у митному режимі

імпорту, незалежно від країни їх походження за ставками: 10% для товарів, що класифікуються у 1–24 товарних групах згідно з УКТЗЕД; 5% для товарів, що класифікуються у 25–97 товарних групах згідно з УКТЗЕД. У нашому випадку ставка додаткового імпортного збору становить 5%. Вид платежів, основу нарахування, ставку та суму сплати надано в графі 47 МД-2).

Товари, що ввозяться в Україну та походять з країн ЄС, знаходяться у переліку зниження ввізних мит, розрахованих по роках, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Проте в даному разі не виконуються умови для зменшення ввізного мита для фасадних фарб з Німеччини, оскільки відсутній сертифікат про походження.

Податок на додану вартість на фасадні фарби, ввезених на територію України суб'єктами господарювання становить 20%. Основою нарахування ПДВ є митна вартість – 111914,88 грн, збільшена на суму ввізного мита 7274,47 та додаткового імпортного збору 5595,74 грн, дані про які вказано в графі 47 МД-2 (дод. Ж.4).

Аналіз нарахування митних платежів на фасадні ВДФ, що імпортуються в Україну за МД №125130003/2015/509022 показав, що ввізне мито нараховується за пільговою ставкою мита 6,5% та становить 7274,47 грн, додатковий імпортний збір – 5% та становить 5595,74 грн, а сума податку на додану вартість становила 24957,02 грн (графа 47 МД-2). Загальна сума митних платежів становила 37827,23 грн, які були перераховані до державного бюджету. Більш детально порядок визначення митної вартості товарів і нарахування митних платежів описано в п. 4.3 Посібника.

Перевіряється дотримання встановлених до задекларованих товарів заходів нетарифного регулювання (відсутність визначених законодавством заборон щодо переміщення або поміщення у відповідний митний режим задекларованих товарів; наявність відповідних документів, наявність в МД

відомостей про відповідні документи або відомостей про відмітки у товаросупровідних документах).

Фасадні водно-дисперсійні фарби, що переміщуються за аналізованою нами МД, підлягають санітарно-епідеміологічному, екологічному та радіологічному контролю.

У дод. 3 до постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1176 є Перелік товарів, що можуть містити озоноруйнівні речовини, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню (крім товарів, що перевозяться у контейнерах з особистим майном), де вказано, що товарна позиція 3209 (фарби та лаки (включаючи емалі та політури) на основі синтетичних полімерів або хімічно модифікованих природних полімерів, диспергувані або розчинені у водному середовищ) підлягає лізензуванню. Ліцензії Мінекономрозвитку (код документа «5213») видаються на виконання положень Монреальського протоколу на підставі погодження на ввезення озоноруйнівних речовин, що надається Мінприроди в установленому цим органом порядку. Оскільки товари перевозяться в неаерозольній упаковці (жестяні відра), не містять озоноруйнівних речовин, тому ліцензуванню не підлягають.

Згідно з Постановою КМУ № 452 від 21.05.2012 р. «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 5 жовтня 2011 р. № 1031» контроль товарів і транспортних засобів здійснюється один раз – при ввезенні на митну територію України – у пунктах пропуску через державний кордон України (пунктах ввезення на митну територію України) або в митних органах призначення (для товарів, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових відправленнях та експрес-відправленнях).

Відповідно, переміщуваний товар, зазначений у графі 31 МД «Фасадна фарба на основі акрилового полімеру/ співполімеру, диспергованого або розчиненого у водному середовищі, вогнезахисні, не в аерозольній упаковці…» підлягав радіологічному контролю (код документа – 5504 у графі 44 МД-6 (дод. И.4) – Інформація про позитивні результати

здійснення радіологічного контролю товару (для товарів і транспортних засобів, що не підлягають екологічному контролю) (наявність на товаросупровідних документах відбитку штампа «Радіологічний контроль ввіз/вивіз дозволено») № А11 від 30.06.2015 р.). Указаному виду контролю в обов'язковому порядку підлягають усі види товарів, крім електроенергії та товарів, які переміщуються трубопровідним транспортом.

Під час імпорту в Україну вказаний товар підлягає санітарно-епідеміологічному контролю, який здійснюється посадовими особами органів Державної санітарно-епідеміологічної служби України в зонах митного контролю на митній території України (крім пунктів пропуску через митний кордон України). Підтвердження проходження санітарно-епідеміологічного контролю є штампм «Санітарно-епідеміологічний контроль здійснено» на товаросупровідних документах і у графі 44 МД під кодом 5501 зазначається код документа згідно з Класифікатором документів, у якому цей штамп проставлено, та його дата (Інформація про позитивні результати здійснення санітарно-епідеміологічного контролю товару (наявність на товаросупровідних документах відбитку штампа «Санітарно-епідеміологічний контроль здійснено») № 34 від 13.06.2015 р., тому завершення митного оформлення імпорту в Україну зазначеного товару можливе лише після отримання позитивного висновку державної санітарно-епідеміологічної експертизи згідно з п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 № 1031.

Під час імпорту в Україну фарби підлягають екологічному контролю, який здійснюється посадовими особами органів Міністерства екології та природних ресурсів України в зонах митного контролю на митній території України (крім пунктів пропуску через митний кордон України). 5502 – Інформація про позитивні результати здійснення екологічного контролю товару (наявність на товаросупровідних документах відбитку штампа «Екологічний контроль ввіз/вивіз

дозволено») № 123 від 21.06.2015 р. Такий контроль, як правило, здійснюється безпосередньо в пункті пропуску на державному кордоні. Екологічний контроль у зоні діяльності митниць здійснюється з метою прискорення проходження вантажів у пунктах пропуску через державний кордон України, а також для здійснення більш детального огляду вантажів (у разі потреби). Посадовими особами Державної екологічної інспекції України на товаросупровідних документах (CMR) проставляється штамп (інформація про штамп зазначена в МД-6 у переліку документів графи 44, дод. И.4).

Митна декларація вважається повністю оформленою за наявності на всіх її аркушах особистої номерної печатки інспектора митниці, який здійснював митне оформлення. Оформлення МД на фасадні фарби ТМ «Feidal» свідчить про надання суб'єкту ЗЕД права на розміщення товарів у заявленому митному режимі імпорту і підтверджує відзначені у МД права і обов'язки щодо здійснення відповідних правових, фінансових, господарських та інших дій.

Митне оформлення фасадних фарб при імпорті є гарантією дотримання встановленого законодавством України порядку їх переміщення через митний кордон України.

На вимогу посадової особи пункту пропуску «Чоп –Захонь» Закарпатської митниці ДФС (графа 29 МД) перевізник фасадних фарб зобов'язаний надати товаросупровідні документи (у нашому випадку міжнародна автомобільна накладна CMR № 23РЕО від 11.08.2015 р., дод. М.4) та документ, що підтверджує вартість фасадних фарб (у нашому випадку рахунок-фактура (інвойс) № КТ 236 від 14.07.2015 р., дод. К.4).

Посадова особа митниці ДФС у пункті пропуску перевіряє наявність попереднього повідомлення або попередньої декларації в ЄАІС ДФС. За наявності було здійснено пропуск партії на митну території України для завершення митного оформлення у внутрішній митниці.

Митне оформлення фасадних водно-дисперсійних фарб здійснювалось на Київській митниці ДФС (графа А МД-2)

поданням МД № 125130003/2015/509022 оформленої відповідно до вимог та повного пакета документів і необхідних дозволів. Митне оформлення вважалось завершеним після виконання митним органом митних процедур відповідно до заявленого митного режиму.

Завершується митне оформлення шляхом:

- проставлення у МД згідно з порядком заповнення митних декларацій на бланку ЄАД відбитка особистої номерної печатки посадової особи ПМО, яка завершила митне оформлення, у графі D/J кожного аркуша форми МД-2, в нижній частині додаткових аркушів форми МД-3, доповнень форми МД-6 та специфікацій форми МД-8 (у разі подання МД на паперовому носії). У нашому випадку МД оформлювалася в електронному вигляді, тому у графу D/J вносяться відомості про особисту номерну печатку посадової особи Київської митниці ДФС, яка завершила митне оформлення за цією МД, а саме «ОНП 15/125», та дати «12.08.2015» (дод. Ж.4);
- зазначення у графі D/J аркуша з позначенням «1/6» МД форми МД-2 часу завершення митного оформлення, прізвища й особистого підпису посадової особи ПМО, яка завершила митне оформлення (у разі подання МД на паперовому носії);
- внесення за допомогою АСМО до ЕК МД відмітки про завершення митного оформлення та номера особистої номерної печатки посадової особи ПМО, яка завершила митне оформлення.

Відомості, зазначені у МД, можуть бути змінені або МД може бути відкликана Декларантом з дозволу посадової особи митниці ДФС до моменту завершення митного оформлення цієї МД у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Внесення змін до оформленої МД шляхом оформлення аркуша коригування здійснюється у встановленому порядку.

Таким чином, належне виконання митного контролю та митне оформлення фасадних фарб при імпорті є гарантією дотримання встановленого законодавством України порядку їх переміщення через митний кордон України та дозволяє суб'єкту ЗЕД розпоряджатися товарами відповідно до умов зазначеного митного режиму.

4.6. Розробка профілів ризику товарів

Поняття ризикової ситуації в будь-якій діяльності можна визначити як поєднання, сукупність різних умов та обставин, які створюють певне середовище і можуть призвести до реалізації певної загрози. Іншими словами, саме сукупність умов та обставин створює ризикову ситуацію і виступає причиною ризику.

Для мінімізації виникнення ризику митні органи різних країн використовують управління ризиком як метод ефективного встановлення пріоритетів та ефективного розподілу ресурсів, необхідних для підтримки належного балансу між контролем і сприянням законній торгівлі.

Основні принципи митного контролю, що передбачають використання системи управління ризиками, закріплено у Міжнародній конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур. Так, згідно з вимогами стандартних правил 6.3, 6.4, 6.9 Кіотської конвенції (Міжнародна конвенція про спрощення та гармонізацію митних процедур, 1973 р.) управління ризиком – один з основних базисних принципів сучасних методів митного контролю, який дає можливість оптимально використовувати ресурси митних органів, не зменшуючи ефективності митного контролю, звільняє більшість зовнішньоторгових операторів від надлишкового бюрократичного контролю.

Метою управління митними ризиками є мінімізація ймовірних сумарних втрат від невірних рішень при здійсненні митного контролю.

Мінімізувати митний ризик – означає попередити можливість його виникнення або в результаті його появи не допустити отримання негативних наслідків як для інтересів суб'єкта ЗЕД, так і для економічних інтересів держави, захист яких покладений на відповідні органи, зокрема на митні.

Розглядаючи питання митних ризиків, необхідно звернути увагу на такі поняття, як товари групи «ризику» та товари групи «прикриття».

Товари групи «ризику» – товари, які переміщуються через митний кордон України та відносно яких виявлені ризики або існують потенційні ризики (наприклад, лікарські наркотичні засоби, товари подвійного використання, товари, на які встановлені режими ліцензування та квотування тощо).

Товари групи «прикриття» – товари, що з достатнім ступенем імовірності можуть декларуватись замість товарів групи «ризику». Наприклад, до товарів групи «прикриття» відносяться лікарські засоби, що не містять наркотичних речовин.

Нормативно-правові засади впровадження управління ризиками в діяльність митних органів визначає Митний кодекс України.

Управління ризиками – це робота органів доходів і зборів з аналізу ризиків, виявлення та оцінки ризиків, розроблення та практичної реалізації заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків, оцінки ефективності та контролю застосування цих заходів.

Під ризиком розуміється ймовірність недотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи.

Цілями застосування системи управління ризиками є:

– запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи;

– забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику);

– забезпечення в межах повноважень органів доходів і зборів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;

– прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

У Державній фіскальній службі України розроблено автоматизовану систему аналізу та управління ризиками (АСАУР), яка являє собою сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками (СУР) під час митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів.

Органи доходів і зборів застосовують систему управління ризиками для визначення товарів, транспортних засобів, документів і осіб, які підлягають митному контролю, форм митного контролю, що застосовуються до таких товарів, транспортних засобів, документів і осіб, а також обсягу митного контролю.

До *об'єктів аналізу ризику* належать:

– характеристики товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України;

– характер зовнішньоекономічної операції;

– характеристика суб'єктів, що беруть участь у зовнішньоекономічній операції.

Система управління ризиками передбачає застосування випадкового відбору.

З метою практичної реалізації норм Митного кодексу України, які стосуються управління ризиками, наказом Міністерства фінансів України від 31.07.2015 № 684 затверджено Порядок здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і

реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю.

Цей Порядок забезпечує вибірковість митного контролю шляхом застосування системи управління ризиками, а також сприяє поліпшенню ефективності роботи Державної фіскальної служби України під час митного контролю та митного оформлення за рахунок застосування методів управління ризиками, у тому числі аналізу ризиків із використанням інформаційних технологій.

Органи доходів і зборів реалізують систему управління ризиками за допомогою профілів ризику.

Профіль ризику фактично є сукупністю відомостей про область ризику, індикаторів ризику, а також указівки із застосування необхідних заходів запобігання або мінімізації ризику.

Індикатори ризику – критерії із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об'єкта контролю, що становить ризик.

Область ризику – згруповані об'єкти аналізу ризику, щодо яких існує потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності.

Області ризику можна згрупувати за декількома розділами, наданими у табл. 4.5.

Таблиця 4.5

Класифікація областей ризику

Розділ	Назва області ризику
1. Митний режим	Імпорт
	Реімпорт
	Експорт
	Реекспорт
	Транзит
	Тимчасове ввезення (вивезення)
	Митний склад
	Спеціальна митна зона

Закінчення табл. 4.5

Розділ	Назва області ризику
	Магазин безмитної торгівлі
	Переробка на митній території України
	Переробка за межами митної території України
	Знищення або руйнування
	Відмова на користь держави
2. Можливий характер порушення	Неправильна класифікація товару
	Неправдиві дані про походження товару
	Заниження/завищення митної вартості товару
	Недекларування товару
	Контрабанда/приховування від митного контролю
	Неправильні дані про підстави надання пільг зі сплати митних платежів
	Неправильні дані про характеристики/властивості товару
	Декларування товару не своїм найменуванням
3. Можлива мета порушення	Ухилення від сплати/зменшення розміру ввізного мита
	Ухилення від сплати/зменшення розміру вивізного мита
	Ухилення від сплати/зменшення розміру особливого виду мита (антидемпінгового, спеціального, компенсаційного)
	Відшкодування ПДВ
	Ухилення від сплати/зменшення розміру акцизного збору
	Використання митних пільг
	Ухилення від нетарифних обмежень
4. Вид товару, стосовно якого може бути вчинене порушення	Товари сільськогосподарського виробництва
	Метали та брухт
	Товари, які містять об’єкти права інтелектуальної власності
	Отруйні, радіоактивні, вибухові речовини, небезпечні відходи
	Наркотичні засоби, психотропні речовини
	Зброя та боєприпаси
	Історичні та культурні цінності
	Міжнародна торгівля дикими видами тварин та рослин, що перебувають під загрозою зникнення

Профілі ризику залежно від можливості автоматизації їх застосування можуть бути документальними (неавтоматизований контроль із застосуванням системи управління ризиками) або електронними (автоматизований або комбінований контроль із застосуванням системи управління ризиками).

Розроблення профілю ризику передбачає:

– визначення індикаторів ризику;

– визначення алгоритму обчислення ступеня ризику за профілем ризику та залежно від ступеня ризику адекватних заходів, необхідних для запобігання або мінімізації ризиків (форм та обсягів митного контролю), якщо необхідність визначення таких заходів передбачено профілем ризику.

Профіль ризику може бути представлений у формах *паспорта профілю ризику і програмного коду профілю ризику*.

Паспорт профілю ризику формується для документальних та електронних профілів ризику і використовується для документального опису профілю ризику. Зразок паспорта електронного профілю ризику наведено у дод. Н.4.

Програмний код профілю ризику формується тільки для електронних профілів ризику, використовується для їх програмної реалізації.

Найчастіше профіль ризику являє собою документ і застосовується як у документальному, так і в автоматизованому вигляді, тобто має вигляд паспорта і програмного коду.

До *паспорта профілю ризику* вносяться такі дані, як дата розробки й затвердження останньої редакції профілю, номер, назва профілю, список областей та індикаторів ризику, а також перелік форм контролю, що мають бути виконані інспектором у разі спрацювання профілю. Однією з найважливіших складових профілю є оцінка ступеня ризику та опис алгоритму його обчислення. Алгоритм описує послідовність перевірки індикаторів ризику і залежно від їх поєднання дає змогу визначити ступінь ризику і робить профіль ризику гнучким інструментом під час митного контролю та митного оформлення.

Крім того, до профілю ризику готується *аналітична довідка* для врахування розглянутих у профілі ризику проблем, мінімізації ризику, удосконалення митної справи (форма аналітичної довідки наведена у дод. 2). Вона передбачає опис розглянутих у профілі областей ризику, результатів аналітичних розрахунків з цього питання, опис чинників, що спричинюють виникнення проблеми (наприклад, конкретні колізії в законодавстві; заходи тарифного та нетарифного регулювання), оцінку описаного ризику, зокрема оцінку можливої шкоди від його прояву, визначення пропозицій щодо можливих заходів, застосування яких зможе зменшити описаний ризик, усунути причини його виникнення чи мінімізувати шкоду (можливе внесення змін до нормативно-правових актів, які регулюють порядок митного контролю та митного оформлення тощо). Аналітична довідка готується, щоб підвищити якість профілю ризику шляхом комплексного опрацювання проблемного питання та подальшого використання отриманих результатів аналізу ризику.

Профілі ризику різняться між собою: одні можуть бути спрямовані на конкретний товар, інші – на цілу групу товарів, деякі профілі ризику використовуються тільки при експорті, а інші – при імпорті товарів тощо.

Профілі ризику можуть бути згруповані за такими *основними напрямами*:

– контроль класифікації згідно з УКТЗЕД;

– контроль дотримання заходів нетарифного регулювання;

– контроль митної вартості;

– контроль країни походження;

– контроль за правомірністю використання пільг;

– контроль кількісно-вагових показників;

– контроль класифікації та/або походження з дотримання антидемпінгових/спеціальних заходів;

– контроль з метою ідентифікації товарів та недопущення приховування товарів від митного контролю.

До *товарів групи «ризику»* можна віднести:

– товари, щодо яких застосовуються високі ставки ввізних мит;

– товари, які декларуються походженням з країн, з якими Україною укладені угоди про вільну торгівлю;

– товари, заявлена митна вартість яких значно відрізняється від ціни ідентичних чи подібних (аналогічних) товарів при їх ввезенні на митну територію України;

– товари, щодо яких застосовуються заходи нетарифного регулювання (необхідна наявність дозвільних документів).

До *товарів групи «прикриття»* можна віднести:

– товари, щодо яких застосовуються низькі ставки мита, але які за своїми характеристиками та зовнішнім виглядом можуть декларуватися замість товарів, що мають більш високі ставки мита (тобто відбувається невірна класифікація товару згідно з УКТЗЕД);

– товари, які декларуються походженням з країн, з якими Україною укладені угоди про вільну торгівлю з метою надання пільги по сплаті ввізного мита на умовах вільної торгівлі;

– товари, що декларуються як такі, до яких не застосовуються заходи нетарифного регулювання.

Розглянемо приклади поетапного розроблення профілів ризику.

Приклад 1

Розроблення профілю ризику, який дає змогу контролювати правильність класифікації згідно з УКТЗЕД товару «Спортивні костюми чоловічі торгової марки «Adidas», штани та пуловер трикотажні, 250 шт., розміри S–XXL, арт.404693, склад – 20% віскоза, 80% поліакрилонітрил» при його митному оформленні в режимі імпорту.

1. Визначаємо назву профілю ризику: «Контроль правильності класифікації згідно з УКТЗЕД спортивного одягу».

2. Готуємо ***аналітичну довідку*** до профілю ризику, форма якої наведена у дод. П.4.

Опис ризику. Зміст проблеми. При імпорті спортивного трикотажного одягу, виготовленого із синтетичних тканин,

можуть виникати ризики, пов'язані з неправильною класифікацією даного товару згідно з УКТЗЕД, що може призвести до зниження розміру ввізного мита та суми митних платежів у цілому. Тобто цей товар може бути товаром групи «ризику» з таких причин:

- опис даного товару відповідає коду згідно з УКТЗЕД 6112 12 00 00, для якого повна та пільгова ставка ввізного мита – 12%. Проте під виглядом спортивних трикотажних костюмів, виготовлених із синтетичних тканин, можуть декларуватися спортивні трикотажні костюми, виготовлені з бавовни, які класифікуються за кодом згідно з УКТЗЕД 6112 11 00 00. Для таких товарів ставка ввізного мита відповідно до Закону України «Про Митний тариф України» значно нижча і становить: 0% – пільгова, 10% – повна. Отже, спортивні трикотажні бавовняні костюми є товарами «прикриття» для спортивних трикотажних костюмів, виготовлених із синтетичних тканин;
- контроль за класифікацією згідно з УКТЗЕД спортивного одягу особливо є важливим у разі, якщо цей товар ввозиться з таких країн, як Китай та Туреччина. Ці країни є основними експортерами спортивного одягу, який постачається на український ринок.

Документи/підстави розроблення профілю ризику.

1. Митний кодекс України.
2. Закон України «Про Митний тариф України».
3. Доручення директора Департаменту організації митного контролю Державної фіскальної служби України.

Протиріччя. Причини виникнення ризику: (у даному полі слід зазначити чинники, що спричинили виникнення проблеми – наприклад, конкретні колізії в законодавстві; заходи тарифного та нетарифного регулювання, застосовувані до конкретних товарів: високу ставку мита, заборони чи обмеження тощо; інші обставини).

Висока ставка ввізного мита (12%) на спортивний трикотажний одяг, виготовлений із синтетичних тканин.

Оцінка наслідків ризику (у даному полі наводиться оцінка описаного ризику, тобто який вплив може мати наяв-

ність цієї проблеми на наповнення Держбюджету, на стан митної безпеки України чи безпеки населення; які можливі наслідки ризику).

Можливе стягнення до Держбюджету митних платежів не в повному обсязі з причини заниження ставки ввізного мита внаслідок неправильної класифікації спортивного одягу згідно з УКТЗЕД.

Пропоновані заходи мінімізації ризику (у даному полі зазначаються заходи, такі як унесення змін до нормативно-правових актів, що визначають порядок здійснення митного контролю та митного оформлення чи регулюють іншу галузь економіки тощо, здійснення яких сприятиме зменшенню цього ризику, усуненню причини його виникнення).

З метою виключення можливих наслідків указаного ризику пропонуємо вдосконалення заходів тарифного регулювання імпорту спортивного одягу шляхом внесення змін до Закону України «Про Митний тариф України». Ці зміни повинні передбачати скасування нульових ставок ввізного мита на спортивний одяг (зокрема, на спортивні трикотажні костюми, виготовлені з бавовни).

3. Розробляємо ***паспорт профілю ризику*** (форма наведена у дод. Н.4).

Номер профілю: № 1.

Назва профілю: «Контроль правильності класифікації згідно з УКТЗЕД спортивного одягу».

Вид профілю ризику: електронний.

Спосіб наповнення профілю ризику: (у даному полі вказується один із способів – центральний (наповнюються структурними підрозділами ДФС або органом ДФС, до компетенції якого належить проведення досліджень і експертної діяльності) або регіональний, тобто наповнюються митницями ДФС).

Центральний.

Модуль АСАУР, до якого імплементується профіль ризику: модуль АСАУР при митному оформленні митної декларації (у тому числі електронної митної декларації);

Області ризику (для заповнення даного поля користуємось таблицею 1, в якій наведена класифікація областей ризику):

– імпорт;

– неправильна класифікація товару;

– декларування товару не своїм найменуванням;

– уникнення сплати/зменшення розміру ввізного мита.

Індикатори ризику (поле «Індикатори ризику» розподіляється на два підполя: «Назва індикатора» і «Значення індикатора». Кожен індикатор ризику може мати кілька значень чи певний діапазон значень. Наприклад, індикаторами ризику можуть виступати певні коди товару згідно з УКТЗЕД, країна походження товару, вартість, вага, дозвільні документи, інші дані, що містяться у митній декларації тощо. Це поле повинно бути точно й чітко заповнене, оскільки відхилення від описуваних у ньому параметрів дають можливість здійснювати відбір об’єкта контролю. Якщо важко визначити назву індикатора ризику (наприклад, індикатором виступає складна умова тощо), то слід навести словесний опис цього індикатора в довільному вигляді.

Для даного профілю ризику індикатори ризику наведені в табл. 4.6.

Оцінка ступеня ризику. Опис алгоритму обчислення. Інструктивні повідомлення до митних формальностей:

Профіль ризику спрацьовує, якщо індикатори 1, 2 одночасно набувають встановлених значень та індикатор 3 набуває одне із встановлених значень. Тобто профіль ризику перевіряє митні декларації, оформлені в режимі імпорту. Якщо в митній декларації декларуються спортивні костюми (код згідно з УКТЗЕД 6112 11 00 00), профіль перевіряє код країни відправлення товару (графа 15а митної декларації) на предмет того, чи є країною відправлення Німеччина або Туреччина. Якщо один з таких кодів виявлено, профіль спрацьовує.

Таблиця 4.6

Індикатори та їх значення для профілю ризику

Номер індикатора	Назва індикатора	Значення індикатора
1	Тип митної декларації (гр. 1 МД)	ІМ 40
2	Код товару згідно з УКТЗЕД (гр. 33 МД)	6112 11 00 00
3	Код країни відправлення/ експорту (гр. 15а МД)	DE (код Німеччини) TR (код Туреччини)

Профіль ризику передбачає випадковий відбір з імовірністю 5%.

Профіль ризику формує таке повідомлення для інспектора:

«Товар № __. Можлива неправильна класифікація товару з метою заниження ставки ввізного мита. Здійснити перевірку документації на товар. За відсутності інформації провести митний огляд. У разі необхідності відібрати зразки на дослідження».

Форми та обсяг контролю: код і назва митної формальності: вид митної формальності: поріг ступеня ризику: (це поле заповнюється відповідно до Класифікатора митних формальностей, що можуть бути визначені за результатами застосування системи управління ризиками, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011).

При спрацюванні даного профілю ризику посадовій особі митниці пропонуються форми та обсяг контролю, наведені в табл. 4.7.

Таким чином, при спрацюванні профілю ризику, посадова особа митниці повинна виконати такі митні формальності (див. табл. 4.7):

– здійснити перевірку правильності класифікації спортивного костюма згідно з УКТЗЕД;

– витребувати у декларанта документацію (сертифікат якості фірми-виробника, лист фірми-виробника тощо), які

підтверджують задекларований код згідно з УКТЗЕД спортивного костюма;

– у разі необхідності взяти зразки товару (спортивного одягу) для направлення їх до СЛЕД ДФС для проведення експертизи з метою визначення складу матеріалу (бавовна чи синтетичний матеріал), з якого виготовлений спортивний костюм.

Таблиця 4.7

Форми та обсяг контролю при спрацюванні профілю ризику

Код і назва митної формальності		Вид митної формальності	Поріг ступеня ризику
107-3	Контроль правильності класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
108-3	Витребування документів, які підтверджують коди товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
905-3	Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

Максимальне значення негативної історії профілю ризику: (негативна історія профілю ризику – показник, який кількісно характеризує наявність у певний період інформації про порушення законодавства України з питань державної митної справи чи виявлені за результатами митного контролю невідповідності, які описані у профілі ризику і враховуються при визначенні ступеня ризику за профілем ризику (у бік підвищення ступеня ризику), якщо такий показник передбачений профілем ризику).

Кількісні показники на момент розроблення даного профілю – 35 випадків за 2015 рік.

Максимальне значення позитивної історії профілю ризику: (позитивна історія профілю ризику – показник, який кількісно характеризує наявність у певний період фактів митного оформлення після спрацювання профілю ризику, які підтвердили відсутність порушень законодавства України з питань державної митної справи чи виявлення за результатами митного контролю невідповідностей, і враховується при визначенні ступеня ризику за профілем ризику (у бік зниження ступеня ризику), якщо такий показник передбачений профілем ризику).

Це поле буде заповнюватись після введення в дію профілю ризику.

Причини незавершення митного оформлення, які враховуються при розрахунку негативної історії профілю ризику: код і назва причини: коефіцієнт значимості: (поле «Код і назва причини» містить код і назву причини відмови в митному оформленні згідно з Класифікатором причин незавершення митного оформлення, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011; в полі «Коефіцієнт значимості» зазначається коефіцієнт значимості цієї причини для профілю ризику).

Для даного профілю ризику у полі «Код і назва причини» зазначаємо таку інформацію:

0302 – Прийняття митним органом рішення про визначення коду товару (відмінного від задекларованого) призвело до збільшення митних платежів;

0502 – Виявлено невідповідність опису товарів заявленим даним, що призвело до збільшення митних платежів.

Приклад 2

Розроблення профілів ризику, які використовуються при митному оформленні ювелірних виробів із дорогоцінним камінням.

Згідно з УКТЗЕД до ювелірних виробів, які класифікують у товарній позиції 7113, належать будь-які невеликі предмети, що є особистими прикрасами (наприклад, каблучки, ланцюжки для годинників, брелоки, кулони, браслети, кольє, брошки, сережки, шпильки для краваток, запонки

тощо), вироби для особистого користування, призначені для носіння у кишенях, жіночих сумочках або на тілі (портсигари, табакерки, коробочки для таблеток, пудрениці та інші). Ці товари можуть бути прикрашені природними або культивованими перлами, дорогоцінним або напівдорогоцінним камінням, штучним або реконструйованим дорогоцінним або напівдорогоцінним камінням, виробами з панцира черепахи, перламутром, слоновою кісткою, природним або реконструйованим бурштином, гагатом або коралом, за умови що ці матеріали у виробі є другорядними складовими.

Ювелірні вироби із дорогоцінним камінням можуть декларуватися під виглядом біжутерії – дрібних предметів особистого прикрашування, які не містять дорогоцінних металів або металів, плакованих дорогоцінними металами, але можуть бути позолочені, покриті сріблом або покриті гальванічним способом платиною. Вироби біжутерії не містять вставок із дорогоцінного каміння, але вони можуть мати частини зі скла. Метою вчинення такого порушення є заниження митної вартості товарів, адже ціни на біжутерію значно нижчі за вартість ювелірних виробів із дорогоцінних металів зі вставками з коштовного каміння.

На біжутерію з недорогоцінних металів, що має або не має покриття дорогоцінними металами, а саме на запонки та заколки (код 7117110000 згідно з УКТЗЕД), а також вироби, що не мають частин зі скла, позолочені покриті сріблом або покриті гальванічним способом платиною (код 7117190010 згідно з УКТЗЕД) встановлено пільгову та повну ставку ввізного мита в розмірі 5%.

Ювелірні вироби з дорогоцінним камінням можуть ввозитися в Україну під виглядом біжутерії з метою неправомірного використання пільг по сплаті ввізного мита, які застосовуються на підставі Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 27 червня 2014 року, відповідно до якої вироби біжутерії оподатковуються ставкою ввізного мита у розмірі 0% (імпорт ювелірних виробів оподатковується за ставкою ввізного мита 7,5%).

При імпорті ювелірних виробів їх митна вартість залежить від матеріалів виготовлення, а саме від складу сплаву та виду вставок. Можливе декларування дорогоцінного сплаву під виглядом недорогоцінного металу або вказується сплав, який має меншу ціну за грам. Наприклад, ювелірні вироби з платини декларують як вироби зі срібла, вартість яких буде значно меншою.

При декларуванні імпорту ювелірних виробів з дорогоцінним камінням матеріалом вставки може бути вказане напівдорогоцінне каміння, яке за зовнішнім виглядом неможливо відрізнити від дорогоцінного неозброєним оком, а іноді навіть воно є ідентичним і за фізико-хімічними показниками. У таких випадках, задекларована вартість буде значно відрізнятися від фактичної ціни виробу, що в свою чергу призведе до справляння митних платежів та їх сплати до державного бюджету не в повному обсязі.

Закон України «Про державне регулювання видобутку, виробництва і використання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння та контролю за операціями з ними» надає класифікацію камінням, які використовуються при виробництві ювелірних виробів. Так, усе каміння поділяють на дорогоцінні (мінерального та органогенного походження) та напівдорогоцінні.

Дорогоцінне каміння мінерального походження буває першого, другого, третього, четвертого порядку. Розподіл на порядки здійснюється відповідно до вартості каміння, його соціально-культурної значущості в суспільстві, рідкісності в природі. До дорогоцінного каміння органогенного походження належать перли і бурштин. Напівдорогоцінне каміння поділяється на перший і другий порядки.

Отже, товарами «прикриття» для ювелірних виробів з дорогоцінним камінням є біжутерія та ювелірні вироби з напівдорогоцінним камінням. Ці товари є подібними за зовнішнім виглядом до товару «ризику» і мають значно нижчу вартість, тому вони з найбільш високою імовірністю можуть декларуватися замість ювелірних виробів з дорогоцінним камінням. Крім цього, імпорт біжутерії оподатко-

вується за нижчою ставкою ввізного мита, яка становить 5%. Біжутерія, яка походить з країн ЄС, оподатковується за нульовою ставкою ввізного мита.

У даному випадку доцільно розробити два профілі ризику. Перший профіль «Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням» має за мету запобігати випадкам заниження митної вартості ювелірним виробам шляхом неправильної їх класифікації згідно з УКТЗЕД. Другий профіль ризику «Контроль країни походження ювелірних виробів з дорогоцінним камінням» призначений для запобігання випадкам надання недостовірних відомостей про країну походження ювелірних виробів.

Профілі ризику розробляються поетапно.

Перший етап – це підготовка аналітичної довідки, яка є по суті обґрунтуванням доцільності та необхідності розробки профілю ризику. Наступний етап – розробка паспорта профілю ризику.

Аналітична довідка має декілька розділів. Вона передбачає опис розглянутих у профілі областей ризику, опис чинників, що спричинюють виникнення проблеми, оцінку описаного ризику, зокрема оцінку можливої шкоди від його прояву, визначення пропозицій щодо можливих заходів, застосування яких зможе зменшити описаний ризик, усунути причини його виникнення чи мінімізувати.

В аналітичній довідці до ***профілю ризику «Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням»*** зазначаємо, що при імпорті ювелірних виробів із дорогоцінним камінням можуть виникати ризики, пов'язані з неправильною класифікацією даного товару згідно з УКТЗЕД, що може призвести до зниження розміру ввізного мита та суми митних платежів внаслідок заниження митної вартості (дод. Р.4). Ювелірні вироби з дорогоцінним камінням можуть бути товарами групи «ризику» з таких причин:

– ювелірні вироби з дорогоцінним камінням, а саме золоті обручки з діамантами, відповідають опису за кодом 7113 19 00 00 згідно з УКТЗЕД. Проте під виглядом ювелірних виробів з дорогоцінним камінням може декларуватися біжутерія – дрібні предмети особистого прикрашування (перстні, обручки), які не містять

дорогоцінних металів або металів, плакованих дорогоцінними металами, але можуть бути позолочені, покриті сріблом або покриті гальванічним способом платиною і відповідають коду згідно з УКТЗЕД 7117 19 00 90. Вироби біжутерії не містять вставок із дорогоцінного каміння, але вони можуть мати частини зі скла і класифікуватися за кодом згідно з УКТЗЕД 7117 19 00 10;

– контроль за класифікацією згідно з УКТЗЕД ювелірних виробів є особливо важливим у разі, якщо цей товар ввозиться з таких країн, як Таїланд, Туреччина, Франція. Ці країни є основними експортерами ювелірних виробів на український ринок.

Внаслідок неправильної класифікації згідно з УКТЗЕД ювелірних виробів з дорогоцінним камінням, можливе стягнення митних платежів до Держбюджету не в повному обсязі з причини заниження митної вартості.

Другим етапом є розробка паспорта профілю ризику, що також здійснюється у певній послідовності (дод. С.4).

Спочатку присвоюємо номер профілю та визначаємо назву: Профіль ризику № 1 «Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням».

Наступним важливим кроком є визначення областей ризику.

Область ризику – це згруповані об’єкти аналізу ризику, щодо яких існує потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності.

Даний профіль охоплює такі області ризику:

- імпорт;
- неправильна класифікація товару;
- заниження митної вартості товару;
- неправильні дані про характеристики/властивості товару.

Найважливішим етапом розробки профілю ризику є визначення індикаторів ризику.

Індикатори ризику – критерії із заданими наперед параметрами, використання яких дає можливість здійснювати вибір об’єкта контролю, що становить ризик. Для даного профілю ризику індикаторами є:

- тип митної декларації;
- код товару згідно з УКТЗЕД;
- код країни відправлення/експорту.

Даний профіль є центральним та рамковим. Значення обраних індикаторів наведені у табл. 4.8.

Таблиця 4.8

Індикатори та їх значення для профілю ризику

Номер індикатора	Назва індикатора	Значення індикатора
1	Тип митної декларації (гр.1 МД)	ІМ 40
2	Код товару згідно з УКТЗЕД (гр. 33 МД)	7117 19 00 10 7117 19 00 90
3	Код країни відправлення/експорту (гр. 15а МД)	TH (код Таїланду) TR (код Туреччини) FR (код Франції)

Профіль ризику спрацьовує, якщо індикатор «Тип митної декларації» набуває встановленого значення, а індикатори «Код товару згідно з УКТЗЕД» і «Код країни відправлення/експорту» набувають одне із встановлених значень. Тобто профіль ризику перевіряє митні декларації, оформлені в режимі імпорту. Якщо в митній декларації декларується біжутерія (код згідно з УКТЗЕД 7117 19 00 10 або 7117 19 00 90), то профіль перевіряє код країни відправлення товару для визначення того, чи є країною експорту Таїланд, Туреччина або Франція. Якщо один з таких кодів виявлено – профіль спрацьовує.

Профіль ризику передбачає випадковий відбір з імовірністю 5%.

Якщо профіль спрацьовує, то інспектор отримує повідомлення:

«Товар № 1. Можлива неправильна класифікація товару з метою заниження митної вартості. Здійснити перевірку документації на товар. У разі необхідності відібрати зразки на дослідження».

Також посадовій особі митниці пропонуються форми та обсяг контролю, наведені в табл. 4.9 (відповідно до Класифікатора митних формальностей, що можуть бути визначені за результатами застосування системи управління ризиками, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 20.09.2012 № 1011).

Таблиця 4.9

Форми та обсяг контролю при спрацюванні профілю ризику

Код і назва митної формальності		Вид митної формальності	Поріг ступеня ризику
105-2	Контроль правильності визначення митної вартості товарів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
106-2	Витребування документів, які підтверджують митну вартість товарів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
107-3	Контроль правильності класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
108-3	Витребування документів, які підтверджують коди товарів згідно з УКТЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
905-3	Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТЗЕД	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику
906-2	Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для перевірки задекларованої митної вартості	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

Таким чином, при спрацюванні профілю ризику, посадова особа митниці повинна виконати такі митні формальності:

– здійснити перевірку правильності визначення митної вартості товару;

– витребувати у декларанта документи, які підтверджують митну вартість біжутерії;

– здійснити перевірку правильності класифікації біжутерії згідно з УКТЗЕД;

– витребувати у декларанта документацію (сертифікат якості фірми-виробника, лист фірми-виробника тощо), які підтверджують задекларований код згідно з УКТЗЕД біжутерії;

– у разі необхідності провести митний огляд з метою перевірки відповідності відомостей, зазначених на маркуванні товару, відомостям, наданим у митній декларації та інших документах, поданих до митного оформлення;

– у разі необхідності взяти зразки товару для направлення їх до СЛЕД ДФС для проведення експертизи з метою ідентифікації матеріалів, з яких виготовлено вироби біжутерії для перевірки правильності задекларованого коду згідно з УКТЗЕД та визначення митної вартості товару.

Максимальне значення негативної історії профілю ризику визначається кількісними показниками правопорушень законодавства у сфері митної справи на момент розроблення профілю ризику. За 2015 рік було зафіксовано 50 випадків заниження митної вартості при імпорті ювелірних виробів, внаслідок їх неправильної класифікації згідно з УКТЗЕД.

Максимальне значення позитивної історії профілю ризику кількісно характеризує наявність у певний період фактів митного оформлення після спрацювання профілю ризику. Поле буде заповнюватись після введення в дію профілю ризику.

Готуємо аналітичну довідку до профілю ризику «Неправильні дані про країну походження ювелірних виробів з дорогоцінним камінням».

При імпорті ювелірних виробів з дорогоцінним камінням можуть виникати ризики, пов'язані з наданням недостовірної інформації про країну походження товару, що може призвести до зниження розміру ввізного мита та суми митних платежів. Ювелірні вироби з дорогоцінним камінням ввозяться в Україну за повною та пільговою ставкою ввізного мита – 10%. Даний товар є товаром групи «ризику», оскільки може декларуватися походженням з країн, з якими Україною укладені угоди про вільну торгівлю, а саме:

– на підставі Угоди про вільну торгівлю між Україною та державами ЄАВТ від 24 червня 2010 року даний товар може ввозитися за пільговою ставкою ввізного мита, яка становить 0%. Важливим є контроль наявності сертифіката про походження товару з країн ЄАВТ (Ісландія, Норвегія, Швейцарія, Ліхтенштейн);

– на підставі Угоди про створення зони вільної торгівлі від 15 квітня 1994 року, двосторонніх міжурядових угод України з країнами СНД про вільну торгівлю, договору про зону вільної торгівлі від 30 липня 2012 року імпорт ювелірних виробів із дороцінним камінням із країн СНД здійснюється за ставкою 0%, за умови подання сертифікату походження форми СТ-1, дотримання правил «Безпосередньої закупівлі», дотримання правил «прямого відвантаження».

Отже, можливе стягнення до Держбюджету митних платежів не в повному обсязі з причини заниження ставки ввізного мита внаслідок неправомірного отримання пільги по сплаті ввізного мита на умовах вільної торгівлі.

Розробляємо паспорт ***профілю ризику № 3 «Контроль країни походження ювелірних виробів із дорогоцінним камінням»***.

Визначаємо області ризику:

– імпорт;

– неправдиві дані про походження товару;

– неправильні дані про підстави надання пільг зі сплати митних платежів;

– ухилення від сплати ввізного мита;

– використання митних пільг.

Для даного профілю ризику індикаторами є:

– тип митної декларації;

– код товару згідно з УКТЗЕД;

– код пільги для ввізного мита;

– код країни походження;

– код документа, що підтверджує країну походження.

Значення вказаних індикаторів ризику наведені в табл. 4.10.

Таблиця 4.10

Індикатори та їх значення для профілю ризику

Номер індикатора	Назва індикатора	Значення індикатора
1	Тип митної декларації (гр. 1 МД)	ІМ 40
2	Код товару згідно з УКТЗЕД (гр. 33 МД)	7113 19 00 00
3	Код пільги (гр. 36 МД)	400 … …
4	Код пільги (гр. 36 МД)	401 … …
5	Код пільги (гр. 36 МД)	402 … …
6	Код пільги (гр. 36 МД)	403 … …
7	Код країни походження (гр. 34а МД)	AZ, MD, UZ, TM, KZ, KG, TJ
8	Код країни походження (гр. 34а МД)	BY, AM
9	Код країни походження (гр. 34а МД)	ME
10	Код країни походження (гр. 34а МД)	GE
11	Код країни походження (гр. 34а МД)	MK
12	Код країни походження (гр. 34а МД)	CH, LI , IS, NO

Закінчення табл. 4.10

Номер індикатора	Назва індикатора	Значення індикатора
13	Код документа, що підтверджує країну походження (гр. 44 МД)	7006
14	Код документа, що підтверджує країну походження (гр. 44 МД)	7003
15	Код документа, що підтверджує країну походження (гр. 44 МД)	7006, 7012
16	Код документа, що підтверджує країну походження (гр. 44 МД)	7001,7003,7006, 7009,7010,7011, 7013,7014

Профіль ризику спрацьовує, якщо за митною декларацією в режимі імпорту оформлюється товар з кодом згідно з УКТЗЕД 7113 19 00 00 – «Ювелірні вироби та їх частини з дорогоцінних металів чи металів, плакованих дорогоцінними металами: з дорогоцінних металів, що мають або не мають покриття, плакованих чи неплакованих дорогоцінними металами: з інших дорогоцінних металів, що мають або не мають покриття, плакованих або неплакованих дорогоцінними металами». Решта індикаторів контролює те, чи співпадає код застосованої до ввізного мита пільги, код країни походження та код документа, що підтверджує країну походження. Профіль дозволяє перевірити, чи правильно вказана інформація у графах 34, 36, 44 митної декларації і спрацьовує у разі невиконання жодної з умов:

1) індикатори 3, 7, 13 набувають значень: код пільги для країн СНД – 400 000 000, код країни походження СНД (Азербайджан, Молдова, Узбекистан, Туркменістан, Казахстан, Киргизстан, Таджикистан), код 7006 – сертифіката походження форми СТ-1;

2) індикатори 3, 8, 16 набувають значень: код пільги для країн СНД – 400 000 000, код країни походження СНД (Білорусь, Вірменія), одне зі значень індикатора 16 – 7001,7003,7006,7009,7010,7011,7013,7014 (код документа, що підтверджує країну походження для виконання умови підтвердження походження товарів);

3) індикатори 3, 9, 14 набувають значень: код пільги для країн СНД – 400 000 000, код країни походження СНД (Чорногорія), код 7003 – сертифікат про походження EUR.1;

4) індикатори 4, 10, 13 набувають значень: код пільги для Грузії – 401 000 000, код Грузії, код 7006 – сертифіката походження форми СТ-1;

5) індикатори 5, 11, 16 набувають значень: код пільги для Македонії – 402 000 000, код Македонії, одне зі значень індикатора 16 – 7001,7003,7006,7009,7010,7011,7013,7014 (код документа, що підтверджує країну походження для виконання умови підтвердження походження товарів);

6) індикатори 6, 12, 15 набувають значень: код пільги для країн ЄАВТ – 403 000 000, код країни ЄАВТ (Швейцарія, Ліхтенштейн, Ісландія, Норвегія), код 7006 – сертифіката походження форми СТ-1 або 7012 – декларації (інвойсу), складеної уповноваженим експортером.

Профіль ризику передбачає випадковий відбір з імовірністю 5%.

Профіль ризику формує повідомлення для інспектора: «Товар № 1. Можливе надання неправдивих даних про походження товару та використання митних пільг, з метою ухилення від сплати ввізного мита. Здійснити перевірку документації на товар. За відсутності інформації провести митний огляд. У разі необхідності направити запит до відповідного підрозділу».

Відповідно до Класифікатора митних формальностей, затвердженого наказом Міністерства фінансів України № 1011, посадовій особі митниці пропонуються форми та обсяг контролю, наведені в табл. 4.11.

Таблиця 4.11

Форми та обсяг контролю при спрацюванні профілю ризику

Код і назва митної формальності		Вид митної формальності	Поріг ступеня ризику
109-4	Перевірка правильності визначення країни походження товару	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
110-4	Витребування документів, які підтверджують країну походження товару	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
205-1	Проведення митного огляду з метою перевірки відповідності відомостей, зазначених на упаковці, маркуванні товару, відомостям, зазначеним у митній декларації та інших документах, поданих до митного оформлення	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику
802-4	Направлення службової записки до підрозділу за контролем правильності визначення країни походження товарів з метою розгляду питання щодо направлення до компетентного органу, що видав документ про походження, або до компетентних організацій країни, зазначеної як країна походження товару, запиту про проведення перевірки документів про походження товару чи надання додаткових	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

Отже, посадова особа митниці повинна виконати такі митні формальності:

- здійснити перевірку правильності визначення країни походження товарів;
- витребувати у декларанта документи, які підтверджують країну походження товару;

- у разі необхідності провести митний огляд з метою перевірки відповідності відомостей, зазначених на маркуванні товару, відомостям, наданим у митній декларації та інших документах, поданих до митного оформлення;
- у разі необхідності направити службову записку до підрозділу по контролю правильності визначення країни походження товарів з метою розгляду питання щодо направлення до компетентного органу країни, зазначеної як країна походження товару, запиту про проведення перевірки документів про походження товару чи надання додаткових.

За 2015 рік було зафіксовано 20 випадків подання неправильних даних про країну походження при імпорті ювелірних виробів з метою незаконного отримання пільг на ввізне мито.

Показники максимального значення позитивної історії на момент буде заповнюватимуться після введення в дію профілю ризику.

Отже, було розроблено профіль ризику № 1 «Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням», який може спрацювати при імпорті біжутерії з країн, що є найбільшими експортерами ювелірних виробів. Профіль ризику запобігає ухиленню від сплати митних платежів у повному обсязі при декларуванні біжутерії як товару «прикриття» і заниженні митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням. Також розроблено профіль ризику № 2 «Контроль країни походження ювелірних виробів з дорогоцінним камінням», який спрацьовує в результаті невиконання умови надання відповідного документа про країну походження товару, при імпорті ювелірних виробів із країн, з якими Україною укладено угоди про вільну торгівлю, що передбачають застосування нульової ставки ввізного мита.

Таким чином, одним із шляхів мінімізації ризиків при митному оформленні товарів є розробка відповідних профілів ризику, які дають змогу запобігти переміщенню через митний кордон України товарів із порушенням чинного законодавства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО РОЗДІЛУ 4

1. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/4495-17
2. Про визнання такими, що втратили чинність Указів Президента України від 04.10.94 р. № 567 і від 01.07.1995 р. № 505 : Указ Президента України від 19.05.2011 р. № 589/2011. – Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/ laws/show/589/2011
3. Щодо введення в дію нової редакції ІНКОТЕРМС-2010 : Лист Міністерства Економіки України від 18.07.2011 р. № 4201-26/1134.
4. Офіційні курси гривні до іноземної валюти, встановлені Національним банком України на 27 березня 2015 р. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/ curmetal/currency/ search?formType=searchFormDate&time_step=daily&date=27.03 .2015&outer=table&execute=%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0 %BE%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B8
5. Про митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 р. № 584-VII (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/584-18
6. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : Наказ Мінфіну України від 20.09.2012 р. № 1011 (зі змінами). – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/ nakazi/62422.html
7. Питання, пов’язані із застосуванням митних декларацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.05.2012 р. № 450 (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon4. rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п
8. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Мінфіну України від 30.05.2012 р. № 651. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12

9. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : Наказ Мінфіну України від 20.09.2012 р. № 1011 (зі змінами). – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62422.html
10. Про затвердження Класифікації країн світу : Наказ Державної служби статистики України від 30.12.2013 р. № 426 (зі змінами).
11. Про затвердження Класифікації валют : Наказ Державної служби статистики України від 31.12.2014 р. № 416 (зі змінами).
12. Деякі питання здійснення державного контролю товарів, що переміщуються через митний кордон України : Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2011 р. № 1031 (зі змінами). – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1031-2011-п
13. Про затвердження Класифікатора ДФС, митниць ДФС, їх структурних підрозділів, спеціалізованих департаментів і органів ДФС з питань державної митної справи : Наказ ДФС України від 20.11.2014 р. № 315 (зі змінами). – Режим доступу : http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63374.html
14. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю : Наказ Мінфіну України від 31.07.2015 р. № 684. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15

ДОДАТКИ ДО РОЗДІЛУ 4

Додаток А.4

Методичні рекомендації щодо класифікації згідно з вимогами УКТЗЕД продовольчих та непродовольчих товарів

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
1	М’ясо курей свійських, свіжо-морожене солене	0207	Відповідно до УКТЗЕД м’ясо та харчові м’ясні субпродукти класифікуються у товарній групі 02, а саме: м’ясо та харчові субпродукти свійської птиці класифікуються в товарній позиції 0207 та 0210 УКТЗЕД залежно від ступеня обробки та стану м’яса, в якому воно подане. Враховуючи те, що тривале зберігання (консервація) даних продуктів забезпечується завдяки глибокій заморозці при температурі від -18° С, соління продукту суттєво не впливає на характер м’яса мороженого, яке класифікується у товарній позиції 0207 УКТЗЕД
2	Продукт «Гамбургер», що складається з таких інгредієнтів: булочка, твердий сир, овочі, котлета з яловичого м’яса	1602 50 95 00	Даний продукт по вазі містить: м’яса – 60%, хліба – 20%, овочів – 10%, сиру – 10%. Як видно з характеристик даного продукту, це багатокомпонетний продукт, де основним продуктом є котлета з яловичини. Виходячи з цього, даний продукт не може класифікуватися у товарній позиції 1902 (вироби з макаронного тіста варені або неварені, начинені (м’ясом чи іншими продуктами) або неначинені…). Відповідно до правила 3b товар класифікується за компонентом, що визначає основний характер продукту, а саме, у товарній позиції 1602 (готові продукти з м’яса). Для визначення десятизначного коду товару наявні всі необхідні дані

Продовження дод. А.4
Продовження таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
3	Халва	1704 1806 2106	Халва – це кондитерський виріб шарово-волокнистої структури, який складається з тонких волокон збитої з піноутворювачами карамельної маси і розтертих смажених олійних ядер. Асортимент халви формується залежно від виду ядер, що містять жир, внесених добавок, способу захисту поверхні халви. Залежно від виду олійної культури халва буває соняшникова, тахінна, арахісова, горіхова та ін. Згідно з вимогами УКТЗЕД халва, що є кондитерським виробом, виготовленим з карамельної маси і розтертих смажених олійних ядер без вмісту какао, класифікується у товарній підкатегорії 1704 90 99 00, однак халва діабетична без какао, що містить у своєму складі штучні підсолоджувальні речовини (наприклад, сорбіт), включається у товарну позицію 2106. При цьому слід зазначити, що фруктоза, яка зазвичай використовується у виробництві діабетичних продуктів, в УКТЗЕД не розглядається як штучний замінник цукру. Тому халва без какао з вмістом фруктози включається у товарну підкатегорію 1704 90 99 00. Халва з вмістом какао або шоколаду у будь-якому співвідношенні з цукром чи іншими підсолоджувальними речовинами включається у товарні підкатегорії товарної позиції 1806 залежно від вигляду виробу
4	Жувальна гумка, у тому числі від нікотинової залежності	1704 2106	Відповідно до вимог УКТЗЕД жувальна гумка, у тому числі від нікотинової залежності, може класифікуватись у межах товарних

Продовження дод. А.4
Продовження таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
			позицій 1704 та 2106 залежно від складу товару. У товарній позиції 1704 згідно з УКТЗЕД класифікується жувальна гумка з вмістом цукру. Згідно із Загальними положеннями до товарної групи 17 УКТЗЕД цукрами є цукроза, лактоза, мальтоза, глюкоза, фруктоза. Тому товар, до складу якого входить цукроза, класифікується у товарних підкатегоріях 1704 10 10 00 – 1704 10 90 00 залежно від кількісного вмісту вищезазначеного компонента. При наявності у складі товару інших цукрів, окрім цукрози, його класифікація здійснюється у товарній підпозиції 1704 90 згідно з УКТЗЕД. У разі відсутності у складі жувальної гумки, в тому числі від нікотинової залежності, цукрів або за наявності сорбіту (замінника цукру) класифікація здійснюється у товарній позиції 2106, у товарній підпозиції 2106 90. Класифікація продукту на рівні товарних підкатегорій товарної підпозиції 2106 90 залежить від його складу
5	Соєве борошно	2304 2106 90	У товарній позиції 2304 за УКТЗЕД класифікується нетекстуроване знежирене соєве борошно, придатне для споживання людиною, яке одержується із харчового шроту. Згідно з ГОСТом 3898-56 «Мука соевая дезодорированная. Технические условия» вміст жиру в такому борошні становить не більш як 2% на суху речовину. У разі якщо до нетекстурованого знежиреного соєвого борошна вводяться, зокрема, додаткові речовини (наприклад, лецитин, солі кальцію) для надання певних функціонально-технологічних властивостей, такий товар класифікується в товарній підпозиції 2106 90 за УКТЗЕД

Продовження дод. А.4
Продовження таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
6	Засіб для манікюру та педикюру – лак для нігтів лікувальний, розфасований для роздрібної торгівлі	3304 30 00 00	Використовуючи правило 1, товар класифікується у товарній позиції 3304 «Косметичні препарати або засоби для макіяжу та препарати для догляду за шкірою…). Хоча опис товару містить характеристику «лікувальний», товарна позиція 3304 більш точно описує товар. Десятизначний код товару – 3304 30 00 00
7	Шкіряний футляр для окулярів	4202 31 00 00	Згідно з правилом 5а у разі, якщо футляри постачаються разом з окулярами, то вони класифікуються разом з товаром у товарній позиції УКТЗЕД 9004 «Окуляри, захисні окуляри та інші оптичні вироби, коригувальні, захисні або інші». Але у випадку, коли футляри постачаються окремо, класифікація їх розглядається у відповідних товарних позиціях. У даному випадку шкіряний футляр, якщо він надійшов без окулярів, класифікується у товарній позиції 4202 згідно з УКТЗЕД. Десятизначний код для цього товару – 4202 31 00 00
8	Хутросировина – шкурка норки самки коричневого кольору	4301 10 00 00	При класифікації товару слід розглянути дві товарні позиції: 4301 «Сировина хутрова…» та 4302 «Хутрові шкурки дублені або вичинені…». Керуючись правилом 1, товарна позиція більш точно описує товар, оскільки в даному випадку шкурки норки є сировиною, ще не піддані обробці. Для визначення десятизначного коду товару наявні всі необхідні дані
9	Текстильні килими для салону автомобіля	5703	На перший погляд, можна було б, використовуючи правило 1 віднести килими до товарної позиції 8708 «Частини та пристрої моторних транспортних засобів товарних позицій 8701 – 8705». Але згідно з вимогами загальних положень до розділу XVII ці товари можуть бути використані і для інших цілей

Продовження дод. А.4
Продовження таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
			Слід застосовувати правило 3а і надати перевагу тій товарній позиції, яка більш конкретно описує товар. Текстильні килими для салону автомобіля класифікуються у товарній позиції 5703 «Килими та інші текстильні покриття…»
10	Костюм спортивний чоловічий із синтетичних волокон	6112 12 00 00	Використовуючи правило 1, найбільш конкретно описує товар товарна позиція 6112 «Костюми спортивні, лижні…». При цьому важливо відмітити, що ця товарна позиція не передбачає поділ костюмів на чоловічі, жіночі чи дитячі. Для визначення десятизначного коду товару наявні всі необхідні дані
11	Взуття жіноче – напівчоботи, халявка якого закриває щиколотку, з верхом з пористого поліуретану на підошві з гуми	6402 91 90 00	Даний товар класифікується на підставі правила 1. Товарна позиція 6402 «Водонепроникне взуття з підошвою і верхом з гуми або пластмаси» чітко описує вказаний товар. Оскільки відома повна характеристика товару, є можливість визначити його десятизначний код
12	Набір ножів і виделок столових з нержавіючої сталі	8215 20 10 00	Згідно з приміткою 3 до групи 82 набори, що складаються з одного або кількох ножів товарної позиції 8211 і принаймні такої самої кількості інших виробів товарної позиції 8215, включаються до товарної позиції 8215. Використовуючи правило 3b, набір ножів та виделок з нержавіючої сталі класифікується у товарній підкатегорії 8215 20 10 00 при умові, що кількість ножів у наборі не перевищує кількості виделок
13	Планшетний комп’ютер торговельної марки Sony	8471 30 00 00	Застосовуючи правило 1, найбільш конкретно описує планшетні комп’ютери товарна позиція 8471 «Машини автоматичного оброблення інформації…». Товарна підкатегорія, яка відповідає опису даного товару, наступна: 8471 30 00 00 «Машини автоматичного оброблення інформації портативні масою не більш як 10 кг, що мають принаймні центральний блок оброблення інформації, клавіатуру та дисплей»

Продовження дод. А.4
Продовження таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
14	Кухонні комбіновані плити	8516 60	На ринку побутових кухонних плит на сьогоднішній день є три типи плит: газові, електричні та комбіновані – газоелектричні. Комбіновані газоелектричні побутові плити поєднують в собі елементи, характерні як для газових плит, так і для електричних, а комбінації їх можуть бути різноманітними, наприклад, плита може мати панель для варіння, що функціонує, використовуючи газ, а духовка може бути електричною. Відповідно до Правила 6 Основних правил інтерпретації УКТЗЕД класифікація товарів у товарних підпозиціях, товарних категоріях і товарних підкатегоріях здійснюється відповідно до назви останніх, а також приміток, які їх стосуються, з урахуванням певних застережень, положень вищенаведених правил за умови, що порівнювати можна лише назви одного рівня деталізації. Розігрівачі їжі та аналогічні неелектричні апарати побутового використання та їх частини з чорних металів згідно з вимогами УКТЗЕД розглядаються у товарній позиції 7321. Проте плити кухонні більш конкретно описані в товарній підпозиції 8516 60 згідно з УКТЗЕД. Функції плит з визначенням типу енергії обов’язково вказується у технічному описі приладу
15	Система домашнього кінотеатру	8521 8527	«Системи домашніх кінотеатрів» зазвичай складаються з DVD-програвача та акустичної системи та призначені для відтворення зображення (безпосередньо на телевізійному приймачі) та звуку (акустична система). Також DVD-програвач або акустична система містить підсилювач і містить або не містить радіотюнер (радіоприймач).

Закінчення дод. А.4
Закінчення таблиці

№ пор.	Назва товару	Код товару	Методологія класифікації
			«Системи домашніх кінотеатрів», що не містять радіотюнер, класифікуються в товарній позиції 8521. Проте в системах, що містять радіотюнер, функції радіоприймача і пристрою відтворення відеозапису не поєднані між собою, що дає можливість використовувати кожну з них самостійно. Тому оскільки функції радіоприймача і пристрою відтворення відеозапису є рівнозначними, класифікація вищезазначеного товару проводиться згідно з Правилом 3 (с) Основних правил інтерпретації УКТЗЕД, а саме в товарній позиції 8527

Додаток Б.4

УКРАЇНА (форма МД-2)

1 6

Примірник для країни відправлення/експорту

Примірник для країни призначення

2 Відправник/Експортер №DE/ 0000000000
InterContinental GmbH
Frankfurt am Main, Guerickestrasse 7, Germany

000/0000/000000

8 Одержувач №UA/ 0033153611
ТОВ "Про Сервіс "
01001, м. Київ, вул. Мала Житомирська,
буд. 10, оф. 60 А.

UA10033153611

14 Декларант/Представник №UA/ 0033153611
ТОВ "Про Сервіс "
01001, м. Київ, вул. Мала Житомирська, буд. 10, оф. 60 А.
UA10033153611

1 ДЕКЛАРАЦІЯ: ІМ | 40 | ДЕ

3 Форми: 1 | 1 — 4 Відв. спец.: 1 / 0

Електронне декларування

5 Всього т-ів: 1 — 6 Всього місць: 10 — 7 Довідковий номер: № 24

9 Особа, відповідальна за фінансове врегулювання №0033153611
ТОВ "Про Сервіс"
01001, м. Київ, вул. Мала Житомирська буд. 10, оф. 60 А.
UA10033153611

10 Країна перш. призн./ост.від. — 11 Торг. країна/Країна виробн.: DE — 12 Відомості про вартість: 193040,95 — 13 ЄСП

15 Країна відправлення/експорту: Німеччина — 15 Код кр. відп./експ.: a DE b — 17 Код країни призначення: a b

16 Країна походження: Німеччина — 17 Країна призначення:

18 Ідентифікація і країна реєстрації трансп. засобу при відправленні/прибутті: AA 2637 AT / AA 2574 AI | UA — 19 Конт.: 0

20 Умови поставки: FCA | DE Frankfurt am Main

21 Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні: AA 2637 AT / AA 2574 AI | UA

22 Валюта та загальна сума за рахунком: EUR | 6875.00 — 23 Курс валюти: 25.80084100 — 24 Характер угоди: 21 | EUR

25 Вид транспорту на кордоні: 30 — 26 Вид транспорту в межах країни: 30 — 27 Місце навантаження/розвантаження:

28 Фінансові та банківські відомості: ЄДРПОУ : 36176322

29 Митний орган виїзду/в'їзду: 209080200 Львівська митниця ДФС — 30 Місцезнаходження товарів: 100 - 888 - 1 -1

ПАТ "Промислово-фінансовий банк"
МФО : 320906

1 6

31 Вантажні місця та опис товарів: Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості

1. Спортивні чоловічі костюми торгової марки "Adidas", штани та пуловер трикотажні, 250 штук, розміри S - XXL, арт. 404693, склад - 20 % віскоза, 80 % поліакрилонітрил, країна виробництва - Німеччина (DE).
Див. "електронний інвойс".
2. Місць 10; СТ.
3. 0

32 Товар: 1 № — 33 Код товару: 61121200 | 00 | | 0

34 Код країни походж.: a DE b — 35 Вага брутто (кг): 240 — 36 Преференц.: 000000000

37 ПРОЦЕДУРА: 4000 | ZZ00 — 38 Вага нетто (кг): 225 — 39 Квота:

40 Загальна декларація/Попередній документ: 1801/100260001/2015/000645 15/03/15/1

41 Додаткові одиниці виміру: 796/250 — 42 Ціна товару: 6875.0000 — 43 Код МВВ: 1

Код ДІ: — 45 Коригування: 193040,95

46 Статистична вартість: 193.04095

44 Додаткова інформац./Подані документи/Сертифікати і дозволи:

1801	100260001/2015/000645	15.03.15
2730	7590	20.03.15
3007	163	25.03.15
3105	5	15.03.15
4100	26/01	26.01.15
	див. доп.	

47 Нарахування платежів:

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
020	193040.95 грн.	12%	23164.91 грн.	01
028	216205.86 грн.	20 %	43241.17 грн	01
		Усього:		

48 Відстрочення платежів

49 Реквізити складу

В ПОДРОБИЦІ РОЗРАХУНКІВ

020	23164.91 грн.	33153611
028	43241.17 грн.	33153611

Всього: 66406,08 грн.

50 Принципал № Підпис:

С МИТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ

51 Передбачувані митні органи (і країна) транзиту: представлений
Місце і дата:

52 Гарантія не дійсна для — Код — 53 Митний орган (і країна) призначення

D/J ВІДМІТКИ МИТНОГО ОРГАНУ ВІДПРАВЛЕННЯ/ПРИЗНАЧЕННЯ — Печатка:

ПМК 21/100/ 27.03.2015 ОНП 21/100/ 27.03.2015

Результат:

Накладення пломби: Номер:

Тип:

Строк доставки (дата):

Підпис:

54 Місце і дата:
м. Київ, вул. Мала Житомирська, буд. 10, оф. 60 А.

Підпис і прізвище декларанта/представника:
Клоченко Н.М.
+380954563423
KLOCH@ukr.net

А МИТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ/ЕКСПОРТУ/ПРИЗНАЧЕННЯ
100260001/2015/000951

Додаток В.4

УКРАЇНА (форма МД-6)

Доповнення № 1

до МД №
100260001/2015/000951

Графа 44

5501	2730	20.03.15
5504	2730	20.03.15

ВІДМІТКИ МИТНОГО ОРГАНУ ВІДПРАВЛЕННЯ/ПРИЗНАЧЕННЯ

Печатка:

ПМК 21/100/ 27.03.2015 ОНП 21/100/ 27.03.2015

Місце і дата:

м. Київ, вул. Мала Житомирська, буд. 10, оф. 60 А.

Підпис і прізвище декларанта/представника:

Клоченко Н.М.

+380954563423

KLOCH@ukr.net

Додаток Г.4

СЧЕТ-ПРОФОРМА/PROFORMA INVOICE

Номер счета (если необходимо)/Invoice number (if applicable) **№ 5 15/03/2015**

ОТ КОГО /SENT BY					
Компания/Company Name: InterContinental GmbH ФИО/Отдел/Name/Department: Адрес/Address: Gueriestrasse.7 Город/Индекс City/Postal Code: 60441,Frankfurt am Main Страна/Country: Germany Тел./Факс/Tel./Fax No.: +49 (099) 700-25-30					
КОМУ/SENT TO			**НАКЛАДНАЯ №/WAYBILL №**		
Компания/Company Name:ООО «Про Сервис» ФИО /Отдел/Name/Department: Адрес/Address:Вул. Малая Житомирская 48-А Город/Индекс City/Postal Code: 01001, Киев Страна/Country: Украина Тел./Phone No.: +38 (098) 650-58-58			Кол-во мест/Number of pieces: **_10_** Вес Брутто/Total Gross Weight: **_240_** Условия поставки: **FCA, Франкфурт-на-Майне, Германия**		
Полное описание товара Full description of goods	Код ТНВЭД Customs Commodity Code	Страна произ-водства Country of origin	Кол-во Quantity	Цена за ед., валюта Unit Value, Currency	Общая стоимость, валюта Subtotal value, Currency
Спортивные мужские костюмы «Adidas»	6112120000	Гер-мания	250 шт.	27,50 EUR	6875,00 EUR
Общая стоимость, валюта/Total value, currency					**6875,00 EUR**

Условия транспортировки (ИНКОТЕРМС-2010)/
Term of transportation (INCOTERMS-2010) – **FCA**

Цель экспорта / Reason for export: ___ Свободная реализация на территории Украины

Подтверждаю, что все вышеуказанное верно/I declare that the information mentioned above is true and correct to the best of my knowledge

Подпись/Signature: _____
ФИО/Name: _____
Дата/Date: _____

Место для печати/
Stamp place

Додаток Д.4

Вих. № 163 від 25.03.2015 р.

У Київську міську митницю ДФС

ДОВІДКА ТРАНСПОРТНИХ ВИТРАТ

Цим підтверджуємо, що транспортні витрати на перевезення партії спортивних костюмів чоловічих торгової марки «Adidas» від м. Франкфурт-на-Майні (Німеччина), згідно з CMR № 7590, що були здійснені автомобілем VOLVO держ. номер АА2637АТ (напівпричіп АА2574АІ), до пункту пропуску «Краківець» на митному кордоні України склали **10 500,00 грн** (десять тисяч п'ятсот грн 00 коп.).

Довідка видана для митного оформлення зазначеної партії спортивного одягу у Київській міській митниці ДФС.

Додаткові документи: Інвойсу № 5 від 15.03.2015.

З повагою,

Директор ФОП «Притула» М.В. Притула

Додаток Е.4

1 Отправитель (наименование, адрес, страна) Absender (Name, Anschrift, Land)	**Международная товарно-транспортная накладная** **Internationaler Frachtbrief** CMR **7590** Данная перевозка, несмотря ни на какие прочие договоры, осуществляется в соответствии с условиями Конвенции о договоре международной дорожной перевозки грузов (КДПГ) Diese Beförderung unterliegt trotz einer gegenteiligen Abmachung den Bestimmungen des Übereinkommens über den Beförderungsvertrag im intern. Straßengüterverkehr (CMR)
InterContinental GmbH, 60441 Frankfurt am Main, Guerickestrasse 7, Germany	
2 Получатель (наименование, адрес, страна) Empfänger (Name, Anschrift, Land)	**16** Перевозчик (наименование, адрес, страна) Frachtführer (Name, Anschrift, Land)
Pro Service Ltd., 01001, Malaya Zhitomirskaya st. 10, office 60 A, Kiev, Ukraine	**FOP «PRITULA»**
	04665, Kiev Miliytenka str.25
	UA/053/08576
3 Место разгрузки груза Auslieferungsort des Gutes	**17** Последующий перевозчик (наименование, адрес, страна) Nachfolgende Frachtführer (Name, Anschrift, Land)
есто/Ort **Kiev, Zabolotnoho str.48-A**	
Страна/Land **Ukraine**	
4 Место и дата погрузки груза Ort und Tag Übernahme des Gutes	
Место/Ort **Frankfurt am Maine**	
Страна/Land **Germany**	**18** Оговорки и замечания перевозчика Vorbehalte und Bemerkungen der Frachtführer
Дата/Datum **20.03.15**	
5 Прилагаемые документы Beigefügte Dokumente	
TIR VX 234916	
Invoice 5 from 15.03.15	

6 Знаки и номера Kennzeichen und Nummern	**7** Количество мест Anzahl der Packstücke	**8** Род упаковки Art der Verpackung	**9** Наименование груза Bezeichnung des Gutes	**10** Статист № Statistik-Nr.	**11** Вес брутто, кг Bruttogew., kg	**12** Объём, м³ Umfang m³
Useb auto`s AA2637AT /AA2574AI	**10 коробок з фібрового картону**					
спортивні чоловічі костюми					**240**	
				TOTAL	**240**	

Класс Klasse	Цифра Ziffer	Буква Buchstabe	ДОПОГ ADR			

13 Указания отправителя (таможенная и прочая обработка) Anweisungen des Absenders (Zoll- Und sonstige amtliche Bearbeitung)	**19** Подлежит оплате Zu zahlen vom:	Отправитель Absender	Валюта Währung	Получатель Empfänger
	Ставка Fracht			
	Скидки Ermäßigungen			
	Разность Zwischensumme			
	Надбавки Zuschläge			
	Дополнительные сборы Nebengebühren			

Закінчення дод. Е.4

				Прочие Sonstiges								
				Итого к оплате Zu zahlende Ges.-Summe						6875 EUR		
14	Возврат Rückerstattung											
15	Условия оплаты Frachtzahlungsanweisungen CIP					**20**	Особые согласованные условия Besondere Vereinbarungen					
Франко Frei												
Нефранко Unfrei												
21	Составлен в Ausgefertigt in		Дата am			**24**	Груз получен Дата Gut empfangen Datum					
22		**23**		Am « _____» _____ 20								
				Прибытие под погрузку **11:55** мин. Ankunft für Beladung Min.								
				Убытие **12:55** мин. Abfahrt Min.								
Подпись и штамп отправителя Unterschrift und Stempel des Absenders				Подпись и штамп получателя Unterschrift und Stempel des Empfängers								
25	Регистрац. номер/ Amtliches Kennzeichen AA2637AT Тягач/Kfz Полуприцеп/Anhänger AA2525AI		**26**	Марка/Тур «SCANIA» Тягач/Kfz Полуприцеп/ Anhänger								

Додаток Ж.4

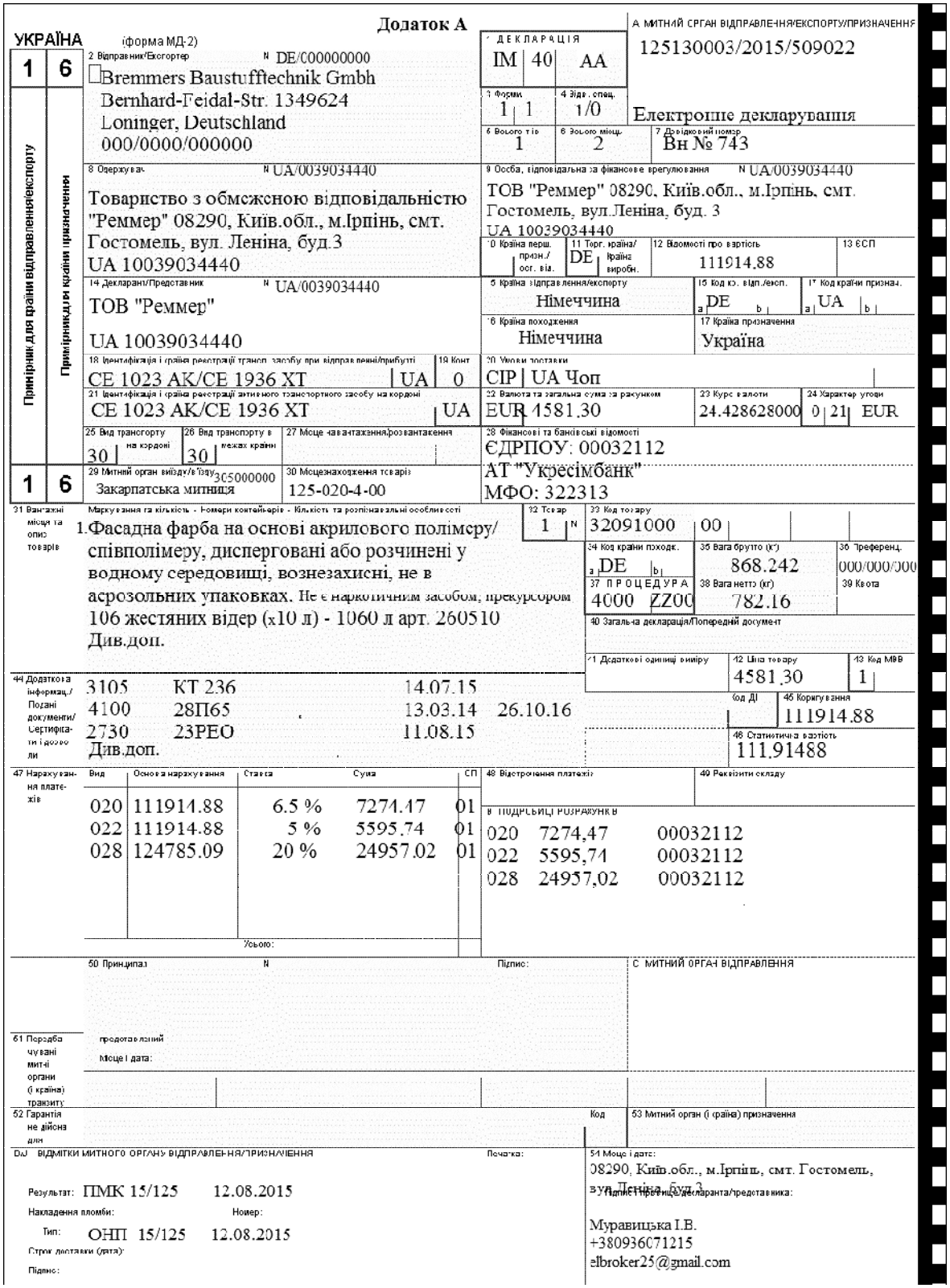

Додаток А

УКРАЇНА (форма МД-2)

1 6 — Примірник для країни відправлення/експорту; Примірник для країни призначення

2 Відправник/Експортер N DE/000000000
Bremmers Baustufftechnik Gmbh
Bernhard-Feidal-Str. 1349624
Loninger, Deutschland
000/0000/000000

1 ДЕКЛАРАЦІЯ: IM 40 AA

3 Форма: 1 1 — 4 Відв. спец.: 1/0

5 Всього т/в: 1 — 6 Всього місць: 2 — 7 Довідковий номер: Вн № 743

А МИТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ/ЕКСПОРТУ/ПРИЗНАЧЕННЯ: 125130003/2015/509022
Електронне декларування

8 Одержувач N UA/0039034440
Товариство з обмеженою відповідальністю "Реммер" 08290, Київ.обл., м.Ірпінь, смт. Гостомель, вул. Леніна, буд.3
UA 10039034440

9 Особа, відповідальна за фінансове врегулювання N UA/0039034440
ТОВ "Реммер" 08290, Київ.обл., м.Ірпінь, смт. Гостомель, вул.Леніна, буд. 3
UA 10039034440

10 Країна перш. призн./ост. від.: — 11 Торг. країна/країна виробн.: DE — 12 Відомості про вартість: 111914.88 — 13 ЄСП:

14 Декларант/Представник N UA/0039034440
ТОВ "Реммер"
UA 10039034440

15 Країна відправлення/експорту: Німеччина — 15 Код кр. відп./експ.: a DE b — 17 Код країни признач.: a UA b

16 Країна походження: Німеччина — 17 Країна призначення: Україна

18 Ідентифікація і країна реєстрації трансп. засобу при відправленні/прибутті: CE 1023 AK/CE 1936 XT UA — 19 Конт.: 0

20 Умови поставки: CIP UA Чоп

21 Ідентифікація і країна реєстрації активного транспортного засобу на кордоні: CE 1023 AK/CE 1936 XT UA

22 Валюта та загальна сума за рахунком: EUR 4581.30 — 23 Курс валюти: 24.428628000 — 24 Характер угоди: 0 21 EUR

25 Вид транспорту на кордоні: 30 — 26 Вид транспорту в межах країни: 30 — 27 Місце навантаження/розвантаження:

28 Фінансові та банківські відомості: ЄДРПОУ: 00032112
АТ "Укресімбанк"
МФО: 322313

29 Митний орган виїзду/в'їзду: 305000000 Закарпатська митниця — 30 Місцезнаходження товарів: 125-020-4-00

31 Вантажні місця та опис товарів — Маркування та кількість - Номери контейнерів - Кількість та розпізнавальні особливості:
1. Фасадна фарба на основі акрилового полімеру/співполімеру, дисперговані або розчинені у водному середовищі, вознезахисні, не в аерозольних упаковках. Не є наркотичним засобом, прекурсором 106 жестяних відер (х10 л) - 1060 л арт. 260510
Див.доп.

32 Товар: 1 N — 33 Код товару: 32091000 00

34 Код країни походж.: a DE b — 35 Вага брутто (кг): 868.242 — 36 Преференц.: 000/000/000

37 ПРОЦЕДУРА: 4000 ZZ00 — 38 Вага нетто (кг): 782.16 — 39 Квота:

40 Загальна декларація/Попередній документ:

41 Додаткові одиниці виміру: — 42 Ціна товару: 4581.30 — 43 Код МВВ: 1

44 Додаткова інформац./Подані документи/Сертифікати і дозволи:

3105	КТ 236	14.07.15	
4100	28П65	13.03.14	26.10.16
2730	23РЕО	11.08.15	

Див.доп.

Код ДІ: — 45 Коригування: 111914.88

46 Статистична вартість: 111.91488

47 Нарахування платежів

Вид	Основа нарахування	Ставка	Сума	СП
020	111914.88	6.5 %	7274.47	01
022	111914.88	5 %	5595.74	01
028	124785.09	20 %	24957.02	01

Усього:

48 Відстрочення платежів: — 49 Реквізити складу:

В ПОДРОБИЦІ РОЗРАХУНКІВ

020	7274,47	00032112
022	5595,74	00032112
028	24957,02	00032112

50 Принципал N — Підпис: — С МИТНИЙ ОРГАН ВІДПРАВЛЕННЯ

51 Передбачувані митні органи (і країна) транзиту: представлений; Місце і дата:

52 Гарантія не дійсна для: — Код: — 53 Митний орган (і країна) призначення:

D/J ВІДМІТКИ МИТНОГО ОРГАНУ ВІДПРАВЛЕННЯ/ПРИЗНАЧЕННЯ — Печатка:

Результат: ПМК 15/125 12.08.2015
Накладення пломби: — Номер:
Тип: ОНП 15/125 12.08.2015
Строк доставки (дата):
Підпис:

54 Місце і дата:
08290, Київ.обл., м.Ірпінь, смт. Гостомель, вул. Леніна, буд.3
Підпис і прізвище декларанта/представника:
Муравицька І.В.
+380936071215
elbroker25@gmail.com

Додаток И.4

УКРАЇНА (форма МД-6)

Доповнення N

до ВМД N
125130003/2015/509022

Графа 31

Виробник: Feidal Baustofftechnik Gmbh
Торгова марка: Feidal
Країна виробництва: DE
2. Місць - 2Рх2 Дерев'яна палета
3.0

Графа 44

5501 № 34 13.06.15

5502 № 123 21.06.15

5504 № A11 30.06.15

ВІДМІТКИ МИТНОГО ОРГАНУ ВІДПРАВЛЕННЯ/ПРИЗНАЧЕННЯ

Печатка:

Місце і дата:

Підпис і прізвище декларанта/представника:

Додаток К.4

INVOICE KT 236

Date: 14/07/2015
SENT BY
Company Name:
Bremmer Baustofftechnik Gmbh
Berhard-Feidal
Address: Loninger
City/Postal Code: 1349624
Country: Deutschland
Tel./Fax: 48077 890 55 32

SENT TO
Company Name: Ltd. «Remmer»
Address: Kyiv.obl., m. Irpin,
town.Gostomel,
City/Postal Code:08290
Country: Ukraine
Tel./Fax:380445678490

WAYBILL/CMR/Bill of lading № 23PEO

Number of pieces:106
Total Gross Weight:868,242
Total Net Weight:782,16
Carrier: facade paint

Currency of invoice: EUR
Number/Date of contract:13/03/2014

Full description of goods	Customs Commodity Code	Country of origin	Quantity	Unit value	Sub Total Value
Water-dispersion facade paint	3209100000	Deutschland	106 bucket	43,22 EUR	4581,30 EUR

Terms of Transportation (INCOTERMS-2010):CIP, UA Chop

I declare that the above information is true and correct to the best of my knowledge.

Signature: Name: Pierre Svetlana Place and date: Deutschland 14/07/2015

Додаток Л.4

Контракт № 28П65

(переклад на українську мову)

м. Київ 13 березня 2014 р.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Реммер», в особі директора Горобенка Віктора Петровича, який діє на підставі Статуту (далі «Покупець») з однієї сторони, та **Бреммер Баутехнік Гмбх Бернхард Фейдал** в особі генерального директора Пєр Світлани, яка діє на підставі Статуту (далі «Продавець») з другої сторони, уклали цей Контракт про нижче наведене.

1. Предмет контракту

1.1. Відповідно до діючого Контракту Продавець продає Покупцеві лакофарбову продукцію ТМ «Feidal» на умовах купівлі-продажу.

2. Кількість та якість товару

2.1. Кількість та асортимент товару наведений в рахунку-фактурі на кожну поставку лакофарбової продукції.

2.2. Якість товару відповідає технологічним характеристикам. Вся продукція супроводжується сертифікатами якості та паспортами безпечності, а також товаросупровідними документами.

3. Умови поставки товару

3.1. Поставка Товару здійснюється автомобільним транспортом на умовах FCA-Loninger, CIP-Чоп, CPT-Ірпінь, відповідно до «ІНКОТЕРМС 2010».

4. Загальна вартість контракту

4.1. Загальна вартість Контракту становить 1 000 000,00 EUR.

4.2. Вартість кожної партії визначається у рахунку-фактурі.

5. Умови розрахунку

5.1. Розрахунок по Контракту здійснюється протягом 120 днів з дати ввозу Товару в Україну.

Продовження дод. Л.4

5.2. Датою поставки вважається відмітка на товаросупровідних документах, які надходять Продавцю не пізніше ніж за 48 год з моменту проведення митного стягнення в м. Чоп, Україна.

5.3. Розрахунок здійснюється банківським перерахунком на розрахунковий рахунок № 4500695590 в ПАТ «Укрексімбанк», МФО 322313.

6. Умови приймання товару

6.1. Приймання Товару по кількості та якості здійснюється відповідно до товаросупровідних документів після митного очищення в м. Чоп, Україна.

7. Упакування та маркування

7.1. Товар перевозиться в упаковці відповідно до типу товару.

8. Товар має відповідне маркування – найменування фірми виробника, товарний знак фірми виробника, найменування країни виробника, колір та ін.

9. Форс-мажорні обставини

9.1. Жодна зі сторін не несе відповідальності за повне чи часткове невиконання своїх обов'язків, якщо невиконане буде являтися наслідком таких обставин, як повінь, пожежа, землетрус, а також військові дії, блокада, дії державних органів або інших обставин, які находяться поза контролем сторін, що виникли після укладання контракту.

9.2. Сторона, яка не може виконати своїх обов'язків повинна терміново, у письмовій формі повідомити іншу сторону про початок та закінчення терміну дії вищевказаних обставин.

9.3. Свідоцтво Торгово-Промислової Палати або іншого компетентного органу чи організації, відповідної країни, буде являтися повним доказом початку та закінчення вище вказаних обставин.

10. Санкції та рекламації

10.1. У випадку наявності неякісного Товару Покупець має право пред'явити Продавцю в письмовій формі

Продовження дод. Л.4

рекламаційні вимоги, в яких потрібно зазначити дефекти продукту. Дані рекламації приймаються Продавцем протягом 2 тижнів з моменту приймання Товару. Врегулювання рекламаційних вимог здійснюється в кожному окремому випадку, про що складається відповідний документ.

10.2. У випадку порушення терміну розрахунку по діючому Контракту Покупець виплачує Продавцеві неустойку у розмірі 0,7% від суми пред'явленої заборгованості за кожний просрочений день платежу. Оплата пені не звільняє від оплати за відвантажений Товар.

11. Арбітраж

11.1. Всі суперечності, які можуть виникнути при виконанні умов даного Контракту або у зв'язку з його невиконанням будуть, по можливості, вирішуватись шляхом переговорів уповноважених представників сторін.

11.2. Якщо в процесі переговорів сторони не прийдуть до згоди, кінцеве рішення незгоди підлягає передачі на розгляд у Міжнародний комерційний арбітражний суд при Торгово-Промисловій Палаті України, відповідно до діючого законодавства України.

12. Інші умови

12.1. Контракт вступає в дію з моменту його підписання та діє до 26 травня 2016 р.

12.2. Всі зміни та доповнення до діючого Контракту є його невід'ємною частиною та дійсні, коли вони підписані уповноваженими на це особами.

12.3. Всі витрати на оформлення, які пов'язані з розрахунком митних та державних платежів, податків, банківських операцій, несе кожна зі сторін у своїй державі.

12.4. Сторони визнають юридичну силу та значимість Контракту підписаного з використанням факсимільного та іншого зв' язку.

12.5. Жодна зі сторін не має права передати свої права та обов'язки третім особам, без письмової згоди на те другої особи. Контракт може бути розірваний достроково, лише у письмовій формі, по згоді сторін. Одностороння відмова від виконання умов Контракту не допускається.

Закінчення дод. Л.4

12.6. Контракт складений на українській мові, підписаний в 4 примірниках, кожний із яких має рівну юридичну силу.

13. Юридична адреса та банківські реквізити сторін

Покупець: **Товариство з обмеженою відповідальністю «Реммер»**

Юридична адреса: Україна, 08290, Київська обл., м. Ірпінь, смт. Гостомель, вул. Леніна, буд. 3.

р/р 10915081374 в АТ «Укрексімбанк», МФО 322313, код 00032112, свідоцтво платника податків № 1000459819, індивідуальний податковий номер 4500695590.

Продавець: **Бреммер Баутехнік Гмбх Бернхард Фейдал**

Юридична адреса: Німеччина,1349624 м. Лонінгер, вул. Бетховена, буд. 5. Паспорт громадянина Німеччини серія 4456 № 600354 виданий 25.06.1989.

Покупець:	**Продавець:**
Директор ТОВ «Реммер»	Генеральний Директор
	Бреммер Баутехнік Гмбх
	Бернхард Фейдал
_____	_____
В.П. Горобенко	С. Пер

Додаток М.4

1 Absender (Name, Anschrift, Land) **Bremmer Baustofftechnik Gmbh Berhard-Feidal** **Loninger 1349624** **Deutschland**	**Internationaler Frachtbrief** **CMR 23 PEO** Diese Beförderung unterliegt trotz einer gegenteiligen Abmachung den Beatimmungen des Übereinkommens über den Beförderungsvertrag im internat. Straßengüterverkehr (CMR)
2 mpfänger (Name, Anschrift, Land) **LTD «Remmer»** **08290, Kyiv.obl., m.Irpin, town.Gostomel** **INN 7732000000**	**16** Frachtführer (Name, Anschrift, Land) **LEKOTRANS** **141001, Deutschland, Aachen** **DE/053/07979**
3 Auslieferungsort des Gutes Место / Ort **m. Chop, Shevchenko Street** Страна / Land **Ukraine**	**17** Nachfolgende Frachtführer (Name, Anschrift, Land)
4 Место и дата погрузки груза Ort und Tag der Ubernahme des Gutes Место / Ort **Berhard-Feidal, Loninger 1349624** Страна / Land **Deutschland** Дата / Datum **11.08.2015**	**18** Vorbehalte und Bemerkungeh der Frachtführer
5 Прилагаемые документы Beigefügte Dokumente **INVOICE КТ 236 dated 14.07.15** Contract 28П65 dated 13/03/2014	

6 Kennzeichen und Nummern	**7** Anzahl der Packstücke	**8** Art der Verpackung	**9** Bezeichnung des Gutes	**10** Statistik – Nr.	**11** Bruttogew., kg	**12** Umfang in m^3
			Water-dispersed facade paint TM «Feidal»	**3209 10 00**	**868,242**	
Klasse	Zifer	Buchstabe	ДОПОЛ. ADR			

13 Anweisungen des Absenders (Zoll-und sonstige amtliche Behandlung)	**19** Подлежит оплате: Zu zahlen vom:	Отправитель Absender		Валюта Währung		Получатель Empfänger	
	Ставка Fracht						
	Скидки Ermäßigungen -						
	Разность Zwischensumme						
	Надбавки Zuschläge						
Adgabe des Wertes des Gutes 45 **4581,30 EUR**	Дополнительные сборы						
(при превышении предела ответственности предусмотренного гл. IV, ст. 23, п. 3 указывается только после согласования дополнительной платы к фракту)	Прочие Sonstiges +						
(wenn der Wert des Gutes den lt. Kap. IV, Art. 23, Ab. 3 bestimmten Höchstbetrag übersteigt, so wird er erst nach Vereinbarung des Zuschlages zur Fracht angewiesen)	Итого к оплате Zu zahlende Ges.-Su						

14 Rückerstattung

15 Frachtzahlungsanweisungen **CIP Chop**	**20** Besondere Vereinbarungen
франко Frei	
нефранко Unfrei	

21 Составлена в Ausgefertigt in	Дата am	**24** Груз получен Gut empfangen	Дата Datum
22 Прибытие под погрузку час. мин. Ankunft für Einladung _____ Uhr _____ Min. Убытие час. мин. Abfahrt _____ Uhr _____ Min. Подпись и штамп отправителя Unterschrift und Stempel des Absenders	**23** Путевой лист № ____ «_____» _____ 19 Фамилия _____ водителей _____ Подпись и штамп перевозчика Unterschrift und Stempel des Frachtführers	am «_____» _____ 19 Прибытие под разгрузку час. мин. Ankunft für Ausladung _____ Uhr _____ Min. Убытие час. мин. Abfahrt _____ Uhr _____ Min. Подпись и штамп получателя Unterschrift und Stempel des Empfängers	

25 Регистрац. номер/Amtl. Kennzeichen Тягач/Kfz	Полуприцеп/Anhänger	**26** Марка/Typ Тягач/Kfz	Полуприцеп/Anhänger	**27** Тариф за 1 км	Тарифное расстояние	% за испол. тягача/п/пр.	Пояс-ной коэфф.	Про-чие до-платы	Сум-ма
CE 1023 AK/CE 1936 XT		**MERCEDES**							

Позиции, выделенные рамкой, заполняются перевозчиком
Die mit fett gedruckten Linien eingerahmten Rübriken müssen vom Frachtführer ausgefüllt werden.

21+22 einschließlich включая

1-15 Заполняются отправителем
Auszufüllen unter der Verantwortung des Absenders

Додаток Н.4

ПАСПОРТ ЕЛЕКТРОННОГО ПРОФІЛЮ РИЗИКУ

ЕКСПЕРТНА КОМІСІЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Дата затвердження профілю ризику (ПР): _____

Дата затвердження редакції ПР:

СУР

ПР діє з: _____

ПР діє до: _____

Редакція ПР діє з: _____

Профіль ризику № _____

Назва ПР: _____

Вид ПР: _____

Спосіб наповнення ПР: _____

Модуль АСАУР, до якого імплементується ПР: _____

_____

Області ризику: _____

_____

Індикатори ризику:

назва індикатора:	значення індикатора:
_____	_____
_____	_____

Оцінка ступеня ризику. Опис алгоритму обчислення. Інструктивні повідомлення до митних формальностей:

_____

_____

Форми та обсяг контролю:

код і назва митної формальності:		вид митної формальності:	поріг ступеня ризику:
_____	_____	_____	_____
_____	_____	_____	_____

Закінчення дод. Н.4

Максимальне значення негативної історії ПР: _____
Максимальне значення позитивної історії ПР: _____

Причини незавершення митного оформлення, які враховуються при розрахунку негативної історії ПР:

код і назва причини:	коефіцієнт значимості:
_____ _____	_____
_____ _____	_____

Контактна особа за ПР:_____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)
Телефон: _____
Факс: _____
Особиста поштова скринька: _____

Відповідальний за наповнення ПР підрозділ: _____
Періодичність наповнення/оновлення ПР: _____

Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Відповідальний за контроль ефективності ПР підрозділ: _____
Періодичність здійснення контролю ефективності ПР: _____
Строк здійснення контролю ефективності ПР: _____

Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Посадова особа,
яка розробила ПР: _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Додаток П.4

Аналітична довідка до профілю ризику

«_____»
(назва профілю ризику)

Опис профілю ризику:
Опис ризику. Зміст проблеми: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ Документи/підстави розроблення профілю ризику: _____ _____ _____ _____ _____ _____ Протиріччя. Причини виникнення ризику: _____ _____ _____ _____ _____ Оцінка наслідків ризику: _____ _____ _____ _____ _____ _____ _____ Пропоновані заходи мінімізації ризику: _____ _____ _____

Посадова особа, яка підготувала аналітичну довідку:

_____	_____	_____
(посада)	**(підпис)**	**(П.І.Б.)**

Керівник підрозділу	_____	_____
(посада)	**(підпис)**	**(П.І.Б.)**

Додаток Р.4

Аналітична довідка до профілю ризику

«Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням»

Опис профілю ризику:
Опис ризику. Зміст проблеми: При імпорті ювелірних виробів з дорогоцінним камінням можуть виникати ризики, пов'язані з неправильною класифікацією даного товару згідно з УКТЗЕД, що може призвести до зниження розміру ввізного мита та суми митних платежів внаслідок заниження митної вартості. Ювелірні вироби з дорогоцінним камінням можуть бути товарами групи «ризику» з наступних причин: – ювелірні вироби з дорогоцінним камінням, а саме золоті обручки з діамантами, відповідають опису за кодом 7113 19 00 00 згідно з УКТЗЕД. Товаром «прикриття» є біжутерія – дрібні предмети особистого прикрашування (персні, обручки), які не містять дорогоцінних металів або металів, плакованих дорогоцінними металами, але можуть бути позолочені, покриті сріблом або покриті гальванічним способом платиною і відповідають коду згідно з УКТЗЕД 7117 19 00 90. Вироби біжутерії не містять вставок з дорогоцінного каміння, але вони можуть мати частини зі скла і класифікуватися за кодом згідно з УКТЗЕД 7117 19 00 10; – контроль за класифікацією згідно з УКТЗЕД ювелірних виробів є особливо важливим у разі, якщо цей товар ввозиться з таких країн як Таїланд, Туреччина Франція. Ці країни є основними експортерами ювелірних виробів на український ринок. Документи/підстави розроблення профілю ризику: 1) Митний кодекс України. 2) Доручення директора Департаменту організації митного контролю Державної фіскальної служби України. Протиріччя. Причини виникнення ризику: Заниження митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням. Оцінка наслідків ризику: Можливе стягнення до Держбюджету митних платежів не в повному обсязі з причини заниження митної вартості внаслідок неправильної класифікації згідно з УКТЗЕД ювелірних виробів з дорогоцінним камінням. Пропоновані заходи мінімізації ризику: З метою уникнення можливих наслідків указаного ризику запропоновано обов'язково здійснювати перевірку даних про вагові, цінові та якісні характеристики товарів із залученням фахівців відділу номенклатури та класифікації товару, посилити контроль за правильністю визначення митної вартості при імпорті біжутерії.

Посадова особа, яка підготувала аналітичну довідку:

(посада)	**(підпис)**	**(П.І.Б.)**
Керівник підрозділу		
(посада)	**(підпис)**	**(П.І.Б.)**

Додаток С.4

ПАСПОРТ ЕЛЕКТРОННОГО ПРОФІЛЮ РИЗИКУ ЕКСПЕРТНА КОМІСІЯ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ДЕРЖАВНА ФІСКАЛЬНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Дата затвердження профілю ризику (ПР): _____

Дата затвердження редакції ПР: _____

СУР

ПР діє з: _____

ПР діє до: _____

Редакція ПР діє з: _____

Профіль ризику № **1**

Назва ПР: Контроль митної вартості ювелірних виробів з дорогоцінним камінням
Вид ПР: електронний
Спосіб наповнення ПР: центральний
Модуль АСАУР, до якого імплементується ПР: модуль АСАУР при митному оформленні митної декларації

Області ризику:
– імпорт;
– неправильна класифікація товару;
– заниження митної вартості товару;
– неправильні дані про характеристики/ властивості товару

Індикатори ризику:

назва індикатора:	*значення індикатора:*
– тип митної декларації;	ІМ 40
– код товару згідно з УКТЗЕД;	7117 19 00 10 7117 19 00 90
– код країни відправлення/експорту	TH, TR, FR

Оцінка ступеня ризику. Опис алгоритму обчислення. Інструктивні повідомлення до митних формальностей:

Профіль ризику спрацьовує, якщо в митній декларації, оформленій в режимі імпорту, декларується біжутерія за одним із кодів, а країною експорту є Таїланд, Туреччина або Франція.

Випадковий відбір з імовірністю 5%.

Повідомлення для інспектора:

«Товар № 1. Можлива неправильна класифікація товару з метою заниження митної вартості. Здійснити перевірку документації на товар. За відсутності інформації провести митний огляд. У разі необхідності відібрати зразки на дослідження»

Форми та обсяг контролю:

код і назва митної формальності:	вид митної формальності:	поріг ступеня ризику:

Продовження дод. С.4

105-2	Контроль правильності визначення митної вартості товарів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
106-2	Витребування документів, які підтверджують митну вартість товарів	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
107-3	Контроль правильності класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
108-3	Витребування документів, які підтверджують коди товарів згідно з УКТ ЗЕД	Обов'язкова	Незалежно від ступеня ризику
905-3	Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для класифікації товарів згідно з УКТ ЗЕД	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику
906-2	Взяття проб (зразків) товарів для проведення досліджень (аналізу, експертизи) з метою встановлення характеристик, визначальних для перевірки задекларованої митної вартості	У разі необхідності	Незалежно від ступеня ризику

Максимальне значення негативної історії ПР: За 2015 рік було зафіксовано 50 випадків заниження митної вартості при імпорті ювелірних виробів, внаслідок їх неправильної класифікації згідно з УКТЗЕД.

Максимальне значення позитивної історії ПР: _____

Причини незавершення митного оформлення, які враховуються при розрахунку негативної історії ПР:

Код і назва причини:	Коефіцієнт значимості:
0201 – Прийняття митним органом рішення про коригування митної вартості товарів; 0205 – Складено протокол про порушення митних правил у зв'язку з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві дані щодо вартості товарів; 0302 – Прийняття митним органом рішення про визначення коду товару (відмінного від задекларованого) призвело до збільшення митних платежів; 0502 – Виявлено невідповідність опису товарів заявленим даним, що призвело до збільшення митних платежів;	

Закінчення дод. С.4

Код і назва причини:	Коефіцієнт значимості:
0504 – Складено протокол про порушення митних правил у зв'язку з поданням митному органу як підстави для переміщення товарів підроблених документів чи одержаних незаконним шляхом, або таких, що містять неправдиві дані щодо опису товарів	

Контактна особа за ПР:

_____ _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)
Телефон: _____
Факс: _____
Особиста поштова скринька: _____
Відповідальний за наповнення ПР підрозділ: _____
Періодичність наповнення/оновлення ПР: _____
Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Відповідальний за контроль ефективності ПР підрозділ: _____

Періодичність здійснення контролю ефективності ПР: _____

Строк здійснення контролю ефективності ПР: _____

Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Посадова особа, яка розробила ПР:

_____ _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Керівник підрозділу _____ _____
(посада) (підпис) (П.І.Б.)

Навчальне видання

Серія «МИТНА СПРАВА»

МАЗАРАКІ Анатолій Антонович,
МЕРЕЖКО Ніна Василівна,
КАЛУГА Ніна Василівна,
КОЛОМІЄЦЬ Тетяна Миколаївна,
КАРАВАЄВ Тарас Анатолійович,
ОСІЄВСЬКА Валентина Валеріївна,
ГАЛЬКО Світлана Василівна

ЕКСПЕРТИЗА ТА МИТНЕ ОФОРМЛЕННЯ ТОВАРІВ

Навчальний посібник
для студентів вищих навчальних закладів

Редактор Л.В. Білокопитова
Комп'ютерне верстання Л.І. Власової
Дизайн обкладинки Н.Ю. Слінкіної

Формат 60х84/16. Ум. друк. арк. 19,01. Тираж 300 пр. Зам. 1007.

Видавець і виготовлювач
Київський національний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 4620 від 03.10.2013 р.